CARTE PUBLICATĂ ÎN 30 DE ȚĂRI

Niklas Natt och Dag

1793

ÎN UMBRA MORȚII

„Captivant, tulburător, ingenios și fără cusur."
FREDRIK BACKMAN

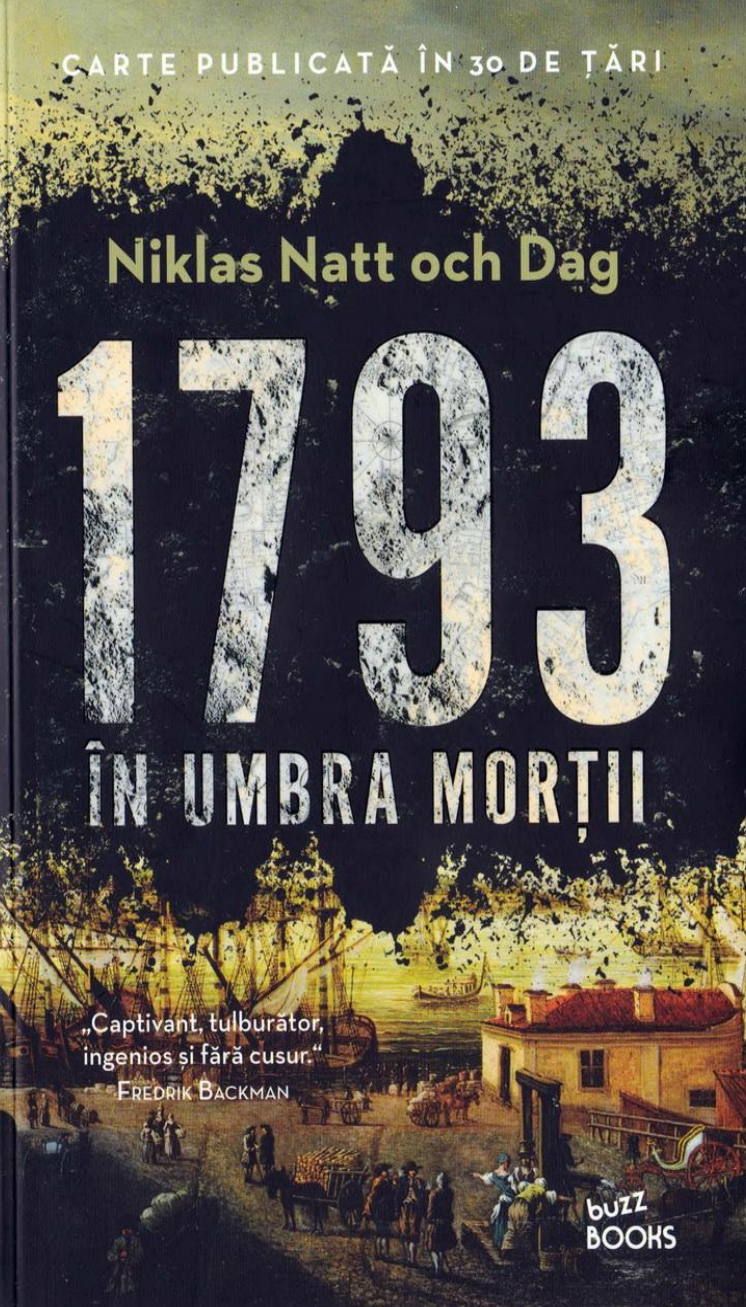

buzz BOOKS

„Vă recomand cu căldură această carte. Un roman remarcabil. În primul rând, descrie epoca într-un mod plin de măiestrie, iar în al doilea rând, este extrem de bine scris."

Leif GW Persson

„O carte bună. Demențial de bună, de fapt."

Malin Persson Giolito

„Minunat scris. [...] Descrierile detaliate ale locurilor și personajelor și povestea frumos meșteșugită din *1793. În umbra morții* îl poartă pe cititor într-o călătorie care nu se termină până ce nu a citit scena finală."

De Standaard, Belgia

„O carte plină de viață. *1793. În umbra morții* este un thriller întunecat, scris cu mare virtuozitate."

TROUW, Olanda

„Un roman noir magnific și un debut excepțional. [...] Un roman istoric care dezvăluie rădăcinile unei Suedii moderne și pline de contradicții. [...] Cartea nu doar descrie cu succes o întreagă epocă, ci are are o clară valoare literară."

Aftenposten, Norvegia

„Uimitor de bine scris din punct de vedere stilistic."

Het Nieuwsblad, Belgia

„Un thriller istoric palpitant care îl cufundă pe cititor adânc în istoria Suediei."

HUMO, Belgia

„Forța narațiunii constă în legătura dintre cuvintele și expresiile istorice și modul contemporan de asamblare a întregului text. Sunt profund impresionat."

Mariestads-Tidningen, Suedia

„*1793. În umbra morții* este un text frumos frazat și impresionant, care captează complet cititorul de-a lungul întregului roman. Este o poveste antrenantă și înspăimântătoare, cu o bază solidă într-o realitate pierdută în timp."

BTJ, Suedia

Niklas Natt och Dag

1793

ÎN UMBRA MORȚII

Traducere din limba engleză și note
DANA-LIGIA ILIN

LITERA

București
2018

1793
Niklas Natt och Dag
Copyright © 2017 Niklas Natt och Dag
Ediție publicată prin înțelegere cu Salomonsson Agency
Design copertă: Niklas Lindblad,
Mystical Garden Design
Foto autor: Gabriel Liljevall

Editura Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 6390; 031 425 1619; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

1793. În umbra morții
Niklas Natt och Dag

Copyright © 2018 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Ovidiu Șerban
Prepress copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NATT OCH DAG, NIKLAS
1793. În umbra morții / Niklas Natt och Dag;
trad. din lb. engleză: Dana-Ligia Ilin. – București:
Litera, 2018
ISBN 978-606-33-3224-1

I. Ilin, Dana-Ligia (trad.)

821.111

Uneltirea stârneşte uneltire, sălbăticia stârneşte sălbăticie.

Thomas Torild, 1793

Partea întâi
STRIGOIUL DIN INDEBETOU

Toamna anului 1793

O mare nenorocire s-a abătut asupra noastră. Bântuie o mie de zvonuri, unul mai prăpăstios decât altul. N-ai cum să afli ceva în care să te poţi încrede, căci până şi drumeţii spun poveşti diferite şi cu toţii îmi par poeţi în ceea ce istorisesc. Sălbăticia omorului, aşa cum a fost povestit, e prea mare, aşa că nu ştiu ce ar mai trebui să cred despre asta.

Carl Gustaf af Leopold, 1793

Mickel Cardell plutește în apa rece. Cu mâna dreaptă liberă îl înșfacă de guler pe Johan Hjelm. Hjelm plutește alături, țeapăn, cu spumă roșie pe buze. Tunica lui Hjelm e alunecoasă din pricina sângelui și a apei sălcii. Când un val îi smulge din mână ultima bucată de țesătură, Cardell încearcă să strige, dar din gâtlej nu-i iese decât un geamăt. Hjelm se scufundă iute. Cardell își vâră capul în apă și o clipă urmărește scufundarea cadavrului în adâncuri. În tulburarea sa, i se pare că zărește acolo ceva, la marginea lumii vizibile. Cadavre de marinari schilodite scoborând cu miile spre porțile iadului. Îngerul Morții, care are pe cap o coroană făurită dintr-o țeastă de om, își strânge aripile deasupra lor. În vârtejul apei, falca i se mișcă în sus și în jos într-un hohot de râs batjocoritor, neauzit.

1

– Mickel! Mickel străjerul! Deşteaptă-te!

În vreme ce zgâlţâielile înverşunate îl smulg pe Cardell din somn, simte o durere fugară în braţul stâng, care nu mai e întreg. O mână cioplită în lemn a luat locul părţii pierdute. Ciotul şade în gaura scobită în lemnul de fag, legat la cot cu fâşii de piele. Care îi sapă adânc în carne. Ar fi trebuit să aibă destulă minte şi să le slăbească înainte de a aţipi.

Fără chef, deschide ochii şi priveşte de-a lungul câmpului uriaş al mesei pătate. Când încearcă să salte capul, obrazul i se lipeşte de lemn şi, fără să vrea, îşi trage jos peruca atunci când se ridică. Trage o înjurătură şi o îndeasă sub haină, după ce şi-a şters cu ea fruntea. Pălăria i se rostogoleşte pe duşumea, cu calota înfundată. O îndreaptă cu pumnul, apoi şi-o pune pe cap. Începe să-şi aducă aminte. E la Vinăria Hamburg şi trebuie să fi băut până şi-a pierdut cunoştinţa. O privire azvârlită peste umăr îi arată şi alţii în aceeaşi stare. Cei câţiva beţivi pe care proprietarul i-a considerat destul de înstăriţi ca să nu-i azvârle în şanţ zac lăţiţi pe bănci şi pe mese până dimineaţa, când vor

pleca pe trei cărări să înfrunte mustrările celor care îi aşteaptă acasă. Dar nu şi Cardell. E un veteran schilod care trăieşte singur şi nu dă socoteală nimănui.

– Mickel, trebuie să vii! E un cadavru în Fatburen!

Cei doi care l-au trezit sunt copii ai străzii. Chipurile lor îi par cunoscute, dar nu-şi poate aminti cum îi cheamă. În spatele lor stă Baggen, administratorul trupeş care lucrează pentru doamna Norström, proprietăreasa. Baggen e chiaun şi roşu la faţă şi s-a aşezat între copii şi o colecţie de pahare gravate, mândria Vinăriei, care stau încuiate într-un bufet albastru.

Osândiţii se opresc aici, la Vinăria Hamburg, în drum spre eşafodul de la Skanstull. Li se oferă ultima băutură, după care paharul e luat cu grijă, sunt incrustate pe el numele şi data şi e adăugat colecţiei. Nimeni nu poate să bea din aceste pahare decât sub supraveghere şi după ce a plătit o sumă, după gradul de ticăloşenie a decedatului. Se zice că poartă noroc. Cardell n-a priceput niciodată de ce.

Cardell se freacă la ochi şi îşi dă seama că nu s-a trezit de-a binelea din beţie. Când încearcă să vorbească, vocea îi e îngroşată.

– Ce mama dracului se petrece?

Îi răspunde cel mai mare dintre copii – o fată. Băiatul are buză de iepure şi e fratele ei, judecând după trăsături. Îşi încreţeşte nasul când simte răsuflarea lui Cardell şi se trage în spatele surorii.

– E un cadavru în apă, chiar la mal.

Are în voce un amestec de groază şi aţâţare. Cardell îşi simte venele de la tâmple gata să plesnească. Bubuitul inimii ameninţă să înece bruma de gândire pe care izbuteşte s-o adune.

– Și de ce ar fi asta treaba mea?

– Te rugăm, Mickel, nu e nimeni altcineva prin preajmă și știam că ești aici.

Își freacă tâmplele, sperând zadarnic să ușureze durerea care zvâcnește.

Peste Södermalm cerul n-a început încă să se lumineze. Întunericul nopții plutește în aer. Soarele n-a purces să se înalțe peste Sicklaön și Danviken. Cardell iese clătinându-se și coboară treptele Vinăriei, urmându-i pe copii pe strada pustie. Ascultă fără chef o poveste despre o vacă bătrână însetată care s-a tras îndărăt de la mal și a luat-o la goană, îngrozită, spre Danto.

– Botul ei a atins cadavrul, care apoi s-a răsucit.

Pietrele au lăsat locul mocirlei din apropierea lacului. Îndatoririle lui Cardell nu-l mai purtaseră de multă vreme dincolo de malul lacului Fatburen, dar vede că nu-i nimic schimbat. Nu se alesese nimic de planurile făcute de multă vreme de a curăța malul și de a face un doc și o fabrică de bere, cu toate că acest lucru e de înțeles într-un oraș și o țară care se clatină pe marginea ruinei. Asta o știe la fel de bine ca toți cei care sunt siliți să-și completeze venitul anual de mizerie muncind pe ici, pe colo. Casele frumoase din jurul lacului au fost prefăcute în manufacturi. Acestea își aruncă gunoaiele în apă, iar porțiunea îngrădită pentru gunoaiele menajere e plină până la refuz și cei mai mulți n-o bagă în seamă. Cardell lasă să-i scape niște măscări când tocul cizmei sapă un șanț în noroi și trebuie să-și fluture brațul sănătos ca să nu-și piardă echilibrul.

– Vaca voastră s-a speriat când a dat de vreo cimotie de-a ei răscoaptă. Măcelarul aruncă în lac rămășițele.

M-ați trezit pentru nimic mai mult decât o jumătate de vacă putrezită, ori poate de porc.

– Am văzut în apă o față, fața unui om.

Valurile lovesc țărmul, într-un vârtej de spumă gălbuie. Copiii au dreptate, în sensul că ceva putred – o formă întunecată – plutește la o depărtare de câțiva metri. Primul gând al lui Cardell este că nu poate fi om. E prea mic.

– Cum ziceam, sunt resturi de la măcelărie. Hoitul unui animal.

Fata o ține una și bună că nu s-a înșelat. Băiatul dă din cap, de acord cu ea. Sleit de puteri, Cardell fornăie.

– Sunt beat, ați priceput? Beat mort. Mangă. Amintiți-vă asta când o să întrebe cineva de ziua în care ați păcălit un străjer să se scalde în lac, și v-a tras o chelfăneală pe care n-o s-o uitați până la moarte când a ieșit la mal, murat și furios.

Se descotorosește de haină cu stângăcia celor care n-au decât o mână. Peruca de lână uitată cade din căptușeală în mocirlă. Nu-i nimic. Chestia aia afurisită n-a costat decât câțiva bănuți și moda e pe cale să dispară. O poartă doar pentru că o înfățișare mai îngrijită crește șansele ca cineva să-i cumpere unui veteran un păhărel ori două. Cardell se uită la cer. Sus, câteva stele strălucesc peste Golful Årsta. Închide ochii, ca să păstreze înăuntru impresia de frumusețe, și pășește în lac cu piciorul drept.

Malul mlăștinos nu-i poate susține greutatea. Se scufundă până la genunchi și simte cum apa lacului îi intră în cizmă, care rămâne înțepenită în mâl când se prăbușește în față și piciorul îi iese din ea. Dar, cu ceva între înot și târâre, începe să-și croiască drum spre larg. Apa i se scurge groasă printre degete, plină de

lucruri pe care nici măcar locuitorii de pe Södermalm nu le cred vrednice de a fi păstrate.

Beția i-a tulburat judecata. Îl trece un junghi de spaimă când nu mai simte sub picioare fundul lacului. Apa e mai adâncă decât credea, și se regăsește în Svensksund, cu trei ani înainte, îngrozit și rostogolit de valuri la retragerea frontului suedez.

După ce zvâcnirile din picioare l-au purtat destul de aproape, apucă trupul. Primul său gând este că a avut dreptate. Ăsta nu-i om. E hoitul unui animal, aruncat aici de ucenicii măcelarului, transformat în geamandură când l-au umflat gazele putreziciunii. Apoi halca de carne se răsucește și ajung față în față.

Nu-i deloc putredă, și totuși se holbează la el niște orbite goale. Îndărătul buzelor sfâșiate nu sunt dinți. Părul și-a păstrat luciul – noaptea și lacul s-au străduit cât au putut de mult să-i întunece culoarea, dar este, fără îndoială, o coamă de păr bălai-deschis. Cardell își trage brusc răsuflarea, ceea ce-l face să înghită apă și să se sufoce.

Când se termină accesul de tuse, plutește nemișcat alături de cadavru, cercetându-i trăsăturile zdrobite. În spate, pe mal, copiii nu scot nici un sunet. Îi așteaptă în tăcere întoarcerea. Prinde cadavrul, se răsucește în apă și începe să zvâcnească din piciorul gol ca să ajungă înapoi la mal.

Truda aducerii la țărm devine mai mare când ajunge în partea noroioasă și apa nu le mai susține greutatea. Cardell se rostogolește pe spate și se împinge în sus cu amândouă picioarele, trăgând după el prada, cu mâinile încleștate în veșmintele zdrențuite. Copiii nu-l ajută. Ba chiar se trag înapoi, ghemuindu-se și

acoperindu-şi nasul. Cardell tuşeşte şi scuipă în noroi apa murdară din lac.

– Daţi fuga la Slussen şi aduceţi-l pe poliţai.

Copiii nu se clintesc, dorindu-şi la fel de mult să stea departe, pe cât îşi doresc să se uite la prada lui Cardell. Se urnesc abia când el azvârle spre ei o mână de noroi.

– Fugiţi la paza de noapte şi aduceţi-mi o uniformă albastră, fir'ar să fie!

Când tropăitul picioruşelor lor nu se mai aude, se apleacă într-o parte şi vomită. Se lasă liniştea şi, în singurătatea sa, Cardell simte o îmbrăţişare rece care îi scoate aerul din plămâni, făcându-l ca aproape să nu mai poată răsufla. Inima îi bate din ce în ce mai iute, sângele îi zvâcneşte în venele gâtului şi e copleşit de o spaimă care-l încremeneşte. Ştie prea bine ce urmează. Simte cum braţul pe care nu-l mai are se iveşte din întuneric, până ce fiecare părticică a făpturii sale îi spune că e înapoi, la locul lui, iar în partea de jos a braţului simte o durere destul de mare ca să înece restul lumii, o falcă plină de dinţi de fier care roade carnea şi zgârciurile.

Cuprins de panică, trage de fâşiile de piele şi lasă braţul de lemn să cadă în mocirlă. Apoi îşi prinde cu mâna dreaptă ciotul şi frământă carnea plină de cicatrice, ca să le amintească simţurilor că braţul pe care îl deslueşte ele nu mai există, iar rana e de mult vindecată.

Criza durează mai puţin de un minut. Poate să răsufle din nou, mai întâi gâfâit, apoi mai liniştit, mai încet. Groaza dispare şi lumea îşi recapătă formele cunoscute. Aceste atacuri de panică îl urmăresc de trei ani încoace, de când s-a întors din război mai

sărac cu un braț și cu un prieten. Și totuși, e mult de atunci. Crezuse că a găsit calea de a ține în frâu coșmarurile. Băutură și încăierări prin taverne. Cardell se uită în jur, ca și cum ar căuta ceva care să-l aline, însă e singur cu cadavrul. Se leagănă pe loc, cu ciotul ținut strâns în mână.

N-are habar cât timp le-a luat păzitorilor orașului. Șade neclintit pe mal, cu privirea ațintită în depărtare. Hainele îi sunt reci și ude, dar mai are în vene destul alcool ca să-l încălzească. Când se arată, în cele din urmă, ajutoarele, sunt doi bărbați cu tunici albastre și pantaloni albi, fiecare ținând o muschetă cu baionetă. Mersul lor arată că au băut, delict pedepsit de lege, dar destul de des întâlnit. Unul dintre ei îi știe numele. Sunt mulți care împărtășesc aplecarea păzitorilor legii plătiți prost către înecarea necazurilor, și cârciumile sunt pline.

– Măi, măi, iată-l pe Mickel Cardell care a ieșit la scaldă în latrina orașului, după câte văd. Cauți vreun lucru de preț pe care l-ai înghițit acum câteva zile și n-ai reușit să-l salvezi din oala de noapte? Ori dai curs unui raport despre o târfă fugară care a luat-o spre mare?

– Ține-ți fleanca, Solberg! Oi duhni eu a rahat, da' tu și prietenul tău mirosiți a o afurisită de băutură de două parale. Duceți-vă în apă și clătiți-vă gurile până să vină vremea să-l sculați pe caporal!

Cardell se ridică și își întinde spatele înțepenit. Arată spre cadavrul de lângă el.

– Ia uite!

Kalle Solberg se înfioară de cum se apropie destul de mult.

– La dracu'!

– Da. Cred că unul dintre voi ar trebui să stea aici, iar celălalt să se ducă la Slottsbacken şi să anunţe un ofiţer superior.

Cardell îşi strânge haina şi braţul de lemn şi pune bocceaua sub ciot. Face un pas, apoi îşi aminteşte de cizma pierdută, lasă bocceaua jos, se răsuceşte şi merge greoi pe unde venise, atât de demn cât este în stare, până ce dă de locul potrivit. Trage cizma de piele din solul mlăştinos, care scoate un pleoscăit trist. Solberg a tras paiul cel lung şi a pornit deja în sus pe deal spre oraş. Tovarăşul lui rămâne tăcut, fără să arate vreo simţire. E îngrozit probabil la gândul să rămână singur în întuneric, cu mortul. Cardell îi face semn cu capul în vreme ce se îndepărtează. E prin apropiere un văr de-al său care are fântână şi, trage nădejdea, oleacă de săpun din care să-i dea şi lui.

2

Liniile trase pe hârtia aşezată pe birou în faţa sa o împart exact în pătrate. Cecil Winge îşi aşază în faţă ceasul de buzunar, îl desprinde de pe lanţ şi trage mai aproape lumânarea de ceară care sfârâie. Şurubelniţele sunt aliniate alături de pensete şi cleşti. Întinde mâna în lumină. Nu-i tremură deloc.

Îşi începe lucrul cu mare atenţie. Desface ceasul, slăbeşte piuliţele care ţin arătătoarele, le ridică de pe cadran şi îl aşază pe fiecare într-un pătrat de pe hârtie. Ridică şi cadranul şi lasă la vedere mecanismul interior, care acum poate fi scos fără împotrivire. Încet, desface mecanismul, rotiţă cu rotiţă, şi pune fiecare piesă în ţarcul ei de cerneală. Eliberat din închisoare, arcul plat se întinde într-o spirală lungă. Dedesubt este angrenajul, apoi vine învelişul. Unelte puţin mai mari decât un ac de cusut ademenesc şuruburile micuţe să iasă din găurile lor.

În lipsa ceasului, Winge ţine socoteala timpului după clopote. De dincolo de Ladugårdslandet răsună clopotele mari ale bisericii Hedvig Eleonora. Dinspre mare vine ecoul mai slab al celor din clopotniţa bisericii Katarina, cocoţată pe deal. Orele zboară.

După ce l-a desfăcut cu totul, repetă fiecare pas de la coadă la cap. Ceasul își recapătă încet forma, fiecare piesă se întoarce la locul său. Degetele lui subțiri înțepenesc și trebuie să se tot oprească, lăsând mușchii și tendoanele să se odihnească. Desface și strânge mâinile, frecându-le una de alta, și își apasă încheieturile pe genunchi. Poziția de lucru supărătoare începe să-și spună cuvântul și durerea din șold, care îl apucă tot mai des, se întinde spre partea de jos a șirei spinării, silindu-l să se tot foiască pe scaun.

După ce arătătoarele ajung înapoi pe cadran, pune cheița în încuietoare și, când o răsucește, simte împotrivirea arcului dinăuntru. De cum îi dă drumul, aude ticăitul cunoscut și îi revine gândul pe care l-a avut de o sută de ori din vară încoace: iată în ce fel ar trebui să meargă lumea. Rațional și în așa fel încât să poată pricepe toți. Fiece parte din ea să-și aibă locul său și urmările mișcărilor ei să poată fi determinate cu precizie.

Senzația de bine și confort e trecătoare. Îl părăsește iute după ce se termină distracția și timpul lumesc, care fusese oprit câteva clipe, se încheagă din nou împrejur. Mintea începe să-i rătăcească. Își pune un deget pe încheietura mâinii și numără bătăile inimii, în vreme ce secundarul se rotește pe cadranul care poartă numele ceasornicarului: Beurling, Stockholm. Numără o sută patruzeci de bătăi pe minut. Șurubelnițele și celelalte unelte sunt rânduite și se pregătește să ia totul de la capăt, când simte mirosul mâncării, aude zgrepțănatul la ușă al slujnicei și o voce care-l poftește la masă.

În fața lor e așezat un castron de supă cu model albastru. Proprietarul lui, frânghierul Olof Roselius, își înclină capul într-o scurtă rugăciune înainte să întindă

mâna și să ridice capacul. Își înăbușă o înjurătură și scutură firimiturile de pâine de pe degete după ce s-a ars cu mânerul.

De pe locul său, la dreapta gazdei, Cecil Winge se preface că se uită la fibra lemnului mesei, pe care joacă umbrele lumânărilor de ceară, în vreme ce slujnica îi sare repede în ajutor cu un ștergar. Mirosul de napi și fiertură de vită netezește zbârciturile de pe fruntea frânghierului. Cei șaptezeci de ani i-au șters toată culoarea din păr și barbă, și șade gârbovit. Roselius este cunoscut ca un om virtuos, care ani în șir s-a ocupat de conducerea azilului de săraci de la biserica Hedvig Eleonora și a dăruit cu mărinimie din averea sa cândva destul de mare ca să cumpere casa de vară a contelui Spens, de la marginea Ladugårdslandet. Bătrânețea i-a fost întunecată de niște investiții neinspirate într-o moară din miazănoapte, împreună cu vecinul său Ekman, un funcționar de rang înalt în Camera de Comerț. Winge are impresia că Roselius se simte nedreptățit și nerăsplătit pentru deceniile de muncă de binefacere. Amărăciunea i-a înghițit ca un clopot de sticlă toată averea.

Chiriaș fiind, Winge nu se poate împiedica să simtă că însăși prezența sa este mărturia acestor vremuri grele. În această seară Roselius pare și mai mohorât decât de obicei și oftează după fiecare îmbucătură. Când își drege glasul și sparge tăcerea, n-au mai rămas pe fundul farfuriei decât câteva înghițituri.

– E greu să le dai sfaturi tinerilor, pentru că de obicei nu te alegi decât cu vorbe de ocară. Și totuși, vreau să-ți spun limpede, Cecil. Te rog să fii destul de politicos și să asculți. Nu-ți vreau decât binele. Roselius răsuflă

adânc înainte să spună ce trebuie să fie spus. Ce faci tu e nefiresc. Un soț trebuie să stea cu nevasta lui. N-ai jurat să fii cu ea la bine și la rău? Întoarce-te la ea!

Sângele năvălește în obrajii lui Winge. Iuțeala reacției îl surprinde. Nu se cuvine ca un om cu capul pe umeri să îngăduie ca judecata să-i fie întunecată și mânia să triumfe. Trage adânc aer în piept, simte în urechi bătăile inimii și se concentrează să-și stăpânească simțămintele. În acest timp nimeni nu spune nimic. Winge știe că anii n-au știrbit viclenia care a făcut ca Roselius să iasă în evidență printre cei de-un rang cu el. Aproape că aude gândurile din spatele frunții proprietarului său. Încordarea dintre ei crește și apoi se retrage sub tăcerea netulburată. Roselius oftează, se lasă pe spătar și întinde mâinile, într-un gest împăciuitor.

– Am împărțit multe mese, tu și cu mine. Ai citit mult, ai mintea sprințară. Știu că nu ești om rău. Ba dimpotrivă. Însă ești orbit de idei noi, Cecil. Crezi că totul poate fi orânduit prin forța minții, minții tale. Te înșeli. Simțămintele nu se lasă înlănțuite așa. Întoarce-te la nevastă, de dragul amândurora, și, dacă ai nedreptățit-o în vreun fel, roag-o să te ierte.

– Ceea ce am făcut este spre binele ei. Am chibzuit foarte mult.

Chiar și în urechile sale asta sună ca scuzele unui copil încăpățânat.

– Cecil, orice oi fi vrut tu să dobândești, rezultatul a fost altul.

Winge nu-și poate împiedica mâinile să tremure și lasă jos lingura, ca să-și ascundă tulburarea. Îl supără să-și audă vocea nu mai puternică decât o șoaptă răgușită.

– Ar fi trebuit să dea roade.

Când Roselius răspunde, are vocea mai blândă decât înainte.

– Am văzut-o azi, Cecil. Pe nevasta ta. La taraba pescarului, aproape de Kátthavet. E însărcinată. Nu-și poate ascunde burta.

Winge tresare pe scaun și pentru prima dată îl privește pe Roselius drept în ochi.

– Era singură?

Roselius încuviințează și întinde mâna ca să i-o pună pe braț, însă Winge și-l trage repede. Reacția instinctivă îl surprinde.

Winge închide ochii ca să-și recapete stăpânirea de sine, și pentru o clipă e dus în biblioteca sa interioară, în care șirurile de cărți sunt așezate ordonat, în veșnică tăcere. Alege un volum de Ovidiu și citește câteva cuvinte, la nimereală: *Omnia mutantur, nihil inherit.* Totul se schimbă, dar nimic nu se pierde. Acolo află alinarea pe care o caută.

Când deschide iar ochii, în ei nu se poate citi nici o simțire. Cu un pic de trudă, își stăpânește tremurul mâinilor și pune cu grijă lingura la locul ei, împinge în spate scaunul și se ridică de la masă.

– Îți mulțumesc pentru supă și pentru grijă, dar cred că de acum încolo voi lua cina în odaia mea.

Vocea lui Roselius îl urmărește în vreme ce iese.

– Dacă mintea ta spune un lucru și realitatea altul, gândul trebuie să fie cel care se înșală. Cum poate să nu-ți sară în ochi asta, cu educația ta umanistică?

Winge nu cunoaște răspunsul, dar distanța din ce în ce mai mare dintre ei îi îngăduie să se poarte ca și cum n-ar fi auzit.

Cecil Winge se împleticește pe coridor, nesigur pe picioare, și în sus pe scară spre încăperea pe care

a închiriat-o de la frânghier în vară. Curând, își pierde răsuflarea și e silit să se oprească și să se rezeme de tocul ușii.

Dincolo de fereastră, grădina e liniștită. Soarele s-a culcat. Pe coastele care coboară spre mare se întinde o livadă. Dincolo de pomi vede luminile de la șantierul naval, aflat pe insula lui, unde marinarii își termină treaba, nădăjduind să-și găsească o odaie în care să-și petreacă noaptea. În depărtare se vede clopotnița bisericii Katarina. Adie briza de seară.

În fiecare zi e ca și cum orașul ar trage în piept dimineața aerul mării și l-ar da afară din plămâni seara, când fiecare giruetă se răsucește și arată înapoi, spre țărm. Vechea moară de vânt se învârte, cârtind împotriva frânghiilor care îi împiedică pânzele. Mai departe, pe uscat, una dintre surorile ei îi răspunde pe aceeași limbă.

Winge își vede chipul oglindit în geam. Încă n-a împlinit treizeci de ani. Are părul legat la ceafă cu o panglică, întunecimea lui făcând fața să pară și mai palidă. Cămașa are guler înalt, gâtul îi e acoperit. Nu mai deslușește locul în care se sfârșește zarea și începe cerul. Doar un pic mai sus, pe boltă, stelele încep să se înțească. Așa e lumea: atât de mult întuneric, atât de puțină lumină. În colțul de sus al ferestrei vede o stea căzătoare, o dâră de lumină care gonește pe cer în răstimpul unei clipiri. În copilărie, i s-a spus că oricui vede o stea căzătoare i se împlinește o dorință. E mult de când n-a mai auzit vorbindu-se despre superstiții, însă una vine la el, fără vorbe.

Jos, în grădină, pe lângă tei, vede un felinar, cu toate că nu este așteptat nici un musafir. Își aude numele strigat. Se înfășoară în haină și, când se apropie, vede

că sunt doi oameni. Slujnica lui Roselius ține felinarul și lângă ea este o siluetă scundă, îndoită din șale, cu mâinile sprijinite pe genunchi, gâfâind, cu un fir de scuipat spânzurându-i de buze. Când ajunge lângă ei, slujnica îi înmânează felinarul.

– Musafirul e pentru Domnia Ta. N-am de gând să-l las să-mi treacă pragul în halul în care e.

Se răsucește pe călcâie și pornește țeapănă înapoi spre casa mare, clătinând din cap la nebunia lumii ăsteia. Băiatul nu-i prea mare. Are încă vocea subțire și obrajii netezi pe sub murdărie.

– Ei bine?

– Ești Winge, cel de la Inbeto?

– Ca să fie clar, clădirea unde este poliția se cheamă Casa Indebetou. Dar, în orice caz, eu sunt Cecil Winge.

Băiatul mijește ochii în sus spre el pe sub șuvițele bălaie murdare, șovăind să-l creadă pe cuvânt.

– La Slottsbacken ziceau că ăla care ajunge aici cel mai iute capătă o răsplată.

– Așa?

Băiatul morfolește o șuviță scăpată de sub pălărie.

– Eu fug mai iute ca toți ceilalți. Acum mă ține un junghi în coaste și simt în gură gust de sânge și o să trebuiască să dorm afară, în haine ude. Vreau un ban rotunjor pentru toate necazurile mele.

Băiatul își ține răsuflarea, ca și cum propria cutezanță l-ar fi sufocat. Winge îi aruncă o privire tăioasă.

– Ai spus deja că mai sunt și alții pe drum încoace cu aceeași treabă. Nu trebuie decât să aștept un pic și apoi putem începe să facem oferte.

Aude cum băiatul scrâșnește din dinți și se înjură pentru greșeala săvârșită. Winge își desface punga cu bani și scoate banul cerut. Îl ține între degetul mare și arătător.

– În seara asta eşti norocos. Printre virtuţile mele nu se numără răbdarea.

Pe faţa băiatului se iveşte un zâmbet slab. Îi lipsesc amândoi dinţii din faţă, şi prin găură îi ieşe limba care linge lumânările atârnând din nas.

– Şeful poliţiei este cel care te caută, domnule. Şi vrea să te duci de îndată pe Yxsmedsgränden.

Winge încuviinţează pentru sine şi întinde mâna cu banul. Băiatul înaintează câţiva paşi şi îşi înhaţă răsplata. Se răsuceşte brusc, porneşte şi trece peste zidul jos dintr-o săritură care aproape că-l face să cadă. Winge strigă după el.

– Foloseşte-l pentru pâine, nu pentru băutură!

Băiatul se opreşte şi, drept răspuns, îşi trage în jos nădragii, îi arată lui Winge fundul alb şi îşi plesneşte tare fiecare bucă, în vreme ce strigă peste umăr:

– Încă vreo câteva trebuşoare de-astea şi o să fiu destul de bogat ca să nu mai trebuiască să aleg între cele două.

Băiatul râde, triumfător, şi dispare spre Ladugårdslandet. E înghiţit iute de umbre şi îl lasă pe Cecil Winge cufundat în gândurile despre steaua care a căzut.

De luni întregi şefului poliţiei, Johan Gustaf Norlin, i se tot făgăduia un sediu oficial, însă nu s-a ales nimic din asta. Încă trăieşte împreună cu familia sa în aceeaşi casă cu mai multe familii, la trei străzi de Börsen. E târziu, la orele mici din noapte, când Winge îşi trage sufletul după ce a urcat cu greu până la catul al treilea. Aude că un alt musafir a izbutit deja să-l trezească nu numai pe şef, ci şi toată familia. Undeva, în locuinţă, o femeie linişteşte un copil speriat. Norlin îl aşteaptă în salon, fără perucă şi cu un colţ al cămăşii de noapte iţindu-se între tunică şi pantalonii de uniformă.

– Cecil, îți mulțumesc că ai venit așa de repede.

Winge încuviințează din cap și dă ascultare gestului care-l poftește să se așeze pe un scaun pus de Norlin pentru el lângă soba de teracotă.

– Catharina a pus la fiert niște cafea. O să fie gata curând.

Cumva stingherit, șeful poliției se așază în fața lui și își drege glasul, ca și cum asta l-ar ajuta să ajungă la motivul chemării.

– Cecil, în seara asta a fost găsit un cadavru în lacul Fatburen, pe Södermalm. Doi copii au izbutit să înduplece un străjer beat să-l scoată din apă. Starea lui... Bărbatul care mi-a spus asta e polițist de zece ani și în răstimpul ăsta a avut probabil prilejul să fie martor la tot răul pe care și-l pot face oamenii unul altuia. Și totuși, iată-l pe prag, încovoiat și răsuflând gâfâit, ca să nu dea afară din el cina, când mi-a spus cum arăta cadavrul.

– Cunoscându-i pe cei de teapa lui, ar fi putut la fel de bine să fie din pricina băuturii. Nici unul dintre ei nu zâmbește și Winge își freacă ochii obosiți. Johan Gustaf, ne-am înțeles ca ultima treabă la care te-am ajutat să fie ultima. Am dat ajutor poliției de-a lungul anilor, dar, după cum știi, acum chiar că a venit vremea să-mi văd de treburile mele.

– Nimeni nu poate fi mai recunoscător decât mine pentru tot ce ai făcut, Cecil. Nu-mi vine în minte nici măcar o situație în care nu mi-ai depășit așteptările. Având în vedere cât de mult ai îmbunătățit cifrele secției din iarnă încoace, cineva din afară ar fi izbit de faptul că mi-ai făcut un imens serviciu. Dar, corectează-mă dacă greșesc, Cecil: nu e, de asemenea, și un serviciu pe care ți l-am făcut eu ție?

Peste buza cănii, ochii lui Norlin caută în zadar ochii lui Winge. Şeful poliţiei oftează şi lasă cafeaua din mână.

– Am fost cândva tineri, Cecil. De-abia ieşiţi din *Juridikum* şi nerăbdători să ne punem amprenta pe Lege. Ai fost întotdeauna idealistul, cel care lupta cel mai aprig pentru convingerile sale, şi ai fost întotdeauna pregătit să plăteşti pentru asta, oricare ar fi fost preţul. În cazul tău nu s-au schimbat multe, în vreme ce eu am lăsat ca tăişul să-mi fie tocit de lume. Capacitatea mea de a face compromisuri mi-a îngăduit să ajung şeful poliţiei. În mod excepţional, părem să fim puşi în rolurile opuse, şi acum eu sunt cel care îţi spune: cât de des ne-am aflat în faţa unui rău care trebuia să fie îndreptat şi ne stătea în putere să-l îndreptăm? Puţine dintre acele lucruri cărora li te-ai dedicat au meritat cu adevărat atenţia ta. Delapidatori care nu ştiu să scrie cum trebuie, ucigaşi de neveste care n-au catadicsit să spele sângele de pe ciocan, tot soiul de oameni violenţi şi de ticăloşi ademeniţi la crize de furie de către băuturile tari şi roadele lor. Însă asta e altceva, ceva de un fel pe care nici tu, nici eu nu l-am mai văzut vreodată. Dacă s-ar afla altcineva căruia să-i pot încredinţa această treabă, n-aş şovăi. Dar nu se află, şi pe undeva e un monstru cu înfăţişare de om. Cadavrul a fost dus în cimitirul bisericii Maria Magdalena. Fă-mi hatârul ăsta, şi n-o să-ţi mai cer niciodată ceva.

Winge ridică privirea şi, de data asta, şeful poliţiei e cel care nu i-o poate susţine.

3

Cardell coboară pe Kvarnberget şi scuipă în rigolă un boţ cafeniu de tutun. S-a curăţat cât a putut mai bine la fântâna vărului său şi a îmbrăcat o cămaşă de împrumut. Dincolo de casele văruite în alb de pe coaste, spre Gullfjärdens, cu şuviţele lui de ceaţă, se întrezăreşte oraşul aflat pe insulă. Împreună, alcătuiesc un uriaş întunecat care se înalţă din apă, străpuns pe alocuri de stropi de lumină.

De-abia plecat de acolo, vede un bărbat cu faţa ciupită de vărsat de vânt şi cu insigna de argint a poliţiei atârnându-i de gât pe un lanţ, care se îndreaptă spre ecluza de la Polhelm.

– Fii bun, ştii cumva ce s-a întâmplat cu cadavrul din Fatburen? Mă numesc Cardell. Sunt cel care l-a scos la mal acum un ceas, cam aşa.

– Am auzit de asta. Eşti străjer, nu-i aşa? Cadavrul e deocamdată în capela mortuară a bisericii Maria. Afurisită treabă. N-am văzut de când mi-s pe lume ceva mai rău. Dacă mă gândesc cum v-aţi întâlnit, aş fi crezut că nu mai vrei să ai de-a face cu el, dar acuma ştii. Cât despre mine, trebuie să mă întorc la Casa Indebetou ca să-mi fac raportul înainte de ivirea zorilor.

*

Se despart și Cardell o ia în jos pe coastă, prin murdăria umezită de rouă din parohia Maria. La poalele dealului dă repede de zidul bisericii. Biserica Maria e schilodită, așa cum e și Cardell. În anul în care a venit el pe lume, o scânteie pornită din coliba unui brutar a iscat o vijelie de foc care a mistuit douăzeci de cvartale. Turnul lui Tessin s-a prăbușit prin cupola de ipsos și chiar și acum, după treizeci de ani, turla n-a fost ridicată la loc.

De cealaltă parte a porții e cimitirul. Mormintele par să-l privească tăcute, însă un sunet supărător tulbură pacea locului și, în lumina slabă, trece un timp până ce Cardell pricepe ce anume aude, și că sunetul vine de la o ființă omenească. Pare că latră un câine sub pământ, dar apoi observă o umbră, și pe partea cu pietriș din fața grajdurilor bisericii și locuințelor groparilor vede pe cineva care tușește într-o batistă.

Cardell nu știe ce să facă, până ce necunoscutul se oprește din tușit, scuipă pe jos și se răsucește. Pe o fereastră a uneia dintre casele din spatele lui se revarsă lumină și, cu toate că această lumină îl orbește pe Cardell, îi dă celuilalt prilejul să-l vadă. Sparge tăcerea cu o voce care nu-i decât o șoaptă răgușită, dar care se întărește cu fiecare cuvânt.

– Tu l-ai găsit pe mort. Cardell.

Cardell încuviințează și așteaptă să vadă ce întorsătură neașteptată va lua întâlnirea asta.

– Polițistul nu știa, dar cu siguranță Cardell nu e numele întreg.

Cardell își scoate pălăria udă și face o mică plecăciune țeapănă.

– Măcar de-ar fi așa. Jean Michael Cardell. Când taica a dat cu ochii de primul lui născut, l-a năpădit o

oarecare ambiție. Nădejdi care nu s-au împlinit defel, după cum vezi. Lumea îmi zice Mickel.

– Și modestia e o virtute. Și dacă tatăl tău n-a văzut asta, eu zic că el e în pierdere. Silueta întunecată păşeşte în lumină. Numele meu e Cecil Winge.

Cardell îl măsoară şi îşi dă seama că e mai tânăr decât dă de înțeles vocea răguşită. Are veşmintele foarte îngrijite, chiar dacă sunt demodate: o haină neagră, strânsă pe mijloc, cu pulpanele împodobite cu păr de cal şi guler înalt. Din ea se iţeşte o vestă cu broderie delicată. Pantaloni negri de catifea cu catarame la genunchi. O cravată albă, răsucită de câteva ori în jurul gâtului. Părul e lung şi negru ca pana corbului, legat la ceafă cu o panglică roşie. Pielea e atât de albă, că pare aproape luminoasă.

Winge e suplu, chiar nefiresc de subțire. Nici că ar putea fi mai deosebit de Cardell, un bărbat de felul celor care se văd peste tot pe străzile din Stockholm, cu tinereţea furată de foamete şi război, trecut înainte de vreme. Cardell are, probabil, umerii de două ori mai mari, cu spatele lat, de oştean, care îi umple haina peste măsură, făcând-o să şadă rău pe el, cu picioare ca trunchiurile de copac, cu pumnul drept cât o şuncă. Urechile mari au încasat destule lovituri ca să aibă marginile zdrenţuite.

Cardell îşi drege glasul, stingherit, sub privirea celuilalt, care pare să-l cerceteze din creştet până-n tălpi fără să-şi abată atenţia de la faţa lui ciupită de vărsat. Cardell se răsuceşte instinctiv spre stânga, ca să-şi ascundă schilodirea. Tăcerea incomodă pe care Winge pare s-o accepte fără neplăcere împinge vorbele pe buzele lui Cardell.

– Pe deal m-am întâlnit cu subofiţerul. Eşti şi Domnia Ta de la Casa Indebetou, de la secţia de poliție?

– Şi da, şi nu. S-ar putea spune, poate, că dau o mână de ajutor. Şeful poliţiei a trimis după mine. Şi tu, Jean Michael? Cu ce treburi la capela mortuară a bisericii Maria Magdalena în puterea nopţii? S-ar zice că ai făcut deja destul pentru mort.

Cardell se preface că scuipă un boţ de tutun, ca să câştige timp, dându-şi seama că n-are un răspuns potrivit la această întrebare.

– Mi-am pierdut punga cu bani. Poate că a căzut pe cadavru când l-am cărat la mal. Nu era cine ştie cât în ea, pe cinstea mea, dar destul ca să merite să bat drumul noaptea.

Winge nu se grăbeşte să răspundă.

– În ce mă priveşte, sunt aici ca să examinez cadavrul. În ultima oră trebuie să fi fost curăţat. Tocmai voiam să vorbesc cu groparul. Hai cu mine, Jean Michael, şi o să vedem dacă dăm de vreo pungă cu bani.

Groparul se iveşte când aude bătaia la uşa lui, în casa de lângă zid. E bătrân, scund şi crăcănat, cu spatele încovoiat şi un mic gheb pe umăr. În vorba lui e o urmă de grai nemţesc.

– Domnul Winge?

– Da.

– Mă cheamă Dieter Schwalbe. Aţi venit pentru cadavru? Aveţi timp tot restul nopţii. Preotul o să-i facă prohodul înainte de slujba de dimineaţă.

– Arată-ne calea!

– Staţi oleacă.

Schwalbe aprinde două felinare cu un chibrit lung, pe care îl stinge fluturându-l prin aer. Pe o masă de alături şade o pisică dolofană care îşi linge laba şi şi-o trece peste bot. Schwalbe îi dă un felinar lui Cardell,

închide ușa și pornește șontâcăind înaintea lor. De cealaltă parte a cimitirului e o clădire din piatră cu pereții văruiți și podea de pământ.

Schwalbe duce mâna la gură și scoate un sunet puternic înainte să descuie ușa.

– Pentru șobolani, zice. Mai bine să se sperie ei de mine decât eu de ei.

În toate colțurile încăperii sunt lucruri claie peste grămadă. Țepușe și hârlețe, materiale vechi și noi pentru sicrie, bucăți de pietre funerare crăpate de ger. Cadavrul zace sub zdrențe pe o bancă joasă. Încăperea e rece, însă mirosul morții e neîndoielnic.

Groparul arată spre un cârlig și Cardell atârnă de el felinarul. Schwalbe înclină capul și își împreunează mâinile ca în rugăciune, mutându-se de pe un picior pe altul, și e limpede că nu se simte în largul său. Winge se răsucește spre el.

– Mai e ceva? Avem multe de făcut și nu prea mult timp.

Schwalbe nu-și dezlipește privirea din podea.

– Nimeni nu poate să sape morminte atâta timp ca mine fără să vadă lucruri pe care alții nu le văd. Morții n-or avea ei glas, însă au alte feluri de a grăi. Ăsta care zace aici e furios. Niciodată n-am mai simțit altul ca el. E ca și cum ipsosul din pereții de piatră din jurul nostru s-ar fărâmița din pricina furiei lui.

Cardell nu-și poate stăpâni tulburarea auzind aceste vorbe superstițioase. Începe să-și facă cruce, dar se oprește când vede privirea neîncrezătoare pe care Winge i-o aruncă lui Schwalbe.

– Morții de-aia sunt morți, pentru că n-au viață. Conștiința părăsește trupul, și unde se află acum, n-aș putea spune, dar hai să nădăjduim că e într-un loc mai bun. Ce rămâne nu mai simte nici ploaia, nici

soarele, şi nimic din ce am putea face nu l-ar mai tulbura acum.

Se vede pe faţa zbârcită a lui Schwalbe că nu-i de acord. Se încruntă şi mai tare şi nu dă semn c-ar vrea să plece.

– N-ar trebui să meargă în groapă fără nume. Aşa răsare un strigoi. Până ce aflaţi numele lui adevărat, n-ar trebui să-i daţi altul?

Winge chibzuieşte o vreme şi Cardell presupune că răspunsul o să fie rezultatul încercării de a afla cea mai scurtă cale ca să se descotorosească de gropar.

– Poate că ne va fi şi nouă de folos să-i zicem într-un fel. Ai vreo propunere, Jean Michael?

Cardell şovăie, neaşteptându-se la întrebare. Schwalbe îşi drege glasul cu tâlc.

– Datina e ca nebotezaţilor să li se dea numele regelui, da?

Cardell se cutremură şi scuipă numele de parcă ar avea gust rău.

– Gustav? N-a suferit destul, bietul mort?

Schwalbe mijeşte ochii.

– Atunci unul dintre Karlii voştri? Îs doişpe dintre care să alegi. Numele înseamnă „bărbat" pe limba voastră, de nu mă-nşel, aşa c-ar trebui să fie potrivit acum.

Winge se răsuceşte spre Cardell.

– Karl?

În prezenţa morţii sunt răscolite amintiri de demult.

– Da, Karl. Karl Johan.

Schwalbe le zâmbeşte, dezvelind un şir de cioturi înnegrite.

– Bine! Şi acum vă doresc noapte bună, călcându-mi pe inimă. Domnule Winge, domnule...?

– Cardell.

Schwalbe se oprește în prag și zice, peste umăr.

– Domnule Karl Johan.

Se aude chicotitul lui Schwalbe care merge printre morminte. Winge și Cardell au rămas singuri, la lumina felinarului. Winge dă deoparte un colț al zdrențelor și se ivește un picior, un ciot tăiat la două palme în josul coapsei. După o vreme se întoarce spre Cardell.

– Apropie-te și spune-mi ce vezi.

Lui Cardell vederea piciorului îi pare mai rea decât întreaga amintire a cadavrului, ciotul ăsta fără nume care nu te duce imediat cu gândul la o formă omenească.

– Un picior tăiat? Nu-s prea multe de spus despre asta.

Winge dă din cap, îngândurat. Tăcerea îl face pe Cardell să se simtă ca un prost și apoi să se enerveze. Noaptea pare să țină la nesfârșit, fără să i se vadă capătul. Fără să-și desprindă privirea de chipul lui Cardell, Winge arată spre partea lui stângă.

– Văd că tu însuți ai pierdut un braț.

Cardell știe că se pricepe să-și ascundă schilodirea. A pierdut numărul orelor de exersare. De la distanță, e ușor să confunzi lemnul de fag deschis la culoare cu pielea, și a învățat să-și țină brațul cumva ascuns după șold. Dacă nu și-l flutură, puțini din cei care nu-l cunosc își dau seama. Mai ales noaptea. N-are de ales, confirmă observația și înclină capul.

– Condoleanțe.

Cardell fornăie.

– Am venit să-mi găsesc banii, nu milă.

– Judecând după neplăcerea la auzul numelui răposatului nostru rege Gustav, mă încumet să spun că vătămarea a fost în război?

Cardell încuviințează și Winge vorbește mai departe.

– Pomenesc asta numai pentru că ceea ce știi despre amputare depășește cu mult ceea ce știu eu. Vrei să-mi faci hatârul să te mai uiți o dată la ciot?

De data asta, Cardell își îngăduie să cerceteze locul, dincolo de stratul de murdărie care a rămas, în ciuda apei și a săpunului. Când îi vine în minte, răspunsul sare în ochi așa de tare, încât își dă seama c-ar fi trebuit să vadă imediat.

– Nu-i rană proaspătă. E vindecată de tot.

Winge încuviințează.

– Da. Aceia dintre noi care găsim un cadavru în această stare ne așteptăm, de obicei, ca rănile să ne arate pricina morții ori încercarea ucigașului de a scăpa de dovezi. Nici unul dintre lucrurile astea nu-i adevărat aici. Nu m-ar mira dacă am vedea că toate patru cioturile sunt în aceeași stare.

La porunca lui Winge, se duc la capetele băncii, ridică învelitoarea și o împăturesc, colț pe colț. Cadavrul împrăștie o duhoare de pământ, dulce-acră, care îl face pe Winge să-și acopere nasul cu batista, în vreme ce Cardell își folosește mâneca.

Lui Karl Johan îi lipsesc și brațele, și picioarele, toate tăiate atât de aproape de trup cât au putut ajunge cuțitul și fierăstrăul. Și feței îi lipsesc ochii, au fost scoși din orbite. Ce rămâne arată înfometarea. I se văd coastele. Burta e umflată de gazele care au făcut buricul să se împingă în afară, însă de fiecare parte oasele șoldurilor se văd limpede sub piele. Pieptul e slab, încă îngust ca la tineri, nu-i împlinit ca la un bărbat în putere. Obrajii sunt scofâlciți. Din tânărul care a fost cândva, doar părul a rămas în stare bună. Coama de păr bălai ca paiul a fost spălată și pieptănată peste scânduri de către enoriașii cu inimă bună.

Winge ia felinarul din cârlig ca să vadă mai bine și dă roată agale cadavrului.

– În război trebuie să fi văzut mai multe cadavre în apă decât ar fi firesc, nu?

Cardell încuviințează din cap. Nu-i obișnuit cu astfel de scene, examinarea științifică, plină de răceală, a unui mort, și nervozitatea îi dezleagă limba.

– Mulți dintre cei pe care i-am pierdut în Golful Finlandei au revenit la țărm în toamnă. I-am găsit sub zidurile Fortului Sveaborg, sub baterii. Cei dintre noi care am scăpat de febră am fost trimiși să-i tragem afară. Peștii și crabii mâncaseră tot ce au putut. Adesea începeau să miște, și asta era cel mai rău. Ieșeau din ei sunete, râgâieli și gemete. Trupurile erau pline de țipari care se îngrășaseră înăuntru și se zvârcoleau pe pământ, nevrând să se dea duși, când le întrerupeam ospățul.

– Și cum arată Karl Johan, în comparație?

– Nu încape comparație. Adesea ne-am salvat morții mai repede, după încăierări, în aceeași zi în care au căzut peste bord. Palizi, un pic zbârciți după ce au stat în apă, și cred că asta văd și aici. Karl Johan n-a petrecut mult timp în lac, cred. Aș zice că mai degrabă sunt câteva ore. Trebuie să fi fost aruncat în apă imediat după căderea nopții.

– Câtă vreme i-a trebuit brațului tău ca să se vindece? întreabă Winge, pe gânduri.

Cardell îl privește țintă, după care se hotărăște.

– Hai să facem asta cum trebuie, ca să știm amândoi cum stăm.

Winge îl ajută pe Cardell să-și suflece mâneca de pe brațul stâng întins, până ce pânza e trasă în sus peste fâșiile de piele care țin mâna de lemn legată de cot. Cardell le slăbește cu iscusință și își scoate brațul

din proteza care rămâne în poala lui Winge. Cardell ridică ciotul.

– Ai mai văzut vreodată carne tăiată dintr-un om?

– Niciodată dintr-unul viu. Am fost o dată la o disecție publică în amfiteatrul de anatomie, când chirurgii lucrau pe trupul unei femei.

– Operația mea n-a fost un caz de studiu pentru manuale. A fost făcută cu mâini stângace de pumnalul unui marinar, chiar dedesubtul cotului. Când am fost dus la doctor, a trebuit să mai taie un pic, ca să-mi salveze brațul de cangrenă. Bolnavul e legat cu lanțuri învelite în piele, ca să nu-l stingherească pe chirurg cu lovituri și zvârcoliri. Carnea moale e tăiată cu cuțitul, osul cu fierăstrăul. Norocoșii primesc destulă băutură ca să cadă lați, însă din pricina grabei am fost lăsat treaz. Venele mari trebuie să fie închise iute. Dacă clemele alunecă, am văzut sânge țâșnind până departe. Bărbații își pierd vlaga și se albesc la față în câteva clipe. Dacă totul merge bine, e lăsată o bucată de piele destul de mare ca să fie înfășurată pe ciot și marginile sunt cusute cu ac și ață. Uite aici, vezi cicatricea ca o jumate de cerc și se zăresc încă urmele acului. Dacă brațul scapă de cangrenă, tot ce-ți mai rămâne de făcut e să aștepți să-ți crească la loc.

Îi zâmbește fără veselie lui Winge, care ascultă cu atenție.

– Ai văzut fiecare fază a tămăduirii de mult mai aproape decât și-ar putea dori cineva. Ai putea să încerci să-mi spui când au fost amputate membrele lui Karl Johan?

– Atunci dă-mi felinarul.

E rândul lui Cardell să dea roată mortului. Se apleacă deasupra fiecărei părți a cadavrului și cercetează pe rând cioturile. Având brațul sănătos ocupat cu

felinarul, nu-și poate acoperi nasul. Răsuflă pe gură și dă afară din piept aerul stricat cu pufăieli scurte.

– Din câte văd, și-a pierdut mai întâi brațul drept. Apoi piciorul stâng, brațul stâng și piciorul drept. Aș zice că brațul drept a dispărut de trei luni, asta în cazul în care Karl Johan s-a vindecat la fel ca mine. Piciorul drept? O lună, poate.

– Așadar, acestui bărbat i-au fost tăiate pe rând brațele și picioarele. Fiecare rană a fost îngrijită și lăsată să se vindece, după care a fost tăiat membrul următor. Ochii i-au fost scoși dinadins. Nu i-a mai rămas nici un dinte, nici limba. Judecând după starea vătămărilor lui, a ajuns în starea pe care o vedem acum între vara trecută și acum câteva săptămâni. Moartea a venit de-abia acum o zi sau două.

Cardell simte cum i se ridică părul de pe ceafă când își dă seama deplin ce vrea să spună Winge. Acesta, pe gânduri, își ciocănește dinții cu unghia degetului mare, după care adaugă:

– Îmi închipui că a fost bine-venită.

Se oprește în timp ce pune la loc învelitoarea și pipăie cu atenție pânza.

– Îți mulțumesc pentru tot ajutorul dat, Jean Michel. Din păcate, ai crezut cadavrul mai priceput la șterpelit decât este. Punga ta e încă la locul ei, sub haină. Umflătura se vede limpede și, dacă asta n-ar fi destul, acea pungă s-a arătat când te-ai aplecat cu felinarul. Dar știai deja asta, de vreme ce băutura la care te-ai dedat seara trecută n-a rămas în tine atâta vreme.

Cardell tresare și blestemă în gând impulsul care i-a trădat minciuna. Acum, că beția s-a risipit, îl cuprinde furia. Atitudinea nepăsătoare a lui Winge față de mort, spre deosebire de a sa – care a văzut mai multă moarte

decât i-ar dori celui mai mare dușman – îl tulbură. Scuipă peste umăr, ca și cum ar îndepărta duhurile rele.

– Ești un ticălos cu inimă de piatră, Cecil Winge. Nu-i de mirare că ești la largul tău în prejma morților. Îngăduie-mi să-ți răspund la observațiile iscusite cu una de-a mea: ești un om slab. În locul tău, mi-aș petrece mai mult timp la cină și mai puțin la latrină.

Winge nu se sinchisește de insultă.

– Altceva te-a mânat aici în seara asta. Ce anume, putem trece sub tăcere. Vrei să continui ce-ai început? Vrei să faci ca omul ăsta să fie răzbunat pe pământul sfințit? Eu pot căpăta niște lucruri în numele poliției. Ți-aș fi recunoscător pentru sprijin și sunt gata să te răsplătesc pentru el.

Winge se uită la Cardell cu ochii săi mari. În ei s-a aprins o lumină care înainte nu era. Îl sperie și-l năucește pe Cardell, care simte însă cum oboseala i se răspândește prin trup, și nu face altceva decât să stea acolo, până ce Winge grăiește mai departe:

– Nu-i nevoie să-mi răspunzi pe dată. Acum mă duc la Casa Indebetou ca să ascult veștile de dimineață. Știu deja ce o să aud. Subofițerul o să-și facă raportul. Răspunderea o să cadă asupra procurorului, care e prins deja cu un caz mult mai simplu și care-i va aduce mai multă glorie decât ăsta. În cel mai bun caz, o să-i pună pe subofițerii din parohia Maria să-i iscodească pe polițiști dacă zvonurile de pe acolo ar putea să deslușească chestiunea. N-am mare nădejde că se va afla ceva. Trupul ăsta chinuit o să rămână fără nume și o să fie băgat pe cheltuiala orașului într-o groapă din partea de miazănoapte a cimitirului, unde ne aflăm acum. Nimeni n-o să-l jelească. Șeful poliției m-a rugat să fac ce-mi stă în puteri. De unul singur, teamă mi-e că n-o să fie destul.

E nevoie de mai mult de atât ca să-l potolească pe Cardell, odată ce i-a sărit țandăra. Deja s-a răsucit să plece, plin de simțăminte care se bat cap în cap. Vocea răgușită a lui Winge îl urmărește.

– De-oi vrea să mă ajuți, Jean Michael Cardell, vino pe la mine. Am închiriat o odaie de la Roselius, în conacul Spens.

4

Așa cum se întâmplă în fiece zi, zorii aduc haos, și hărmălaia ajunge la Casa Indebetou, cocoțată în vârful lui Slottsbacken. Winge se freacă la ochi, încercând să uite că n-a pus geană pe geană și întrebându-se dacă o fi rămas oare un strop de cafea pentru el pe undeva, prin odăile astea.

Scara e plină de oameni care pleacă ori vin și de alții care doar așteaptă acolo, în loc să-și afle un loc mai bun. Polițiștii se trudesc încă să se deprindă cu noua clădire și cu noul șef. Nimeni n-a izbutit până acum să-i dea vreunei încăperi rostul ei cel mai potrivit.

A trecut abia un an de când s-au mutat în Casa Indebetou și, dacă e să te iei după zvonurile răuvoitoare, singura pricină pentru care s-au mutat din Trädgårdsgatan a fost ca să salveze onoarea orașului după ce fostul proprietar a izbutit să capete o audiență la regele Gustav, aflat pe patul de moarte, și s-a ales cu o semnătură regală greu de recunoscut pe actul care îi promitea douăzeci și cinci de mii de *daler*-i în schimbul unei clădiri părăginite, prin care bătea vântul ca-n codru și care stătea nelocuită de multă vreme. Prea călduroasă vara, prea friguroasă iarna.

Casa e ciudată, strâmbă, înclinată spre dealul de pe care se înalță între catedrală și locul pustiu pe care sunt încă risipite ruinele Stora Bollhuset.

În lumina slabă a dimineții, chipurile cunoscute se amestecă printre cele străine. Winge îi recunoaște cu neplăcere pe Teuchler și pe Nystedt, doi zbiri plătiți de secție, care duc aproape pe sus un bărbat cu ochii învinețiți și buza zdrelită, dovadă mai degrabă a faptului că tocmai a mărturisit, nu a faptei de care a fost învinuit. În clipa aceea secretarul Blom trece pe lângă Winge și, când îi întâlnește privirea, își dă ochii peste cap. Au trecut mai bine de douăzeci de ani de când aceste metode de interogare au fost scoase în afara legii, însă Teuchler și Nystedt rămân odraslele altor vremuri.

Cei care-l cunosc pe Winge după nume și înfățișare, fără să-i fie mai apropiați, își ațintesc privirea în podea când trece pe lângă ei. Simte cum ochii lor se ridică după ce au rămas în urmă. Urcând scara, observă că nimeni n-a dat jos încă de pe perete blazonul fostului șef al poliției, încă un semn al lipsei de rânduială care domnește în secție de când regele Gustav s-a dus la strămoșii săi.

Au trecut aproape doi ani de când împușcătura lui Ankarström a răsunat în timpul balului mascat, însă la secția de poliție e ca și cum ecoul ei s-ar auzi încă. Prințul moștenitor n-avea decât treisprezece ani, așadar încă nu era copt la minte, și lupta pentru putere a izbucnit înainte ca regele să piardă bătălia cu moartea. Fostul șef al poliției, Nils Henric Aschan Liljensparre, favorit al regelui Gustav, care clădise poliția din temelii și o condusese timp de aproape treizeci de ani, a fost unul dintre bărbații puternici care au prins prilejul și

şi-au dat pe faţă ambiţiile: să facă din fratele sărac cu duhul al regelui, ducele Karl, care fusese numit tutorele prinţului, marioneta sa.

Dar setea de putere l-a dus pe Liljensparre la pierzanie. Baronul Reuterholm a luat locul râvnit de Liljensparre şi, în vreme ce baronul cârmuia ţara în numele ducelui, Liljensparre a fost trimis în Pomerania. La începutul anului, Reuterholm i-a dat funcţia de şef al poliţiei avocatului Johan Gustaf Norlin, o numire despre care se zicea că baronul avea deja motive s-o regrete. La fel cu alţii care sunt în stare să vadă lucrurile limpede, Winge ştia pricina: Norlin este un om drept.

La al treilea cat, pe coridor au fost puse scaune. Winge se cuprinde cu braţele şi îşi plesneşte umerii, ca să împingă sângele în vârfurile îngheţate ale degetelor. Aerul umed şi rece îi gâdilă gâtlejul şi trebuie să nu răsufle adânc dacă vrea să ţină în frâu tusea. E silit să aştepte încă un sfert de ceas în curentul de la ferestrele care nu se închid bine până ce se deschide uşa încăperii lui Norlin, ultimul vizitator iese în grabă şi el e poftit înăuntru.

La fel ca restul casei, în încăperea lui Norlin e mare dezordine. Biroul elegant abia dacă se vede de sub vrafurile de hârtii cu care e acoperit. Norlin stă în picioare la fereastră. O pisică pestriţă stă pe pervaz şi toarce, în vreme ce Norlin o mângâie pe gât. Norlin e aproape de aceeaşi vârstă cu Winge, însă anul a fost plin de nopţi nedormite care îl fac să arate mai bătrân decât cei treizeci de ani pe care îi are. De-a lungul gulerului uniformei, pielea îi e înroşită şi zdrelită de la unghiile care au tot încercat să scarpine. Când se întoarce spre

oaspetele său, Norlin vede că Winge se uită la pisică și ridică din umeri.

– E singura dintre locuitorii acestei case care încă mai e sănătoasă la cap și are priorități rezonabile. Dă pisica jos cu blândețe, se reazemă cu spinarea de pervaz și își încrucișează brațele. Ei bine, examinarea a fost mulțumitoare?

– N-am fost inspirat să dau de înțeles că acel polițist a băut ceva. Reacția lui a fost cu totul îndreptățită. E un delict foarte neobișnuit.

– În afară de priceperea ta, mai este un motiv pentru care ți-am cerut să te ocupi de treaba asta, Cecil. Nu ești angajatul poliției și poți lucra în întuneric. Reuterholm e cu ochii pe mine și puține sunt lucrurile care îl nemulțumesc la fel de tare ca descoperirea că eu chiar fac treabă de polițist. Baronul vrea să pun în aplicare regulile lui de cenzură, nu să fac orașul să fie un loc sigur pentru oamenii de rând. Uite aici. Norlin ridică o hârtie împăturită care are sigiliul rupt de curând. E o scrisoare iscălită de Gustaf Adolf Reuterholm, în care vrea să știe ce progrese s-au făcut în investigația pe care a cerut-o în legătură cu zvonul că a încercat să-l otrăvească pe prințul moștenitor. Același zvon zice că setea lui de putere izvorăște din impotență și o listă lungă de înclinări perverse. Baronul crede că a așteptat destul să-i vadă pe cei răspunzători că simt pe pielea lor biciul și acum vrea să-i fac un raport amănunțit despre eforturile făcute și pașii înainte.

– Și o să i-l trimiți?

– De vreme ce n-am mișcat un deget, probabil că aș face mai bine să nu. Omul nu mai e în toate mințile. Reuterholm nu-i decât un tiran, fără prieteni ori familie care să-i dea simțul stabilității. Încearcă să-l

facă pe ghicitorul Arvidsson să vorbească în numele lui cu morții. Îngâmfat, arțăgos și, colac peste pupăză, ranchiunos, întocmai cum ajunsese regele Gustav cu trecerea timpului. Teama de revoluție și de trădare e o molimă care se lipește de toți cei al căror fund se apropie prea tare de tron. După cum știi, Maiestatea Sa l-a pus pe înaintașul meu să strângă o ceată de iscoade care să-i raporteze bârfele și urzelile din popor. Problema nu e că oamenii ar fi nefericiți. Problema e că iscoadelor lui Liljensparre li s-a cerut să caute nemulțumirea în locurile nepotrivite. În vreme ce regelui Gustav îi dădea coșmaruri gândul că ideile revoluției franceze se vor răspândi în nordul îndepărtat și făcea tot ce putea ca să tragă cu urechea la bârfele de prin cafenele, ucigașii lui se furișau printre membrii curții sale. Îi era așa de frică de oamenii de rând pe care nu-i cunoștea, încât credea că nobilii – aflați chiar sub nasul lui – nu sunt primejdioși. Norlin face semn spre biroul său. Chiar dacă fac tot ce pot ca să nu bag în seamă iscoadele lui Liljensparre, tot trebuie să le primesc rapoartele, unul mai fără noimă ca altul; un anume Ödman se plânge că un anume Nilsson a cântat Marseilleza în limba suedeză într-o seară când beau pe rupte la Strängnäs. Se zice că un ofițer de cavalerie cu simpatii dubioase a lăudat acul de cravată al agitatorului Juhlin. Kullmer și Ågren au purtat la biserică pantaloni lungi, spre încântarea lui Weinås și Falk, Carlén ascunde sub pernă scrieri de-al lui Thorild. Tot așa și iar așa. Și, în vreme ce astea îmi ocupă atenția, chestiuni mai însemnate au de suferit. Însă Liljensparre, bătrânul tiran, avea impresia că lucrurile astea sunt cele mai interesante. Ai auzit

vreodată porecla pe care iau dat-o polițiștii? Arslet[1], de la al doilea prenume, Aschan.

Winge se uită la teancul de scrisori, ridică una și îi aruncă o privire indiferentă, după care o pune la loc. Norlin își scoate peruca, o aruncă peste teancuri și se scarpină în cap.

– Pe calea zvonurilor am înțeles că Reuterholm îmi caută deja înlocuitorul.

– Știi cine este?

– Am auzit că a fost întrebat Magnus Ullholm. Un nume pe care îl cunoști prea bine.

– Știi cât o să mai rămâi aici?

– Nu. Dar când baronul își pune în cap ceva, lucrurile tind să meargă iute. Nu mai e nevoie să spun că Ullholm n-o să te lase să-ți continui munca. Așa că-i un lucru grabnic, Cecil.

Winge își duce mâna la rădăcina nasului și își freacă ochii umflați. Moleșeala face să-i joace prin față mici scânteieri.

– Sunt ultimul om căruia e nevoie să-i atragi atenția că-i grabnic.

Norlin îl poftește pe Winge să șadă pe un scaun gol. Deschide un pic ușa și strigă pe coridor să i se aducă niște cafea, ordin care va fi îndeplinit de cine s-a nimerit să fie mai aproape. Oftând din greu, Norlin se așază în fața lui Winge.

– Ei bine, să ne întoarcem la cadavrul scos din lac. Ai vreo nădejde să-l prinzi pe făptaș?

– Am motive să cred că mortul a fost aruncat în apă doar cu câteva ore înainte să fie găsit. Am de gând

[1] În limba suedeză, Fundul

să caut martori care să fi fost pe acolo puțin înainte de căderea nopții.

– Îmi pare o încercare fără șansă de izbândă. Asta-i tot?

– Mai e ceva. Cadavrul era gol, dar o parte din el era învelită într-o pânză cum n-am mai văzut vreodată. Pare o țesătură prea scumpă ca să fie folosită în acest fel. Cei care se pricep la asta ar putea ști mai multe.

Norlin pare pierdut în gânduri și dă din cap pentru sine.

– Fă în taină ceea ce faci, și nu doar din pricina lui Reuterholm. Mocnește nemulțumirea. Nu-i nevoie să-ți amintesc că mai devreme în acest an am avut o gloată mânioasă la porțile Slottsbacken, urlând că vrea sânge, și totul din pricină că un nobil a înțepat cu spada un cetățean de vază. Orice act de violență trebuie să fie tratat cu cea mai mare băgare de seamă. Fă-mi acest hatâr.

O slujnică bate la ușă și intră cu un vas cu cafea și cănі de tablă. Norlin toarnă și Winge își așază buzele subțiri pe marginea cănii ca să întâmpine licoarea dătătoare de viață. În vreme ce pisica sare fără sfială în poala lui Norlin, bucuroasă să se încolăcească acolo, el îl privește cu îngrijorare pe Winge.

– Îmi pare rău s-o spun, Cecil, mai ales că știu că nu sunt cu totul străin de cauză, dar, pe legea mea, arăți ca naiba.

5

Numele cârciumii e Fördärvet, adică Pierzania. Un strat gros de funingine îmbracă pereţii, dar oricine se străduieşte oleacă poate să vadă pictura de pe zid. E dansul morţii. Ţărani şi orăşeni, nobili şi preoţi dănţuiesc la braţ cu un schelet care cântă la o vioară neagră ca cerneala. Scena îi tulbură pe mulţi, şi mușteriii sunt rari până ce se face târziu şi aburii beţiei fac să nu mai aibă însemnătate pictura. Patronul, Gedda, s-a împotrivit ori de câte ori i s-a spus să văruiască pereţii. Fresca e pictată de Hoffbro cu mâna lui, mârâie el, o capodoperă.

Cardell o urăşte, mai ales dat fiind că înţelegerea cu Gedda îi cere să fie mai mult sau mai puţin treaz. Aici Cardell e om de ordine, folosit la alungarea celor puşi pe scandal, pentru un *skilling* pe săptămână şi un comision pentru fiecare om pe care a izbutit să-l azvârle afară. Nu se ajunge cu salariul de străjer, şi banii ăştia în plus sunt bine-veniţi. Din locul său, pe banca de lângă uşă, simte a suta oară prezenţa scheletului, orbitele goale care-i caută privirea. Cardell se cutremură şi îşi umple gura cu tutun.

Simte că seara asta n-o să aducă nimic bun, şi asta nu fără un strop de bucurie. De la apus încoace

mocneşte în aer tulburarea. Tovarăşi de băutură se ciorovăiesc din pricina berii şi a ţuicii. În înghesuială, înghionteala stârneşte cât ai clipi vorbe grele. Din când în când e silit să se ridice şi să-i potolească, încercând să înduplece bărbaţi care nici nu aud, nici nu pricep până când nu-i înşfacă de gât, îi saltă până ce călcâiele lor nu mai ating duşumeaua şi îi azvârle în stradă.

O ceată de marinari se buluceşte pe uşă, toţi deodată, braţ la braţ, până când cel mai slab trebuie să rupă lanţul şi să se lase păgubaş, spre încântarea batjocoritoare a celorlalţi. Zbiară din rărunchi un cântec porcos. Printre versurile pline de aiureli şi năzbâtii, Cardell aude împăunări despre feciorii furate, şi acum e sigur că seara o să sfârşească prost.

Tineri, neobrăzaţi şi beţi, într-un grup pentru care e o onoare să se apere unul pe altul. Îi cunoaşte prea bine. Cândva a fost şi el ca ei. Îi iubeşte şi îi urăşte. De la locul său de lângă uşă îi cercetează ca un lup care priveşte o adunătură de iepuri şi ştie că mai devreme ori mai târziu o să pună laba pe ei.

Nu durează mult. Un bărbat pântecos se împiedică în catarama propriilor pantofi şi varsă băutura în spinarea unui marinar. În câteva secunde l-au urcat pe vinovat pe o masă şi-l silesc pe bietul nătărău să joace, în vreme ce-l înconjoară şi apleacă masa până ce lemnul scârţâie. Unul dintre ei şi-a scos pumnalul şi vânează cu vârful lui degetele de la picioarele bărbatului.

Cardell prinde privirea lui Gedda din cealaltă parte a localului. Pe Gedda îl doare-n cot dacă muşteriii varsă băutură ori sânge, însă mobilierul costă. Fără ca măcar să se gândească la asta, mâna lui Cardell strânge mai bine fâşiile de piele care-i ţin la loc braţul stâng.

Războiul l-a învăţat pe Cardell că nu există onoare în bătălie. Şi totuşi, există un ritual care trebuie să fie

respectat, pe cât de previzibil, pe atât de lipsit de sens. Îl urmează ca pe o obișnuință veche. O mână pe umărul marinarului, diplomație imitată în mijlocul tărăboiului. Gesturi liniștitoare. Cineva îi strigă la ureche să se ducă dracului. Altcineva îl scuipă în obraz. Își simte inima bubuind în urechi ca o tobă și lumea se învește mântează în roșu. Și încă se controlează. Își lasă umerii să coboare, a supunere, în fața rânjetelor lor triumfătoare.

Când aterizează prima lovitură, ei nu pricep ce se întâmplă. Brațul stâng se ridică de la înălțimea mijlocului și, dat fiind că mâna a fost cioplită cu palma desfăcută, aproape că arată ca și cum ar mângâia obrazul bărbatului aflat cel mai aproape. Dinți zboară prin aer, într-o cascadă roșie. Cardell duce forța avântului brațului în următoarea lovitură și în încă una, simte cum plesnește un antebraț, cum se sparge un nas, cum se înfundă un piept, cum zboară un ochi din orbită. Fiecare lovitură stârnește o explozie în ciot, și durerea îl înfurie și mai tare.

Fug de-a valma, cât îi țin picioarele. Ultimul trebuie să se târască în patru labe, smiorcăindu-se, cu un pic de ajutor din partea cizmei lui Cardell ca să treacă pragul. Când Cardell se răsucește, omulețul e încă pe masă, bătând din palme, zâmbind cu gura până la urechi.

Recunoștința lui e nețărmurită. Ține morțiș să-și cinstească salvatorul cu o carafă de vin de Rin, închinând pahar după pahar. Cardell, în ce-l privește, hotărăște că încăierarea a fost de ajuns ca să asigure pacea la Fördärvet până ce ușile vor fi încuiate peste noapte. Dușumeaua e împestrițată cu pete întunecate care duc drept la el. Nu bagă în seamă privirile nemulțumite

ale lui Gedda şi bea din greu. De obicei, încăierările sunt unul dintre puţinele lucruri care pentru el sunt înviorătoare. Obişnuia să le caute cu lumânarea şi îl liniştea impresia că e la cârma propriei vieţi pe care i-o dădea fiecare victorie. Efectul scăzuse cu timpul. Braţul îl doare. Se simte bătrân, prea bătrân pentru o astfel de viaţă. Vinul e o mângâiere. Bărbatul se prezintă ca Isak Reinhold Blom.

– Sunt poet. Îţi stau la dispoziţie.

Cardell înalţă o sprânceană, în vreme ce bărbatul îşi drege glasul.

– O, Eroule! Victoria ta ne înfioară şi toţi duşmanii sunt goniţi / Calci pe frăţânii ce muriră, cu sânge roşu zugrăviţi!

– Totuşi, trebuie să recunoşti că n-au fost tocmai rubedeniile mele cei cu care m-am încăierat. Aşa-ţi câştigi pâinea cea de toate zilele?

Blom îşi încreţeşte buzele şi îşi aprinde pipa la lumânare.

– Blestemul poetului. În tot omul zace un critic. Dar, fie vorba între noi, nu. În timpul zilei sunt la Casa Indebetou, lângă Slottsbacken. Lucrez la poliţie. Secretar, de fapt, din ianuarie.

Cardell nu s-a mai gândit până în clipa asta la Cecil Winge şi la vorbele pe care i le-a spus la plecare.

– Se întâmplă să cunoşti un anume Winge, Cecil Winge?

Blom se uită curios la Cardell şi scoate o şuviţă de fum.

– După ce l-ai întâlnit, e greu să-l uiţi.

– Cine-i? Poţi să-mi spui ceva despre el?

– A început să se învârtă prin Casa Indebetou în acelaşi timp în care Norlin a fost numit şeful poliţiei, anul ăsta. Trebuie să aibă un soi de tocmeală. Winge

are mână liberă să facă ce poftește, în limitele rațiunii. Se interesează de unele crime și de altele nu.

Cardell dă din cap, pe gânduri. Blom trage cu sete din pipă, scoțând un soi de gâlgâit. Apoi continuă:

– S-a nimerit să studiem amândoi dreptul la Uppsala în același timp, eu și cu Winge, chiar dacă eram cu câțiva ani mai mare și nu ne-am învârtit niciodată în aceleași cercuri. El era tot timpul cu nasul vârât în Rousseau. Winge a fost un copil-minune, așa cum nu s-a mai văzut de la Rudbeck încoace. Avea o așa ținere de minte, încât putea să spună fiecare cuvânt pe care îl citise, ca și cum ar fi avut cartea în fața ochilor. Poate că de la asta i s-au tras problemele. Unii oameni citesc prea mult și le vin în cap idei. La începutul carierei sale a călcat pe bătături pe toată lumea, ținând morțiș să-i chestioneze pe acuzați, lucru de care în mod normal ne ferim ca de foc. Toate cazurile sale erau prezentate cu foarte multe amănunte, nesfârșite. Chiar dacă toată lumea putea să bage mâna-n foc că persoanei osândite într-un caz prezentat de Winge i s-a dovedit vinovăția fără vreo umbră de îndoială, colegii nu-l prea iubeau. Cei mai mulți dintre cei numiți în tribunale vor să vadă dreptatea făcută cât mai iute cu putință, în așa măsură încât nici nu-și mai bat capul cu lucrurile astea, însă nu-l puteau opri, pentru că Winge era un maestru al argumentării logice fără cusur. Așa că s-a ales cu mult dispreț și ridiculizare, cu toate că nu se lipeau de Winge, cum nu se lipește apa de gâscă. De când și-a unit forțele cu Norlin, a apărut o colecție bogată de povestioare despre tot ce a izbutit să săvârșească în slujba poliției în ultimul an. Alți oameni greșesc, le zboară mintea la altele și, dacă nu le lipsește capacitatea de concentrare, atunci le lipsește adesea sârguința. Nu i s-a întâmplat niciodată lui Winge.

Blom agită coada pipei ca să-şi sublinieze vorbele. Când se opreşte din vorbit destul de mult ca să mai pufăie o dată, pipa i s-a stins. O lasă jos, cu o mică ridicare din umeri.

– Dacă e să zic ceva mai puţin de laudă despre el, ar fi faptul că nu l-a dat niciodată afară din casă farmecul.

– Asta a fost limpede.

– M-am întâlnit anul trecut cu nevastă-sa la Operă şi, când am auzit cum o cheamă şi cine era soţul ei, am fost sigur că n-am auzit bine. O femeie nemaipomenită, Cardell. Frumoasă, desigur, dar şi caldă, gingaşă, plină de umor şi sclipitoare, şi aceste cuvinte sunt printre ultimele pe care le-aş folosi ca să-i descriu soţul. Femeia trebuie să fi avut şiruri de peţitori până dincolo de uşă. De ce l-a ales pe Winge, asta n-o s-o înţeleg niciodată. Prin urmare, e o ironie a sorţii faptul că el a părăsit-o pe ea şi nu, cum ar fi fost de aşteptat, invers...

Blom amuţeşte şi, dintr-odată, e ca şi cum buna dispoziţie i s-ar fi stins, la fel ca pipa. Hărmălaia din cârciumă umple tăcerea. Într-un colţ, un bărbat cu haina peticită şi o strachină de cerşetor pusă pe masă, în faţa sa, începe să cânte o melodie jalnică în trei timpi cu un flaut de lemn, rudimentar.

– Da, iată care-i treaba, Cardell. Poate că ar fi trebuit să pomenesc de asta de la început, dar m-a răzbit vinul. Cecil Winge se stinge din pricina tuberculozei. N-a fost niciodată voinic, însă boala l-a măcinat mult. E palid, dar ascunde bine asta, aproape niciodată nu tuşeşte când mai e cineva de faţă, iar când o face e pe furiş, într-o batistă care are întotdeauna o culoare întunecată, ca să nu se vadă sângele. Se zice că şi-a părăsit soţia ca să nu trebuiască să-i vadă prăbuşirea. Oameni cu bun renume de la Spitalul Serafimilor se

pare că i-au prezis moartea acum o lună. Acum trăiește mai mult decât s-ar fi așteptat oricine. Nu-i vorba de lipsă de respect față de Winge din partea celor de pe Slottsbacken, însă personalul l-a poreclit deja Strigoiul din Indebetou.

Mai târziu, după ce Blom a plecat de mult prin noaptea din Stockholm pe picioare împleticite, după ce chercheleala a sporit și lumânările de seu au fost stinse pe rând, pe măsură ce mușteriii părăseau butoaiele de stejar răsturnate care slujesc de mese, patronul pune o mână pe umărul lui Cardell.

– Te-am tocmit ca să păstrezi rânduiala, nu ca să faci un măcel. Îmi bagi în răcori mușteriii, Mickel. Nu te mai pot ține aici.

Târziu, cândva după ce a bătut miezul nopții, Mickel Cardell se trezește în odaia sa din pricină că nu poate să răsufle cum trebuie și inima îi galopează. Durerea îi chinuie brațul a cărui lipsă simțurile sale nu vor s-o accepte. E a doua oară în două zile că nici băutura, nici încăierarea n-au izbutit să-i aducă liniștea.

6

Nimeni nu-i zice tuberculoză până ce nu-i limpede că a ajuns aşa de gravă, încât nu se mai poate aştepta nici o îmbunătăţire. De-abia când a pierit orice nădejde şi moartea e considerată de neocolit i se spune bolii pe numele ei.

La început fusese doar o tuse uşoară, în primăvara trecută, care a ţinut-o aşa săptămâni în şir. În copilărie i se întâmplase deseori să tuşească, dar niciodată aşa încât să bage asta în seamă. Apoi a venit fierbinţeala din timpul nopţii, îl treceau sudorile, după care se trezea cu cearşafurile şi păturile ude leoarcă. În vară, Cecil Winge a trebuit să-şi ascundă tusea într-o batistă, ca să nu atragă atenţia, şi într-o zi din iunie pânza de bumbac brodată a fost acoperită de picături roşii. Îşi pierdea uşor răsuflarea şi adesea simţea un junghi în coaste, de parcă ar fi alergat. Se simţea ca şi cum i s-ar fi aşezat în piept o povară, care se umfla, chircindu-i plămânii, şi îi scurta fiecare răsuflare.

Doctorii i-au pipăit nodulii umflaţi de pe gât şi le-au zis gâlci. I-au prescris o licoare cu gust nesuferit din ulm, roibă, ghimbir, ferigă de lemn-dulce şi anason. Trebuia să bea o jumătate de sticlă pe zi. Când nu s-a văzut nici o schimbare, doctorul şi-a şters, gânditor,

lentilele ochelarilor și a propus o drenare, ca să scoată din trup fluidele vătămătoare. I-a scobit cu potasă caustică în partea stângă a pieptului o gaură nu mai mare decât degetul mic. În ea a fost băgat un bob de mazăre, ca să nu se închidă rana. În câteva zile, puroiul șiroia din rană și doctorul l-a asigurat că e semnul unui rezultat bun. Nu așa au stat lucrurile. Arsura rănii îl ținea treaz noaptea. Ba simțea că îngheață, ba îl treceau apele. Ea i-a stat mereu alături, soția sa, cu o pânză ca să-i șteargă fruntea, cu un ștergar ca să-i usuce trupul numai piele și os, cu un cântec cu care să-l aline și să-l facă să plutească departe, pentru câteva clipe binecuvântate.

Anul a trecut și iarna s-a prefăcut în primăvară. Urma un tratament după altul. S-a aplecat deasupra unui lighean cu oțet și cretă, a băut lapte de vacă nestrecurat și a respirat aer din grajd. În fiecare dimineață se trezea sleit de puteri, cu pielea rece și umedă, și nimic nu-l putea încălzi. Venele îi erau albastre și umflate, ochii cu vinișoare roșii și cearcăne, în șold i se întindea o durere necurmată. Când începea tusea nimic nu putea s-o oprească, și în momentele cele mai rele îi aducea în gură țesuturi moarte. Scuipatul său duhnea. Când i s-a luat sânge, s-a văzut că se încheagă iute într-o crustă albăstruie, semn că boala s-a întins. Nu mai putea fi soț pentru soția sa și nu mai putea suporta să împartă cu ea patul noaptea, când începeau tusea și transpirația și îl apuca o spaimă așa de mare, că i se părea că o să-i crape coastele.

Era o lună de când Winge renunțase la toate sfaturile doctorilor. Orice încercare de a-i alina suferința nu făcuse decât să i-o înrăutățească. Nu putea decât să-și adune fiece fărâmă de disciplină ca să nu bage în

seamă gâdilatul din gât, şi a descoperit că distragerea atenţiei e de cel mai mare ajutor. Concentrarea minţii îl goleşte de toate gândurile, iar trupul se destinde.

Noaptea, singur în odaia sa din casă lui Roselius, şade la lumina unei lumânări şi îşi demontează ceasul de buzunar. Aşază piesele în faţa sa, până ce sunt înşiruite în ordine. Apoi le pune la loc. Una după alta, rotiţele sunt reunite, fixate în centru şi potrivite între ele. Şuruburile mititele intră în găurile lor şi sunt strânse. Dintr-o adunătură de părţi care n-au nici o valoare singure este alcătuit un ceas care funcţionează iarăşi.

Winge se călăuzeşte spre moarte după aceeaşi busolă care i-a arătat calea toată viaţa – gândirea logică. Îşi spune că toţi oamenii mor şi că toţi se îndreaptă spre moarte. Asta îl ajută. Însă atunci când vin sudorile de noapte şi gândurile îi zboară sălbatic, moartea sa este ceea ce-l bântuie, nu principiul general. Toate amănuntele ştiinţifice ale ftiziei. Oare o să se întindă infecţia până la toate încheieturile şi oasele, aşa cum se întâmplă uneori? Oare o să moară în somn, sau în spasme şi atacuri? Ce fel anume de agonie? Când nimic altceva nu-l ajută, îşi spune că partea cea mai mare din el a murit când şi-a văzut ultima oară soţia. Însă nici asta nu-i prea mare alinare, întrucât partea care a continuat să trăiască este cea care, e limpede, simte durerea.

Se lasă seara şi Winge se îmbracă să plece. Oglinda din odaie e atât de îngustă, încât trebuie să se dea mult înapoi ca să-şi vadă măcar jumătate de corp. Hainele pe care le poartă sunt singurele pe care le are. Cămaşa şi şosetele lungi sunt spălate regulat, după un program pe care l-a făcut cu slujnicele. Pentru restul, e destul să dea cu peria. Ţesătura începe să se răărească

și nici haina, nici vesta nu mai sunt la modă, însă își îndeplinesc scopul. Hainele pe care a ales să le păstreze sunt cele purtate când mergea la tribunal, și scopul lor nu era niciodată fudulia, ci potrivirea, ca să-i transmită privitorului ideea de indiferență în fața a orice altceva în afară de lucrul cel mai însemnat.

Răsucește cravata în jurul gâtului și o leagă, își bagă brațele în mâneci și ia din colț bastonul, care cândva era doar de paradă, iar acum depinde de el mai des, în clipele în care nu mai are suflu. Winge coboară încet scările, în liniște, ca să nu dea peste nimeni din casă.

Coboară panta spre mare cu o batistă aproape de gură, ca să țină departe umezeala din aer. Jos, în port, găsește repede un om gata să-l poarte cu barca până în oraș pentru doi bani. Aude în depărtare zgomotul slab al curentului, însă aici apa e liniștită, tulburată de sunetul vâslelor când se scufundă în apă și de scârțâitul furcheților.

Trec pe sub arcada podului din șantierul naval și, privind mereu peste umăr, vâslașul își croiește drum prin labirintul de corăbii ancorate lângă cheiul Skeppsbron. Funiile ancorelor, groase cât coapsa unui bărbat, se încordează și se lasă moi în jurul lor. Pe sub mirosul dominant de smoală se furișează arome de rachiu de melasă, scorțișoară, cafea și tutun.

După un drum de o jumătate de oră, Winge acceptă ajutorul unei mâini puternice ca să pășească peste bord la Räntmästaretrappans. De acolo mai e un pic de mers pe jos până pe Baggensgatan.

Aleea e plină de viață, ca întotdeauna. Aici sunt bordeluri cocoțate unele peste altele și clienții în diferite grade de beție roiesc, fie în drum spre o vizită, fie plecând de la una. Cântece voioase întru slava lui

Venus răsună printre case, amestecate cu împăunări despre fapte vitejești care fie au fost săvârșite, fie vor fi săvârșite curând. Alții sunt mai sfioși. Mulți bărbați însurați preferă să țină o batistă la nas, la fel ca Winge.

Găsește ușa căutată și intră. Femeia care a moștenit afacerea de la răposatul căpitan Ahlström are o față pe cât de bătrână, pe atât de greu de citit, și nu dă nici un semn de recunoaștere în afara unei scurte înclinări a capului.

– E liberă?

Madama își scutură capul. Winge lasă jos bastonul și se așază greoi pe un scaun.

– O să aștept. Și, vă rog, cearșafuri curate. O cameră dereticată.

Femeia îi aruncă o privire greu de deslușit și pleacă. Oamenii vin și pleacă fără ca el să le dea atenție. Trece aproape o oră până ce ea se întoarce și-i face semn să urce scara. Găsește singur ușa, bate și intră.

Cea căreia i se zice Floarea Finlandeză îl așteaptă așezată pe marginea patului, cu picioarele încrucișate ademenitor. N-a fost ușor s-o găsească. El a căutat pe cineva apropiat de vârsta sa, și trei decenii e mai mult decât apucă o femeie de meseria ei. Cu toate astea, a fost neobișnuit de mult cruțată de această lume tainică, ai cărei locuitori par să-și trăiască viața de două ori mai repede decât ceilalți. În clipa în care li se întâlnesc ochii, pe chipul ei se vede că l-a recunoscut. Limbajul trupului i se schimbă pe dată. Umerii îi coboară, spatele, care i s-a arcuit ca să-și arate mai bine nurii, se destinde.

– Tu ești. Babornița ar fi putut să-mi spună.

Accentul ei din est e plăcut. Vocalele cântă. Winge dă din cap și se uită în jur, ca să se asigure că odaia a fost pregătită așa cum spusese el. Îi întinde punguța

de pânză pe care o pregătise, cu suma pe care o știu dinainte amândoi. Ea îi face semn s-o pună pe masa de toaletă.

– O să rămâi peste noapte, ca de obicei?

– Da, Johanna. Sper că sunt destui bani.

Ea râde.

– Și dacă n-ar fi, sunt gata să-ți fac o reducere. Ești cel mai bun client la meu. Plătești bine și ceri foarte puțin, taman pe dos decât sunt învățată eu. Ori mai e ceva ce cauți de data asta?

Winge clatină din cap.

– Nu. Ca de obicei.

Își atârnă haina în cuier și își dezleagă cravata. Din buzunarul vestei scoate sticluța și i-o înmânează cu mare grijă. Ea scoate dopul și își pune câteva picături pe gât și în decolteu. El își pune cămașa și pantalonii pe spătarul unui scaun, în vreme ce ea își scoate puținele veșminte pe care le poartă, și se strecoară împreună în pat.

Se așază cu spatele și ea îl cuprinde cu brațele, așa cum a învățat-o. Simte sub mână fiecare coastă, și răsuflarea lui e așa de slabă, că aproape nu se deslușește. Ea seamănă cu soția lui, cu același păr lung și ochii de aceeași culoare. Acum miroase la fel, și căldura brațului ei e aceeași.

Ea suflă în lumânarea de lângă pat și simte cum pulsul lui bate slab și răsuflarea îi încetinește, în vreme ce-l învăluie somnul. De câteva ori se agită, fără să se trezească de-a binelea, și ea îi dezmiardă fruntea cu mișcările pe care i le-a arătat el, murmurând vorbele pe care a învățat-o să le spună.

*

El se deşteaptă în zori şi, ca de obicei, nu ştie dacă trebuie să-i pară o binecuvântare ori un blestem aceste scurte clipe între somn şi trezie în care judecata încă adormită îi îngăduie să-şi retrăiască viaţa. Se dă jos din pat şi se îmbracă. Johanna rămâne culcată şi nu se trezeşte decât când Winge răsuceşte cheia ca să descuie uşa.

– Noaptea asta a fost ultima.

Ea se întinde şi se freacă la ochi.

– Te-ai săturat de tocmeala noastră?

– Nu, nici vorbă. Însă aceştia sunt ultimii mei bani.

Ea ridică din umeri, surâzând. Winge îşi pune haina pe umeri şi observă că s-a rărit la coate destul cât să se vadă prin ea. N-are a face. E convins că o să-l ţină cât mai are de trăit.

7

Cardell aude clopotele bisericilor Sfânta Hedvig şi Sfântul Jacob bătând ora două după-amiaza, în vreme ce merge greoi peste Nybron, prin ploaie. Catargele locuitorilor de pe insule se topesc în ceaţă îndărătul clădirilor din port şi al fortăreţei cu opt laturi care străjuieşte intrarea în rada portului, pe care flutură în vânt cele trei limbi ale drapelului naval, udate de potop. Apa din Katthavet unduieşte sub picioarele sale. Prin comparaţie, Fatburen este mai puţin scârbos, mulţumită apei curate care vine din mare. Pe ţărmul Katthavet mormanele de gunoaie din latrine se contopesc într-un smârc gros, hrănit de Rill, care curge dinspre miază-noapte. Cu toate că lichidul are o nuanţă maro-aurie, pe doc sunt o mulţime de spălătorese, cu mormane de rufe. Înmoaie în mâzgă rufele, apoi izgonesc din ele cu bătătoarele apa murdară. Lângă ele e piaţa pescarilor.

Trebuie să-şi croiască drum cu de-a sila pe lângă un bărbat care cerşeşte cu mâinile diforme ridicate, ca să atragă mila. În piaţa de peşte se află un cal de lemn cu spinarea ascuţită, peste care a fost culcat un bărbat care plânge, cu greutăţi legate de picioare. Judecând după veşminte, e un vizitiu care a fost prins umflând preţurile. Un bărbat pe jumătate dezbrăcat e legat de

stâlpul infamiei şi zbiară, cu sângele şiroindu-i din nas în gură.

Cardell trece pe lângă magherniţele din cealaltă parte a podului. Aici, familii întregi locuiesc claie peste grămadă în şandramale şi colibe care par gata să se prăbuşească. Au motive să se teamă de anotimpul care se apropie: după ce iarna a umplut până la refuz ungherele casei sărăcăcioase cu trupurile tremurânde ale nevoiaşilor, trupurile îngheţate ale celorlalţi sunt îngrămădite lângă cimitir până ce se dezgheaţă pământul.

Merge mai departe pe Riddaregatan până la portul Terra Nova, unde malul a fost umplut cu pământ şi pietriş ca să poată fi construite depozite şi ateliere. Apoi întoarce spatele golfului şi păşeşte pe teren mai înalt. Aici locuinţele sunt mai rare. Se apropie marginea oraşului şi briza sărată are mai multe şanse să alunge duhoarea din centru. Cardell nu merge mult până să vadă conacul Spens, cu semicercul de clădiri adunate în jurul unui crâng de tei. În curtea din spatele caselor îi iese în cale o slujnică bătrână care duce un urcior de aramă. El îi spune pe cine caută.

– Domnul Winge are o odaie la al doilea cat al casei noi din piatră. Puteţi aştepta în bucătărie. E aprinsă soba, aşa că vă puteţi usca veşmintele.

Slujnica porneşte pe scară ca să vestească musafirul. Dincolo de holul în care e o fântână, se coace pâine într-un cuptor de piatră. Slujitori şi argaţi umblă care încotro şi Cardell le stă în cale, oriunde s-ar aşeza. Nu peste mult timp i se pune în mână o cană cu bere fierbinte, cu mirodenii. Clatină din cap când i se întinde o chiflă din făină de grâu abia scoasă din cuptor, pentru că nu mai are o mână cu care s-o ia. Curând, slujnica se întoarce şi-i face semn de pe scară. Nu trebuie să-i

spună care e odaia lui Winge. Tusea lui cumplită se aude de la poartă.

Odaia lui Cecil Winge e un loc mohorât. Mobila, care trebuie să fi fost deja acolo, e așezată de-a lungul pereților. Se văd puține lucruri de-ale lui Winge. Un teanc de cărți și un cufăr. Un birou simplu e lângă fereastră, ca să prindă lumina, și pe el e ceea ce pare să fie un ceas desfăcut în parte. Căldura de la soba de jos urcă prin crăpăturile podelei și e singurul izvor de căldură, dat fiind că soba de teracotă n-a fost aprinsă.

Cineva care ar fi trăit altă viață decât Cardell ar fi putut să creadă că mirosul care umple aerul e de la fier. Însă el știe mult prea bine. E mirosul sângelui, și sub pat vede un vas cu pete roșii pe buză, pus acolo de curând. Stingherit, își ia privirea de la el cât de repede poate.

Winge șade pe pat, palid și nemișcat. Nu dă semne că ar vrea să tușească. În vreme ce Cardell își caută vorbele pe care tot încearcă să le găsească de ieri încoace, Winge e cel care grăiește primul.

– Ai vorbit cu cineva care-mi cunoaște starea. Îți pare rău de ultimele cuvinte, cu toate că n-ai fi avut de unde să știi în clipa aceea.

Cadrell încuviințează din cap, oftând ușurat.

– N-are a face, Jean Michael. Important e că te afli aici. Pot să te întreb ce te-a făcut să te răzgândești?

– Ai pomenit de bani, și Dumnezeu e martor că am nevoie de ei.

– Și nu ți i-aș fi oferit dacă n-aș fi simțit că există un motiv mai adânc al interesului tău față de acest caz. Nu era vorba de nici un ban când ai intrat în Fatburen și ai ieșit cu Karl Johan în brațe.

– În război... Am avut un prieten care nu era niciodată departe de mine. Cred că mi-a salvat viaţa de o sută de ori, şi eu pe-a lui. Când ne-a lovit nenorocirea, a fost aruncat în apă, la fel ca mine. O bârnă l-a lovit în cap şi i-am ţinut faţa la suprafaţă cât de mult am putut. Mi-a apărut în vis alaltăieri-noapte, ca de atâtea ori înainte, şi când am intrat în lac, beat cum eram, era ca şi cum m-aş fi întors în aceeaşi apă. Însă de data asta nu mi l-a smuls din braţe un val, l-am ţinut bine şi am ajuns amândoi pe uscat. De atunci m-am trezit din beţie, însă ce am simţit nu s-a şters.

– Îţi mulţumesc pentru mărturisire, Jean Michael. Nu întreb din simplă curiozitate. Oferta de răsplată bănească rămâne, însă acum te pot plăti ştiind că loialitatea ta nu-i legată de cel care dă mai mult. Cum rămâne cu slujba ta? Eşti străjer, şi totuşi nu pari să munceşti.

Cardell se cutremură când se gândeşte la camarazii săi din strajă, bărbaţi scârbavnici cu o mulţime de cusururi şi care preferă să fie mituiţi în natură.

– Nu. Postul meu e o pomană pentru un cerşetor ciung care a fost schilodit pe când era în slujba Coroanei. Dintre cei care s-au întors din război, eu mă număr printre norocoşi. Alţii cerşesc, se oferă pe stradă ori trudesc ca robii într-o manufactură de tutun. Postul de străjer l-am căpătat prin relaţii bune, dar să mă ia dracu' dacă am de gând să-mi petrec vremea ducând lepădături şi târfe la casa de corecţie. Nici ei nu şi-au ales soarta mai mult decât mine.

Se întunecă. Winge aprinde cu un chibrit lumânarea de pe birou. Flăcăruia face umbrele să joace în jurul lor. Winge se întoarce la pat şi se aşază turceşte.

– Sunt câteva lucruri pe care vreau să le știi. Lucrez în virtutea unei înțelegeri cu șeful poliției, Norlin, și sub aripa lui îl vom căuta pe ucigașul lui Karl Johan. Norlin e aproape de plecare și își știe urmașul, Magnus Ullholm. Acum doi ani, Ullholm a fost pus să supravegheze fondul de pensii al văduvelor Bisericii. La un control, s-a descoperit că lipseau mulți bani și, firește, bănuiala a căzut asupra lui Ullholm. Pe atunci eram avocat la tribunal și am participat la acuzarea lui. Nu m-am îndoit nici o clipă de vinovăția lui, și cu atât mai puțin după ce a fugit în Norvegia și, ca atare, procesul a fost suspendat. Acum baronul Reuterholm a ales să se îndure de el, întrucât baronul știe prea bine cum să exploateze un om care nu dorește altceva decât să se îmbogățească. Ullholm nu-i omul care să-i uite pe care care i-au stat împotrivă. De cum o să afle de înțelegerea mea cu Norlin, o să-i pună capăt și o să facă tot ce-i stă în puteri ca să ne pună bețe în roate.

Winge se ridică și începe să se plimbe prin odaie, cu mâinile prinse la spate.

– Al doilea lucru: crima de care ne ocupăm e foarte neobișnuită. Nu-i lucrarea unui făptuitor de rând. De câte lucruri este nevoie ca să ții un om închis destul timp ca să-i tai membrele și să nu te știe nimeni? Gândește-te și cât de mare e voința pe care o implică asta. Hotărârea. Cine știe ce se va târî afară dacă răsturnăm bolovanul ăsta? Cu fiecare bănuț pe care-l câștigi crește primejdia să te pomenești cu un dușman cumplit, poate chiar din amândouă părțile cazului. Pomenesc asta deoarece primejdia pentru tine e mai mare decât pentru mine.

Winge se răsucește spre fereastră. Ploaia care izbește în ea se preface încetul cu încetul în fulgi grei de zăpadă.

– N-o să ies viu din iarna asta. Curând o să mă aflu dincolo de orice cauză şi efect. Orice se va petrece după aceea, o să trebuiască să înfrunţi singur.

Cardell priveşte în jos. Nu-l cunoaşte pe Winge de multă vreme, dar se întreabă acum dacă nu cumva încercarea de a vindeca rănile lăsate de Johan Hjelm n-o să-l lase în schimb cu altă rană. Cu toate astea, descoperă că hotărârea e uşor de luat. Trânteşte mâna pe birou destul de puternic ca să facă să zboare în toate părţile piesuliţele ceasului.

– Păi atunci, hai să profităm cât mai mult de timpul pe care-l avem, ca să ai o şansă să te bucuri de partea cuvenită din furtuna asta de rahat.

Cardell vede oglindit în geam chipul lui Winge, strâmbat, şi se întreabă dacă nu cumva ceea ce vede acolo e umbra unui zâmbet.

8

Atmosfera din cârciuma Flaggen din Ladugårdsviken e plină de culoare. Doi muzicanți rătăcitori, unul cu o liră pe genunchi și celălalt cu o vioară pe șold, au vrut fiecare să cânte singur pentru mulțime în seara asta și în schimb au prefăcut înfruntarea de la început într-o întovărășire. Și mai multă lume intră ca să-i audă cântând. Curând oamenii sunt înșirați de-a lungul pereților până la scară. Afară, aerul e aspru, chiar dacă zăpada care a căzut s-a topit când a ajuns pe pământ. Ceața serii se înalță din mare și se furișează spre oraș. Winge și Cardell cinează la o masă de lângă foc, ca să se ferească de curentul care vine de la ușă.

Cardell înfulecă de zor, Winge abia se atinge de mâncare. Din bucătărie se scurge un șirag necurmat de mâncăruri: chifteluțe de știucă, morcovi cu unt și sare, cârnați de porc, cod înăbușit și hering prăjit, napi aburinzi, pâine nedospită de secară cu brânză, însoțite de o farfurie cu terci de ovăz cu felii de portocale și biscuiți pudrați cu zahăr. Cardell bagă în el de parcă ar fi ultima sa masă. Winge îl lasă pe Cardell să-și astâmpere setea și foamea fără să-l tulbure. În ce-l privește, nu face decât să plimbe mâncarea cu furculița prin farfurie și curând lasă din mâini tacâmurile,

preferând cafeaua. Cardell, după ce a isprăvit de mâncat, își încrețește nasul la mirosul boabelor proaspăt măcinate și refuză ceașca oferită.

– N-am priceput niciodată ce-or găsi toți la băutura aia noroioasă.

– Poate că trebuie să te deprinzi mai întâi cu gustul, însă limpezește pe loc capul. Jean Michael, ce-ar fi să-mi spui cum ți-ai pierdut brațul?

– E o poveste pe care nu-mi dă ghes inima s-o spun, dar poate c-ar fi mai bine dacă ar auzi toată lumea cum a fost războiul cu Rusia al lui Gustav, ca să poată să nu mai fie în viitor astfel de campanii. Rolul meu n-a fost nici eroic, nici însemnat. Un jucător oarecare într-un joc pe care nu-l stăpâneam, sortit morții, salvat doar de noroc. Mi-am pierdut brațul, dar mi-am păstrat viața.

În ciuda rangului umil al lui Cardell, de sergent, a început să bănuiască aproape imediat că au intrat în război prea în pripă. Timp de cinci ani Cardell a fost în unitatea de artilerie. Laolaltă cu mii de alți oșteni, a fost dus peste mare de către unitatea navală din arhipelagul Stockholm în Golful Finlandei, în jurul lui Midsommar[1] din 1788. Lângă insula Hangö s-au unit cu flota pornită din Karlskrona sub comanda fratelui regelui, ducele Karl. Cardell a fost trimis pe *Fäderneslandet*, adică *Patria*, un vas de război cu șaizeci de tunuri proiectat de Chapman și construit în Karlskrona cu cinci ani înainte.

– Așa că s-ar fi putut zice că aveam aceeași experiență în armată, *Fäderneslandet* și cu mine. Am luat-o ca pe un semn bun. După cum s-a arătat, m-am înșelat.

---

[1] Sărbătoare importantă în țările din nordul Europei, în preajma solstițiului de vară

Cardell stătea pe puntea lui *Fäderneslandet* în ceața zorilor, pe șaptesprezece iulie, când vasele de pe linia frontului au dat de știre că au văzut inamicul. După o jumătate de oră, Cardell însuși a văzut ivindu-se din ceață catargele, la est, și a simțit primul fior de groază. Flotele erau destul de potrivite: șaptesprezece vase rusești împotriva a vreo douăzeci de vase suedeze.

– La naiba, Winge, asta avea să fie prima mea bătălie. Pe mare, totul se petrece dureros de încet. În clipa în care forțele navale se văd între ele încep manevrele. Aștepți vântul și curenții ca să te poți apropia destul de mult și apoi intri în formație cu linia de bătălie spre inamic, ca să lași loc tunurilor să tragă. La comandă, tragi și iar tragi. Tot ce vezi e prin țevile tunurilor, când sunt încărcate iar cu ghiulele și praf de pușcă. În cel mai bun caz, te alegi cu valuri însângerate și o epavă care mai plutește, în cel mai rău caz e alt șir de tunuri gata să ne curețe punțile. Suntem ținte în aceeași măsură cu inamicul. E îngrozitor. Ghiulelele care nu-și lovesc ținta se izbesc de rama de lemn și zguduie întregul vas. Așchiile de lemn se înfig în carne și oase de parcă acestea ar fi unt abia scos din putinei. Oamenii își dau drumul pe ei acolo unde stau, excrementele se amestecă cu sângele și alunecăm prin ele. Fiecare sudoare miroase altfel în fața morții, știai asta? Amestec-o cu tot praful ăla de pușcă și dai de însuși parfumul diavolului. Dacă am fi avut destulă muniție, victoria ar fi fost a noastră.

O mie de vieți s-au curmat la Hogland, de două ori mai mulți ruși decât suedezi. Când s-a lăsat întunericul, amândouă părțile erau cu totul tăcute, iar dimineața suedezii s-au retras spre Helsinki, deoarece nu puteau să continue bătălia fără muniție. Rușii nu ne-au urmărit. Un vas a fost pierdut în bătălie și, în

schimb, a fost capturat unul: *Vladislav*, cu şaptezeci şi patru de tunuri.

Dacă am fi ştiut ce ştim acum, l-am fi scufundat pe loc. *Vladislav* aproape că ne-a făcut să pierdem războiul. Avea la bord tifos, pe care l-am dus cu noi la fortăreaţa Sveaborg. Am rămas acolo peste iarnă, în vreme ce vasele s-au întors la Karlskrona. A trebuit să tăiem gheaţa cu topoarele şi ţepuşele ca să deschidem portul şi vasele au dus cu ele înapoi în Suedia febra. În iarna aceea Sveaborg s-a prefăcut într-unul dintre cercurile iadului. Peste tot erau bolnavi şi muribunzi. Mureau ca muştele. În paturile infirmeriilor oamenii erau câte cinci, unul peste altul, şi întotdeauna omul aflat cel mai jos era mort. Cei care au fost prinşi mai rău de boală au început să aiureze. Îşi holbau ochii înroşiţi la lucruri pe care nu le vedea nimeni altcineva şi ţipau. Am văzut bărbaţi fugind în pielea goală din pat drept în viscol. Eu am fost cruţat de molimă şi, în vară, războiul s-a întors în Golful Finlandei. Am fost măcelăriţi la Svensksund, n-am avut nici o şansă la Viborg. Şi totuşi, războiul nu mi-a clintit nici un fir de păr şi n-am fost vătămat de febră, aşchii şi gloanţe. În mai 1790 au venit întăriri din Åbo şi am fost unul dintre cei puşi să-i ajute pe nou-veniţi. Am fost mutat pe *Ingeborg*, o fregată. Am urât-o din prima clipă. Chapman, care a construit-o şi pe ea, n-a fost pe mare nici o zi din viaţa lui, Winge. Era un matematician care proiecta corăbii ce n-au fost nicicând făcute pentru oameni. Vasul era lung de treizeci şi şase de metri, cu o duzină de tunuri care, în afară de două, trăgeau ghiulele de şase kile. Vasul lua apă. Mucegaiul de pe copastie era gros de un lat de palmă şi putea fi tăiat cu cuţitul. Cumva, am ajuns la grosul armatei.

Pentru a doua oară, vasele suedeze au fost așezate ca oile duse la măcelărie în Svensksund, lovite, urmărite de ruși și despărțite de flota care era blocată fără speranță la Sveaborg. N-a rămas decât sfârșitul. N-aveai unde să fugi și bătălia părea să fie singurul lucru care rămânea de făcut. Și Gustav voia să se bată.

Ne-au atacat în zori, pe la șapte. Le-au trebuit patru ore ca să ajungă în bătaia tunurilor, și alea patru ore ar fi fost cele mai rele din viața mea dacă n-ar fi fost ce a urmat. Nu ne îndoiam că moartea însăși venea spre noi, împărțită în trei sute de vase. Mulți încercaseră deja să dezerteze. Mii de oameni fuseseră lăsați în voia talazurilor când am fugit din Viborg, și în acea dimineață, la Svensksund, cei mai superstițioși auzeau în șuierul vântului glasurile camarazilor care ne chemau la ei. Când au venit rușii, au atacat flancul nostru drept, pe care l-am apărat. Am luptat cu tunurile ore în șir.

Vremea s-a schimbat la amiază: a început să sufle vântul dinspre sud-vest, mai întâi ca o șoaptă și apoi ca un răget. Odată cu el marea s-a învolburat, cu valuri ce aveau crestele tivite cu alb, și au venit nori grei, de furtună. Canonada vaselor suedeze, ancorate și legate între ele, a fost mult mai spornică decât a rușilor, care s-au pomenit că trag degeaba, la cheremul mării care sălta și cobora. Un grup mai mic de vase suedeze s-a desprins, ca să atace din spate flancul drept al rușilor. Aceștia, la vederea atacatorilor suedezi, s-au speriat și au bătut în retragere. Flancul stâng a luat drept ordin general semnul retragerii camarazilor lor și curând i-a urmat. A rămas ce era la mijloc. Au fost făcuți fărâme în vreme ce se lăsa noaptea peste Svensksund. Vasele se scufundau unul după altul și lăsau muribunzii și răniții în apa care acum era o fierbere roșie. Când

ultimele au încercat să se răsucească şi să fugă, era prea târziu. Furtuna le-a prins şi au pierit, unul câte unul, pe recifele finlandeze.

Şi eu, Winge? *Ingeborg* a fost lovită de un tun rusesc în timpul după-amiezii. Lovitura a smuls din buloane tunul cu ghiulele de şase kile de lângă mine, care a ieşit prin copastie pe partea cealaltă. Vreo zece tunari au fost spulberaţi pe loc. Cei care nu erau în calea tunului au fost striviţi de ghiulele de şase kile care se rostogoleau. Ghiuleaua pregătită pentru tragere fusese încălzită până la roşu şi a aprins tot lemnul pe care l-a atins. Când nu ne-am mai putut folosi tunurile pentru apărare, am fugit sus pe punte, unde domnea haosul. Nu puteam salva fregata, care acum se scufunda, decât dacă ridicam ancora şi o mânam pe uscat. Ne luptam cu ancora când a explodat magazia cu praf de puşcă. Toată cârma a fost smulsă, şi cei care n-am fost sfârtecaţi pe loc am zburat peste bord. M-am pomenit pe o bucată de punte care era încă întreagă. Am rămas fără suflare şi apoi lanţul ancorei a făcut un arc şi a căzut pe braţul meu stâng. M-a ţintuit de punte şi, în vreme ce prietenul meu se îneca, am fost ţinut la suprafaţă. Am fost găsit mai târziu de o şalupă care se întorcea la grosul armatei. Au făcut un garou dintr-o funie şi mi-au tăiat braţul de sub cot. Şi aşa s-a sfârşit războiul pentru Mickel Cardell. Am petrecut convalescenţa într-o tabără din Lovisa. O ambulanţă m-a adus înapoi la Stockholm, unde trăiesc de trei ani aşa cum mă vezi acum.

Cardell bate în masă cu proteza din lemn de fag.

– Ştii, desigur, că războiul n-avea nici un scop şi că victoria nu ne-a adus nimic. Mai ales un lucru mi-a rămas în minte, Winge. La începutul verii lui 1790 m-am împrietenit cu un tânăr ofiţer, pe nume Sillen. El mi-a

spus de un lucru ciudat care s-a petrecut după încăierarea din dreptul lui Frederikshamn, mai devreme în acel an. Regele Gustav și alaiul se întorceau pe vasul lui, *Amphion*. S-a prezentat un anume căpitan Virgin, care a raportat că a încercat zadarnic să cucerească portul rusesc din apropiere. Ca să se înțeleagă mai bine pierderile, i-a înfățișat regelui mâna vătămată și a făcut semn spre secundul său, care era întins pe punte într-un cuib făcut din propriile mațe. Regele a arătat spre trupul care se mai zvârcolea și le-a zis în glumă celorlalți ofițeri că trupul bărbatului îi amintește de o marionetă din propria sa operă, *Gustav Wasa*, la care regele și ceilalți de față au râs și i-a fost aplaudată vorba de duh. Ăsta era omul pentru care am luptat, și astea au fost mulțumirile pe care le-am căpătat.

Winge îl ascultă cu atenție și bea restul de cafea. Cardell își șterge fruntea cu mâneca.

– Și acum, încotro?

– Am pentru tine un nume, Jean Michael, care ne-ar putea duce undeva, dacă avem noroc. Eu o să mă ocup de chestiunea țesăturii fine de bumbac în care Karl Johan a fost trimis pe drumul cel din urmă. Știi unde mi-e odaia. Caută-mă când ai aflat ceva.

9

Acel poliţist din parohia Maria cu care trebuia Cardell să se întâlnească, cu sprijinul lui Winge şi al secţiei de poliţie, îşi luase prânzişorul în formă lichidă. Îşi ţine cu greu echilibrul când apare pe treptele din faţa uşii sale. Sughiţe şi duhneşte ca duşumeaua unei crâşme. E lat şi gros, nasul îi e strâmb, probabil spart în mai multe rânduri. Sub piele, vasele de sânge sparte se întind ca nişte lipitori.

– Henric Stubbe, la dispoziţia dumitale! Mi se zice Stubben[1].

Omul îşi opreşte pe jumătate un râgâit şi ridică din umeri, ca scuză.

– Mickel Cardell, umila dumitale slugă, şi mii de mulţumiri pentru timpul pe care-l pierzi cu mine.

– O, nu-i nimic. Intră, intră. Nu ca să lungim treaba, da', pentru numele Domnului, hai să dăm întâi pe gât ceva. Locurile astea din parohiile Maria şi Katarina nu-s ceva ce i-aş dori nici celui mai aprig duşman al meu să vadă când îi treaz.

După o jumătate de oră petrecută în apropiere de butelcuţa cu vin a lui Stubben, vin care Cardell îşi

[1] În limba suedeză, *stubbe* – buturugă

închipuie că-i un amestec ieftin de resturi de pe funduri de butoi, cu un gust stăruitor înecat de adaosul de anason, ies din nou pe Sankta Katarinagatan. Stubben nu se mai oprește din turuit despre cartierele a căror supraveghere i-a fost încredințată.

– Rahatul care nu-i cărat în Fatburen curge în jos pe deal, spre Gullfjärdens. Nou-născuții o iau tot într-acolo, dar se opresc în cimitir. Iisuse, Cardell, n-or prea avea ei cu ce să se laude pe aici, în parohia Maria, dar se împerechează ca iepurii și, dacă n-ai chef de propria nevastă, e întotdeauna la îndemână nevasta altuia. Nașteri după nașteri, de cum își pune fecioara inelul pe deget și până ce băbătia e dusă cu picioarele înainte, după zece ani și tot atâția copii. Foarte puțini dintre ei îs destul de norocoși ca să crească și să ajungă minunați reprezentanți ai omenirii, ca tine și ca mine. Cei care nu mor de mici ajung până la douăzeci și ceva de ani, după care îi iau de pe lume frigurile.

Stubben transpiră pe sub pălărie și perucă, se așază pe o cutie de lemn, le pune pe amândouă pe genunchi și se scarpină cu hărnicie în cap, făcând să zboare mătreața.

– Și curvăsăreala îi o rușine strigătoare la cer. Fetele abia au deprins să se ridice în picioare când se deprind să și le crăcăneze. Încep să umble din ușă în ușă cu coșuri cu fructe și fac tot ce pot ca să-i ademenească la păcat pe bărbații cu frică de Dumnezeu. Și asta le macină, știi, mai devreme ori mai târziu se aleg cu sfrenție, nu le rămân bani de leacuri după ce puținul pe care-l agonisesc se duce pe băutură, și peste doi ani oamenii cu capul pe umeri nici măcar nu se mai uită la ele. Nu, aceia dintre noi care suntem și cu scaun la cap, și plini de pofte, trebuie să ne grăbim până ce n-au căzut petalele trandafirului.

Stubben îi face cu ochiul lui Cardell.

– Dar tu ştii deja asta, că doar eşti străjer. Ia te uită, nişte camarazi de-ai mei.

Cardell nu trebuie decât să vadă siluetele celor care au apărut ca să le ştie numele: Fischer şi Tyst, străjeri ca el. Merg pe stradă şi se tot opresc, deschizând uşi, nădăjduind să prindă vreun tânăr păcătos care tocmai săvârşeşte fapta.

În ce-l priveşte, Cardell n-a muncit ca străjer decât două ore, după care s-a întors la comandantul care-i urase bun venit în acea dimineaţă şi şi-a dat demisia. Singura sa vizită la închisoarea de femei din Långholmen aproape că l-a făcut să verse: trupuri scheletice silite să facă muncile care le-au fost date, murind încetul cu încetul de foame şi supuse atenţiilor camarazilor săi străjeri. Şi-a zis că, oricum ar arăta iadul la care vor fi osândite aceste sărmane suflete după moarte, va fi o schimbare bine-venită faţă de viaţa între acele ziduri de pe insulă. Ba chiar a spus-o în gura mare. Au încercat să-l facă să se răzgândească, însă a tăcut cu încăpăţânare până ce comandantul a ridicat din umeri, a scuipat pe pietriş şi i-a întors spatele.

Se părea că e mai uşor ca, pur şi simplu, să-l ţină pe Cardell pe lista angajaţilor decât să rişte să-l supere pe cel care-l recomandase. Încă îşi ia salariul şi tot ce face în schimb e să poarte uniforma care i s-a dat, care, oricum, e mai bună decât hainele sale. Haina, cizmele şi centironul. Bastonul l-a frânt pe genunchi şi l-a aruncat în mare, împreună cu funia. Ca să nu se trezească faţă în faţă cu Fischer şi Tyst, îl mână într-un colţ pe Stubben, care turuie mai departe.

– Şi apoi Fatburen, Cardell. Ce mai priveliştе pe placul diavolului! Iar tu ai intrat în el, din câte am auzit. Ai fost vreodată aici când bate vântul cu adevărat? Nu?

Vine ca un șfichi din golf. Învârte morile de vânt până ce lemnul prinde să fumege: amândouă morile din Solmen, din Finskan și din Fatburen... Însă când șfichiul atinge lacul, ce mai fierbere, ascultă la mine. Gunoaiele care au zăcut pe fund sunt răscolite. Oamenii fug în jos pe Kvarnberget cât îi țin picioarele, ori spre Danto și Vintertullen. Cunoști foarte bine Södermalm, Cardell?

– Cât de cât, dar mai degrabă văzută prin geamurile cârciumilor.

– Păi, asta nu-i destul! Să-ți zic eu despre insulă. Acolo își are cuibul o șleahtă de tâlhari. Copiii învață din leagăn să fure, ca să nu moară de foame, și acolo începe calea spre stâlpul infamiei și temniță, ori, în cel mai rău caz, spre eșafod. În serile trecute, la crâșmă, cineva a citit o scrisoare din *Stockholms Posten*, în care un „amic al decenței" se plângea de păsările de noapte din Stadsholmen, că târfele alea își oferă serviciile pentru câțiva bănuți. Râdeam de prețurile umflate. Aici, de cealaltă parte a ecluzei, poți avea pe cine vrei pentru jumătate din acel preț, tânăr ori bătrân, femeie ori bărbat.

Colindă împreună străzile din jurul lacului Fatburen, cvartal după cvartal. Clădiri cu zidărie albă adăpostesc manufacturi și familii în care generațiile sunt înghesuite laolaltă. Mai sunt și case de lemn, pe care cârmuitorii orașului n-au izbutit încă să le dărâme, deși pot oricând să ia foc. Pietrele din caldarâm sunt scoase de la locul lor de tocurile cizmelor sau de roțile căruțelor. Se opresc să bea din fântâna de la biserica Maria. Cardell se strâmbă, în vreme ce Stubben chicotește cu înțeles.

– Asta-i briza. Apa sărată e suflată prin ecluză și se prelinge până în fântânile noastre. De aici îi vine

gustul. Mulți berari s-au pomenit cu băutura stricată după ce au folosit apă pe care n-au gustat-o.

Stubben arată spre toate clădirile și îi bârfește pe cei care locuiesc în ele, bate la geamuri și la uși, și îl lasă pe Cardell să pună întrebări. Răspunsurile sunt neclare. Oamenii lipsiți de putere au ajuns să se teamă de autorități, care, fără mustrări de conștiință, îi târăsc pe cei care n-au permis de muncă în case de corecție și la muncă silnică. Totul este tăgăduit mereu, după un tipar învățat din pruncie: n-auzi nimic, nu vezi nimic, nu spui nimic. După câteva ore, Cardell începe să nu mai creadă că ar putea primi răspuns nici măcar la cea mai simplă dintre întrebări. Stubben își înalță sprâncenele.

– Păi, la ce te așteptai? Hai să coborâm dealul și să găsim ceva de mâncare.

Se aude un zdrăngănit puternic de la cântarele pe care muncitorii își descarcă barele de fier. Cumpărătorii moscoviți din Ryssgården se trudesc să vorbească peste larmă, în graiul lor ciudat. La Pelikan din Bödelsbacken, la o aruncătură de băț de ecluză, e mâncare de napi cu heringi, cu bere și un păhăruț de rachiu. Cârciuma e plină de oameni care se înghesuie pe bănci la o masă lungă, cot la cot cu ceilalți meseni. Cardell aude din fiecare gură aceeași plângere. Numele ducelui Karl și al baronului Reuterholm sunt șoptite alături de numele ticăloșilor, starea îngrozitoare a economiei, cârmuirea nepricepută a țării și nevoia grabnică de schimbare.

– Pot să te întreb, Mickel Cardell, dacă-mi îngădui: ce cauți aicea, de fapt? Nu-s deja destule lucruri de care să te îngrijorezi în orașul ăsta? Am auzit de Cecil Winge, l-am și văzut, și-i lesne de înțeles că nu-i e bine. Arată ca un cadavru care a fugit din mormânt. E împotriva firii să te agăți așa de viață. Ar trebui să

aibă atâta minte cât să se împace cu soarta. Dar tu, Cardell? Un bărbat adevărat, din carne și oase, care are viitorul în față. De ce să-ți pierzi vremea cu chestiunea asta fără rost?

Cardell știe să se controleze. E învățat cu asta. Furia sa a mocnit atâția ani, încât fiecare clipă a fost un prilej să se antreneze pentru o situație ca asta. Dacă ar fi fost beat, ispita să îndrepte la loc cu un pumn nasul lui Stubben ar fi fost prea mare. Așa, răsuflă adânc și își întoarce privirea spre gloata din piața de afară.

– Vom afla la timpul potrivit dacă cercetarea dă sau nu roade, Stubben. Va trebui să mă crezi pe cuvânt când te asigur că, între timp, nu stau la coadă o droaie de binefăcători bogați. Tu îți amintești ceva despre noaptea aceea?

Stubben soarbe din bere în timp ce se gândește, apoi râde pe înfundate.

– Cu siguranță a fost o noapte ciudată, Cardell. M-am deșteptat în puterea nopții și a trebuit să mă piș – asta pare să se întâmple tot mai des în ultima vreme – și, întrucât oala de noapte părea gata să dea pe dinafară, am ieșit în curte. A durat oleacă, dar, pe când stăteam acolo văzându-mi de trebușoară, ochii mi s-au deprins cu întunecimea și părea că e ceva ciudat unde eram eu, ca și cum zidul s-ar fi mișcat. Când am bâjbâit până acolo – cu bărbăția spânzurând încă, pricepi – am simțit că în fața mea e ceva tare și cu colțuri. Nu mi-a dat prin cap ceva mai bun decât să mă duc în casă după un felinar și, când m-am înapoiat, ce-mi văd ochii: o lectică, Cardell, o litieră acoperită, cu ferestre mici și perdele și una dintre hulube frântă. Trebuie să știi că în zilele astea foarte rar mă vizitează cineva într-o lectică, chiar dacă pe an ce trece mă sinchisesc tot mai puțin să-mi acopăr făloșenia.

Stubben se opreşte o clipă ca să râdă încântat de vorba sa de duh.

– În orice caz, era goală, ruptă şi părăsită. Nu era nimeni prin preajmă. Nu mai era acolo când m-am trezit, dimineaţa, şi e mai bine aşa, că altfel ar fi devenit locul de joacă al fiecărui ţânc din vecini, până ce vreun sărăntoc s-ar fi hotărât să-şi facă în ea sălaşul de iarnă şi să se mute de tot. Bănuiesc că proprietarul o fi dat peste vreun necaz în timpul serii, a lăsat lectica stricată în cel mai apropiat loc liniştit şi a poruncit să i se aducă altceva cu care să meargă, şi apoi slujitorii lui s-au întors înainte să se crape de ziuă cu frânghii şi unelte şi au putut s-o ia.

– Cum arăta?

– Verde, cu podoabe aurii. Scumpă, dar ponosită, nu-i de mirare, fireşte, că doar în ziua de azi aproape că nu mai vezi lectici la orice colţ de stradă, ca acum câţiva ani.

– Mai e cineva din casa ta care ar fi putut să vadă altceva?

– Mă bucur de tovărăşia mea atât de mult, că rareori o împart cu altcineva. Am întrebat deja prin vecini din curiozitate, pentru că mi-a dat prin cap că aş putea să vând lectica, ori măcar s-o amanetez, dar nimeni nu pare să fi văzut ceva.

– Trecând de la una la alta, ce faci în afara slujbei de poliţist?

– Păi, prietene, mahmureala nu-i singurul lucru care răsare din alcoolul tare cum e ţuica. Afacerea mea e borhotul. Când băutura şi-a terminat distilarea, rămân resturi, în cea mai mare parte fructe şi coji de fructe. Borhotul ăsta mai are în el lucruri bune şi poate fi folosit ca hrană pentru animale. Îl iau de la distilerii şi chiar de la unele gospodării mai mari şi apoi îl vând

pe la ferme și grajduri. Dacă ți se oferă vreodată un polonic din chestia asta, nu-ți pot spune cu mâna pe inimă s-o înghiți, însă porcii, vacile și gâștele par să se dea în vânt după ea.

– Înțeleg. Eu sunt vechi artilerist în adâncul inimii, iar loviturile și exploziile au lăsat urme. Dacă stai lângă un tun cu ghiulele de opșpe kile când bubuie, e ca și cum ai încasa un pumn în față și, dacă ai ceva muci în nas, îți zboară cât colo. Însă, Stubben, întrucât ești om cu scaun la cap, cu mintea încă întreagă, crezi că mă poți ajuta să gândesc? Îți vine în minte vreun mijloc de transport cu care să duci un cadavru de-a curmezișul orașului fără să te prindă nimeni?

Stubben își încrețește fruntea și își morfolește buza de jos.

– Păi, aș zice că pentru asta îți trebuie un soi de căruță acoperită.

Cardell înclină capul, pe jumătate aprobator.

– E greu să-ți croiești cu ușurință drumul într-o căruță mare. Și apoi, e zgomotoasă, copitele bocăne pe pietre, roțile scârțâie, vreun vameș sârguincios s-ar putea hotărî dintr-odată să vadă ce duci acolo, chiar și înainte de a ieși din oraș.

– Ceva care-i fără zgomot și nici nu sare-n ochi, într-acolo bați tu, Cardell. Nu-mi dau seama ce ar putea fi.

– Ceea ce ai zis mai devreme că ai găsit în curtea ta, care se nimerește să fie nu departe de Fatburen.

– Lectica? Doar nu vrei să zici că mortul a fost cărat cu o lectică?

– Nu *o* lectică, fir'ai tu să fii de cap pătrat. *Acea* lectică. M-ai târât fără rost prin jumătate din Södermalm, în vreme ce lucrul la care nici nu îndrăzneam să nădăjduiesc stătuse ore în șir în fața ușii tale. Nu mă

îmbunează decât încredinţarea că pentru tine plimbarea a fost şi mai puţin ispititoare decât pentru mine. Cineva a cărat cadavrul în spatele perdelelor trase, vârât într-un sac, dar la înapoiere, în sus pe deal, s-a rupt o hulubă şi a trebuit să lase lectica acolo şi apoi să se înturneze cât mai iute. În vreme ce vorbim, ar putea fi într-un atelier. Acuma ascultă la mine, Stubben. Dacă vrei să ai cea mai mică şansă să-ţi păstrezi postul de poliţist, o să te duci aţă acasă şi o să vorbeşti tu însuţi cu toţi cei din gospodăria ta, de la hoaşca hoaştelor până la pruncul abia înţărcat. Dacă a văzut cineva lectica şi poate să spună cu de-amănuntul cum arată, ori pe cei care au venit s-o ia, vreau s-o ştiu, şi asta înainte să se aprindă felinarele pe străzi.

Pe drumul de înapoiere, peste ecluză, Cardell vorbeşte de unul singur, cu vocea joasă şi aţâţată însoţită de zgomotul curentului.

„Ei bine, Karl Johan, te-am prins de guler într-o strânsoare care o să fie greu de desfăcut. Tot ce mai trebuie să fac e să găsesc o lectică verde cu podoabe aurii şi o hulubă dreasă de curând."

Se uită la clopotniţa ciuntită a bisericii Maria şi adaugă.

„Şi urme de pişat."

10

Winge şi-a petrecut întreaga zi căutând ţesătura de bumbac. A durat mult. Vânzătorii de pânzeturi au fost care mai de care mai limbuţi vorbindu-i despre mărfuri care nu erau ale lor. Cea mai bună informaţie pe care a căpătat-o l-a trimis la un neguţător călător englez, care poate că a plecat deja din Stockholm, sau poate că nu. Unde anume se află corabia, nimeni n-a putut să-i spună, şi lui Winge nu i-a mai rămas decât să caute el însuşi prin registre.

Caturile de jos ale clădirii vămii sunt o învălmăşeală de mărfuri şi de graiuri. Vameşii aleargă care încotro, urmăriţi de funcţionari cu creioane şi catastife. Neguţători, armatori şi căpitani de corabie se târguiesc în privinţa taxelor, punând sub semnul întrebării precizia cântarelor şi cinstea celor care le mânuiesc. Cei care nu izbutesc să se facă înţeleşi repetă doar cele spuse cu glasul tot mai ridicat. Trec ore până ce Winge îi poate strecura un mic bacşiş unuia dintre vameşi ca să-l lase să vadă listele cu corăbiile intrate în port. Corabia cu pricina poartă numele *Sophie* şi are ca port de origine Southampton. A primit un loc de ancorare în dreptul cvartalului Orfeus, lângă Slottsbacken. În registru scrie că aşteaptă vântul potrivit ca să plece.

Începe să se întunece când Winge pleacă din clădirea vămii şi porneşte repejor pe chei, pe lângă scările care coboară în apă. Pe cheiul Skeppsbron se văd încă urmele târgului de toamnă de Mickelsmäss[1], e presărat cu gunoaie. Priveşte îngrijorat spre Saltsjön, dar nu se vede nici o corabie care pleacă. E deja prea târziu, şi vântul abia reuşeşte să fluture flamurile de pe catarg.

Simte tusea în gâtul iritat de umezeala mării şi de eforturile făcute. Junghiul dintr-o parte e ca un ac de cravată înfipt între coaste. Călcându-şi pe inimă, încetineşte pasul, iar când trebuie să se sprijine mai greu pe bastonul cu vârf de argint, arcuirea lemnului îi aminteşte că a fost cioplit mai curând ca podoabă decât ca sprijin.

Winge oftează uşurat când citeşte numele *Sophie* pe etravă. E încă amarată, cu tribordul spre chei, o goeletă, cu arborele trinchet mai scurt decât arborele mare. Nu vede nici o mişcare. Plimbăreţii de seară sunt prin cafenele şi cârciumi, încărcătorii şi docherii s-au întors la casele lor, mateloţii au dispărut pe străduţele din Stadsholmen, în căutare de tovărăşie şi distracţie. Urcă pe pasarelă. Pe punte nu se vede decât un om. Absorbit de ceea ce face, coboară o greutate de plumb într-o lădiţă învelită în fier.

– Joseph Satcher?

Bărbatul răspunde în franceză. E voinic, are o haină de marinar vătuită, tricorn, cizme solide şi o barbă care îi coboară mult pe pieptul îmbrăcat în vestă.

– Numele meu e Thatcher. E tot atât de nepotrivit pentru negustoria cu Suedia cât sunt şi mărfurile mele. Presupun că Domnia Ta nu grăieşti limba mea?

[1] Sărbătoarea Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil

Winge vorbește foarte bine franceza, bine germana, se descurcă în greacă și citește cu ușurință în latină, dar nu stăpânește prea bine engleza. Thatcher dă din cap fără să se mire.

– Suedeza mea nu-i nici ea ce ar trebui. Așadar, franceză. Ce treburi ai cu mine?

– Numele meu e Cecil Winge. Se spune că Domnia Ta ești expert în țesăturile de bumbac.

Thatcher se așază pe lădiță și îi arată lui Winge unde poate să șadă, pe un tambuchi. Winge îi înmânează pânza neagră. Thatcher o cercetează în tăcere.

– Degetele îmi spun deja o mulțime de lucruri, însă ca să-ți pot spune ceva sigur trebuie să-mi aduc felinarul. Numai că mai întâi mi-ai putea spune din ce pricină întrebi.

– În pânza asta a fost înfășurat cadavrul unui bărbat schilodit și înecat, a cărui soartă încerc s-o deslușesc.

Thatcher îl privește țintă o vreme, apoi pleacă și se întoarce din cabină cu un felinar aprins. Apoi cercetează iarăși pânza pe la toate cusăturile și marginile, în vreme ce Winge așteaptă în tăcere. În cele din urmă, Thatcher ia o pipă de lemn, simplă, și o aprinde de la felinar, după care grăiește.

– Spune-mi, domnule Winge, expresia *homo homini lupus* îți spune ceva?

– A scris-o Plaut în timpul războaielor punice: *omul se poartă ca un lup cu alți oameni*.

– Iartă-l pe un simplu negustător care n-a avut avantajul studiilor clasice. Cunosc vorba din Voltaire, dar, dacă ne gândim la tâlcul ei, nu mă miră că-i mai veche. Și ce crezi despre asta? Suntem lupi care așteaptă cel mai mic semn de slăbiciune ca să atacăm?

– Avem legi și reguli care să înfrâneze atare porniri la cei care le nutresc.

Thatcher râde din miezul norului de fum.

– În acest caz, sistemul funcţionează prost, domnule Winge. Eu însumi sunt un exemplu nimerit. Ţara Domniei Tale, domnule Winge, e falită, şi dacă serviciile poştale ar fi fost mai de Doamne-ajută, poate că mi-aş fi dat seama de asta la vreme ca să mă feresc de ruină. Aici nimeni nu întreabă ce am de vânzare şi, ca să nu mă întorc acasă cu buzele umflate, a trebuit să mă despart de mărfurile mele în pierdere. Adaugă la asta degetele lipicioase ale vameşilor lacomi, care s-au ales cu destui ducaţi, isteţimea concurenţilor mei şi datoria mea la creditori. Sunt pierdut, domnule Winge. Ai văzut ce făceam înainte să mă întrerupi?

– Da, puneai greutăţi într-o cutie care pare să fie caseta de valori.

– Şi bănuieşti de ce făceam asta?

Winge încuviinţează şi-şi fereşte privirea. Se întreabă dacă moartea are un miros ori altceva care face ca el să-i simtă aşa de uşor prezenţa şi dacă sensibilitatea asta e rezultatul muncii sau al stării sale.

– Aveai de gând s-o arunci peste bord. Întrucât actele unui om valorează adesea mai mult decât viaţa lui, îmi închipui că te gândeai s-o ţii în braţe şi s-o însoţeşti peste balustradă, şi că greutatea în plus avea rostul să-ţi scurteze chinurile.

Thatcher suflă un colac de fum meşteşugit peste apă, unde e împrăştiat de o pală de vânt.

– Răspund eu însumi pentru mărfurile mele. Mi-am transferat toate proprietăţile. Domnii din înalta societate care au investit bani în mine în nădejdea unui câştig mă vor sfâşia în bucăţi. Totul o să-mi fie luat când mă întorc. Pot face acelaşi lucru înainte să plec din Stockholm şi să nu mai am parte de o călătorie obositoare şi de alte belele. Călătoria mi se scurtează

până la șapte metri și sfârșește în mâlul de sub carena lui *Sophie*. Dacă-mi duc în brațe actele, micșorez riscul ca datoriile să-mi fie moștenite.

Thatcher pufăie din pipă. În ochi îi apare ceva răutăcios când îl ațintește, liniștit, pe Winge prin fumul care se răsucește.

– De ce te-aș ajuta? De ce ar trebui ca ultima mea faptă din această viață să adeverească iarăși faptul că nu-s în stare să mă supun legilor firii, punând piedici în calea aceluia care s-a dovedit deja cel mai tare dintre doi lupi? Dac-aș fi fost un lup mai tare, ăsta n-ar fi ultimul meu ceas. Ce soi de lup ești Domnia Ta, domnule Winge? Un lup bun? Un vânător iscusit?

– Teamă mi-e că nu-s deloc lup. Ceea ce fac nu-i pentru a-mi astâmpăra setea de sânge. Cu toate astea, truda mea o să fie cu izbândă, fie că mă ajuți, fie că nu.

Dintr-odată, Thatcher se înfioară și își freacă brațele, cu pipa încă atârnându-i din gură. În starea de spirit în care a luat deja hotărârea fatală, e pe jumătate în altă lume.

– Ești nefiresc de palid și slab, domnule Winge. Ai vreo problemă?

– Plămânii. Am ftizie. N-o să trăiesc mult mai mult decât Domnia Ta.

Thatcher râde tare, un sunet voios, tunător, care se rostogolește peste balustradă, spre mare.

– Dar de ce n-ai spus-o de la bun început? Ce ar fi lumea dacă noi, nătărăii pe moarte, n-am fi uniți? Este ceva ce pot face pentru Domnia Ta, căci s-ar putea ca în pânza pe care mi-ai arătat-o chiar să se afle taina la care nădăjduiai.

Îi face semn lui Winge să se apropie și ține pânza sub lumina felinarului.

– Iată, aici. Bumbacul a fost cusut în două straturi. Acest tiv îmi spune foarte limpede ceva, de vreme ce e rupt într-o parte: cineva l-a întors pe dos. Acuma hai să vedem!

Thatcher își vâră mâna aspră prin gaură, unde tivul a fost îndepărtat, apucă partea cealaltă și întoarce pânza neagră pe dos, ca și cum ar fi un sac mare.

– *Voilà!*[1] Nu-i un lucru de-l vezi în fiece zi.

Pânza are o bordură lată, aurie, pe care apa din Fatburen a încercat s-o șteargă, fără să izbutească. Imprimeul înfățișează figuri omenești în grupuri de câte patru, unite în poziții care descriu plăcerile trupești. Mădularele bărbaților sunt ridicol de mari, ca și sânii femeilor. Pe chipurile lor e beatitudine. Grupul de patru se repetă pe toată marginea pânzei.

– Ca expert, pot să adaug că pânza și imprimeul sunt de cea mai bună calitate, chiar dacă trebuie să recunosc că nădăjduiesc ca artistul să fi lucrat cu o anume libertate, nu să fi folosit modele în carne și oase. Mă rog, nu că ar mai conta acum. Isprăvile mele în această privință sunt în trecut. Fie ca feciorii mei să se descurce mai bine decât am făcut-o eu, cu toate că mă îndoiesc. Naivul de mine i-am crescut să fie oameni de omenie și mă aștept ca ei să fie o pradă ușoară pentru alții, așa cum am fost eu.

Thatcher începe să scoată din pipă rămășițele de tutun, apoi se oprește și o aruncă peste bord. Își ridică trupul greoi în picioare și înalță capacul lădiței în care greutatea de plumb se odihnește pe un teanc de hârtii. Mai e loc și pentru altele.

– Așadar, domnule Winge, dacă-mi îngădui, încă mai am de împachetat înaintea călătoriei. Acum te-am

[1] Iată! (în limba franceză în original)

ajutat să prinzi dâra de miros și nu mai trebuie decât s-o urmezi în pădure ca să afli prada. Văd că te-ai schimbat la față. Nu mă poți amăgi! La urma urmei, ești cu adevărat lup. Am văzut destule ca să știu și, chiar dacă mă înșel, curând o să devii unul – nimeni nu poate goni împreună cu haita lupilor fără să urle ca ei. Ai și colți, și sclipirea de fiară în ochi. Tăgăduiești pofta de sânge, dar se înalță în jurul Domniei Tale ca o duhoare. Într-o zi, dinții o să-ți fie înroșiți și atunci o să știi fără putință de tăgadă că am avut dreptate. Mușcătura o să-ți fie adâncă. Poate că o să te dovedești a fi lupul cel mai tare, domnule Winge, și cu acest simțământ îți urez noapte bună.

11

Cardell se trezește scăldat în sudoare rece. Paiele din saltea îl împung în spinare și îl mănâncă tot trupul din pricina păduchilor. De cealaltă parte a peretelui din scânduri un copil începe să țipe și i se alătură altul aflat mai încolo, în labirintul de odăi. Alcoolul din seara trecută încă e în sângele său, de când și-a sărbătorit deducțiile legate de lectica lui Stubben. Se clatină îngrijorător când trage de șireturile pantalonilor în care a adormit și urinează în oala de noapte. Deschide geamul și, cu o mișcare a mâinii exersată îndelung, azvârle conținutul oalei în curtea de dedesubt. Afară, norii sunt atât de jos, încât turla catedralei e ascunsă, pare o stafie. Fața ceasului din ea, pe care o poate citi doar dacă mijește ochii până ce i se întărește durerea de cap, arată un pic după ora nouă dimineața. Are nevoie să bea ceva.

În afara odăii în care Cardell stă cu chirie de mai mult de o jumătate de an, niște femei care șopocăiesc între ele fierb terci de ovăz. Nu le știe numele, însă le dă binețe, le cere un pic de apă din găleata scoasă din fântână și își continuă drumul pe scară în jos și afară din Gåsgränd. O ia spre Södermalmstorg, unde poate să bea pe veresie. Din obișnuință își ține răsuflarea

când trece de Flugmötet, mormanul uriaș de excremente din oraș, de lângă Kornhamnen, grânarele din port. Podul Röda Slussen e ridicat ca să lase să treacă în sus o corabie mică. Noul pod basculant dinspre mare, căruia i se zice deja Blå Slussen, nu-i gata decât de două săptămâni și încă e privit cu îndoială. Pare subțire și fragil în comparație cu construcția masivă din Polhem. Mulți încă mai așteaptă la Röda în loc să-și rișteviața pe Blå. Nu și Cardell. Nu știe dacă e pentru că are mai mult curaj ori pentru că pune mai puțin preț pe viața sa.

Se întâmplă ceva. În piață s-a strâns o gloată, îndreptându-se spre Stenhuggarbrinken. Cardell se lasă dus de lume, fără să se împotrivească. Judecând după cei îngrămădiți în dreptul cârciumii Hamburg, trebuie să fie o zi în care e executat cineva. Gură-cască s-au adunat acolo să se holbeze la osândit, care o să fie adus curând în căruță ca să-și capete băutura, după obicei.

Cardell trage o dușcă în birtul de alături și apoi urmează puhoiul pe Götgatan și în jos pe Postmästarbacken, unde clădirile încep să se rărească. Bateriile de la Skanstull se ițesc de amândouă părțile și, dincolo de creastă, drumul merge mai departe spre dealul Hammarby. În vârful lui, spânzurătorile pe trei picioare se deslușesc pe cerul încruntat a furtună: trei stâlpi de piatră legați între ei cu bârne, alcătuind un triunghi ucigaș. O gloată, patruzeci de oameni, înconjoară eșafodul, ținută deoparte de străjeri. Aprodul urcă să pronunțe sentința. Cardell observă că azi n-o să fie folosit ștreangul. Nu-i vorba de un hoț care o să fie spânzurat, ci de ucigașul unei femei și, ca atare, o să-și pună capul pe butuc.

*

Căruța nu s-a arătat încă. Venirea îi e anunțată de hărmălaia stolului de copii vagabonzi și de prostănaci care aleargă în urma osânditului și îi aruncă în spinare toate resturile și gunoaiele pe care le găsesc. E tânăr, probabil că n-are nici măcar douăzeci de ani, și a fost prins după ce și-a sugrumat logodnica din pricina unei găini furate – el voia să-și astâmpere pe dată foamea, ea voia să păstreze pasărea pentru ouă.

Când e îmbrâncit spre eșafod, începe să tremure din cap până-n picioare și pe genunchiul cracului stâng al pantalonilor bufanți se întinde o pată întunecată. Adunarea e atât de atât la culme. Două târfe, pe care Cardell le știe după înfățișare, nu pe nume, zbiară ceva batjocoritor despre bărbăția osânditului. În spatele lor, un bărbat al cărui nas a fost mâncat de sfrenție, râde așa de tare că îi zboară mucii. Aprodul pleacă de acolo ținându-se cât poate de țanțoș. Bea deja dintr-o ploscă de argint și pășește cu băgare de seamă, ca să-și ferească încălțările fine de mocirlă.

Peste gloată se lasă tăcerea când se deschide ușa casei călăului și acesta se ivește. Numele lui este Mårten Höss și se bucură de un amestec ciudat de faimă, respect și scârbă. Cagula potrivită pentru meseria lui e dată pe spate. În vreme ce mulți dintre înaintașii lui au preferat să-și ascundă chipul, el e țanțoș. Fața îi e zbârcită, dar n-are nimic deosebit, ochii negri n-au nici o expresie. El însuși a fost osândit după ce i-a rupt falca unui tovarăș de beție, cu o halbă, într-un moment în care orașul tocmai rămăsese fără călău. I s-a propus să scape de pedeapsă dacă ocupă acel post. Cu fiecare lovitură de secure ori de sabie, propria soartă se apropie tot mai mult și, la fiecare sentință

executată, mâna pare să-i tremure un pic mai tare, iar beția se vede tot mai bine.

Se zvonește că Höss a încercat de trei ori să-și ia viața și, după ce l-a părăsit curajul când a încercat să se arunce în apele Golfului Årsta, s-a hotărât să scape de secure omorându-se prin băutură. Asta nu-l face să fie mai puțin popular: beția lui face spectacolul și mai hazliu.

Se aud urale când paznicii se trag deoparte și Höss se apropie de eșafod. Pășește șovăielnic și aproape se prăvale pe spate când încearcă să facă o plecăciune prea adâncă în fața privitorilor. Entuziasmul lor îi dă aripi. Meșterul Höss – numit așa ca să-i arate nepriceperea – înșfacă securea de marginea dreaptă, o smulge din mâna unuia dintre ajutoarele sale și o învârte prin aer. Alunecă în noroi în vreme ce se năpustește spre osândit de parcă ar avea de gând să-l descăpățâneze pe loc. Gloata urlă de încântare și bate din palme.

Butucul e adus afară. E o bucată de lemn simplă, plină de crestături și pete. Osânditul e silit să îngenuncheze, până ce capul i se așază pe el. Unul dintre ajutoare își pune piciorul între umerii lui, în vreme ce altul îi înfășoară o funie pe mâna dreaptă și o leagă de butuc. O să fie tăiată prima, așa încât osânditul să nu plece pe lumea cealaltă fără să sufere. Călăul se duce la locul său și, pe când ridică securea, se lasă din nou tăcerea. Un glumeț din spate e țistuit după ce a profitat de tăcere ca să strige numele organului sexual. Cu un răget, Höss lasă securea să cadă, însă o oprește la nu mai mult de o șchioapă deasupra mâinii care tremură.

Höss e mândru de iscusința sa. Se preface că își șterge sudoarea de pe frunte, își împreunează mâinile la spate și se întinde, ca și cum ar fi cărat o povară mare.

Prețuirea arătată de privitori îi ajunge ca să repete de trei ori isprava. Osânditul a început să plângă. Cu toate că nu mai e înlănțuit, nu se mișcă de acolo, însă toată lumea poate să vadă suspinele care îi zguduie trupul.

În ciuda beției, Höss are destulă experiență ca să știe că acum trebuie să ducă treaba la bun sfârșit, că altfel o să înfrunte furia gloatei. Suspinele se prefac într-un urlet care face ca până și mulțimea înfierbântată să se mai potolească. Atmosfera devine de așteptare nerăbdătoare.

Din nou, ajutoarele își ocupă locul și-l țin pe osândit. Höss își scuipă în palme, ridică securea și o lasă să cadă pe încheietura mâinii bărbatului, cu o bufnitură umedă. Însoțit de țipătul de durere al osânditului, unul dintre ajutoare ridică mâna retezată din mocirlă și o aruncă în mulțime. Degetele și mâna unui osândit executat aduc noroc – mai ales degetul mare promite să apere de lege când e vorba de o hoție, iar hoții sunt mulți și superstițioși. Mâna o să fie tăiată în bucăți și vândută de copilul vagabond care a izbutit s-o smulgă din ghearele celorlalți.

Höss se împleticește spre locul din care să dea lovitura de moarte, în vreme ce osânditul a răgușit de atâta zbierat. Nu mai e un sunet omenesc, ci ceva care ajunge la privitori din altă lume, ca un ecou ieșit dindărătul perdelelor iadului.

De-abia după câteva încercări izbutește meșterul Höss să taie capul. Prima lovitură nimerește umărul, a doua despică țeasta la ceafă, tăind o bucată mare de care atârnă o ureche. Nu-i ușor de aflat dacă Höss râde ori plânge când începe să învârtă securea mai sălbatic și zbiară din rărunchi:

– Întru osândirea faptelor tale, și alții să ia aminte! Întru osândirea faptelor tale, și alții să ia aminte!

De-abia după a cincea lovitură se curmă amândouă vocile, a osânditului și a călăului.

E cea mai bâjbâită descăpățânare făcută de meșterul Höss până acum, zic cunoscătorii. Cad de acord că ar fi putut să bea mai puțin, în semn de respect față de meserie; nu pare probabil să mai facă multe astfel de isprăvi până ce un bărbat mai priceput să fie cruțat și Höss însuși să fie legat de butuc.

Când paznicii pleacă, babornițele se duc să adune sângele care a curs pe eșafod. Nimic nu-i mai bun ca să lecuiești pe cineva de ducă-se-pe-pustii. Ajutoarele călăului au răsucit cadavrul pe spate și îi ridică picioarele, ca să curgă cât mai mult sânge pe platformă și cât mai puțin pe ei când îl târăsc la groapa proaspăt săpată din spatele eșafodului.

Mickel Cardell pleacă de la spânzurătoare. Când înalță privirea, deslușește silueta subțire, întunecată, a lui Cecil Winge pe o movilă de lângă drum. Întâlnirea la țanc îl face pe Cardell să șovăie și stă multă vreme acolo uitându-se la Winge, dar fără să încerce să-i atragă atenția. Pe chipul palid nu se arată nici o simțire, nici un semn că omul a fost atins în vreun fel faptele la care tocmai a fost martor. De-abia când Cardell se apropie mai mult vede că degetele subțiri strâng bastonul așa de tare, încât încheieturile s-au albit și întregul braț tremură.

Winge e pierdut în gânduri, întors în continuare spre eșafod. Își dezlipește privirea și îl salută pe Cardell de-abia când a ajuns foarte aproape. O ploaie ușoară începe să cadă peste eșafod.

– Bună ziua, Jean Michael. N-am văzut de ani de zile călăul la lucru. Am venit aici să văd cum e slujită legea în lumina omorului pe care îl cercetăm noi doi. Asta-i soarta care îl aşteaptă pe făptuitor, dacă ducem treaba la bun sfârşit.

– Şi?

– Niciodată n-am găsit prea logic faptul că justiţia Coroanei încearcă să combată crima luând viaţa cetăţenilor, şi într-un fel mult mai fioros decât crimele săvârşite de aceştia. Însă cea mai mare rezervă a mea este următoarea: legea nu face nici o încercare să-i înţeleagă pe cei care sunt osândiţi. Cum poate cineva să nădăjduiască să prevină crimele de mâine fără să încerce să le înţeleagă pe cele săvârşite astăzi? Răspunsul, Jean Michael, este că acest gând nu le-a venit niciodată celor care se ocupă de asta. Ei cred că sarcina lor este să judece şi să pedepsească şi cu asta, basta. Mulţi dintre cei la procesele cărora am lucrat eu însumi şi-au încheiat viaţa aici, pe acest deal. Singura mea mângâiere e că nimeni n-a fost urcat în acea căruţă fără să fie interogat, că m-am străduit cât am putut de mult să dovedesc fără vreo umbră de îndoială că acuzatul era vinovat şi m-am asigurat că fiecare a putut să grăiască, apărându-se.

– Gloata n-o să asculte niciodată glasul gândirii, oricât ai încerca s-o înţelegi. Fără frica de secure şi de ştreang, Stockholmul ar fi mistuit de flăcări până mâine.

Winge nu răspunde, şi Cardell grăieşte mai departe.

– Întâlnirea mea cu Stubben se poate să ne fi adus cu un pas mai aproape de dezlegare. O să-ţi spun mai multe când o să am mai multe informaţii, însă pot să-ţi zic măcar că acum caut o lectică verde, cu care

se poate să fi fost cărat cadavrul lui Karl Johan până la ultimul lui loc de odihnă.

Se întorc cu spatele la eșafod și la pata roșie care e acum tot ce a mai rămas din bărbatul adus aici ca să moară. Pornesc împreună înapoi spre Skanstull. Winge rupe tăcerea după ce au ajuns la poalele dealului.

– Mi-ai povestit despre regele Gustav și despre război, Jean Michael, și a fost cu neputință să mă înșel în ce privește simțămintele tale față de faptul că ai pierdut atât de mult într-o treabă care a pornit de la un temei fals. Prin urmare, aș vrea să înțelegi despre mine un lucru pe care nu-l știu mulți, dar nu-i mai puțin adevărat. Ai întrebat despre mine și știu că zvonul e că mi-am părăsit soția din grija față de bunăstarea ei.

Cardell se simte stingherit, nedeprins să i se facă mărturisiri. Își privește țintă cizmele care merg greoi prin ceea ce devine curând mocirlă.

– Pe măsură ce tusea devenea tot mai rea, am fost tot mai suferind, mai descărnat și mai slăbit și am început să mă topesc sub ochii ei. Nu-i mai puteam oferi nimic, nu mai puteam să fiu tot ce trebuie să fie un soț.

Vocea răgușită a lui Winge e monotonă, nu-i în ea nici o fărâmă de simțământ, aproape ca și cum ar citi din Biblie. Cardell deslușește stăpânirea din spatele vorbelor care le ține calme, aproape ca presiunea unei furtuni înainte să se dezlănțuie.

– Am înțeles ce se petrece, desigur. Asta e urmarea unei vieți în slujba legii. Mici lucruri care arătau ceva fals – mintea nu mi-a fost niciodată mai pătrunzătoare ca atunci când cugetam la ele. Am găsit prin casă lucruri necunoscute. Ea se ducea în vizită la prieteni pe care, îmi dădeam seama mai târziu, nu ajungea niciodată. Dar cel mai limpede am văzut schimbările din

ea. Părea fericită. Avea obrajii trandafirii şi o sclipire în ochi, unde cândva nu fusese decât presimţirea morţii.

Winge se răsuceşte spre Cardell. Faţa îi e neclintită, ca a cuiva paralizat.

– Pentru prima oară, după luni întregi, arăta ca femeia de care m-am îndrăgostit.

Zăboveşte un pic cu acest gând, apoi continuă.

– Am dat peste ei în cele din urmă, asupra faptului, într-o clipă de slăbiciune. Mă străduisem din răsputeri să mă feresc de asta, dar eram slăbit şi cu gândurile aiurea. Tusea mea a acoperit zgomotele împreunării şi invers. Era un oştean tânăr, cu sabie şi bandulieră, cu mustaţa cănită şi viitorul înaintea sa. Nu puteam s-o învinuiesc. În aceeaşi seară, m-am pregătit să plec la Roselius. N-am mai văzut-o de atunci.

Cardell deschide gura să rostească ceva liniştitor, însă Winge îl opreşte, cu faţa întoarsă spre lacul Hammarby, ale cărui valuri au început acum să fie şfichiuite de vânt.

– Nu-i de trebuinţă să zici nimic. Aşa cum ai zis tu însuţi la prima noastră întâlnire, nu milă e ceea ce caut. Rostul mărturisirii mele nu-i o invitaţie la prieteşug, ci simt că ne va fi de folos să ne cunoaştem unul altuia tăriile şi slăbiciunile înainte de încercările care ne aşteaptă. Acum nu este nimic mai important. N-am nevoie de vreo vorbă de alinare. Să nu devii prietenul meu, Jean Michael. E prea scurt timpul pentru asta. Singura răsplată pentru osteneala ta ar fi mâhnirea.

Se despart la ghereta vămii, unde Winge tocmeşte o trăsură.

– Hai să ne întâlnim mâine la ora nouă la Lilla Börsen. Lectica ta pare o urmă promiţătoare şi am şi eu nişte chestiuni de cercetat. Simt că sunt nădejdi să lămurim lucrurile cu Karl Johan.

12

Călătoria cu lectica nu mai e la modă. Cardell a aflat asta la numai câteva ore după ce a lăsat în urmă ororile eşafodului. Nu prea ştie ce să creadă despre această descoperire. Ar trebui să facă mai lesne de găsit lectica verde a lui Stubben, însă îngreunează lucrurile faptul că în acest domeniu nu există o organizare bună. Nu există o firmă care să se ocupe de purtători, iar vechile litiere pe care în copilărie le vedea peste tot fie au ars într-unul dintre noile cuptoare de teracotă, fie au fost cumpărate de inşi care se aţin pe la colţurile străzilor, nădăjduind să ademenească muşteriii.

După ce a tot întrebat, Cardell a ajuns la o curte din apropiere de Barnängen, din parohia Katarina. Dar nici aici nu se află cineva care să ştie. Un proprietar de lectici bărbos, cu perucă din păr de cal, trage tutun pe nas şi apoi strănută, şi o ia de la capăt, blestemând vremurile cele noi care l-au lăsat fără câştig. La începutul veacului nu era domn care să nu se lase bucuros cărat prin oraş de o pereche de purtători zdraveni. La sfârşitul anilor '70 avea pe drumuri nu mai puţin de două duzini de lectici. Acum nu i-a mai rămas decât o treime, iar preţurile scad tot timpul. Purtătorii, care odinioară purtau livrele, se mulţumesc acum cu un

feston cu modelul proprietarului. Culorile lecticilor sale? Bătrânul își scutură capul cu amărăciune la gândul că nu mai cunoaște toată lumea culorile sale – negru pe fond alb. Cardell pleacă de la Barnängen fără să se fi apropiat de aflarea răspunsului.

La apus, oamenii încep să se cațăre pe scări ori să ridice torțe cu coada lungă ca să aprindă felinarele de pe străzi. Putoarea uleiului ars e peste tot, chiar dacă râvna străjii scade pe măsură ce Cardell se îndepărtează de Stadsholmen.

În vreme ce se lasă amurgul, Cardell se îndreaptă spre celălalt capăt al orașului, o parte uitată de Dumnezeu din Ladugårdslandet, în zona din jurul Norrtull. Urmează cursul lui Rännilen, canalul urât mirositor ale cărui ape cafenii șerpuiesc printre case spre miazănoapte, cu dealurile din Brunckebergsåsen pe stânga și țărmul din Träskets pe dreapta. Apa duhnește de-ți mută nasul, dar tot nu se compară cu Fatburen. Se pare că are oleacă de apă curgătoare și e mai mare, așa că poate căra mai bine gunoaiele din latrine și din gospodării.

Dincolo de Träskets, casele de piatră fac loc celor din lemn, iar piatra cubică devine lut bătucit. Casa pe care o caută Cardell este aproape de Surbrunnen și se spune că acolo locuiește un anume tâmplar care încă se mai îndeletnicește cu dregerea și construirea de lectici. Între clădirile din curte e întuneric. Cardell vede, mirat, că mai sunt oameni pe afară, în ciuda faptului că frigul lunii octombrie e mai amarnic noaptea. Pe scările de sub ușa din față e un bărbat, iar în umbra unei clădiri aflate un pic mai departe e un zdrahon care pare că nu se poate hotărî pe ce picior să stea.

*

Bărbatul care șade îl întâmpină cu o fluturare a mâinii. Are umerii la fel de lați ca ai lui Cardell, dar e mai gras, cu un pântec mare care aproape că face să sară nasturii hainei. Trupul lui dă semne de putere brută și lene. Are țeasta rotundă ca o minge, iar gâtul de taur îi e atât de gros, încât capul pare să-i fi fost așezat de-a dreptul pe umeri. Gura e mare, cu buze groase, unul din ochi privește aiurea. Mestecă tutun și scuipă mereu pe la colțul gurii o țâșnitură bine țintită. Cardell răspunde la fluturarea mâinii cu o mică plecăciune.

– Mă cheamă Mickel Cardell. Cer iertare pentru ceasul târziu, dar caut un tâmplar pe nume Vries.

– Și l-ai aflat. Ăsta-i numele meu și al nimănui altcuiva. Atunci hai să șezi, și dă-mi voie să-ți ofer niște tutun.

Cardell rămâne în picioare, dar ia un ghemotoc de tutun din punga întinsă. Când se apropie, vede că silueta șovăielnică e un tânăr, cu toate că-i de-a dreptul uriaș. Pe lângă el, și Cardell, și tâmplarul par ceva mai apropiați de pământ. Cardell mai vede și că tânărul pare să fie sărac cu duhul. Gura îi stă deschisă și pe bărbie îi lucește un fir de scuipat. Ochii seamănă cu ai unei vaci, blânzi și goi. Are în jurul gâtului o curea de piele cu capătul legat de balustrada de lemn.

– Și, domnule Vries, cum se face că îți petreci seara pe scările casei?

– Oare nu-i aerul serii balsam pentru suflet? Și cum rămâne cu tine? Ce te aduce la mine, meșterul tâmplar Pieter de Vries, taman aici, lângă Träskets, într-o seară ca asta?

Pe buze îi răsare un zâmbet batjocoritor, în vreme ce zeama de tutun i se prelinge pe la colțurile gurii.

– Mă cheamă Cardell. Caut o lectică, una verde cu o hulubă ruptă. Un puști vagabond de jos, de la

Katthavet, se pare că a zărit-o venind încoace acum vreo patru zile.

Între ochii lui Vries se iveşte o cută de îngrijorare.

– A, nu, domnule dragă. Nu-mi amintesc aşa ceva. Mă doare inima că ai bătut tot drumul până aici doar pentru oleacă de tutun. Poate că lectica asta se ducea la alt meşteşugar de pe aici?

Cardell dă din cap cu un aer grav.

– De fapt, n-ar putea fi altcineva. Şi am mai aflat că meşterul tâmplar Vries nu poate fi înţeles decât cu mare greutate, deoarece a venit tocmai din Rotterdam şi vorbeşte suedeza aşa de pocit, că-i de mirare că are vreun muşteriu, oricât de iscusit o fi.

Bărbatul scoate un hohot de râs ca un nechezat, apoi se ridică, îşi îndreaptă spatele cu un trosnet de oase şi îşi scutură turul pantalonilor.

– Aşa, carevasăzică! Ei bine, cel puţin Jöns Kuling e destul de curajos ca să mărturisească atunci când a fost prins cu mâţa-n sac.

Cardell face semn cu capul spre tânărul de alături, care e încă pierdut în lumea sa.

– Cine-i?

– E fratele meu, Måns. După cum vezi, nu-i în toate minţile. Vezi tu, Cardell, tata şi mama nu se trag din oraşul mare, ca alde tine. Se trag dintr-un sat aşa de mic, încât era greu de găsit perechea potrivită, şi când tatei i-a venit vremea de însurătoare n-a avut încotro şi a luat-o de nevastă pe soră-sa. Astfel de încălcări ale legilor lui Dumnezeu se plătesc, şi preţul a primit numele Måns. A luat viaţa mamei noastre când a ieşit din ea, cel mai mare prunc pe care l-a văzut moaşa în viaţa ei. Nu-l dă mintea afară din casă, da' dacă vrei pe cineva care să ţină partea dindărăt a lecticii ore în şir fără să se plângă, apăi Måns e omul tău.

– Și tu iei partea din față, bănuiesc.

– Cum le mai știi tu pe toate, Cardell. Dacă locurile noastre ar fi fost schimbate între ele, ne-am fi dus la dracu' înainte să-și dea seama sărmanul călător. Da, ședem aici așteptând vremuri mai bune. Tâmplarul ne-a zis să ne-nturnăm mâine în zori, da' numai cu lectica asta ne câștigăm pâinea, și n-o lăsăm nepăzită. Cu atât mai mult cu cât cel mai mare binefăcător al nostru a lăsat să-i scape că trebușoara făcută de noi de curând nu l-a mulțumit pe deplin și, de-o veni cineva să întrebe de o lectică verde și unde a fost în ultimele zile, n-o să ne fie prea moale. Adică, dacă lucrurile nu pot fi oprite pe dată. Și iată-ne aici, tu, eu și Måns.

Jöns dezleagă cureaua care-l ține legat pe Måns. Face câțiva pași în curte, își înclină capul într-o parte și în cealaltă, ca să încălzească mușchii țepeni și suflă mucii din fiecare nară. Zâmbește sinistru și ridică pumnii, fiecare mare cât o găleată. Umerii și coapsele au mușchii umflați de anii de cărat greutatea lecticii.

– N-ar fi trebuit să vii să adulmeci pe-aici, Cardell, căci ți-ai găsit capătul drumului, prietene. Hai acum să faci o rundă cu mine și o să vedem din ce ești făcut.

Cardell ocolește pe la stânga, ca să-i aibă în fața ochilor pe amândoi. Tânărul uriaș pare să fie sensibil la schimbările stării de spirit și a început să țopăie, scoțând mici sunete de încântare. Un mădular gros cât brațul saltă împreună cu coapsa pe sub pantalonii strâmți, până la genunchi. După două atacuri false, Cardell dă prima lovitură. Pumnul stâng îl nimerește cu putere pe Jöns Kuling în coaste și-l face să se încovoaie. Expresia de uimire se preface în râs după ce își pipăie coastele și vede sânge pe mână.

– Fir'ar să fie, Cardell! Lovitura a nimerit la fix. Îmi simt pieptul ca fundul unui ceaun. Ce pumn de fier!

– Numai de lemn, mă tem.

– Lupți murdar, Cardell. Un bărbat pe placul inimii mele. Dar nu putem îngădui așa ceva, nu? Lupta asta trebuie să fie dreaptă. Måns!

Fratele nu aștepta decât chemarea, și atacul lui brusc e direct și fără fineți, luându-l cu totul prin surprindere pe Cardell. Måns se aruncă pe el, îl cuprinde într-o îmbrățișare din care Cardell n-are timp să scape și cade greoi, cu toată povara celuilalt peste el. Måns încalecă pe pieptul lui și urmează o ploaie de lovituri. Cardell simte cum i se sparge nasul, apoi o sprânceană, și sângele îi curge în ochi. Jöns trece iute în stânga lui și Cardell simte degete care trag de chingile ce-i țin proteza. Chingile alunecă, ciotul își pierde locul în care stătea, lemnul alunecă afară din mânecă și îl lasă fără apărare. Peste bufniturile înfundate care știe că sunt pumnii lui Måns izbindu-i fața, aude o șoaptă aproape duioasă și vede buzele lui Jöns aproape de urechea fratelui. Loviturile încetează.

– Ei bine, acum, dragul meu Måns, să-l ajutăm pe Cardell să se ridice în picioare și să vedem cât de tare e când nu mai are arma lui tainică.

Cardell își șterge murdăria de pe față și clipește ca să-și limpezească privirea. Jöns îi zâmbește batjocoritor în vreme ce azvârle peste umăr mâna de lemn, care nimerește undeva, lângă zid. Fratele lui, Måns, începe să ragă de atâtare, lingându-și încheieturile degetelor. Urechile lui Cardell țiuie și lumea se învârte. Departe, sus, stelele scânteiază. Constelațiile licăresc și se învârtejesc. Gura lui Cardell e plină de spărturi de dinți, și se întreabă dacă ăsta-i gustul prafului de stele.

Cu mintea vede spuma de sânge de la gura lui Johan Hjelm, aude vocea răgușită a lui Cecil Winge și tunurile rusești în depărtare, se cutremură în fața zâmbetului

fără dinți care plutește pe buzele putrezite ale lui Karl Johan în lumina slabă a criptei. Pornește clătinat spre cele două siluete care se leagănă, simțind cum brațul mort își recapătă forma, carne vie care zvâcnește, plină de durere și de ură.

– Ia poftiți încoace, jigodii afurisite!

13

Stabilimentul lui Gustav Adolf Sundberg tocmai s-a mutat în Järntorget din Bergsgränden de la biserica Klara, dar a primit deja porecla Lilla Börsen, pentru că a devenit locul de adunare a cetățenilor de vază din Skeppsbron. Mulți beau ciocolată caldă, dar majoritatea mușteriilor, la fel cu Cecil Winge, preferă să bea la nesfârșit căni de cafea arăbească amară, mai ales de când umblă vorba că guvernul protector are de gând să interzică băutura, încercând să curme bârfele din ce în ce mai aprige din cafenele.

Aici, bârfa curge la fel de liber ca licoarea: despre purtarea ciudată a prințului Gustav, în vârstă de cincisprezece ani, față de curteni, despre ducele Karl, care e îndrăgostit până peste urechi de o doamnă de onoare, domnișoara Rudenschöld, a cărei inimă e dată trădătorului Armfelt, despre scriitorul Thomas Thorild, despre care se spune că a căzut sub o masă la Lübeck în vreme ce o ținea una și bună că exilul său i-a garantat nemurirea pe care nu i-au adus-o anii petrecuți cu limba între șuncile baronului Reuterholm. Winge hotărăște să-l aștepte pe Cardell o oră. Când ceasul de buzunar arată zece și jumătate, e tot singur.

*

Winge merge pe Västerlångdatan spre miazănoapte până ce ajunge pe Gåsgränd și întreabă la ușă de Cardell. O tânără pantofăreasă care tocmai pune tălpi noi unei perechi de cizme de cavalerist știe ceva.

– Străjerul ciung? Închiriază o odaie de la văduva Pihl.

Pe scară se joacă un cârd de copii. Casa nu are cuptor zidit, însă vatra de la ultimul cat e ținută aprinsă de o fată slabă, cu pielea îngălbenită. Săptămâna trecută a zăcut cu fierbințeală și știe că ieri dimineață Cardell a plecat din odaia lui și nu s-a mai întors. Winge trebuie să plece din locuința văduvei Pihl cu buzele umflate. Glasul fetei îl urmărește în jos pe scară.

– Dacă Mickel nu se înapoiază înainte să vină ea după chirie, o să-l dea afară.

Winge o ia în sus pe o stradă spre Stortorget, ca să-și lase timp de gândire. Fără ajutorul lui Cardell, își dă seama că n-are prea multe de ales. Se oprește o vreme la fântână, unde copii și slujitori își umplu gălețile. Când se ridică iar, pornește spre Slottsbacken și Casa Indebetou, făcând pe drum un popas.

E după-amiaza târziu și umbrele se lungesc pe coridorul din fața biroului șefului de poliție Norlin, unde Cecil Winge așteaptă după ce s-a terminat întrunirea de la cină a secției de poliție. Simte prin ușă furia lui Norlin și presupune că e lăsat să aștepte numai din pricină că Norlin are nevoie de timp ca să-și revină. În cele din urmă de dincolo se aud voci, aghiotantul se dă deoparte și îi deschide ușa lui Winge.

– Poftește-l înăuntru.

Norlin șade în spatele biroului aflat în dezordine, cu cămașa și haina descheiate la gât și peruca trântită pe hârtiile din fața sa. N-a fost tras în față nici un

scaun pentru Winge, care rămâne în picioare. Norlin se scarpină în cap și își freacă ochii înroșiți.

– Nu-i așa mult de când ne-am întâlnit ultima oară, tu și cu mine. Îți amintești cum am zis că trebuie procedat în cazul ăsta, Cecil? Îți amintești că ți-am cerut să umbli cu fereală? Iar tu ai ales să întrerupi ședința poliției cu o expunere despre un tipar deocheat de pe o bucată de pânză. N-ai văzut că scribălăul ăla de Barfud ședea acolo, cu urechile ciulite și creionul pregătit?

– Nu numai că l-am văzut. L-am trezit din toropeala beției și l-am făcut să mă însoțească la Casa Indebetou, unde i-am promis că adunarea de dimineață a secției de poliție o să-i ofere o poveste interesantă pe care tipograful Holmberg s-o bage în *Extra Post* de mâine.

Norlin își îngroapă fața în palme.

– Barfud scrie ce-i trăsnește prin cap printre pasajele răsuflate din Biblie, iar Holmberg tipărește totul fără să citească în pacostea aia a lui de ziar, cu cât mai scandalos, cu atât mai bine, și tot Stockholmul citește. De ce, Cecil?

– Tovarășul meu, un străjer care nu muncește, Cardell, se pare că a dispărut de pe fața pământului și instinctul îmi spune că asta e din pricină că a ajuns prea aproape de adevăr. Pânza e ultima mea nădejde. E scumpă și a fost în mâinile cuiva care are bani. Cei care au văzut tiparul nu se pot înșela în privința descrierii când o s-o citească în ziar. Dacă o persoană influentă e interesată să acopere chestiunea, acea persoană o să vină la tine. O să-mi ceară capul pe o tipsie. Poate că și pe al tău. Și în schimb tu, Johan Gustaf, o să-mi dai acel nume.

– Reuterholm citește *Extra Post* la fel ca toți bârfitorii din țara asta. Baronul o să vadă în asta încă un semn că înclin să dau întâietate altor treburi față de ale sale.

Asta-i scuza pe care o pândea ca să mă mătrășească. Mi-ai scris condamnarea la moarte, Cecil.

– Dacă ne gândim la efectul pe care l-a avut funcția asupra bunăstării tale în anul din urmă, mi se pare că oricine contribuie la reducerea mandatului o să-ți lungească, în schimb, viața.

– Ar fi trebuit să nu uit cu cine îmi unesc forțele când ți-am cerut ajutorul. Cecil Winge, întotdeauna gata să sacrifice totul pentru idealurile sale mărețe.

Ochii lui Winge fulgerară.

– Da, tu ai fost cel care mi-ai cerut ajutorul și ai fi făcut bine să-ți amintești cine sunt. Loialitatea față de tine se poate să fi fost un motiv destul de bun ca să iau cazul, dar, în clipa în care am luat hotărârea, a fost înlocuită de loialitatea mea față de victimă. De ea răspund acum, nu de prestigiul tău. N-au trecut decât câteva nopți de când am fost în capela mortuară de la Maria Magdalena ca să cercetez cadavrul. Îngăduie-mi să ți-l descriu ție, care nu l-ai văzut niciodată: membrele i-au fost tăiate într-un răstimp lung. Fiecare rană a fost lăsată destul de mult timp să se vindece, astfel încât trupul să supraviețuiască următoarei operații. Luni în șir trebuie să fi fost ținut undeva, legat pe o targă. Trebuie să fi strigat după ajutor, însă asta nu i-a fost de mare folos, întrucât i-a fost tăiată limba. Trebuie să fi încercat să-și ia viața, dar nu i-a fost îngăduit nici măcar să-și păstreze dinții. Sau ochii. Îți poți închipui așa ceva, Johan Gustaf? Să zaci singur și neputincios până în ziua în care simți fierăstrăul pe altă parte a trupului. O să-l găsesc pe cel care a făcut asta. O să aflu de ce. Și tu o să-mi dai numele pe care le vreau de îndată ce le afli, în loc să te plângi de Reuterholm și de onoarea ta. Vorbești de moarte, și asta în prezența mea. Nu ți-e rușine?

Norlin simte cum resemnarea umple golul lăsat de furie. Îi e dor de soție și de fiică, de parfumul lor, de râsul lor. Din cealaltă parte a tăbliei, Winge îl ațintește cu pupile care s-au mărit pe fața descărnată. Norlin oftează și pune mâna pe o hârtie împăturită din fața sa.

– Am primit în dimineața asta vești de la Paris. Informatorii mei spun că regina văduvă o să fie dusă în fața tribunalului revoluționar. Știi la fel de bine ca mine cum o să sfârșească asta. Maria Antoaneta o să-și piardă capul, la fel de sigur cum și l-a pierdut soțul ei. O să fie aruncată în groapa săracilor, peste miile de oameni care au fost înaintea ei la rând la ghilotină. Sunt vremuri întunecate, Cecil.

Vocea lui Winge e blândă când răspunde.

– Johan, mi-ai spus tu însuți mai deunăzi: de ce facem ceea ce facem, dacă nu pentru asta?

– Ai dreptate, desigur, ca de obicei. Nu te lua la harță cu Cecil Winge, el are întotdeauna dreptate, asta spuneau la tribunal, ca și la universitate. O să fie pe voia ta. Lasă-mă singur acum, să-i scriu lui Reuterholm o scrisoare destul de lingușitoare ca să câștig un pic de timp și să-i fie mânia mai mică atunci când o să ajungă în librării ziarul.

Winge face o plecăciune.

– Îți mulțumesc, Johan Gustaf

14

Secretarul Isak Reinhold Blom urăşte fiecare bucăţică din Stockholm care a săvârşit păcatul de a se întinde dincolo de Stadsholmen, iar Ladugårdslandet e cea mai rea dintre ele. O ploaie de dimineaţă a prefăcut străzile în mocirlă. Coate-goale, sărăntoci, vagabonzi şi trupuri scheletice aleargă pe după colţuri, îngrămădiţi către apropiata recoltă a celei cu coasa. Rândurile le sunt rărite de marinari şi oşteni în uniforme ude leoarcă.

Ar fi trebuit să aibă destulă minte ca să nu meargă pe jos până la conacul Spens. Apa care s-a strâns în băltoace pătrunde prin cusăturile cizmelor, până ce fiecare pas răsună ca şi cum ar bate untul în putinei. Blom găseşte neîncetat pricini să-şi blesteme soarta. În ciuda celor şapte ani în slujba secţiei de poliţie, de-abia câştigă o sută douăzeci de *daler*-i pe an. Când a plecat din slujba de la notariat ca să-l înlocuiască pe bătrânul Hallquist ca secretar al secţiei de poliţie, se aştepta la o leafă mai mare. În schimb, iată că volumul de muncă a crescut de câteva ori, fără vreun câştig în plus.

Aude în depărtare tusea. Asta îl linişteşte întru câtva. Alţii o duc şi mai rău. Cecil Winge ar fi putut să ajungă departe cu înzestrările sale, însă o să fie norocos dacă

apucă anul viitor. Tusea se opreşte când Blom bate la uşa odăii lui şi, când se deschide uşa, peste câteva clipe, Winge pare la fel de netulburat ca întotdeauna. Totuşi, un colţ al batistei pe care Winge a îndesat-o în buzunarul hainei e roşu şi ud, şi Blom se minunează de puterea voinţei lui. Îi spune pe dată motivul vizitei.

– Norlin m-a trimis cu corespondenţa pe care ai cerut-o de la Casa Indebetou. N-am dus lipsă de plângeri.

Blom se aşază în faţa sobei din cărămidă ca să-şi usuce cizmele după ce i-a dat lui Winge pachetelul: trei scrisori cu sigiliile rupte. Îşi drege glasul şi grăieşte mai departe.

– E foarte probabil să fi fost scrise în grabă după ce *Extra Post* a ajuns în librării. Toţi vor acelaşi lucru, însă dau motive diferite. Toţi trei cer să pui capăt anchetei. Prima scrisoare e de la un bărbat din cale afară de bogat, care e îngrijorat de fluctuaţiile preţului bumbacului şi de urmările sumbre pentru finanţele regatului. Un anume conte Enecrona de la Camera de Comerţ doreşte să te avertizeze în privinţa decăderii morale care ar putea să urmeze faptului că oamenilor de rând le sunt aduse la cunoştinţă chestiuni pe care n-ar fi putut niciodată să şi le închipuie. Ultimul, dar nu cel mai puţin însemnat, este un anume Gillis Tosse, care are părerea bine chibzuită că chestiunile scandaloase, prin natura lor, sprijină instinctul revoluţionar. Tosse te mustră, numindu-te iacobin.

Winge îşi încălzeşte pe rând degetele câte unei mâini în palma celeilalte.

– Îl cunosc pe Tosse. Ţi-l aminteşti şi tu? A studiat la Uppsala, ca noi.

– Numele nu-mi pare cunoscut.

– Un oarecare fără înclinație către cărți, însă cu o familie destul de bogată ca să-i cumpere o poziție, indiferent de rezultatul studiilor sale. Îmi amintesc că-i privea de sus pe aceia dintre noi care studiam cu râvnă. Presupun că a văzut în sârguința noastră dovada moștenirii neîndestulătoare. Ți-a spus șeful Norlin de ce te-a pus să bați atâta cale până aici cu scrisorile astea?

– Nu, dar nu era nevoie s-o facă. Nu-s prost, Winge. Mi-am făcut însemnări când vorbeai de pânza aia a ta și am citit articolul din *Extra Post*. Nădăjduiești că unul dintre domnii ăștia înfierbântați ar putea să aibă alte temeiuri să se plângă de tine decât cele mărturisite. O legătură cu cadavrul din Fatburen, îmi închipui.

Winge strânge din buze, în vreme ce închide ochii și își masează fruntea.

– Întocmai. Trebuie să recunosc că am sperat ca numele să ofere un tablou mai limpede, însă pe astea nu le-am mai auzit și nu pot ghici ce au în comun, în afara banilor.

Blom îi zâmbește viclean.

– Însă eu, da. Totuși, nimic pe lumea asta nu-i pe degeaba, și cer ceva în schimb.

– Dacă-mi stă în puteri, e al tău, Blom.

– În ziua în care sănătatea o să ți se înrăutățească aș vrea să-mi spui mie și numai mie, cât de repede poți. Domnii din secție au pus un pariu pe data plecării tale de pe lume. Miza a ajuns acum de trei ori leafa mea pe un an.

– Dacă informația pe care o oferi e folositoare, n-am nimic împotrivă să tragă cineva un folos de pe urma morții mele, de vreme ce eu o să mor, în orice caz.

O să-ți trimit un curier în clipa în care o să simt că fierbințeala se furișează în mine. Acum e rândul tău.

Blom simte un tremur în pântec la suma de neînchipuit, care i-ar îmbunătăți nemăsurat traiul și i-ar îngădui să termine opera vieții sale, *Necesitatea religiei pentru bunăstarea societății*, nu în odăița sa înghețată, ci cu stil, la Clas på Hörnet, cu mâncăruri peste mâncăruri aduse din bucătărie: hering afumat fierbinte, carne de oaie, ostropel.

– Prea bine! Ai auzit vreodată de o societate numită Eumeniderna?

– Doar în treacăt. Dacă îmi amintesc bine, e unul dintre multele ordine secrete care se îndeletnicesc cu acțiuni de binefacere pentru cei mai puțin norocoși din oraș. Oferă sprijin bănesc azilurilor de săraci din parohiile care n-au destule fonduri.

– E adevărat. Cei din Eumeniderna sunt caracterizați de marea lor mărinimie și doar bogătașii își pot permite să fie membri. Știi că scriu poezii. L-am cunoscut cândva pe un anume Claes von der Ecken, care o moștenit o firmă de comerț și m-a plătit cu mărinimie să recit din poeziile mele. Ecken a fost membru al Eumeniderna. Firma a început să meargă prost și, când a vrut să-și întrerupă acțiunile de binefacere, s-au unit cu toții și l-au ruinat. Ca membru, se așteaptă de la tine să-ți îndeplinești îndatoririle fără vreo scuză. Banca a cerut pe dată rambursarea împrumutului și, brusc, nimeni n-a vrut să-l gireze. Într-o seară, m-am pomenit la ușă cu un cerșetor care bătea câmpii că banii pe care i-am primit pentru poezii n-au fost decât un împrumut. Era Ecken, acum sărac lipit pământului. Iată cum mi s-a deșteptat interesul față de Eumeniderna. Am izbutit o dată să-mi arunc ochii pe un registru al membrilor. Am memoria aproape la

fel de bună ca a ta, Winge. Toate scrisorile astea vin din partea ordinului.

Picioarele lui Winge încep să bată în podea aproape imperceptibil.

– Povestea ta e, poate, mai puțin uimitoare decât pare. Știi de unde vine numele ordinului, Blom?

– Eumeniderna? Nu, nu pot spune că știu.

– Am avut cândva un preceptor care era îndrăgostit de clasicii greci și, de asemenea, era foarte iscusit la mânuirea bastonului, așa că am petrecut multe ore studiindu-l pe Eschil. În limba noastră temenul s-ar traduce prin „binevoitoarele". În povestea originală, așa le ziceau înțelepții Furiilor, zeițele răzbunării, ca să scape de mânia lor.

Blom se pomenește că-și dorește ca vizita să se fi încheiat și să fie uitată partea sa din ea. Doar lăcomia îl mai ține acolo.

– Încă ceva. Știu că se adună la Keyserska, lângă Röda Bodarna.

Winge începe să străbată odaia de la un capăt la altul, în vreme ce cugetă.

– Am auzit numele acelei case, ca locul în care se află unul dintre bordelurile tainice, cărui i-a fost îngăduit să lucreze sub oblăduirea secției de poliție, câtă vreme nu intră în alte afaceri. Îmi pare un vecin destul de ciudat pentru un ordin care se ocupă de acte de binefacere.

– O, e chiar mai ciudat de-atât, Winge. Știu sigur că ordinul nu numai că are niște încăperi în Keyserska. Îi aparține întreaga clădire.

Winge se răsucește, pe gânduri, spre fereastra care dă în Ladugårdstullen, având în urechi ultimele cuvinte ale lui Mickel Cardell. Afară, la începutul înserării,

vântul a murit şi moara de vânt a amuţit, în aşteptarea brizei de seară.

– Tu, care ştii atâtea, Blom. Se întâmplă să ştii dacă nu cumva Keyserska are propriile lectici şi, dacă aşa stau lucrurile, într-adevăr, dacă au culoarea verde?

15

Noaptea, în locul somnului vin peste el gânduri neliniştitoare. Lumina care cade pe birou face piesele ceasului de buzunar al lui Cecil Winge să lase umbre lungi. Rotiţele şi piesele mărunte se prefac în siluete de insecte care dănţuiesc ori de câte ori un curent face flacăra să pâlpâie. Isak Blom a plecat de mult. Vizita l-a silit pe Winge să-şi curme crizele cumplite de tuse care l-au chinuit începând de dimineaţă. Oala de noapte, cu conţinutul ei pătat cu roşu, rămâne negolită sub colţul patului, unde a împins-o Winge. Îşi simte gâtlejul crispat. Are mâncărimi.

În seara asta, pe Winge nu-l trage inima să lucreze cu uneltele sale de ceasornicar. De obicei, combinarea unui pumn de piese de metal moarte într-un întreg care are un soi de viaţă de sine stătătoare, cu condiţia ca meşterul să fie destul de isteţ ca să pună fiecare piesă întocmai acolo unde îi este locul, îi linişteşte gândurile, însă din când în când se pomeneşte că îşi face griji pentru Mickel Cardell, de când s-au despărţit la Skanstull şi nu mai ştie ce s-a întâmplat cu el.

Din puţinul pe care l-a aflat despre viaţa lui Cardell, îşi închipuie că omul atrage violenţa la fel cum atrage un magnet pilitura de fier, însă dă, în acelaşi timp,

impresia unei capacităţi fără seamăn de a învinge în astfel de situaţii. Lui Winge îi pare greu de crezut ca dispariţia lui să nu fie legată de căutarea lecticii. Toată viaţa s-a bazat pe briciul lui Occam, şi asta îi spune că Mickel a ajuns prea aproape de un adevăr care a fost în stare să se apere. Amănuntele sunt mai presus de puterea sa de deducţie. După ce ceasul de buzunar e din nou întreg, îşi măsoară pulsul, o sută şaizeci de bătăi pe minut, şi simte zvâcnind în piept neliniştea. Somnul şi pacea nu se apropie de el.

În cufărul de lângă pat e o sticlă cu elixir de palmier, cumpărat de la un spiţer de la Björn, pe Fyrverkangatan, peste drum de Artillerigården. Picături de opiu într-un amestec de alcool, acid succinic şi sare de Hartshorm. Are tinctura de multă vreme, dar încă nu s-a folosit de ea. La Björn l-au prevenit să nu depăşească doza recomandată şi au spus că o să-i amorţească nu numai durerea, ci şi simţurile. În seara asta e prima oară când e gata să se încumete.

Numără picăturile soluţiei de opiu într-o cupă şi bea. Curând i se răspândeşte prin trup un soi de căldură, lăsând să înflorească o speranţă liniştitoare. Gâtul pare să i se topească la atingerea tincturii. Dincolo de geam, ultimele raze de soare se catară pe aripile morii de vânt până dispar. Winge se pierde în gânduri.

După apus, cu ceasul din nou desfăcut în bucăţi, Cecil Winge pierde noţiunea timpului. Nu-şi dă seama câte ore au trecut, când îl izbeşte greşeala pe care a făcut-o. Pe Cardell pare să-l fi înghiţit pământul. Trebuie să-şi fi găsit pe undeva moartea violentă. În ce-l priveşte, Winge s-a dat de gol prin articolul din *Extra Post*.

Nu cumva acum o să le dea prin cap ucigașilor lui Karl Johan să-l atace și pe el? Ce ar fi mai ușor decât să-i pună capăt vieții? Starea sănătății lui Winge nu-i o taină pentru nimeni. Un om cu tuberculoză care încetează să mai facă pe strigoiul, după ce a depășit cu săptămâni întregi prezicerea celor mai mari experți de la Spitalul Serafimilor, n-ar mira pe nimeni. O vizită în timpul nopții, o pernă apăsată pe față, și soarta lui n-ar isca nici o bănuială.

Simte un fior de spaimă pe șira spinării. Se ridică în picioare ca să iscodească pe fereastră, dar nu întâlnește decât oglindirea sa, cu ochi încețoșați, palidă. Își pune haina pe umeri, ia lumânarea din sfeșnic și face palma căuș în jurul flăcării, ca s-o apere de curent. Pe coridor stinge flacăra între degetul mare și arătător și stă neclintit în întuneric, ascultând. Casa e goală. Slujitorii își au odăile altundeva, iar în bucătărie cenușa a fost trasă peste cărbuni. Deschide ușa spre curte și simte umezeala din aer, aburul amar de pe câmpuri, sărat de ceața dinspre mare. Încetul cu încetul, ochii i se învață cu întunericul.

Toată casa e tăcută și fără nici o lumină. Afară, teii se înalță ca niște turnuri. Nu se vede nici o lumină în orașul dintre poduri. Trebuie să fie trecut bine de miezul nopții. Poarta e deschisă. Pe partea cealaltă, lumina lunii scaldă câmpurile și grădina de legume. Pe cât de idilic e peisajul ziua, pe atât de fantomatic e noaptea.

Aici au îngropat, cuprinși de panică, morții la începutul veacului, când ciuma a venit la Stockholm adusă de un neguțător olandez. În cimitirul Katarina cadavrele au fost puse claie peste grămadă, în veșmintele de noapte, stropite cu var și lăsate mai mult de

o săptămână, așteptând să li se afle un loc în pământul plin de apă. La Ladugårdslandet au putut să se descurce mai bine cu rămășițele molimei. Îndărătul ultimelor case au săpat canale largi în care să pună morții. Chiar și în ziua de azi pământul de aici e mai mănos decât în alte locuri. Grădinile acestor case mari rodesc până la prima promoroacă, însă grădinarii au fost învățați de mici să nu sape prea adânc.

E ceva acolo, Winge nu-i singur. O umbră vine în sus pe drum, dinspre apă, o aşchie neagră de viață al cărei loc nu-i aici. Se apropie încet, gheboşată, încercând să se facă nevăzută. Winge se trage înapoi în umbrele din spatele zidului. Ori de câte ori luna se ascunde după un nor scena din fața sa se șterge, iar când razele lunii se întorc, silueta a ajuns mai aproape. Asta nu-i moartea cu care Winge încearcă de atâta timp să se împace, nu-i moartea previzibilă, furişându-se odată cu tuberculoza, față de amănuntele căreia a tot încercat să se pregătească, ci un sfârşit brutal şi infam în groază şi neştiință, adus de cuțit, ciomag ori sugrumare.

Acum aude paşii, scârțâieli slabe. Îşi simte în urechi bătăile inimii în vreme ce se trudeşte să răsufle fără zgomot. Umbra intră pe poartă şi e în curte, sub copaci. Winge îşi dă seama că luptă fără speranță cu un acces de tuse care se apropie, şi se hotărăşte. E mai bine să lase înfruntarea să se desfăşoare aici, unde poate măcar să lase pete de sânge ca mărturie a sfârşitului brutal. În cel mai rău caz, cadavrul lui găsit dimineața sub tei o să pună nişte semne de întrebare şi, prin urmare, există, de fapt, ceva de câştigat în această ultimă noapte, când totul părea pierdut.

Din numai doi paşi ajunge la siluetă şi o înşfacă. Îşi dă seama de greşeală când mâna sa nu prinde nimic.

Făptura asta n-are trup. Nu-i un ucigaș tocmit care vine din oraș, ci un duh ieșit din criptă ca să bântuie noaptea pe aici. Simte cum sângele i se năpustește în tâmple și în fața ochilor îi pâlpâie luminițe. Când duhul se răsucește spre el, chipul nu îi este omenesc, și când fruntea lui Winge se izbește de pământul rece, deja și-a pierdut cunoștința.

Când se trezește, e în patul său. Lumina zorilor răzbate prin praful de pe geam. În soba de cărămidă arde un braț de bușteni, și lemnul trosnește, crăpând. Trec câteva clipe până se dezmeticește. Efectul opiului l-a părăsit și i-a luat locul durerea care zvâcnește într-un cucui. Când glăsuiește, are limba îngreunată.

– Te-am prins de brațul stâng, Jean Michael. Mâna de lemn nu era la locul ei, așa că mâneca era goală.

Cardell trăsese lângă pat scaunul de la birou.

– Se prea poate. În ce mă privește, am simțit că mă trage cineva de haină și abia am avut timp să mă întorc până să cazi lat, cu un scâncet.

– Am crezut că ești o stafie, că am încercat să înșfac o arătare. Prost mai sunt. Nu-i vorbă că nici fața ta n-a fost de prea mare ajutor. Ce ai pățit? Unde ai fost?

Ochii lui Mickel Cardell sunt acoperiți de vânătăi așa de mari și de întunecate, încât pare să poarte o mască. Are nasul spart, buzele zdrențuite și dincolo de ele Winge vede că lipsesc mai mulți dinți. Unul dintre pometi pare turtit, ceea ce i-a schimbat înfățișarea. Cardell se strâmbă de durere când grăiește.

– Mi-am lins rănile în casa unui prieten care locuiește aproape de Kattrumpetullen și ți-aș fi trimis vorbă dacă n-aș fi dormit neîntors mai bine de o zi. După ce am ajuns șontâcăind acasă, mi-am găsit odaia plină de pungași polonezi și toate lucrurile mele strânse

într-o boccea şi puse pe scară. N-am avut la cine să mă duc şi unde să dorm, aşa că am hotărât să vin aici. De aceea a fost aşa de târziu.

– Şi lectica?

– Am găsit şi lectica, şi pe proprietarii ei. N-au vrut să-mi răspundă la întrebări fără să-i frăgezesc oleacă. Cu cel mai trupeş dintre ei a fost destul de uşor: încet la minte şi uşor de speriat, dacă ştii cum s-o faci. Fratele lui a fost mai căpăţânos şi mi-a trebuit mai multă vreme ca s-o scot la capăt. Când au sărit pe mine au izbutit să-mi ia mâna de lemn, iar când am găsit-o am folosit-o ca pe o bâtă până ce n-au mai rămas din ea decât aşchii. După ce s-a apărat cât i-a stat în puteri, grasul a tulit-o către vamă, sărind pe piciorul pe care încă nu i-l rupsesem, şi mă îndoiesc că fratele lui o să-l recunoască dacă o mai fi să dea vreodată ochii unul cu altul. Cam la fel se poate zice şi despre mine, din păcate, şi îmi pare rău că n-am mai fost în stare să-l opresc. A fost un amănunt pe care l-am scos de la el când am fost destul de norocos ca să-i ţin sub călcâi degetele: sunt proprietarii unei părţi din lectică şi restul îi aparţine celui care i-a angajat şi în numele căruia muncesc. E ţinută nu departe de Röda Bodarna, lângă Norrström, la lacul Klara.

– La Keyserska.

– Întocmai. Aşadar, cercetarea trebuie că te-a condus şi pe tine acolo?

– Răspunsul este da. Acum lasă-mă să mă odihnesc un pic. Când mă scol, o să mâncăm. În seara asta îl facem pe ucigaşul lui Karl Johan să dea seama pentru faptele sale.

16

La Röda Bodarna, vacarmul zilei se stinge la asfinţit. Toate corăbiile care descărcau grâne pe cheiul noroios, în afară de una, s-au eliberat de încărcătură. Doi docheri, amândoi beţi, rostogolesc greoi un butoi. Unul se desfată pe sine şi pe tovarăşul său cântând un cântecel vulgar.

„Of, de-aş fi tânără lele, zi-i tra-la-la-la-la-la, mi-aş tivi pizda cu piele..."

Norrström curge spre mare pe sub podul cel mare, părăsit. De cealaltă parte a apei se înalţă faţada impunătoare a Riddarhuset, având la dreapta turla bisericii de pe insulă. Pe insuliţa de alături sunt stinse luminile, în clădirea frumoasă în formă de cruce şi cu cupola împodobită cu flamură. Piaţa publică e pustie, pontoanele unde se spală rufele sunt pustii. Se aud în depărtare, dinspre podul peste lacul Klara, vocile muncitorilor care se înapoiază la casele lor, şi bocănitul saboţilor de lemn. Winge se opreşte, întors spre Stadsholmen, peste apă.

– Şi totuşi, e frumos.

Cardell încuviinţează, aproape fără voie.

– Oraşul? Duhneşte şi-i plin de oameni pe moarte care nu vor altceva decât să-şi scurteze unul altuia viaţa

şi aşa foarte scurtă. Dar, da, la asfinţit, ca acum, e o priveliştе frumoasă, şi e cu atât mai frumoasă cu cât e mai multă apă între ea şi privitor.

Cardell scuipă tutun în apă şi se răsuceşte spre dreapta. Lângă ei, Keyserska se înalţă ameninţătoare, cu latura lungă spre piaţă şi cea scurtă spre lac. Are trei caturi, cu arcadă la intrare. Culorile soarelui care apune vopsesc frontonul de deasupra capetelor lor. La al doilea cat ard câteva lumânări. Cineva râde cu voce ascuţită. Cardell îşi freacă ciotul, în aerul rece.

– Şi ce facem acum?

– Doar dacă nu cumva ai adus o cange ori un berbec, nu putem face decât un lucru. O să batem la uşă.

Bărbatul care deschide uşa îl face pe Cardell să se tragă cu un pas înapoi, surprins. Are pielea neagră şi, în lumina slabă şi cu livreaua deschisă la culoare, o clipă pare să fie descăpăţânat. Cardell l-a văzut de mai multe ori pe servitorul negru al regelui Gustav, Badin, şi pe bastardul pe care l-a adus pe lume, care aleargă pe lângă corăbiile de pe cheiul Skeppsbron, însă n-a văzut niciodată de aproape un negru. Winge îşi duce mâna la pălărie, salutând.

– Bună seara. Am venit s-o văd pe stăpâna casei.

Bărbatul cu piele întunecată îi răspunde cu un zâmbet larg, deschide uşa de tot şi îi poftеşte înăuntru cu un gest. Sună dintr-un clopoţel de argint şi le face semn să pornească în sus pe o scară care se arcuieşte spre dreapta. Apoi închide în urma lor uşa de stejar şi îşi reia locul, pe un taburet de sub un sfeşnic aprins. La al doilea cat e o uşă, deja deschisă. O tânără stă acolo, într-o rochie simplă care e destul de transparentă ca să-i vădească sfârcurile. Are în păr o panglică de mătase şi nu pare să fie sulemenită, în afară de

un pic de ruj pe buze și o aluniță în colțul gurii. Pare deprinsă cu vizitatorii, face o reverență și îi zâmbește lui Winge.

– Vă rog să intrați, domnule. Trebuie să fiți unul dintre noii inițiați. Îngăduiți-mi să vă iau haina și, odată cu ea, să vă ridic de pe umeri neplăcerile acestei lumi. Mă cheamă Naná, umila dumneavoastră servitoare.

Tapetul din hol e plin de flori violete și negre. Covoare turcești roșii acoperă podeaua. Pe tavan, un candelabru are vreo douăsprezece lumânări. Sunt sfeșnice pe mesele de lângă perete. Winge îi pune în mână o monedă. Buzele ei desenează pe tăcute un „o" când simte greutatea.

– Mă numesc Winge. Sunt aici ca s-o văd pe stăpâna ta.

– Desigur, domnule! Așa începem toate cunoștințele. O discuție apropiată, ca să începem o relație satisfăcătoare. Doamna ține la asta. Ca să vă poată satisface cel mai bine dorințele, trebuie să știe totul despre ele. N-ar trebui să vă sfiiți. Suntem aici ca să slujim. O să vă rog doar să așteptați aici câteva clipe, până să vă poftesc în salon.

Winge încuviințează. Fata rupe tăcerea după o clipă, făcând semn cu capul spre Cardell, care a rămas la ușă.

– Vă place să vă pedepsiți sluga, domnule Winge? Mulți dintre oaspeții noștri împărtășesc această înclinație și e un lucru pe care îl putem oferi. Nu trebuie decât să-i spuneți doamnei ce doriți, și veți căpăta!

– Pot fi biciuite mărfurile voastre?

– Dorința dumneavoastră e poruncă pentru noi, domnule. Desigur, o prea mare înfocare poate să scadă valoarea mărfurilor noastre în ochii altora, însă, câtă vreme sunteți gata să ne despăgubiți, totul e în ordine.

– Înțeleg.

Se aude un sunet cristalin de clopoţel din apartament.

– Acum, domnule, vă rog să mă urmaţi. Doriţi ca sluga dumneavoastră să rămână aici?

– Aş prefera să-l ţin la îndemână, pentru cazul în care dorinţa mea de a-l biciui o să mă copleşească.

O urmează prin Keyserska. Dincolo de ferestre, priveliştea oraşului, care încă se vede, e magnifică. Încăperea în care sunt poftiţi e goală. O canapea e aşezată în faţa unui fotoliu. Winge se aşază, aşa cum îi spune fata. Ea toarnă vin într-un pahar subţire şi i-l înmânează cu un surâs.

– Madam Sachs o să vină îndată, domnule. Nădăjduiesc că n-o să mă credeţi prea îndrăzneaţă dacă spun că dorim să vă revedem aici curând.

Îi lasă singuri. Winge pune jos paharul şi traversează iute încăperea către o arcadă acoperită cu o draperie. Cercetează un colţ al ţesăturii, care e împodobită cu un tipar de figuri împerechindu-se.

– Jean Michael, cred că suntem pe cale să auzim lucruri mult mai rele decât cele auzite deja. Va fi extrem de important să nu-ţi pierzi firea, de dragul lui Karl Johan. Această madam Sachs e singura noastră şansă să aflăm ceva. Pricepi?

Cardell deschide gura şi o închide la loc, fără scoată nici un cuvânt. Încuviinţează din cap în tăcere şi se apropie de perete. Mâna teafără se strânge în pumn în buzunarul hainei, a cărei mânecă stângă e înnodată deasupra ciotului.

Vârsta femeii care trage deoparte draperia puţin după aceea e greu de ghicit. Nu-i limpede dacă a îmbătrânit înainte de vreme ori încă mai păstrează o urmă

de tinerețe. Rochia, brodată cu fir auriu care se încolăcește peste țesătura cârmâzie, e impunătoare. Are fața tencuită din greu cu alb de plumb, care acoperă de minune petele și zbârciturile, însă are pungi sub ochi. Gura zâmbește fără căldură, între riduri adânci. În jurul gâtului are o cicatrice, ca de la un lat. Expresia ei binevoitoare încremenește brusc.

– Nu sunteți oaspeții pe care îi așteptam. Naná trebuie să se fi îmbătat. N-am nimic de vorbit cu voi și nimic de oferit. Ar fi mai bine să plecați pe dată.

Winge ridică mâna, împotrivindu-se.

– Vă înșelați, doamnă. Numele meu este Cecil Winge. Vin de la Casa Indebetou. Îmi dau seama că vă puteți conduce afacerea așa, pe față, mulțumită unui protector puternic, cel mai probabil cu legături la secția de poliție. Sistemele construite pe taine au în ele o anumită inerție, și sunt destui care nu vă cunosc aranjamentul și ar putea cu ușurință să vă strice afacerea înainte ca sprijinitorii să aibă vreme să împiedice catastrofa. Pot să aduc aici într-o jumătate de ceas douăzeci de oameni.

Fața ei nu dezvăluie nimic din ce simte, însă vocea i-a ajuns un șuierat.

– Știi cu cine te pui?

– Știu că ordinul Eumeniderna este proprietarul casei.

– Dacă știi asta, atunci știu că mergi la cacealma. Chiar dacă ceea ce zici e adevărat, ei n-ar lăsa niciodată nerăzbunată o astfel de faptă, și prețul ar fi cumplit.

– Mor de tuberculoză. Șeful poliției e pe cale să-și piardă funcția. Nici unul din noi n-are nimic de pierdut. Pune-mă la încercare.

Madam Sachs scoate un fornăit.

– Ești tânăr și naiv, băiete. Toată lumea are ceva de pierdut. Însă mica ta amenințare nu poate să însemne

decât că am un lucru pe care îl dorești în schimbul tăcerii tale. Poate că o să vă văd mai repede urniți de aici dacă dau, în loc să iau. Așa că, hai să punem cărțile pe masă. Ce cauți? Să luați fiecare un pumn din cufărul meu cu comori? Cale liberă la mărfurile mele, ca să înviați amintirile strălucirii stinse a patului matrimonial?

– Un bărbat schilodit a fost dus din această casă și aruncat în Fatburen, înfășurat într-o țesătură de același fel ca aceea care atârnă în spatele tău. Spune-mi tot ce știi despre el și despre soarta lui.

Ochii ei fulgeră de la Winge la Cardell și poposesc pe ciot.

– Acum pricep. Am pierdut de curând o lectică și pe purtătorii ei. Cel mai voinic dintre ei s-a întors alaltăseară, snopit în bătaie și văicărindu-se. Nu poate să doarmă noaptea, bântuit de coșmaruri îngrozitoare. N-a învățat vreodată să vorbească, dar când i-am dat o bucată de cretă și o tăbliță a desenat un diavol cu un singur braț. Văd acum că realitatea e mult mai puțin înspăimântătoare decât închipuirea, însă nu trebuie să uităm că omul e idiot.

Madam Sachs se întoarce spre Winge. Cardell a mai văzut această expresie la câinii asmuțiți la luptă pentru distracție. Înainte să se arunce unul asupra celuilalt, își măsoară puterea și își cântăresc șansele. Jucătorii iscusiți află, privindu-le ochii, pe care trebuie să parieze. Cardell însuși a jucat și crede că știe cel mai bine cum merge treaba. Îi simte spiritul. Un potrivnic formidabil. Și Winge? Nu prea ai la ce să te uiți, însă are ochi care vorbesc altă limbă. Nu se află în ei groază. Cardell știe cine va învinge cu o răsuflare înainte ca madam Sachs să știe. Femeia râde amar și își aruncă

mâinile în sus. Când zâmbește cu gura deschisă, i se văd dinții înnegriți de putreziciune.

– Ia te uită la voi doi! Un sac de oase și un schilod în zdrențe, și cutezați să vă uitați la mine în acest fel. Ce pot să știe oamenii ca voi despre dorințele bărbaților de rang înalt? Bărbaților care au crescut sub jugul generațiilor de bogăție, așteptându-și moștenirea de bunuri, proprietăți, domenii și titluri? Bărbații ăștia au fost crescuți ca să domnească. Răspunderea atârnă greu pe umerii lor. Au nevoie de destindere într-un fel pe care nu vi-l puteți închipui. De-abia și-au vărsat prima sămânță că o pun pe cameristă să le ia mădularul în mână, apoi să-l rostogolească printre sâni, apoi să-și închidă buzele în jurul lui. Până la doisprezece ani au făcut turul slujnicelor, până la optsprezece și-au luat pe la spate pajii. După ce au gustat tot ce are de oferit orașul, vin la mine. Au urinat în guri deschise, ca să se distreze, au lovit, au rănit, au călcat în picioare și au zdrobit. Eu le pot oferi ceva mai bun. Orice își doresc, putem să facem rost pentru ei. În serate speciale le ofer lucruri neașteptate, deoarece mulți prețuiesc ceea ce nu și-ar fi putut închipui. Am o menajerie de slujitori neobișnuiți, unii urâți, ca să facă să sporească frumusețea celorlalți, alții ca să sporească plăcerea musafirilor mei prin josnicia lor, prin umilirea, durerea sau nenorocul lor. Am cocoșați, pitici, din cei cu buză de iepure, cu hidrocefalie, desfigurați și diformi. Celor care cer plată le plătim, așa cum facem cu ceilalți angajați. Alții ne slujesc fără plată. Făptura din sac era unul dintre ei. O vreme, a fost piesa mea cea mai de preț. Nu pricepi? Mai mult ca orice, putea să aducă aminte de plăcerile vieții, de norocirile de care se bucură fiecare. Unii se mulțumeau să-l aibă de față când se desfătau. Alții alegeau să-l folosească, bucurându-se de ceea ce avea de

oferit, aşa neajutorat cum era. Nu slujea întotdeauna de bunăvoie, dar n-avea dinţi. Râdeau în vreme ce-l strângeau de nas, iar el le morfolea mădularele ţepene şi era silit să înghită ce primea. Muşteriii mei sunt bărbaţi care cârmuiesc lumea. Ce contează sacrificarea unei jumătăţi de om faţă de plăcerea lor?

Winge simte furtuna din Cardell ca pe o forţă magnetică în încăpere. Îi înconjoară umerii cu braţul înainte să poată face un pas. Winge dă din cap spre madam Sachs ca să continue.

– În ciuda înfăţişării sale groteşti, îşi păstrase un strop de frumuseţe. Părul era minunat, era tânăr. Contrastul îl făcea popular. M-a îmbogăţit fără să-i dau în schimb un sfanţ. De ce n-aş fi prima care să-i jelească moartea?

– Am dreptate dacă presupun că cei din Eumeniderna sunt atât proprietarii, cât şi muşteriii tăi?

– Da. Şi, înainte să te apuci să-i judeci, află că îşi dau averea celor mai năpăstuiţi membri ai societăţii noastre. Cine sunteţi voi ca să osândiţi ceea ce se petrece îndărătul acestor ziduri, când jumătate din azilurile de săraci din Stockholm ar trebui să-şi închidă uşile fără sprijinul lor?

– Cum a ajuns la tine acest bărbat schilodit?

– Într-o noapte mi-a bătut la uşă cineva. Un bărbat care n-a vrut să-şi spună numele mi-a oferit un dar: făptura aceea. N-a dat nici un motiv. A zis că e în interesul său ca făptura să-şi trăiască zilele pe care le mai are în grija mea. Mi-a plătit pentru găzduire şi mi-a dat instrucţiuni pentru îngrijirea lui. Nu mânca de unul singur, aşa că o dată pe zi trebuia să-i deschidem fălcile şi să-i turnăm în gură terci. Când serviciile lui nu erau de trebuinţă, îl ţineam închis într-un dulap.

– Era orb şi mut?

– Nu avea ochi, brațe, picioare, limbă și dinți. Cât despre urechi, nu știu.

– Și mintea lui?

– Cine ar fi fost în stare să sufere așa tratament și să rămână întreg la cap? Am presupus că era idiot, și a fost un lucru care m-a convins. Am zis că refuza să mănânce. Era adevărat, cu o excepție: își mânca excrementele de câte ori își golea mațele și, cumva, izbutea s-o facă atunci când nu era supravegheat. Cine ar face una ca asta, în afară de cineva care și-a pierdut de mult mințile?

– Și apoi? A murit? L-ați dus de aici.

– Chiar așa. Cu toate că-l hrăneam, lâncezea și se topea pe zi ce trece. Într-o dimineață, murise. Nu l-am avut aici mai mult de patru săptămâni.

– De ce în Fatburen? Norrström curge chiar alături.

– Stabilimentul meu a mai trebuit și înainte să arunce gunoaie speciale și rezultatele n-au fost mulțumitoare. Ce e aruncat în apă aici tinde să ajungă la cheiul șantierului naval și sărăntocii care nu se sinchisesc cu ce s-a îngrășat peștele pescuiesc în Träskets, în vreme ce numai cineva sărac cu duhul ar tulbura apele din Fatburen.

Cardell traversează podeaua mai iute decât reacționează Winge și prinde cu mâna teafără gâtul femeii. Vârfurile degetelor i se ating la ceafă.

– Cât de mare ți-e iscusința la înotat, madam? Poate că ar trebui să vedem dacă ajungi la ponton ori îți continui călătoria în mare? Am văzut mai mulți înecați decât ar fi fost firesc. I-am auzit țipând de groază înainte de scufundarea din urmă. Mulți care nu păruseră să aibă conștiința încărcată și-au mărturisit păcatele în acea clipă. Mă întreb cum s-ar auzi glasul tău.

– Nu mi-e frică de bărbaţi ca tine. Dacă m-aş fi numărat printre cei vii, aş fi trăit altundeva, fericită şi liberă, în loc să adun bani la marginea acestui loc dezgustător căruia îi ziceţi oraş.

Îl scuipă în faţă. El îi dă drumul, şocat, şi în vreme ce îşi şterge scuipatul din ochi, Winge se aşază între ei. Lui i se adresează ea când glăsuieşte din nou, cu vocea răguşită de la sugrumare.

– Pleacă acum şi ia cu tine bestia cu un braţ! Văd că mormântul te aşteaptă cu nerăbdare. Socoteşte-te norocos dacă treaba ta cu ordinul Eumeniderna se încheie aici, pentru că nu poţi face nimic împotriva puterii lui. Cât despre cel care mi-a lăsat făptura din sac, ştii acum la fel de multe ca mine. N-am dat ochii cu el niciodată până atunci şi de atunci încoace. M-am ţinut de cuvânt. Acum ţine-te şi tu de al tău!

Afară, lângă Röda Bodarna, e întuneric. Nu se vede nici o stea. Mai jos, la Kungsträdgården, cineva e sărbătorit cu mult fast: fiecare fereastră a Arsenalului e luminată. Cardell e cel care vorbeşte primul.

– Când se termină toată povestea, mă întorc şi o omor pe femeia aia.

Winge răspunde, cu gândul în altă parte, ca şi cum ar vrea să împiedice vocea lui Cardell să-i tulbure gândurile.

– A văzut-o în ochii tăi, aşa cum am văzut-o şi eu, Jean Michael. Dacă o mai găseşti aici, o să fie pentru că a hotărât să primească moartea cu braţele deschise. O să-i faci un bine.

Winge merge clătinat peste pavaj spre o grămadă de materiale pentru garduri şi se aşază pe ea, cu faţa în mâini. Trece multă vreme până să glăsuiască iarăşi.

– Mă tem că am ajuns într-o fundătură. Am nevoie de timp să mă gândesc, și timpul e ceva ce n-am din belșug. E ceva care îmi scapă, un lucru care pâlpâie pe pragul inconștientului, ca o molie la geam. Nu pot să-l deslușesc, oricât m-aș trudi.

E rândul lui Cardell să grăiască. O mână nevăzută l-a înhățat de gât și nu-l lasă să tragă aer în piept. Inima îi saltă în gât și se simte inundat de o groază pe care nu și-o poate lămuri și de care nu se poate apăra. În întuneric, brațul stâng se întrupează și trimite prin umăr valuri de durere care zvâcnește. Trebuie să-și adune toate puterile ca să nu-i tremure vocea.

– Alții trebuie să știe mai multe, alții de care încă nu știm.

Cardell s-a întors cu spatele, ca să-și ascundă starea. De data asta spiritul de observație l-a părăsit pe Winge, care rămâne cufundat în gânduri.

– Da, fără ei strădania noastră pare acum lipsită de izbândă.

– Ești gata să te dai bătut? Asta spui?

Winge scoate din haină ceasul de buzunar. Abia zărește arătătoarele și, cu privirea ațintită asupra cerculețului zimțat pe care sunt numărate secundele, pune două degete pe vena care-i pulsează sub falcă. Timp de un minut numără bătăile inimii, o sută optzeci, după care se răsucește spre Cardell, cu răspunsul pe care i-l datorează.

– Nu. Dar timpul are cea mai mare însemnătate.

Partea a doua
SÂNGE ŞI VIN

Vara anului 1793

În viaţa asta totul să bem ne dă temei
de stai un pic să chibzuieşti.
Soarta ne-aduce, iată, ce vrei şi ce nu vrei,
şi toate astea aşa le lecuieşti:
vinul pe fericit mai tare-l fericeşte,
necazuri şi amaruri pe dată nimiceşte.

Vremile îs doar ceea ce facem noi să fie
negrele gânduri loc n-au în capul cherchelit.
Desfată-te cu amicii cât îs alături ţie,
şi „rămas-bun" le spune când farmecu' a pierit.
Vinul e mângâierea cerească pe pământ
de la botez la nuntă şi până în mormânt.

Anna Maria Lenngren, 1793
(din *Tacksägelseskål*)

1

Dragă surioară!

Am de gând să-ţi scriu de câte ori pot, dar nu ştiu încă unde să-ţi trimit rândurile mele, aşa că o să trebuiască să-mi ierţi lungimea tot mai mare a scrisorii, până ce o să pot să ţi-o înmânez eu însumi.

Şi totuşi, e o bucurie să-mi ascut pana de gâscă şi să-ţi scriu în astă zi care a început minunat. M-am deşteptat devreme, am sărit din pat, am scos oala de noapte din locul ei de sub pat, mi-am răsucit cămaşa de noapte pe mijloc şi m-am chircit ca de obicei. Această golire a intestinelor s-a dovedit a fi de un fel pe care rareori am plăcerea să-l am, căci toate s-au unit ca să ajung la cel mai bun rezultat cu putinţă. Cu toate că mâncarea a fost în ultima vreme departe de cea ideală, consistenţa a fost cea mai bună: destul de tare ca să stârnească oleacă de împotrivire şi să lase impresia de împlinire, dar şi destul de moale ca să nu facă necazuri. În clipa în care mărfurile mele au fost descărcate, a fost ca şi cum aş fi primit recunoaşterea izbânzii sub forma unei fanfare din partea cocoşului din curtea vecină, care nu mi-a părut cu totul neîntemeiată. Când m-am spălat pe faţă şi m-am îmbrăcat, eram în cea mai bună stare de spirit.

Curând, buna mea dispoziție s-a dovedit de folos. Îndată după spălatul de dimineață am auzit la ușa din față bubuitul de care mă temeam de mult timp, însoțit de dojeni aspre: „Kristofer Blix! Deschide ușa să vorbim! Blix, ticălosule!“ Am preferat să nu mă supun îmboldirilor, căci eram sigur că vin de la zbirii aflați în slujba unui anume domn de la care am împrumutat de curând o sumă de bani deloc neînsemnată. Prin urmare, n-am pierdut vremea, mi-am strâns lucrurile în desagă, am aruncat-o pe umăr și m-am dus în bucătăria de alături. Lângă vatră am dat peste slujnica Elsa Johanna, care și-a dat ochii peste cap și s-a încruntat la mine când am înșfăcat un codru de pâine și am deschis fereastra către curte. Cu șase coți mai jos era grămada de bălegar pe care proprietăreasa, văduva care, datorită firii sale iubărețe, m-a lăsat să locuiesc pe veresie, a pus să fie aruncat tot ce au lăsat în urmă caii de la moară. M-am cățărat afară și m-am lăsat să atârn în mâini cât am putut, apoi am închis ochii, am zis un „Tatăl nostru“ și am dat drumul pervazului.

Ei bine, îți poți închipui ușurarea mea când m-am pomenit pe bălegar fără vreo zgârietură. De sus am auzit cum Elsa Johanna își ia rămas-bun. „Blixt, ai face bine să nu-ți mai arăți mutra pe aici, căci văduva Beck se bizuia pe faptul că patul o să-i fie încălzit încă multe nopți până să fie plătită datoria și, când o să vină ceasul socotelilor, părul tău dichisit n-o să atârne prea greu la cântar.“ Mi-am dat pe spate buclele bălaie, acum destul de lungi ca să-mi ajungă la umăr, i-am făcut semn cu mâna, în vreme ce-mi scuturam de gunoi pantalonii de piele, și am ieșit prin arcada din cealaltă parte a curții. Mi-am pus șapca pe cap și am avut grijă să ascund sub ea toate buclele. După cum prea bine știi, m-am mândrit întotdeauna cu părul

meu bălai, dar nu întotdeauna e de folos, pentru că mă face ușor de recunoscut de departe.

Oh, Stockholmul, surioară dragă! Aș vrea să poți vedea orașul așa cum îl văd eu! Așa de deosebit de Karlskrona copilăriei noastre. Aici casele sunt clădite din piatră cioplită și tot orașul lucește ca aurul, mai ales în lumina dimineții într-o zi ca asta. Or fi clădirile fiecare de alt fel, însă au aceeași culoare. De la un cărturar în cămașă de noapte vărgată am auzit că marele arhitect al orașului, Carlberg, a fost cel care a dat ucazul ăsta, pe care până și discipolul său, König, l-a urmat cu sfințenie. Pricepe asta, surioară: un singur om, ales pentru limpezimea minții sale, care cultivă orașul pentru frumusețea lui, ca pe o grădină. Cât de mult i-ar fi priit orașului nostru de baștină, cu colibele lui de lemn, dacă ar fi avut parte de aceeași îngrijire?

Drumul meu în jos de pe înălțimile din Södermalm spre ecluză mi-a oferit o priveliște minunată a Stadsholmen, și iarăși am fost umplut până la refuz cu bună dispoziție. Cine poate fi abătut la gândul de a trăi într-un astfel de oraș? Turlele bisericilor străluceau pe insulă: Nikolai, Franciskus, Gertrud. Valurile scânteiau și pâlpâiau. Clădirile de pe Skeppsbron stau drepți ca oștenii în fața unduirilor mării sărate de sub locurile în care sunt ancorate corăbiile, iar pe cealaltă parte a insulei e palatul regelui, o clădire așa de mare, că aproape nu poate fi înfățișată în vorbe.

Puțin înainte de cină am trecut de ecluză pe podul basculant roșu, am luat-o la stânga, pe lângă grânarele din Kornhamnstorg, cu degetele încleștate peste nări din pricina lui Flugmötet – un morman de excremente cât un munte, surioară, adunat aici ca să fie dus pe câmpuri și la distileriile de salpetru –, mi-am croit drum prin mulțimi de oameni cinstiți și cerșetori, fiecare cu

un amănunt neobişnuit: un ceas de aur pe o coapsă, o perucă din păr de om, un picior strâmb ori o pereche de mâini aşa de pocite, că ai vrea să-ţi întorci privirea şi nu poţi. De îndată m-am pomenit în Riddarhustorget. De-abia apucasem să mă uit împrejur, când un glas voios mi-a răsunat în urechi.

– Măi, să fie, iată-l pe Blixten, la lumina soarelui! Şi în căutarea unui alt sălaş, dacă ne luăm după desagă!

M-am răsucit, încă uitându-mă după cetăţeni de vază mânioşi şi însoţitorii lor cu ciomege şi, spre marea mea încântare, l-am văzut pe prietenul meu Rickard Sylvan traversând pavajul, cu o haină nouă cu guler îmbumbat, cu o perucă hidoasă de lână roşie şi pantaloni lungi.

– Oh, meştere Sylvan, umilul tău servitor! am spus, oare e cu putinţă ca Domnia Ta să ai ştire despre vreo casă bună pe care aş putea s-o închiriez cu o sumă care să-mi fie la îndemână ori, de ce nu, despre vreo claie de fân uitată care, să sperăm, aparţine unui domn cu inima largă căruia îi place să-i împrumute un gologan ori doi unui tânăr plin de sârguinţă care îşi croieşte drum în sus?

Am râs din toată inima şi ne-am îmbrăţişat.

– Din păcate, Kristofer, mi-e destul de greu să găsesc o saltea pentru mine, şi mai ales una care să n-o pornească noaptea hai-hui pe mii de picioruşe de păduchi şi să mă lase în cu totul alt loc decât cel în care m-am dus la culcare. Dar nu-i totul pierdut, frate: am în buzunar câţiva *skiling*-i şi ar trebui să ne ajungă pentru o masă şi oleacă de Danziger ca să facă bucatele să alunece pe gât.

– Slavă zeilor! am zis. Am ştiut eu, când m-am sculat azi-dimineaţă, c-o să fie o zi norocoasă!

Ne-am prins de braţ şi am purces spre oraş ca să găsim câte ceva de-ale gurii.

*

La Freden, cârciumarul s-a încruntat amenințător de îndată ce Sylvan și cu mine am răsărit în prag. Sylvan a fost silit să se târguiască până să ni se îngăduie să ne așezăm. *Skilling*-ii pe care îi avea în buzunar au fost cercetați cu mare băgare de seamă și la început cârciumarul a vrut să țină la el toată punga, ca plată pentru multele halbe pe care Sylvan le băuse pe veresie, însă a fost înduplecat să primească o parte din bani, cu asigurarea că avem de gând să cheltuim totul pe mărfurile lui. Ne-am așezat la o masă și ne-am desfătat pe săturate cu heringi proaspăt fripți și bere.

După două pahare, i-am mărturisit lui Sylvan necazurile care îmi apăsau pe umeri: îi datoram lui Jonas Silfver mai mult decât puteam plăti. Să mă las biciuit de oamenii lui n-ar fi fost decât un avans la închisoarea datornicilor, unde frumusețea și tinerețea mea aveau să se prăpădească. Am fost uluit când Sylvan a izbucnit în râs.

– Kristofer Blix, știi ceva despre alcătuirea datoriei? Sylvan mi-a înconjurat umerii cu brațul. Ascultă la mine, Kristofer, și o să te învăț câte ceva despre viața în orașul cel mare, neștiința ta ca nou-venit putând fi iertată.

Ochii mi se tot căscau în vreme ce vorbea. Ceea ce mi-a explicat Rickard era o cale sigură nu numai să-ți păstrezi viața, ci chiar să ajungi să te bucuri cât de cât de ea. După cum știi, surioară dragă, e doar o chestiune de timp până ce un om care n-are nici un sfanț și are datorii e dus la tribunal de cei de la care a împrumutat bani, după care tot ce are bietul nenorocit e luat cu de-a sila, drept plată. Dacă ceea ce are nu ajunge ca să acopere datoria, nătărăul e azvârlit în temniță

şi trebuie să se ofilească acolo până ce apropiaţii lui izbutesc laolaltă să strângă destui bani ca să-l scoată.

– Arta, a şoptit Sylvan, e să nu împrumuţi niciodată prea mult de la un singur cămătar! Să zicem că ai primit doi *daler*-i de la Jonas Silfver. Firește, nu poţi să-i înapoiezi, căci de atunci au fost folosiţi la plata celor trebuincioase vieţii, cum sunt vinul, femeile şi cântecul. Acum te duci la alt cunoscut, împrumuţi de la el patru *daler*-i şi apoi te întâlneşti cu Jonas Silfver ca să ajungeţi la o învoială cu plata datoriei. Îi dai un *daler*, asigurându-l că o să capete curând mai mult, şi cât de mulţi îţi rămân, Blix, cu care să te desfeţi?

– Trei *daler*-i! am suflat eu.

– Întocmai, Kristofer, şi repeţi formula. Câtă vreme te înconjori cu tovarăşi mărinimoşi, totul merge ca pe roate, de vreme ce noile împrumuturi sunt folosite în parte ca să plăteşti din datoriile vechi. Sylvan a clipit şi m-a pupat pe obraz, jucăuş. Iată cum merge treaba în oraşul cel mare, frate Blix! În cinstea noilor prieteni pe care o să-i cunoaştem chiar în seara asta şi a căror mărinimie o să te scape curând de zbirii lui Silfver!

– În sănătatea meşterului Sylvan! am strigat mai tare decât aveam de gând, făcând alţi muşterii să se încrunte, şi mi-am golit paharul.

Trebuie să fi stat la Freden mult timp, dar nu-mi amintesc cât. Era deja în asfinţit când ne-am împleticit pe stradă, rezemându-ne unul de altul. Piaţa şi străduţele erau în umbră, însă cerul era de un stacojiu înflăcărat peste acoperişuri şi ne lumina calea. La fântână am dat de o ceată de oameni care gândeau ca noi şi ne-am alăturat lor, căci se duceau la un bal sus, pe Slottsbacken. Ne-a trebuit mai multă vreme

decât crezusem ca să fim lăsați înăuntru, timp pe care l-am folosit ca să mă descotorosesc de o parte din ce băusem în seara aceea.

– *Sic transit gloria mundi*![1] a răcnit voios Sylvan când m-am șters la gură.

Odată intrați, sala de bal mi-a părut minunată, surioară dragă, cu tavanul la fel de înalt ca biserica de la noi, cu galerii la jumătatea zidurilor, în care nobilii beau vin de Burgundia din pahare de cristal și le ridicau spre noi, cei de jos. Dacă îi linguşeam şi ne rugam, puteau fi făcuți să-și verse paharele, în vreme ce noi încercam să prindem vinul cu gura. Peruca lui Sylvan a avut mult de pierdut din pricină că posesorul ei nu izbutea să-şi mişte gura destul de iute spre ploaia aşteptată şi lâna udă a început să duhnească. Dar ce conta, când totul era făcut cu cea mai mare veselie! Toată petrecerea se distra cu giumbuşlucurile noastre. În momentul acela încăperea se învârtea chiar şi fără dans şi m-am lăsat păgubaş de încercările de a dansa menuet după ce aproape că am dărâmat o masă.

M-am aşezat şi trebuie să fi adormit rezemat de perete, pentru că după puțin timp un bărbat în livrea m-a zgâlțâit şi m-a dat afară.

Ceasul arăta aproape zece, prin urmare petrecerea trebuia să se încheie ca să nu-i nemulțumească pe curcani. În piața principală oamenii zăboveau pălăvrăgind, cu toate că felinarele din colțuri nu luminau mai departe decât sub ele. Unde se duseseră Sylvan şi ceilalți, n-aveam habar. Neavând ceva mai bun de făcut, m-am alăturat unui domn pe scările din fața Börsen. Omul nu voia să vorbească despre nimic altceva decât muzica de la bal. Nu voiam să par un nătărău de la

[1] Aşa trece gloria lumii! (în limba latină în original)

țară, așa că am început să critic, asta mi se părea cea mai ușoară cale să par că mă pricep. Spre încântarea mea, obiecțiile au părut să fie destul de interesante, și am susținut că muzicanții păreau că nu sunt în stare să citească notele și că urechea lor muzicală lasă mult de dorit. Întrucât omul părea foarte preocupat de rolul cornului franțuzesc în orchestră, pe dată l-am ales ca țintă a unui mare dispreț, un instrument căruia nu-i suferă să se lase acoperit nici măcar când e înconjurat de muzicanți mult mai înzestrați. De acum ochii mi se deprinseseră cu lumina și am observat că bărbatul ședea pe o cutie care părea confortabilă. M-am uitat în jur, dar nu mai erau alte asemenea locuri de stat și, pe când vorbeam, mi-am dat seama că, într-un fel, cutia părea să aibă conturul ca o pâlnie al unui corn francez. De-abia îmi zisesem că e o coincidență remarcabilă dacă ne gândim la subiectul nostru de discuție, când m-am pomenit cu o palmă cumplită, care m-a nimerit deasupra buzei.

– Jigodie afurisită! a zbierat bărbatul, care, când s-a ridicat în picioare, mă depășea cu un cot. O să te pun să cânți și atunci o să vedem ce ureche muzicală ai!

Mi-am luat picioarele la spinare și, cu toate că nimerisem drept la țintă cu observațiile mele, omul compensa prin încăpățânare curată ceea ce-i lipsea ca muzicalitate, căci i-am auzit tropăitul până la Nygatan, urmat din când în când de urlete amenințătoare.

Întrucât izbutisem să moțăi un pic la bal, nu simțeam nevoia unui loc de odihnă peste noapte. M-am plimbat peste ecluză spre biserica Katarina, ca să aștept răsăritul soarelui. Am mâncat din pâinea care îmi rămăsese și, rezemat de o piatră de mormânt din cimitir, în iarba cu mireznă dulce, ți-am scris toate

astea, surioară dragă, cu cerneală amestecată în călcâiul pantofului dintr-o bucată de cărbune și un strop de apă. Acum soarele se înalță și nu mă dezamăgește – turlele prind deja lumina, crucile și cocoșii de tablă sclipesc, din nou îmbracă Stockholmul în veșmântul lui aurit, și rușine să-i fie celui care se lasă tulburat de o buză crăpată!

2

Dragă surioară, au trecut câteva zile de când am avut prilejul să-ţi scriu. Cum nu cutez să mă mai arăt acasă la văduva Beck, mi-am petrecut nopţile pe afară oriunde părea cel mai potrivit şi, ca atare, am putut să mă bucur de vremea minunată a începutului de vară. Adesea mai poţi fura câteva ore de somn şi la cârciumă, însă, dacă patronul e cu ochii-n patru, sunt multe alte locuri mai uşor de folosit. E de ajuns să porneşti într-o plimbare înviorătoare, şi dai peste şuri şi căpiţe de fân, câmpuri şi culcuşuri de iarbă. Cine poate să ceară mai mult decât să-şi culce capul în poala naturii, cu frunze drept pernă şi baldachin de stele? Dimineaţa, clopotele bisericilor trezesc oraşul cu dangătele lor frumoase şi mă întorc peste poduri ca să găsesc ceva de mâncare şi să beau apă din fântână. Îţi scriu într-una dintre multele noastre cafenele, întărit de o cană de cafea de dimineaţă şi de o bucată de pâine, în vreme ce înmoi pana în zaţ.

Prietenul meu Rickard Sylvan şi cu mine ne-am alăturat unui grup de tineri ai căror taţi sunt cu toţii negustori pe Skeppsbron. Aceşti domni au bani de nu mai ştiu ce să facă cu ei şi, de vreme ce giumbuşlucurile lui Sylvan şi ale mele le par nespus de hazlii, adesea

sunt înclinați spre mărinimie. Sylvan și cu mine ne întrecem care poate să rabde mai mult din ce ni se cere. Cel care izbutește să stea într-un picior un minut întreg e învingătorul și capătă titlul de Maiestate a serii, încoronat cu un castron cu supă. Domnii râd până le dau lacrimile. Astea sunt seri de aur surioară! Veselia pare să nu se sfârșească niciodată, și nici vinul. Se găsesc băuturi de toate soiurile, *punsch*-ul[1] și rachiul curg în voie, însă vinul îmi place cel mai mult, surioară dragă, ud și roșu, ademenit de soare în pahar și-n sticlă. Cârciumile sunt fără număr. Stau înșirate una lângă alta și luminile lor se revarsă pe străzi, prefăcând noaptea în zi. Mergem de la una la alta, ținându-ne de după umeri, flecărind voioși până ce ne desprindem unul câte unul și o luăm spre casă. Rickard Sylvan, născut în oraș fiind, nu-mi împărtășește dragostea de aer liber și doarme făcut colac lângă sobă acasă la vărul său, undeva dincolo de Nybron.

Pe când ne potoleam setea într-o crâșmă de lângă docuri s-a iscat dintr-odată mare vânzoleală. Cineva a aruncat o halbă de sticlă care a trecut la un fir de păr de mine și s-a sfărâmat de peretele din spatele nostru. Niște marinari străini zbierau unul la altul într-o limbă necunoscută și, până să ne dezmeticim, a pornit încăierarea. M-am adăpostit sub masă. Când unul dintre bărbați s-a prăbușit pe podea, ceilalți au luat-o la fugă și, din ascunzătoarea mea, am văzut că cel căzut era rănit. Pe de-o parte la față, de la lovituri, și pe de altă parte pentru că se pare că avusese ghinionul să nimerească în cădere cu mâinile în cioburile unei

[1] Băutură tradițională suedeză din coniac, zahăr, apă și diferite arome

sticle de vin, aşa că sângele îi ţâşnea din încheietură ca apa dintr-un furtun de pompieri. Când primejdia imediată părea că a trecut, m-am târât până la el şi am început să-i îngrijesc rănile.

Încheietura părea să fie cea mai mare problemă şi de un soi cu care eram deprins din anii petrecuţi în Karlskrona. Am făcut ce am fost învăţat şi am apăsat rana, pe care am bandajat-o cu o bucată de pânză de in ruptă din mâneca marinarului. Peste ea am înfăşurat restul mânecii şi am făcut un nod, după care sângerarea a contenit. În tot acest timp marinarul nu mi-a dat atenţie. Şedea pe podea, încovoiat, legănându-se. Mormăia ceva pe limba sa.

– Prietenii i-au zis că nevasta lui e o târfă şi se pare că nu era tocmai fără temei, a spus un domn cu nasul roşu care privea cu interes cele petrecute. Şi ea n-o să fie mai puţin ispitită să-şi vadă de curvăsăreală când i se întoarce bărbatul cu faţa stâlcită.

A râs de propria glumă.

– Hai să bem în cinstea bietului om şi să-l ovaţionăm pe doctor. Trăiască doctorul!

Şi atunci am primit aprobarea muşteriilor. Au băut şi apoi fiecare dintre ei părea că vrea să-mi cumpere o băutură şi să bea în cinstea mea. Rănitul a rămas pe loc până ce ajutorul unui tâmplar l-a ajutat să se ridice în picioare, după care a plecat împleticindu-se în noapte, cu privirea goală şi fără să zică o vorbă. Întâmplarea mi-a amintit de ce venisem la Stockholm, dar trebuie să mărturisesc că toţi care au băut aşa de iute în cinstea mea m-au călăuzit spre alte gânduri.

Încurajat de popularitatea mea, am hotărât să încerc să pun în fapt formula lui Sylvan. Am fumat din aceeaşi pipă cu un domn în compania căruia venisem şi i-am cerut un împrumut de douăzeci de *skilling*-i care să

mă ajute să-mi găsesc o locuință mai bună. Reacția lui n-a fost cea la care mă așteptasem. S-a albit la față și a părut cumva stânjenit. Și-a luat rămas-bun și a plecat de la masă fără să-mi răspundă. Am fost uimit, căci nu era cine știe ce sumă, dacă ne gândim la nepăsarea cu care cei de față se despărțeau de bani. Capul mi se învârtea de la toată băutura și nu m-am mai gândit la asta. Mulțimea din jurul meselor a început să se rărească pe măsură ce timpul se scurgea și, când n-am mai văzut nici unul dintre prieteni, am hotărât că-i vremea să-mi găsesc un loc pentru noapte.

Pe stradă mă aștepta Rickard Sylvan. De-abia îi trecusem brațul după umeri când m-a înșfăcat de guler și m-a împins în perete așa de tare, că m-am lovit cu capul de cărămizi.

– Blix, tâmpitule! E adevărat că te-ai dus la Wallin și i-ai cerut împrumut douăzeci de *skilling*-i ca să nu trebuiască să dormi la noapte sub cerul liber?

Nu puteam să tăgăduiesc. Sylvan mi-a dat drumul, cu un geamăt răsunător. S-a lăsat să șadă pe jos, cu spinarea rezemată de perete, și și-a acoperit fața cu mâinile. Am rămas acolo, încremenit, neștiind ce să spun, până ce s-a răsucit iar spre mine și mi-a văzut nedumerirea zugrăvită pe chip. Împăcându-se cu situația, mi-a făcut semn să șed și m-a cuprins cu brațul.

– Kristofer, a zis. Când ceri așa de puțini bani, Wallin își dă seama că ești nevoiaș. Eu l-am făcut să creadă că amândoi suntem ținuți foarte din scurt de familiile noastre, a căror avere o s-o moștenim într-o bună zi. Tu, pe de altă parte, n-ai mai lăsat nici o umbră de îndoială că suntem, de fapt, doi șarlatani mărunți care n-au un sfanț.

– Dar ce ar fi trebuit să fac? Suntem cu totul faliți!

Sylvan a oftat şi şi-a dat ochii peste cap.

– Ce ar fi trebuit să faci, Kristofer, ar fi fost să născoceşti un motiv pentru care îţi trebuie un împrumut mai mare – să zicem o perucă, ori un colier pentru maică-ta –, întrucât banii tăi de buzunar au fost deja cheltuiţi pe alte flecuşteţe, şi să faci cererea ca şi cum ar fi cel mai firesc lucru din lume. De la aceşti domni e mai uşor să împrumuţi trei ori chiar cinci *daler*-i decât să încerci să faci rost de doi *skilling*-i.

– Dar hainele noastre? Suntem îmbrăcaţi în zdrenţe. De ce ne-ar lua cineva drept două odrasle de cetăţeni de vază?

– Trebuie să-i faci pe domni să vrea să te creadă când minţi. E nevoie de doi ca să spui o minciună bună. Unul ca să spună minciuna şi celălalt ca să fie dornic să-l asculte!

N-aveam răspuns la asta şi am stat acolo cu gura căscată până ce Sylvan nu şi-a mai putut stăpâni râsul.

– Oi fi tu un afurisit de cap sec, Kristofer Blix, da' măcar eşti unul cinstit. Şi ăsta-i un lucru pe care ar trebui să fim în stare să-l tămăduim. Pe viitor, vorbeşte cu mine înainte să încerci să ceri vreun împrumut de la prietenii noştri. Sylvan, care părea acum că şi-a recăpătat voioşia, a băgat mâna în haină şi a scos o pungă doldora de bani. În vreme ce tu ne dădeai de gol în faţa lui Wallin, eu, cel puţin, am izbutit să-l uşurez pe Montell de o sumă frumuşică, despre care i-am spus că-mi trebuie ca să cumpăr un baston cu măciulie de argint, o afacere pe care mă grăbeam s-o închei, căci văzusem un locotenent-colonel aruncând priviri pofticioase bastonului, iar tatăl meu, a cărui bunăvoinţă ar depinde în mod normal de această cumpărătură, se duce în vizită la de Geer, la Finspång.

– Dar am crezut că tatăl tău e... am zis, oprindu-mă când, prin aburii alcoolului, l-am văzut pe Sylvan clătinând încet din cap.

– Kristofer Blix, uneori mă tem de ceea ce te așteaptă. Mi-a aruncat o privire dezamăgită, după care m-a luat de braț. E mai degrabă devreme decât târziu. Hai să ne ducem la fântână să ne spălăm și apoi la cafenea să luăm prânzișorul.

3

Surioară dragă, azi am fost surprins de o izbucnire de vreme rea aducând cu ea un frig pe care nu l-am mai simțit de la începutul lui aprilie. Apa ploii băltea și curgea în cuibușorul meu, și m-am trezit când un pârâiaș m-a lins pe obraz. Hainele îmi erau deja leoarcă și am început să tremur. Ca să recapăt oleacă de căldură, am sărit din culcuș și am început să merg pe loc, fluturându-mi brațele. A trebuit să mă mulțumesc cu câteva coji de pâine și o bucată de brânză tare ca prânzișor. Am așteptat să iasă soarele, dar mi-am dat seama că n-are cum să răzbată lumina ori căldura prin norii groși. Din fericire, ploaia a început să se potolească, și nu vedeam la ce bun să mai aștept, așa că am purces spre oraș. Vremea mi-a înrâurit întotdeauna starea de spirit, după cum sunt sigur că-ți amintești. Cugetând adânc, am hotărât să înfrunt ceea ce amânasem mult prea mult.

Mergând repede, am ajuns într-un peisaj pastoral și în Ladugårdslandet, cu casele lui prin care bate vântul și unde golurile dintre scânduri sunt uneori atât de mari, că poți să bagi mâna și să-i atingi pe cei care dorm înăuntru. Străzile erau încă pustii, însă jos, la Artillerigården, era deja forfotă. Oștenii alergau de colo colo în formație, la comenzile unor ofițeri aspri.

Din piața de pește am văzut spălătoresele jos, pe pontonul din Katthavet, unde spălau așternuturile murdare până se albeau și le băteau până se uscau pe cât de mult se putea în aerul umed. Priveliștea m-a făcut să mă gândesc la felul în care arătam eu, plin de funingine și de pământ. La Spitalul Serafimilor, unde aveam de gând să merg, o înfățișare mai îngrijită mi-ar fi fost de folos, ceea ce m-a făcut să sar pe ponton, vrând s-o înduplec pe una dintre spălătorese să se ocupe de cămașa mea. Cele mai multe erau prea prinse cu treaba ca să mă bage în seamă, iar celelalte n-au făcut decât să mă repeadă. Pe țărm, una dintre ele păzea un cârd de țânci, cel mai mic foarte mic, pe care îl ținea în brațe, și îi cânta în vreme ce-i dădea să sugă. Cântecul era trist și cuvintele erau un pic prea mohorâte pentru un cântecel de leagăn:

„Așa e soarta, zilele ne curmă, și viața noastră trece tot așa; suflarea asta poate-i cea din urmă, și-apoi culcați pe veci om sta."

Când m-am oprit să ascult, am observat că una dintre femeile de pe ponton se oprise din lucru și lacrimile îi curgeau pe obraji. S-a uitat la mine fără să zică nimic, dar apoi a întins mâna. Poate că pierduse un fiu și poate că acela arăta ca mine. M-am dezbrăcat la iuțeală de haină, mi-am tras cămașa peste cap și i-am întins-o. Ea a băgat-o în cada plină de clăbuci de săpun, a frecat-o repede, a clătit-o pe marginea pontonului și mi-a înapoiat-o după ce a bătut-o de vreo două ori cu maiul. I-am mulțumit cu o plecăciune și am îmbrăcat iar cămașa, acum curată și albă.

Peste lacul Klara cel puțin adânc fusese construită o punte șubredă, acoperită cu scânduri și lungă de câteva mii de coți, ca orășenii să nu se ude la picioare când

se duc pe Kungsholmen. Am şovăit multă vreme lângă balustrada de lângă Röda Bodarna. O femeie care ducea legat de o sfoară un purcel plin de glod a râs când a trecut pe lângă mine. „Fii cu băgare de seamă, băiete! Dacă te ţii bine, o să poţi trece fără ca strigoii mării să-şi înfigă dinţii în tine şi să te tragă în adâncuri!" Am înghiţit în sec şi, cu încheieturile degetelor albite pe frânghiile legate de amândouă părţile, am început să merg spre ţărmul celălalt.

După ce am pus iar piciorul pe uscat, am ajuns aproape imediat acolo unde voiam: o uşă frumoasă într-o arcadă care se termina în unghi. Deasupra uşii erau cuvintele „Spitalul Regal" şi doi lei ţineau între ei un blazon aurit. Alături, un castan minunat era în plină floare. Am păşit înăuntru, am trecut pe sub arcadă, dar curând a trebuit să mă opresc şi să privesc, fermecat. Clădirea principală are patru caturi, având în amândouă părţile alte clădiri. Acesta este Spitalul de Chirurgie al Serafimilor, Serafen, cum îi zice toată lumea din oraş. Dincolo de uşile din faţă am dat de un hol mare şi mi-am cerut iertare că stau în calea unui tânăr care trecea zorit peste podeaua de piatră, în drum spre o treabă neîntârziată. I-am spus pe cine caut.

– Profesorul Martin, a răspuns tânărul, n-a mai fost văzut la Serafen din anul Domnului 1788, şi e un lucru pentru care trebuie să fim recunoscători, deoarece e anul în care a plecat de pe lume.

Am amuţit. Omul mi-a aruncat o privire binevoitoare.

– Îl căutai anume pe Roland Martin, ori te mulţumeşti şi cu cel care i-a luat locul? Dacă-i aşa, o să-l găseşti pe profesorul Hagström în amfiteatrul de anatomie de la nord.

N-am ştiut ce să fac altceva decât să încuviinţez.

– Un etaj mai sus și apoi la dreapta.

La jumătatea drumului pe scară am dat de un miros pe care îl știu bine și n-o să-l uit niciodată: mirosul morții. O ușă era deschisă un pic și prin crăpătură am fost întâmpinat de o priveliște macabră. Pe masă era trupul unui bărbat, despicat de-a lungul capului și al trunchiului. Pielea fusese răsucită înapoi pe bucăți și i se vedeau mărunțaiele. Pieptul era ținut desfăcut de cârlige puternice. Din față nu mai rămăsese decât jumătate, deoarece țeasta și mușchii feței erau la vedere. Două globuri de un alb lăptos erau ațintite în tavan. De-abia acum l-am văzut pe bărbatul care stătea lângă masă.

– Pe mine mă cauți? a întrebat, în vreme ce continua să scormonească în pieptul mortului.

– Îl caut pe profesorul Hagström, am zis, și am observat că vocea îmi tremura un pic, nu atât din pricina cadavrului, cât din pricina profesorului.

Mi-am zis că are în jur de patruzeci de ani, cu o sănătate înfloritoare, având peste cămașă numai o vestă, cu mânecile suflecate și un șorț de piele legat la brâu.

– La dispoziția Domniei Tale. Te rog să intri, dacă scena asta nu te tulbură prea tare. A lăsat jos cuțitul și a început să-și spele mâinile într-un lighean de porțelan. Cu ce îți pot fi de folos?

– Mă cheamă Kristofer Blix, am zis și mi-am scos șapca. Și în '88 am fost în Karlskrona, făcându-mi ucenicia de chirurg în marină sub îndrumarea maestrului Hoffman.

– Emmanuel Hoffman?

– Da, domnule profesor.

– Atunci nu-i de mirare că nu te supără o priveliște care i-a făcut pe mulți vizitatori să pălească și să se aplece pe fereastră, a zis Hagström. Dacă ai petrecut

anii războiului în Karlskrona, atunci Domnia Ta eşti profesorul şi eu învăţăcelul, cel puţin când e vorba de priveliştea morţii şi a putrezirii.

Profesorul Hagström m-a poftit să şed, m-a întrebat politicos despre cele trăite în Karlskrona şi a trimis după cafea, pe care a adus-o după câteva minute o femeie înveşmântată în alb. Cuvintele se revărsau din gura mea. N-am vorbit cu nimeni de anii îngrozitori ai războiului, nici măcar cu tine, dragă surioară, aşa că e vremea să-mi spun povestea.

– Flota s-a întors peste Baltica în iarna lui 1788 cu un vas luat de la ruşi la Hogland. Se numea *Vladislav*, un vas de linie cu şaptezeci şi patru de tunuri. Flota abia ajunsese acasă, în port, că a venit îngheţul şi pe *Vladislav* oamenii au căpătat o boală de un soi nemaivăzut până atunci. Cei care s-au îmbolnăvit au fost cuprinşi iute de fierbinţeală şi friguri. Pielea li s-a îngălbenit, le-au apărut pete pe mâini şi pe picioare. La unii boala a pătruns în plămâni şi tuşeau până li se învineţeau buzele. Fierbinţeala a pierit la fel de iute cum venise, dar s-a întors după vreo trei zile şi mai avană. I-am văzut pe cei mai puternici trecând prin vreo zece astfel de faze până să moară, arătând ca nişte moşnegi, cu spinarea cocârjată şi ochii goi. A fost o iarnă grea, şi fiecare scândură a devenit patul cuiva. S-au îmbolnăvit tot mai mulţi, nu numai marinari, ci şi orăşeni, până când spitalul naval a fost plin până la refuz. Eu am devenit comisionar şi apoi, pe la începutul noului an, ucenic al maestrului Hoffman până ce a murit, după care am rămas la spital încă trei ani. Maestrul nădăjduia că molima o să se stingă în primăvară, însă n-a făcut decât să crească. Au murit cu miile,

în vreme ce din alte părți ale țării se scurgeau spre noi recruți ca să le ia locul, dar se îmbolnăveau și ei.

Profesorul mi-a tăiat vorba.

– Fierbințeala care se tot întorcea i-a curmat viața lui Hoffman? Nu-l cunosc decât din auzite.

– Nu, am răspuns. Un tun rusesc care trăgea cu ghiulele de optsprezece kile i-a fost năpasta. În iunie, flota a plecat în est ca să continue campania rusească și Hoffman s-a dus cu ea. Întrucât era lipsă de medici pe front, mi s-a îngăduit să-i urmez, pe vasul *Tapperheten*, construit de Chapman la Karlskrona, cu șaizeci și patru de tunuri. Am dat de ruși la miazăzi de Öland și am tras unii în alții până ce inamicul a hotărât să fugă, cu vântul din spate. Eu mă cățărasem pe greement, căci nu mai văzusem o luptă pe mare și nu m-am putut împotrivi ispitei. Îl ajutasem pe maestru să presare rumeguș pe punte, ca să acopere sângele și să nu alunecăm în vreme ce ne ocupam de răniți, și am prins prilejul, într-o clipă de neatenție. Eram atât de sus, încât vedeam vasul în întregime și am văzut ghiuleaua venind peste apă. Ne-a izbit sus, în coastă, și după aceea am văzut un trup sfâșiat zburând în cealaltă parte, într-un nor de rumeguș arzând. Acela a fost sfârșitul lui Hoffman, și atât eu, cât și echipajul vasului am fost recunoscători că bătălia s-a încheiat cu acel foc, deoarece n-aș fi putut să îngrijesc răniții întregului vas fără îndrumările maestrului.

Flota s-a întors la Karlskrona și eu am rămas acolo cât a mai ținut războiul. Fierbințeala a devenit și mai rea. Din pânzele corăbiilor s-a făcut o așezare din corturi, destul de mare ca să cuprindă cinci mii de oameni, și i-am mulțumit Domnului că sfârșitul lui '89 a fost așa de friguros, încât puteam lăsa morții afară. În primăvară au fost mai puține cazuri, și se părea că ce

a fost mai rău trecuse. Am rămas acolo să ajut câtă vreme a fost nevoie de mine. După ce cadavrele din iarnă au fost îngropate, am putut să umblăm din casă în casă ca să adunăm morții din paturile lor, în care zăceau de când îi sfârșise boala.

Profesorul Hagström m-a privit drept în față când mi-am isprăvit povestea.

– Și apoi ai venit la Stockholm. Am dreptate dacă cred că ai venit la mine nădăjduind să-ți poți continua cariera în medicină?

– Nu pot tăgădui.

Hagström a oftat.

– Vedem mulți ca tine, Blix. Mult prea mulți. În anii războiului nevoia era mare și oricine care avea două mâini era mai bun de chirurg decât să nu fie nimeni. Dar acum lucrurile nu mai stau așa. Uită-te la spitalul nostru! Am smuls tămăduirea cu leacuri și chirurgia din mâinile meșteșugarilor și am făcut din ele știință. Profesorul s-a ridicat în picioare, înfierbântat de propriile vorbe, și s-a dus la cadavru. Blix, îmi poți spune numele acestui os?

Am fost silit să recunosc că nu pot.

– Care-i locul cel mai bun ca să iei sânge din artera care trece pe aici?

Iarăși n-am putut decât să scutur din cap.

– Ți-a spus vreodată Emmanuel Hoffman de unde credea că vine fierbințeala?

La această întrebare m-am luminat, căci aveam, în sfârșit, ceva de spus.

– Maestrul mi-a spus că e iscată de vaporii bălților stătute și ai mlaștinilor.

Hagström a zâmbit, însă ochii i-au rămas triști.

– Atât știa el. Astăzi avem altă explicație. Mă tem că maestrul tău era din școala veche, în stare să se

folosească de cuțit ca să taie membrele unor nefericiți, însă cam atât.

Hagström s-a uitat în jur și a luat de pe un raft o carte groasă, legată în piele, pe care mi-a înmânat-o.

– Înțelegi ceva din asta?

Literele mi-erau cunoscute, însă nu alcătuiau cuvinte din care să pot pricepe ceva. I-am spus-o și umerii lui Hagström s-au lăsat în jos la acest răspuns.

– Teamă mi-e că nu pot face mare lucru pentru Domnia Ta în acest moment, Blix. Dar apoi, cu sprâncenele strânse în încruntare, a părut să-și amintească ceva și s-a luminat la față. Așteaptă aici un pic, a zis, apoi s-a răsucit și m-a lăsat cu mortul.

În clipa aceea am luat ceva, surioară. O recunosc și mi-a părut rău din clipa în care am făcut-o, dar tocmai când băgam mâna în desagă ca să înapoiez lucrul furat l-am auzit pe Hagström pe coridor și am pierdut prilejul. A intrat ducând o broșurică scrisă într-o limbă pe care o înțelegeam.

– Alții mai puțin de soi ca Domnia Ta au devenit chirurgi pricepuți fără să poată citi în limba franceză, a zis, și mi-a pus în mână broșura. Acest rezumat l-am scris eu însumi, fără să-mi fie cerut, ca să-i ajut la învățătură pe studenții mei. Dacă te străduiești, poate c-o să fii în stare să începi deja studiile anul următor, cu toate că nu-ți pot promite nimic.

Hagström m-a cercetat iarăși cu o privire concentrată pe chipul inteligent, deschis.

– Ai sânge pe haină, Blix. E al tău? Am scuturat din cap. Hagström s-a apropiat cu un pas și s-a aplecat spre mine. Ochii tăi sunt un pic gălbui, când ar trebui să fie albi. Cum trăiești, Blix? Bei băuturi tari? Am simțit că mă înroșesc, ceea ce i-a dat lui Hagström răspunsul de care avea nevoie. Hai încoace, Blix, și uită-te la asta.

A ridicat o bucată de piele de pe cadavru şi a dezvelit un cocoloş urât mirositor, acoperit de umflături. Ăsta-i ficatul bărbatului, Blix, şi e ceea ce i-a curmat viaţa. Dacă ar fi avut bunul-simţ să bea mai cu măsură, ar fi încă printre noi. Organe aşa de vătămate se ascund în mult prea multe pântece din oraşul nostru şi trag oamenii spre mormânt ca un magnet. Asta să-ţi fie lecţie despre virtuţile cumpătării.

Stupoarea trebuie să-mi fi fost uşor de citit pe chip, pentru că în privirea lui a răsărit simpatia. Dintr-un buzunar al vestei a scos o pungă brodată şi a numărat ban după ban pe o masă, după care a părut să se răzgândească şi a răsturnat-o, pur şi simplu, pe masă.

– Ia asta, Blix, şi ai grijă de tine, ca să am plăcerea să te văd în amfiteatrul meu primăvara viitoare.

Nu puteam rosti o vorbă. Pe masă trebuie să fi fost aproape douăzeci de *daler*-i! Era o comoară la care nu mă gândisem nici măcar în cele mai dezlănţuite visuri! Am adunat banii şi i-am pus în buzunare, înclinându-mă mereu. Lacrimile îmi ardeau obrajii, în parte de recunoştinţă, dar mai ales din pricină că furasem de la acest samaritean, de la acest domn cumsecade a cărui bunăvoinţă o răsplătisem deja aşa de urât. Am văzut chiar că i s-au umezit ochii ca reacţie la emoţiile mele. Mi-a întins mâna, pe care am luat-o şi am sărutat-o.

Când aproape că ieşisem, a pus o ultimă întrebare, cu vocea tremurată.

– Încă ceva, Johan Kristofer. Câţi ani ai?

– Iarna asta o să împlinesc şaptesprezece, cu voia Celui de Sus, am răspuns, cu aceeaşi voce şovăielnică.

4

Dragă surioară, acum vin câteva zile şi nopţi de belşug şi veselie! Le-am spus adio nopţilor petrecute sub copacii din Ladugårdslandet şi printre mormintele de sub turla bisericii Katarina şi, în schimbul unei mici părţi din banii lui Hagström, am închiriat o cameră în cartierul Pomona, pe Överskärargränd. Priveliştea mi-a tăiat răsuflarea! De la ferestrele mansardei, acoperişurile din aramă şi ţigle se întindeau în toate părţile şi străluceau în soare ca aurul brunat cât vedeai cu ochii. Chiar în vârful acestui oraş aurit îmi aveam acum culcuşul, la care razele soarelui ajungeau multă vreme după ce străduţele erau în umbră. Noaptea, luminile de pe străzi clipeau în sus spre mine din şanţurile lor adânci, iar când îmi ridicam privirea stelele păreau mult mai aproape ca înainte. Aveam un loc pentru Sylvan lângă soba de teracotă. La un pahar, am discutat noua noastră situaţie şi felul în care ne puteam folosi cel mai bine de ea până să fiu gata să încep studiile la Serafen. Am vorbit unul despre altul şi am râs cu poftă, în vreme ce ne băteam pe spate şi închinam paharele.

Curând am ajuns să înţelegem cum putem să ne gospodărim cel mai bine averea, cei douăzeci de *daler*-i ai

mei plus cei patru pe care Rickard izbutise să-i împrumute de la Clemens Montell. Nu era destul ca să ne ajungă pe vecie. Fiecare *daler* trebuia să fie înmulțit.

– Ca să agonisim mai mult, trebuie mai întâi să dăm impresia că suntem întocmai ceea ce nu suntem: doi feciori din familii înstărite, oropsiți de tații zgârciți, dar care vor moșteni o avere. Cu alte cuvinte, tineri din soiul pentru care fiecare împrumut pare o investiție înțeleaptă în viitor.

Cu aceste vorbe, Sylvan m-a luat de braț și ne-am dus la un negustător de haine din apropiere. Am luat un pumn de bani, iar pe ceilalți i-am pitit bine în salteaua mea de paie. Proprietarul a vorbit tăios cu noi inițial, însă a început să ne lingușească după ce am făcut să zornăie banii din pungă. Am căutat de-a fir a păr prin dulapuri și sertare veșmintele de cea mai bună calitate, dar aveam destulă experiență ca să nu plătim mai mult decât face marfa. Încercarea acestor veșminte a fost o plăcere pe care n-o s-o uit curând. Ne-am înfățișat ca doi tineri din nobilime, bătând din palme și prefăcându-ne că ne firitisim unul pe altul în franceză, în vreme ce ne fâțâiam țanțoși în fața oglinzii.

– Minunat, *monsior* Blix!

– La fel ca tine, Luminăția Ta *af* Sylvan!

Am ales veste cu broderii stacojii și violete, câte o haină cu mâneci aurite, cămăși, pantaloni până la genunchi din piele moale, șosete lungi și pantofi de piele cu catarame bătătoare la ochi. Sylvan a găsit o perucă din păr de cal în stare mult mai bună decât cea roșie pe care o avea, în vreme ce eu am preferat să-mi port mai departe părul bălai într-o coadă lungă, cu toate că acum e netezit cu un pieptăn de os și prins pe ceafă cu o panglică de mătase. Stând alături în fața

oglinzii, nu ne venea să ne credem ochilor. Ne-am îmbrățișat, în starea de spirit minunată. Sylvan s-a tocmit îndelung la prețul scandalos care ne-a fost oferit, după care am numărat banii pe masă și am plecat.

Adio nu numai zdrențelor murdare și dormitului sub cerul liber, ci și soiului de localuri prin care hălăduiam înainte, unde bețivanii și lepădăturile vomitau unul peste altul, se molipseau unul pe altul de sfrenție, schimbând între ei târfele, și săreau la bătaie la cea mai mică provocare. Acum ne-am dus la Börsen, renumita vinărie a orașului, și la balurile de la palat. Ciudat cum toți vor să-i ajute pe cei care nu duc lipsă de nimic, în vreme ce fac tot ce pot ca să ocolească nevoia care sare în ochi. Am ajuns iute să ne batem pe burtă cu fii de conți, cetățeni de vază și membri ai breslelor, vorbind cu ei ca între frați, și ne-am străduit să fim mereu plăcuți, plini de duh și hazlii. Surioară, îți amintești că ți-am spus de primul bal de la Slottsbacken, în care ne-am lăsat bucuroși stropiți de vinul celor din înalta societate, aflați sus, în galerie? Acum intram la baluri fără nici o opreliște și puteam, la fel ca anturajul nostru, să ne arătăm oroarea față de ușurința cu care pleava societății de pe podeaua de piatră poate fi făcută să se umilească pentru o înghițitură de vin. Ne-am jurat să nu plătim niciodată vreun sfanț pentru ce mâncăm ori bem și să căutăm tovărășia celor care s-ar simți onorați să ne ospăteze.

În acest fel s-au scurs multe nopți de vară și, după ce am ajuns să fim o atracție în inima acestor petreceri, căutați de îndată ce ni se simțea lipsa, am început să ne împrumutăm. Adesea am scris bilete de recunoaștere a împrumuturilor, cu iscăliturile pe care le-am exersat la aceeași masă și cu aceeași pană de gâscă tocită cu

care scriu acum. Nici unul dintre noii noştri prieteni n-a arătat nici cea mai mică şovăială. Pentru ei, banul n-avea valoare, însă prietenia şi societatea noastră erau şi mai preţuite. Serile puteam să ne golim buzunarele pe salteaua din Överskärargränd şi să vedem cum cei douăzeci şi patru de *daler*-i ai noştri devin treizeci, apoi patruzeci, apoi de două ori mai mulţi. Am făcut o însemnare a datoriilor şi am pus deoparte o fracţiune din profiturile fiecărei seri ca să plătim datoriile vechi. În scurt timp ne-am bucurat de şi mai multă încredere şi, dacă arăta cineva o umbră de şovăială, puteam cu uşurinţă să-i facem semn unui binefăcător mai vechi care să garanteze pentru noi. În acest fel, banii din saltea s-au înmulţit: cincizeci au devenit şaptezeci, iar şaptezeci au devenit nouăzeci.

– Dragă Kristofer Blix, frate iubit şi prieten pe care-l ţin la mare cinste, a zis Sylvan într-o zi, când ne-am întors de la o plimbare prin soare pe Skeppsbron. Ia spune-mi, ai auzit vreodată de *lomber*?

– Firește, am răspuns. E un joc de cărţi, nu-i aşa? Ca faraonul?

– Da şi nu. Faraonul e un joc în care norocul alege câştigătorul. La *lomber* iscusinţa hotărăşte rezultatul, şi zeiţa Fortuna n-are nici un cuvânt de spus.

– De ce te interesează jocurile, Rickard? am întrebat, în vreme ce stăteam culcat, răsfăţându-mă în căldură ca o mâţă ce-şi face veacul prin hambare.

Atunci s-a apucat să-mi spună că mulţi domni sunt obsedaţi de *lomber* şi că sume mari trec dintr-o mână în alta în fiecare seară prin saloanele asupra cărora poliţia n-are putere. M-am împotrivit pe dată ideii să ne riscăm banii, întrucât probabilitatea de a pierde părea mult mai mare decât şansele de a câştiga.

– Stai, Kristofer, de ce te repezi să tragi concluziile? a protestat Sylvan. Sunt partide și partide. M-am întâlnit cu Block la Logården – l-ai cunoscut săptămâna trecută la Operă, îți amintești? Mi-a spus de o anumită serată pe care o găzduiește prietenul său Carsten Vikare. Vikare invită musafiri de peste tot după trei criterii: bogați, care nu țin la băutură și ușor de amăgit. La masă sunt cinci jucători, însă patru sunt înțeleși împotriva musafirului care, prin urmare, n-are cum să nu fie jumulit de toți banii. Bietul de el e numit Iepurele, înțelegându-se că ceilalți sunt câinii de vânătoare. Se înțeleg între ei fără vorbe, prin semne. Cei înțeleși împart potul cu gazda, a cărui parte e dublă.

– Bine, și ce are asta de-a face cu noi? am zis, dar nu puteam tăgădui că-mi stârnise interesul.

– Kristofer, e un loc liber la masă și mi s-a oferit mie. Riscul e cel mai mic cu putință și Block m-a asigurat că nu trebuie să cunosc jocul decât în mare. Dacă Iepurele e destul de gras, probabil că ne putem dubla averea într-o singură noapte, Kristofer. Două sute de *daler*-i!

A fost ca și cum mi s-ar fi umplut dintr-odată burta cu un roi de albine. M-am ridicat în capul oaselor în pat așa de iute, că am amețit. M-am întins după o sticlă de vin și două pahare, pe care le-am umplut. Am închinat și am ciocnit.

– Pentru Sylvan și Blix! am strigat, tineri, chipeși și curând mai bogați ca oricând!

– Pentru Sylvan și Blix! a răspuns el, și pentru două sute, ori mai mult!

În aceeași zi ne-am dus să cumpărăm un pachet de cărți și am jucat un joc după altul de *lomber* după regulile pe care Carl Gustaf Block i le spusese în fugă lui Rickard, până ce a fost vremea să ne punem veșmintele

frumoase şi să ne ducem în Piaţa Mare şi la distracţiile de seară. Jocul nu părea să fie prea greu. Din patruzeci de cărţi, fiecare jucător primeşte opt. Pariază pe rând, pe temeiul prezicerii numărului de runde de opt pe care crede că le va câştiga. Cel mai cutezător alege care culoare o să fie atu.

– Întocmai ca-n viaţă, a zis Sylvan şi şi-a golit paharul.

5

Joi seara ne-am pregătit, cu părul pudrat şi cu câte o cravată nouă. Ne-am cercetat unul pe altul cu atenţie şi am alungat firele de păr şi mătreaţa de pe gulere şi revere, apoi am golit salteaua de comoara ei. La şapte urma ca jucătorii să se strângă într-o odaie pe care Carsten Vikare o rezervase în spate la Terra Nova, la Gaffelgränd, care fusese cândva o cârciumă obişnuită, însă acum era deschisă doar pentru oamenii mării şi unii oaspeţi anume. Clopotul bisericii Nikolai a bătut şapte fără un sfert când am păşit pe piatra cubică din Överskärargränd. Căldura era apăsătoare şi aerul tremura. Aveam inima-n gât din pricina poverii pe care o căra Sylvan. O lovitură din umbră l-ar răsplăti pe răufăcător cu cea mai mare pradă din viaţa lui.

Ne făceam griji fără motiv. Drumul prin Järntorget şi mai departe, spre palat, a fost în deplină pace. La Terra Nova, Block ne-a întâmpinat şi ne-a prezentat lui Vikare. Block nu s-a putut înfrâna să nu-i facă semn cu ochiul lui Sylvan şi, cu o înclinare a capului, i-a arătat Iepurele, care părea să fie un neamţ în veşminte scumpe şi cu un lanţ de aur la vestă. Ni s-a oferit vin în vreme ce erau pregătite mesele şi, după ce am băut fiecare în cinstea celuilalt, am fost poftiţi

în odaie de o femeie care a făcut o plecăciune. Tocmai când voiam să trec pragul am simţit pe piept o mână şi, când am ridicat privirea, surprins, am văzut că era a lui Carl Gustaf Block, care clătina din cap. Mi-a şoptit la ureche:

– Numai jucătorii, nu-ţi fie cu supărare. Nu vrem să speriem vânatul citind cărţile peste umărul lui.

Am prins privirea lui Rickard. Era deja înăuntru, pe cale să se aşeze pe scaunul pregătit pentru el.

– Nu-ţi face griji, Kristofer. Aşteaptă-mă la Kryp-In. Vin la tine când se isprăveşte jocul.

Mi-a dat câţiva *skilling*-i. N-aveam încotro, am ridicat din umeri, le-am urat jucătorilor noroc şi am plecat.

La Kryp-In, peste drum de clădirea băncii, petrecerea era în toi. Un bărbat voinic, cu nasul de un roşu întunecat, mişca arcuşul peste un violoncel, însoţit de un chelbos care cânta la fluier. Cele două instrumente cântau frumos împreună. M-am aşezat la o masă şi am descoperit că nu simt lipsa tovărăşiei. Muzica îmi era suficientă. Am împins peste masă o monedă de doisprezece *skilling*-i, am comandat o bere Danziger şi i-am cerut fetei de la bar să nu scape din priviri halba şi s-o umple de îndată ce i se arată fundul.

Eram neobişnuit de binedispus. Când beau, veselia mea înclină să dea pe dinafară, şi m-am simţit ameţit ca în vârtejul dansului. De data asta era altfel. Îmi aminteam de umflăturile pe care profesorul Hagström mi le-a arătat în pântecul cadavrului şi m-am uitat în jur, la fraţii şi surorile de băutură, care acum nu mai erau nici frumoşi, nici amuzanţi. Zâmbeau, dezvelind cioturile cafenii ale dinţilor, priveau ponciş cu lăcomie şi desfrânare. În oglinda din spatele unui sfeşnic de pe perete m-am văzut pe mine, încă tânăr, neîmplinit,

cu pielea albă, cu brațe și picioare frumoase. Nu eram unul dintre ei, însă în acea clipă m-a izbit gândul că probabil o să ajung ca ei. N-a fost aruncată asupra mea nici o vrajă care să mă apere de putreziciunea cărnii. Nasul avea să mi se umfle și el ca un ciorchine de struguri, pântecul avea să înceapă și el să se rotunjească și să se întindă peste umflăturile care cresc înăuntru, hrănite de băuturile tari.

Am jurat că nu asta o să fie soarta mea. Aveam să-mi iau partea din cei două sute de *daler*-i și s-o folosesc altfel. Banii aveau să fie destui ca să-i înapoiez lui Hagström suma pe care mi-a dat-o, destui ca să-mi păstrez un acoperiș deasupra capului până la primăvară și dincolo de ea, destui ca să mă învețe cineva limba franceză, cu care să pot desluși tainele manualelor de medicină și destui ca să-mi sprijin colegii studenți cu cină și băutură când ne străduim laolaltă să stăpânim moștenirea lui Linné, Scheele și Acrel. O să-mi închin viața ajutării celor de sus și celor de jos, sărmanilor și proscrișilor fără să le cer vreo plată în schimb. Când o să vină războiul la țărmurile noastre, fârtații mei și cu mine o să ținem departe molimele și însăși moartea. Orfanii nu vor mai fi siliți să sape gropi în pământul înghețat și să le umple cu cei din neamul lor. Când o să mai treacă niște ani, o să mă însor și o să aduc pe lume prunci. O să fiu un tată bun, nu aspru și nepăsător, nu beat și amenințător, niciodată n-o să lovesc, niciodată n-o să biciuiesc. Copiii mei vor crește fără să le lipsească nimic.

Am fost trezit din visarea cu ochii deschiși când niște dănțuitori prinși într-un soi de horă s-au prăvălit peste masa mea. Trebuie să fi șezut acolo mai mult decât credeam, pentru că cei mai mulți dintre mușterii

plecaseră deja. L-am întrebat cât e ora pe un bărbat cu insignă de poliţist atârnând de lanţul ceasului, care a bolborosit că-i miezul nopţii. Nici urmă de Sylvan. Poate că s-a întors pe Överskärargränd, crezând că eu voi fi obosit demult şi m-am întors acasă.

Dar nici acasă, pe Överskärargränd, nu era nici urmă de Rickard Sylvan. Am deschis larg fereastra şi m-am rezemat de pervaz, nădăjduind să prind o pală de vânt. Peste golf, luna strălucea cu o măreţie copleşitoare, cu praful de stele rotitor în chip de alai, toate oglindite minunat în apa liniştită. M-am prăbuşit pe pat, uitându-mă la această privelişte încântătoare până ce, oricât m-aş fi trudit, n-am mai putut să ţin ochii deschişi.

M-am deşteptat scăldat în sudoare şi la fel de însetat ca un marinar de pe o epavă. N-aveam cum să ştiu cât e ceasul, însă luna ajunsese departe în călătoria sa pe boltă. Am ciulit urechea în întuneric să prind răsuflarea lui Rickard şi am pipăit podeaua cu piciorul, dar eram singur. M-am ridicat, m-am dus la găleata cu apă de pe scară şi am aprins un capăt de lumânare ca să nu cad în vreme ce coboram la etajul următor. Când am ajuns pe scară am auzit sunetele şi nu m-am putut dumiri dacă-i om ori animal. De-abia când am ajuns la poalele scării am văzut spatele lui Rickard Sylvan cutremurându-se. Plângea în hohote, cu faţa în palme. Când s-a răsucit, am văzut că lacrimile croiseră dâre prin pudră. Părul perucii stătea vâlvoi şi veşmintele frumoase erau pline de noroi. Nu mi-a trebuit mult până să-l fac să grăiască şi n-am izbutit decât după ce am pus lumânarea pe duşumea, l-am prins în braţe şi l-am legănat până ce n-a mai tremurat şi suspinele au încetat.

– Eu am fost, Kristofer, a șoptit. Eu am fost Iepurele.

Ne-au tras pe sfoară, surioară. Carsten Vikare, Carl Block, tovarășii lor și neamțul care era la fel de stockholmez ca toți ceilalți. Ne-au pungășit pentru că erau la fel ca noi. În miezul întregii viclenii cu care am tratat lumea, ne-am lăsat, în felul nostru, să devenim ușor de tras pe sfoară și să credem că suntem singurii care pot să ajungă prin înșelăciuni la aurul nemeritat. Jucătorii de cărți nu erau fiii de cetățeni înstăriți drept care se dădeau. Erau ca noi, născuți în șanț și, așa cum știuca dințoasă înghite bibanul lacom, noi și cei o sută de *daler*-i ai noștri ne-am dovedit a fi o bucățică pe cinste. L-au făcut pe Rickard să joace banii noștri, întrucât credea că face parte dintre pungași, însă când jocul s-a încheiat banii lui au fost cei pe care și i-au împărțit, râzând batjocoritor. Când s-a împotrivit, l-au lovit și l-au azvârlit în stradă.

– Kristofer, a zis Sylvan, lăsându-și fruntea pe umărul meu. De data asta suntem pierduți. Când vor ajunge la scadență biletele de recunoaștere a datoriilor, ne vor azvârli pe vecie în temnița datornicilor. N-o să mai fim liberi niciodată până la adânci bătrâneți. O să fie muncă silnică și tot restul vieții noastre o să fim legați cu lanțuri de banca din fabrică, cu crestături de la biciușca supraveghetorului pe grumazul nostru.

N-am zis nimic. În adânc, întreaga mea ființă striga „nu". Când capătul de lumânare s-a stins, închipuirea mea a făcut lumină în întuneric și am văzut ca în visul de la Kryp-In cum se îngrămădeau cețurile peste pământul făgăduinței din viitorul meu.

6

Am rămas pe scară până în zori. La lumina zilei, liniştea deznădăjduită care coborâse peste noi s-a spart şi ne-am grăbit să urcăm în odaia noastră. Am adunat grabnic hârtiile pe care ne scrisesem datoriile şi citirea lor ne-a trezit la realitate. Multe dintre acele bilete de recunoaştere care ne purtau iscăliturile se apropiau de scadenţă. Dacă nu le plăteam, printre creditorii noştri avea să se răspândească mânia. Aveau să înceapă să grăiască între ei şi să tragă concluzia că suntem şarlatani care au strâns, în sfârşit, destul ca să se facă nevăzuţi cu banii. Unul ori mai mulţi aveau să se ducă la tribunal, să arate biletele şi să ceară ajutorul autorităţilor ca să-şi ia înapoi banii. Cazurile aveau să se înmulţească, suma totală avea să devină cunoscută şi urma să fim căutaţi cu tot mai mare înverşunare.

– Trebuie să plecăm, Kristofer, a şoptit Sylvan, cu ochii plini de lacrimi. Şi asta curând, înainte să se afle unde locuim.

– Dar unde să mergem?

– Trebuie să ne despărţim şi să mergem fiecare pe calea lui. Şi gardienii de pe stradă, şi poliţiştii se vor uita după noi, în veşmintele noastre frumoase. Dacă ne despărţim, avem mai multe şanse să ne strecurăm.

– Și după aceea? Nu putem sta departe pe vecie.

– Trebuie să părăsim orașul, Kristofer. Pricepi asta, nu?

M-am gândit, cu inima grea, la tot ce am sacrificat ca să vin aici de la Karlskrona, la drumurile care mi-au găurit încălțările, la călătoriile în trăsuri și căruțe pe care le-am plătit cu servicii pe care aș fi preferat să nu le fac. Sylvan, care trăise aici dintotdeauna și primise traiul în acest oraș ca pe un plocon al sorții, poate c-o fi gata să părăsească Stockholmul, însă pentru mine fuga asta însemna să spulber un vis pentru care am luptat de când mă știu. Rickard n-a cunoscut sărăcia de la țară și mizeria ei îngustă la minte. I-am spus toate astea, dar n-a vrut să asculte.

– O să plec pe la Skanstull, mă duc la Fredrikshald și, cu voia Celui de Sus, o să ajung acolo până să se sfârșească vara.

Ne-am împachetat ce brumă aveam, eu în desaga cu care venisem, Sylvan într-o boccea făcută dintr-o cămașă. Înainte să cânte cocoșii și soarele să se înalțe deplin, eram pe străduță. Nici unuia nu i-a fost lesne să-și pună simțirea în vorbe. Ne-am îmbrățișat pentru ultima oară, amândoi mișcați până la lacrimi, după care am purces. Sylvan spre miazănoapte, ca să încerce să facă rost de la vărul său de câțiva *skilling*-i pentru călătorie, eu m-am întors spre mare, ca să mă întâlnesc cu negustorul de haine din Ferkens Gränd. Nu s-a arătat decât pe la jumătatea dimineții și s-a făcut că nu mă cunoaște, nici hainele pe care le purtam. Așa cum fac negustorii, părea să aibă al șaselea simț pentru disperarea clientului și și-a dat la iuțeală seama că nu sunt în dispoziția de a mă târgui. Am schimbat lucrurile frumoase pe care le cumpărasem pe altele mai modeste; o vestă grosolană, ca pentru un argat, o haină de lână cu petice la coate, pantaloni și pantofi

făcuți să țină toată viața. Am schimbat pălăria cu o șapcă tricotată. S-a prefăcut surprins când l-am întrebat cât mi-ar da pentru diferența de calitate dintre acele lucruri.

– Bani pentru zdrențele astea pătate? Tinere, cred că glumești.

În cele din urmă, mi-a dat un pumn de *skilling*-i, doar ca să se descotorosească de mine. Mi-am tras bine șapca pe urechi, ca să-mi ascund părul, am ieșit pe Skeppsbron și m-am uitat în jur.

Încotro s-o iau? Nu mă mai puteam arăta în Stadsholmen. O întâlnire nefericită pe o stradă îngustă și gata cu mine. Ba chiar petrecusem prea mult timp hoinărind prin Ladugårdslandet. Södermalm părea singura alegere cu putință, cu o mulțime în care n-aș mai fi singur în necazul meu. Am urmat linia dreaptă a portului către ecluză, dincolo de cele patru roți care îmblânzeau curentul ce se repezea pe sub stradă, și către pasarele.

În ciuda a ceea ce crezusem, viața ca vagabond fără un sfanț era mai rea în Södermalm decât oriunde altundeva în oraș, tocmai din pricina faptului că se aflau peste tot așa de mulți proscriși și săraci. Cei care lucrau în cârciumi și vinării își dădeau seama pe dată cine nu poate plăti. Știau pe loc cine a intrat în cârciuma caldă ca să culeagă firimituri și drojdiile din pahare și să încerce să fure câteva clipe de odihnă într-un ungher. Am fost izgonit fără milă din unele locuri și nu mi s-a îngăduit să intru în altele dacă nu puteam arăta la intrare o pungă doldora. Asta însemna că noaptea fiecare colțișor era plin, și slugile fuseseră puse să vegheze căpițele de fân și șurile. Am ajuns să-mi petrec nopțile pe sub copacii din Danto ori pe lângă Vintertullen.

Banii primiți de la negustătorul de haine mi-au ajuns pentru resturi de la bucătării și pâine veche, pe care puteam s-o înmoi în apă și s-o înghit. Nimeni nu putea cere bani pentru apa din golf. Puteam să-mi spăl fața și mâinile în valuri, iar când aveam nevoie de un loc răcoros îmi făceam culcuș printre crengile acelor sălcii care se înclinau, însetate, peste golf.

M-au găbjit într-o seară, surioară dragă, după ce adormisem. Cum se întâmpla adeseori, ți-am văzut în vis chipul, care s-a transformat în rânjetul batjocoritor al cuiva care se uita la mine de sus. O cizmă grea îmi izbise umărul și mă țintuia pe pământ. Îmi fusese apropiat de față un felinar, iar șapca îmi fusese smulsă de pe cap.

– Măi, să fie, iată-l pe Kristofer Blix. Îți urez o seară bună, că de-acuma gata cu odihna ta.

Am încercat să mă trag de sub cizmă, dar n-am izbutit.

– Nu cunosc nici un Blix. Numele meu e David Jansson, cred că m-am rătăcit întorcându-mă de la Sista Styvern și m-am culcat aici, așteptând să se facă dimineață.

– Nu, zău. Și cum îl cheamă pe taică-tu?

– Jan Davidsson, tinichigiu ambulant din parohia Hedvig Eleonora, iar mama e Elsa Fredrika, născută Gudmundsdotter.

Am pomenit biserica cea mai îndepărtată care mi-a venit în minte, nădăjduind să fiu crezut pe cuvânt fără să cerceteze cineva. M-am înșelat.

– Ei, i-auzi acolo. Și unde-i casa părinților tăi?

– Dincolo de Träskbacken, aproape de mori.

– Atunci îs sigur c-o să te bucuri să afli c-o să ai păzitori prin cartierele astea primejdioase.

M-au apucat strâns de subsuori şi m-au săltat în picioare, încă ţinut bine, aşa că n-am putut să mă furişez în tufişuri. Cei care puseseră gheara pe mine erau trei bărbaţi. Cel care grăise era vânjos, cu picioare groase, gura plină de tutun şi trăsături greu de desluşit pe sub murdărie. Mergea în frunte, cu felinarul, în vreme ce tovarăşii lui, amândoi tăcuţi, mă duceau între ei. Nu i-am văzut bine, căci de câte ori încercam să mă răsucesc într-o parte încasam o scatoalcă usturătoare peste gât. Când m-am poticnit, unul dintre ei m-a ciupit cu degete ca un cleşte. Răsuflarea lui mi-a întors stomacul pe dos când mi-a şuierat la ureche:

– Ţine pasul, prăpăditule, că-ţi frâng gâtul.

Puţin după ce am trecut de Fatburen mi-am dat seama că jocul s-a terminat şi o să-mi primesc plata în lovituri dacă ajungem la Träskbacken înainte să mărturisesc că nu cunosc acolo pe nimeni, şi nici vorbă de părinţi.

– Staţi. Am minţit. Eu sunt cel pe care-l căutaţi.

Bărbatul cu felinarul s-a răsucit spre mine.

– Eşti ultimul dintr-o duzină de haimanale de aceeaşi vârstă pe care a trebuit să le târâm prin oraş din aceeaşi pricină săptămâna trecută, aşa că asta cu siguranţă îi o veste bună.

A făcut un semn, după care o durere crâncenă mi-a explodat în faţa ochilor şi obrazul mi s-a lovit de o piatră cubică de pe stradă. Pe când cădeam, am auzit un râs ca nechezatul unui cal şi am zărit un ciomag însângerat, după care totul a pâlpâit şi mi-am pierdut cunoştinţa.

M-am trezit cu o tresărire de la sărurile puse sub nasul meu. Şedeam pe un scaun, iar pumnii care mă ţineau sus s-au descleştat de pe umerii mei când am

putut să mă țin drept, fără să cad în nas. Capul îmi zvâcnea și o rană de la ceafă m-a usturat când am pipăit-o. Pe măsură ce vederea mi se limpezea, a ieșit la iveală încăperea. Pe pereții de piatră erau tapiserii, pe podeaua de lemn erau covoare frumoase. Nu se vedeau ferestre. Scaunul era în mijloc, în fața unui birou elegant, cu picioare arcuite. De cealaltă parte a biroului era un domn așezat într-un jilț. Din ce în ce mai tulburat, mi-am dat seama că scaunul meu nu fusese așezat de-a dreptul pe covor, ci pe o bucată de pânză pătată, așternută sub mine. Bărbatul mi-a observat privirea și a zis:

– Te întrebi ce-i cu pânza. Rostul ei e să-mi cruțe covoarele turcești de tot soiul de mizerii. Mulți musafiri care șed unde șezi tu acum, Kristofer Blix, nu se pot stăpâni. Celor care nu sângerează le scapă lichide în alte feluri.

A zâmbit batjocoritor când m-am tras înapoi, îngrijorat.

– Pari îngrijorat, Blix, și e de înțeles, dar acum soarta ta stă în parte în mâinile tale. Nu uita asta când îmi răspunzi. Dacă nu de dragul tău, atunci de dragul covorului meu.

Purta veșminte scumpe și perii nerași de pe față erau la fel de scurți ca părul din cap, cu o chelie adâncă pornind de la fruntea înaltă. Avea ochii de un albastru înghețat. Îi dădeam vreo patruzeci de ani. Avea vocea răgușită.

– Numele meu e Dülitz. Știi cine sunt?

Am scuturat din cap. Dülitz a luat o carafă de pe birou și a turnat într-un pahar – apă, după culoare.

– O vreme ai aiurat, Blix, și mi s-a părut că accentul tău nu-i din Stockholm. De unde te tragi?

– Din Karlskrona.

A încuviințat din cap.

– Atunci avem ceva în comun, faptul că amândoi suntem foarte departe de locul natal.

Și-a băut apa. Mi-era sete, dar nu puteam decât să privesc.

– În copilăria mea din Polonia am lucrat cu sticla, Blix. Mi-a rostit numele ca și cum ar fi avut un gust rău. Am făcut balauri, lei, regi, himere și dănțuitori să se înalțe din cărbuni și să se răcească, devenind obiecte de artă. Am venit aici să mă adăpostesc când țara mea a devenit mușunachele rușilor, ca să descopăr că oamenilor ca mine nu li se îngăduia să-și practice meșteșugul. Regele însuși a dat acest ucaz, fără îndoială ca să câștige de partea sa breslele artizanilor. Cum ar fi putut bieții nătărăi care tăiau ochiuri de sticlă pentru ferestre să creadă că le încalc tărâmul, e mai presus de înțelegerea mea. Din fericire, eram deja bogat și, pe când îmi cântăream posibilitățile, într-o seară, târziu, mi-a bătut cineva la ușă. Am deschis și era un tânăr, cam ca tine. L-am poftit înăuntru, i-am oferit pâine și vin, și în cele din urmă mi-a spus ce l-a mânat încoace. „Am trebuință de un împrumut", a zis. Am fost uluit. „Am, într-adevăr, oarece bani care-mi prisosesc, dar de ce ai venit la mine?" „Păi, ești evreu, nu?" În limba voastră, Blix, de sute de ani, un evreu e cineva care dă împrumut bani cu camătă. Faptul că niciodată, de când mă știam, n-am cerut și n-am dat vreun împrumut n-avea nici o însemnătate pentru acel tânăr. Eram un evreu, așa că oricine putea să vină la mine să-i împrumut bani, și asta fără vreun semn de recunoștință, pentru că se spunea că a da bani cu camătă e în firea mea. În vreme ce vorbea, Dülitz a luat o pipă dintr-un sertar, a umplut-o cu tutun și a aprins-o de la o lumânare. Musafirul meu, grăbit să

se îndatoreze, n-a fost la fel de grăbit să-mi înapoieze banii pe care i-am dat de milă. Am priceput că mi-am găsit noua meserie.

Pe față i s-a așternut o umbră.

– Nu sunt un simplu socotitor de bani care-și desfășoară afacerea pe baza dobânzilor, Kristofer Blix. Mă ocup de alte mărfuri. Când datoria tânărului a ajuns la o sumă frumușică, mi-am dat seama că el îmi aparține și pot face ce vreau cu el, câtă vreme soarta pe care i-o aleg e mai bună decât să fie azvârlit într-o celulă rece și umedă din temnița datornicilor. În ziua de azi negustoria mea este viața oamenilor. Odinioară am modelat sticla în formele care îmi plăceau. Azi vă modelez viețile în același fel.

Cu aceste cuvinte, a lăsat din mână pipa care se stingea și a scos din alt sertar un catastif îmbrăcat în piele, pe care l-a deschis și a început pe îndelete să spună ce se află în el, de parcă ar fi jucat *solitaire* pe tăblia de marmură, cu toate că nu și-a întors nici o clipă privirea.

– Știi ce-s astea, Blix?

Erau biletele de recunoaștere a datoriei, toate iscălite de mine și care, laolaltă, ajungeau la mai mult de cincizeci de *daler*-i.

– Ți-am răscumpărat datoriile și acum ești în stăpânirea mea, Kristofer Blix, cu trupul și cu sufletul.

Mi-a trebuit un timp ca să-mi regăsesc vocea.

– Și ce o să faci cu mine? am întrebat.

El a răspuns cu o indiferență voită.

– Ce știi să faci? Care îți sunt iscusințele și talentele? Lămurirea acestui lucru este scopul primei noastre discuții. Valoarea ta pentru mine.

I-am spus totul. Ce era să fac? I-am spus de anii petrecuți la Karlskrona, am înșirat tot ce învățasem

şi tot ce ştiam, şi am nădăjduit că-i de-ajuns. Dülitz a înmuiat o pană de un alb strălucitor într-o călimară şi a însemnat unele dintre vorbele mele care păreau să n-aibă nici o valoare.

– Asta-i tot? a întrebat, când n-am mai avut nimic de zis. Aşa. În fiecare seară, când bate miezul nopţii, să fii în pragul meu. Asta o s-o ţină tot aşa până ce hotărăsc cum să te folosesc cel mai bine.

Am simţit cea mai mare uşurare din viaţa mea la gândul că pot să plec din odaia asta îngrozitoare, fie şi doar pentru o vreme, şi să respir aer curat, să-mi spăl groaza din gâtlej şi să simt vântul pe faţă.

– Gândul să fugi de mine o să fie primul care îţi vine şi, prin urmare, vreau să ştii că o să te găsesc şi că... Hai să lăsăm asta, de vreme ce ai izbutit până acum să nu spurci pânza. Rask! Te rog poftеşte-l afară pe Blix.

Am fost înşfăcat de ceafă şi săltat în picioare. Bărbatul a trebuit să mă ţină bine, căci picioarele îmi erau moi, şi m-a ţinut până ce m-am împleticit pe uşă afară. Cu toate acestea, am izbutit să arunc peste umăr o ultimă întrebare.

– Ce s-a întâmplat cu prietenul meu, Rickard Sylvan?

Dülitz nu şi-a schimbat expresia când a răspuns.

– L-am găsit mult mai curând decât pe tine. Multe dintre petele de pe pânza asta sunt de la el. Discuţia noastră n-a fost prea interesantă, în ciuda strădaniilor mele, şi în cele din urmă am hotărât că nu preţuieşte mai mult decât datoriile lui. I-am dat douăzeci de zile ca să-mi plătească ce-mi datorează, după care o să-l las în seama tribunalului, a unui deceniu ori două la muncă silnică şi a unei morţi negrabnice, din pricina muncii în fabrică.

În faţa casei lui Dülitz, după ce desaga a fost aruncată după mine, m-am lăsat în patru labe pe pământ şi am vomitat în şanţ până ce n-a mai ieşit decât fiere galbenă.

7

Îmi amintesc acea zi cu mare părere de rău, draga mea surioară. Afară, în stradă, unde mi-am golit stomacul, am ridicat capul, mi-am șters gura și am văzut că locuința lui Dülitz era aproape de Södermalmstorg, așa că n-a trebuit ca zbirii lui să mă care prea departe de locul în care mă loviseră cu ciomagul.

Când noaptea asta îngrozitoare s-a sfârșit și a venit altă dimineață peste Stockholm, nu știam ce să fac. N-aveam cum să știu atunci ce soartă avea să-mi aleagă Dülitz și m-am pomenit umblând fără rost pe Hornsgatan, spre periferie, până ce mi-a ieșit în cale Ansgarieberget. Strada era pustie. Câte un bețivan ori o femeie ușoară se furișa de-a lungul zidurilor după aventurile nopții în Bensvarvarträdgården. Drumul m-a dus în jurul poalelor dealului și acum mă aflam în dreptul falezei care se înălța peste Skinnarviken. Am început s-o urc, ca și cum aș fi dorit să mă îndepărtez de orice așezare omenească. Din vârful falezei, Stockholmul mi se întindea la picioare. Când am urmărit linia orașului peste Helgeandsholmen, spre miazănoapte și până la podul spre Kungholmen, am simțit cum mă împunge vinovăția la vederea zidurilor Spitalului Serafen. Era prea mult, m-am lăsat să cad pe

stâncă, şi am şezut acolo cu braţele în jurul picioarelor şi fruntea rezemată pe genunchi.

Ultima săptămână fusese caldă şi acum părea că apăsarea adusă de căldură e pe cale să se risipească. Din arhipelag apăreau nori întunecaţi. Am auzit tunetul în depărtare, glasul lui bubuitor care stârnea ecouri.

Încă mai aveam la mine lucrul furat de la profesorul Hagström. Am desfăcut desaga, am scos bunul furat şi l-am ridicat în lumina zorilor. Era o sticluţă transparentă. În mijloc atârna o şopârlă, cu coada lăsată pe fundul sticluţei. Şi Hoffman avea astfel de lucruri şi le păzea cu străşnicie, fiind ferite de descompunere de spirtul în care stăteau. Maestrul şi-o fi păzit el bine sticluţele, dar asta era acum a mea. M-a izbit ciudăţenia şopârlei. Avea trupul gros, negru şi vâscos, cu falca deschisă şi limba atârnând afară. Pe spinare avea pete galbene-alburii, alcătuind un desen complicat. Ochii negri, rotunzi şi neclintiţi ca două pietricele, păreau că mă cercetează neîncrezători din cealaltă parte a sticlei, ca o provocare.

– Vai de capul tău, Kristofer Blix. M-ai furat fără vreun temei, căci nu cutezi să-mi faci ceva.

Am sfărâmat ceara de pe capac, am desfăcut sfoara care-l ţinea la locul lui şi, în cele din urmă, am deschis sticluţa. Avea un miros cunoscut. Mirosul medicinal al alcoolului, însă şi altceva, ceva atât acru, cât şi dulceag. Am pescuit cu degetele şopârla, care aluneca şi nu se lăsa scoasă. M-am cutremurat la atingerea pielii moarte, care era netedă, fără solzi. Am aruncat-o de pe faleză, am dus sticluţa la gură şi am băut până n-a mai rămas nimic.

Valul beţiei mi-a curs prin vene. Nu-s străin de băutură, surioară, şi mai ales în aceste luni care s-au scurs

de când am pus piciorul în capitală, însă acum m-a făcut să mă simt într-un fel pe care nu-l mai trăisem vreodată. La fel ca prima oară, ochii mei erau deschiși și vedeau altă lume, ascunsă în spatele lumii noastre. Nu lumina dimineții era cea care se oglindea în golf. Orașul stătea într-o baltă de sânge, și sânge curgea pe străzi. În vreme ce priveam, s-au deșteptat morții. Nu era nici o bucățică de oraș care să nu fi fost folosită cândva drept eșafod, drept cimitir în timpul ciumei, sau pe care să nu fi fost săpate șanțuri în care oștenii schilodiți au fost aruncați de-a valma după război. Mâinile lor, curate și albe ca osul, altele mâncate de viermi ori umflate după înec, răsăreau printre pietrele de pavaj ca niște buruieni. Încercau să înșface picioarele celor vii.

În clipa aceea furtuna s-a dezlănțuit asupra mea. Picături grele cădeau peste Stockholm și băteau darabana pe acoperișuri, golf și dealuri. Tunetele mă asurzeau. Când fulgerele s-au întețit, au făcut vălmășagul de nori de deasupra orașului să pară un gândac cu spinarea cocoșată. Făptura mergea peste case cu labe de foc de un albastru înghețat. Poate că umbla peste case așa cum umblasem eu din ușă în ușă în Karlskrona, cu o batistă peste nas, în primăvara anului 1790, când cei răpuși de fierbințeală începeau să se dezghețe în colibele lor și puteam urmări duhoarea până în odăile de dormit, unde cadavre umflate așteptau în paturile lor, unde șobolanii, cu sutele, își pierduseră frica de oameni și șuierau, apărându-și comorile.

Am văzut, amețit, cum femei urlătoare cu burțile umflate se adunau prin cimitirele din Stockholm și aduceau pe lume cadavre micuțe și palide care alunecau din pântecele lor de-a dreptul în morminte, așa de iute, încât cordonul ombilical le trăgea și pe mame

sub pământ. Din palatul de pe Skeppsbron şi din casele frumoase ieşeau domni în cele mai elegante veşminte ale lor şi cu dinţii minunat lustruiţi. Râzând, vânau săracii, milogii, orfanii, torcătoarele, slujitorii şi slujnicele, îi sfâşiau şi se îmbuibau cu carnea lor până ce pântecul le crăpa ca un buboi copt.

Nu soarele care răsărea ardea acum deasupra acoperişurilor oraşului, ci focurile iadului. L-am văzut pe Emmanuel Hoffman ieşind împleticit din flăcări, cu o gaură în mijloc, făcută de ghiulea, cu maţele târându-se după el şi capul înclinat pe gâtul frânt. Bâjbâia orbeşte. „Unde-mi sunt cleştii, Kristofer? Unde mi-e fierăstrăul? Vino-ncoace, să te pot biciui până ce pişatul o să-ţi fie roşu, ca să nu uiţi cât oi trăi."

M-am deşteptat într-un şanţ, ameţit şi cu fierbinţeală, la auzul propriului glas şi cu ploaia bătându-mi în faţă. Strigam iar şi iar numele tău.

8

A treia oară când m-am înapoiat la casa lui Dülitz am fost chemat înăuntru. În serile dinainte uşa a fost crăpată, cineva a clătinat scurt din cap, cu lumina puternică din spate umbrindu-i chipul, şi apoi uşa s-a închis, lăsându-mă să-mi caut pe unde oi şti loc de dormit. Încă mai simţeam urmările alcoolului băut. Şopârla trebuie să fi avut în ea ceva în stare să tulbure mintea. Când mă uitam la cerul înstelat simţeam o ameţeală, de parcă n-aş fi privit în sus, ci în jos, într-un hău în care stelele alcătuiau imagini ciudate, tulburătoare.

M-am întors pentru a treia oară la casa din Köpmansgatan, şi de data asta lucrul de care mă temusem s-a întâmplat, în cele din urmă. Uşa s-a deschis larg, zbirul din hol a ieşit şi mi-a făcut semn să intru. Curând, m-am pomenit în aceeaşi odaie din pivniţă, fără ferestre, în care am fost ultima dată. Nu se vedeau nici scaunul, nici pânza, ceea ce mă încuraja oleacă. Dülitz şedea la biroul său, de parcă nu s-ar fi clintit de acolo de când ne întâlnirăm. Când am intrat şi-a ridicat privirea de pe un catastif. Când umbrele i-au căzut pe faţă, mi s-a părut că zăresc colţi între buzele sale, că pe frunte se iţeau două corniţe şi că fiecare deget se termina cu o gheară. M-am frecat la ochi ca să silesc realitatea să se întoarcă.

– Tânărul Blix. Te aşteptam.

– Ce o să se întâmple cu mine? am întrebat cu glasul tremurător şi cu bătăile inimii răsunându-mi în urechi ca o tobă.

Dülitz s-a uitat la mine nepăsător.

– Ai fost vândut, Blix. Datoriile tale sunt acum în mâna cumpărătorului, aşa cum e şi viaţa ta.

– Cine le-a cumpărat? Ce vrea cu mine?

– Oare brutarul îşi întreabă muşteriii ce au de gând cu pâinile sale, ori măcelarul ce au de gând cu cârnaţii? Se duc pe gât în jos. Îşi îndeplinesc scopul. Cumpărătorul e liber să facă tot ce poftеşte cu marfa cumpărată. La fel ca în cazul tău, Kristofer Blix. Dülitz a închis catastiful. Se apropie cu iuţeală ultimele noastre clipe împreună şi trebuie să recunosc că nu-mi pare rău, căci nopţile petrecute de tine pe câmp au făcut din tine o grea încercare pentru nas, ca şi pentru ochi. Nu ştiu mai mult ca tine ce te aşteaptă, dar fă-ne amândurora un bine şi nu te mai arăta în faţa mea, dacă îţi vei recăpăta vreodată libertatea.

Un domn a coborât scara şi n-am ştiut atunci dacă era tot şopârla lui Hagström care îmi juca renghiuri, ori eram eu, dar la simpla vedere a acestui om mi s-a făcut părul măciucă. Nu ştiu cum să-l înfăţişez mai bine. Nu era nici înalt, nici scund. Nici bătrân, nici tânăr. Purta haine care fuseseră cândva frumoase, dar suferiseră din pricina lipsei de grijă a proprietarului. Mânecile hainei erau zdrenţuite, câteva aţe atârnau din broderie. Lipseau mai mulţi dintre nasturii de sidef care îi împodobiseră cândva vesta. Nu purta perucă, şi părul îi era subţire şi rar. Cu toate că n-a făcut nici un gest ameninţător, m-am simţit curând cuprins de o groază pe care n-o puteam lămuri.

Ceva nu era cum trebuie cu el, am simțit-o cu toată ființa mea. Plutea în jurul lui un aer de goliciune, de absență, ca și cum n-ar fi fost om, ci un lucru ce murise demult și care hotărâse să nu țină cont de starea sa, din motive știute doar de el. Ori ceva groaznic care luase înfățișare de om, dar nu era în stare să joace deplin acest rol. Fața nu avea nici o expresie, ca și cum îi erau tăiați mușchii și tendoanele care controlau gura și ridicau sprâncenele și lăsaseră fața împietrită. Dülitz l-a salutat cu o înclinare a capului și a arătat spre mine.

Când bărbatul și-a întors capul spre mine, a fost ca și cum nu vedea nimic. Mă privea ca și cum în locul meu ar fi fost numai aer, ca și cum aș fi fost o mobilă ori un punct de pe tapetul din spatele meu. Când a grăit, a fost cu o voce fără ton, care nu dezvăluia nici o simțire ori așteptare. Singura caracteristică era un soi de bâlbâială. Era ca și cum unele sunete nu voiau să treacă de buze, ci se înțepeneau în gură și-l sileau să se oprească pentru a alege alt cuvânt.

– Toată suma e în cambii, care pot fi onorate oriunde crezi de cuviință.

I-a întins un plic lui Dülitz, care a rupt sigiliul și s-a uitat înăuntru. Trebuie să-l fi mulțumit ce a găsit acolo, căci a încuviințat și apoi i-a dat, la rândul său, un pachet unde trebuie să fi fost biletele de recunoaștere care îmi cârmuiau acum soarta. Bărbatul l-a băgat în buzunarul hainei. Fără o vorbă, s-a răsucit spre ieșire și mi-a făcut semn să urc scara înaintea sa. Mi-am scos șapca și m-am oprit în fața lui.

– Numele meu e Johan Kristofer Blix...

S-a întors spre mine și m-a privit în ochi pentru prima oară, și a fost de-ajuns ca să amuțesc. În ochii lui spălăciți, care îmi păreau prea mari pentru fața pe care erau așezați, nu era umbră de milă, de îndurare, doar

o ură stăpânită, de un soi cu care nu mai avusesem vreodată de-a face. Ura unui deşert în care călătorii fuseseră destul de smintiţi ca să-i încerce dunele, la fel de învingătoare şi stăruitoare ca veşnicia însăşi. Mi-am ferit privirea, însă am simţit-o pe a lui continuând să-mi pârjolească faţa. S-a apropiat cu un pas, destul cât să-i simt răsuflarea pe frunte şi, chiar dacă aş fi vrut să mă trag înapoi, n-am cutezat să mă clintesc din loc. După multă vreme a spart tăcerea.

– Cineva a golit oala de noapte pe stradă. Felinarele n-au luminat destul pavajul, până ce am simţit mirosul de rahat. Vrei, te rog, să-mi cureţi pantoful?

Între noi s-a lăsat tăcerea, în vreme ce şovăiam. Undeva, în spate, Dülitz şi mardeiaşul său urmăreau scena, însă bărbatul nu-i băga în seamă. Când privirea mea nesigură a revenit la a lui, am dat doar de aceiaşi ochi morţi. A aşteptat până ce am căzut cu stângăcie în genunchi şi mi-am răsucit mâneca peste mână ca s-o folosesc drept cârpă. A scuturat capul.

– Nu, nu aşa.

La început, n-am priceput ce vrea să zică. De câte ori încercam să ajung mai aproape de picioarele lui ca să şterg rahatul, mă corecta la fel, cu aceeaşi voce nepăsătoare. Când n-am mai ştiut ce altceva să fac, mi-am aplecat faţa spre pielea mânjită şi am scos limba, şi pentru prima dată nu s-a împotrivit. Nu s-a mişcat deloc, nu şi-a clintit piciorul ca să mă ajute, şi în vreme ce mă trudeam să nu vărs din pricina gustului revoltător, a trebuit să mă târăsc împrejur ca să ajung peste tot. Plângeam în tăcere şi el nu arăta nici plăcere, nici silă faţă de suspinele şi icnetele mele. Era ca şi cum aş fi încetat să exist. Când a fost gata, m-am ridicat pe picioarele tremurătoare. M-a oprit.

– Nu de pantoful acela vorbeam.

Și după aceea, când am isprăvit, a arătat iarăși spre ușă, fără o vorbă. Am urcat șovăielnic scara.

Pe stradă era o diligență trasă de patru cai. Avea acoperiș și deschizături pe părți care puteau fi acoperite cu perdele de piele legate pe cadru. Vizitiul coborâse de la locul său și se ducea să hrănească telegarii dintr-un sac. Bărbatul care stăpânea acum datoriile mele mi-a făcut semn să urc. Vorbea tăios chiar și cu vizitiul.

– Înapoi.

– Tot drumul? Stăpâne, e cale lungă, n-ați vrea să rămâneți undeva să vă odihniți?

– Nu. Tot drumul, fără să te abați pe la vreun rateș ori cârciumă.

Vizitiul a mormăit un răspuns pe care nu l-am prins. Am auzit clinchetul banilor care treceau dintr-o mână în alta, apoi bărbatul a urcat și s-a așezat în fața mea. Un plescăit din limbă și o scuturare a hățurilor au pus în mișcare trăsura. Am coborât dealul spre apă, peste pod la ecluză și pe Skeppsbron.

Orașul trecea pe alături și l-am recunoscut din visarea mea cu ochii deschiși de pe deal, peste Skinnarviken, când sângele curgea în rigole, un teren de vânătoare în care cei puternici îi urmăreau pe toți cei care le tăiau calea. La lumina unui felinar l-am zărit în fugă pe Rickard Sylvan. Se rezema de un zid pe strada pe care bărbații și băietanii se duc să se vândă. Nu m-a văzut. În ochii lui n-am văzut nimic din ce văzusem înainte, nici o sclipire strengărească, nici o bucurie, nici urmă din entuziasmul lui molipsitor, nici din agerimea vicleană. Toate astea pieriseră și nu mai rămăseseră decât două fântâni negre pline cu disperare. Era privirea cuiva căruia i s-a stins flacăra vieții, cu toate că trupul își vede de treabă și plămânii pompează aer. Am simțit cum mi se rupe inima.

În mai puțin de un ceas am ajuns la vama din nord, la Stallmästaregården, și vizitiul a făcut un popas la clădirea vămii. Deasupra noastră era o arcadă împodobită, cu o poartă arcuită, destul de mare ca să lase să treacă trăsurile. Un vameș obosit a bătut în peretele trăsurii și a luminat înăuntru cu felinarul.

– Bună seara, a zis, cu vocea încleiată. Ce-i drept, călătoriți târziu. Și-a înăbușit un căscat. Pot să vă văd actele?

Domnul cu care călătoream a scos din buzunar o hârtie. În ce mă privește, surioară dragă, n-aveam nici un act, căci nu intrasem în oraș cu vreunul. Mă folosisem de neadevăruri ca să fiu lăsat înăuntru și de atunci nu mai cutezasem să mă arăt prin preajma vameșilor. Când a văzut că nu scot nici un act și șed acolo, pur și simplu, vameșul trebuie să-și fi zis că bărbatul e tutorele meu și și-a îndreptat întrebarea spre el, nu spre mine.

– Și ale tânărului?

Ochii goi ai bărbatului s-au întors pentru prima dată și au sfredelit ochii vameșului, apoi a grăit cu acea voce moartă care suna ca și cum cineva ar imita limbajul omenesc fără să-l fi auzit vorbit cum se cuvine.

– Spune-mi numele tău și al superiorului tău.

– Sunt Johan Olof Karlsson, domnule, și numele ofițerului meu superior este Anders Fris.

– După cum vezi, Johan Olof, sunt singur în trăsură. Nu mai e nimeni altcineva.

Vameșul i-a susținut privirea o clipă, după care a coborât iute ochii. Mi-a aruncat o privire, cum ședeam acolo, palid, cu obrajii pătați și speriat, și am simțit din partea lui o milă care mi-a înghețat sângele în vene. Fără să zică nimic, vameșul i-a înapoiat domnului hârtia, ne-a întors spatele și a bătut în peretele trăsurii,

ca semn pentru vizitiu că poate să plece. Mi-a trebuit o vreme ca să-mi dau seama ce m-a tulburat cel mai tare, și anume că n-am auzit vreo urmă de prefăcătorie în vorbele gazdei mele și am simțit că, din punctul lui de vedere, spusese adevărul. Nu însemnam nimic pentru el. Dar ce avea să facă cu mine? Asta n-aveam cum să știu. Eram plin de gânduri îngrozitoare și de o presimțire rea pe care n-o mai avusesem vreodată. Până și în anii de război, la Karlskrona, moartea și groaza aveau așa de puține veșminte, încât erau ușor de recunoscut.

Legănarea trăsurii prin noaptea de vară m-a toropit și, cu toate că m-am luptat cu somnul, am ațipit. N-aș putea spune cât de mult timp. M-am trezit, tresărind, când roțile au alunecat în făgașe. N-ai călătorit niciodată în afara orașului nostru, surioară, și nu te-ai aflat nicicând departe de chibrituri și jăratic la căderea nopții, însă eu da, și în afara așezărilor e un soi de întuneric care înghite totul și face lumea de nerecunoscut. Existența e ștearsă și văzătorii devin orbi. Nici măcar când strălucesc stelele nu devine pământul altceva decât o masă fără formă. Pe când mergeam, am deslușit siluetele unor șiruri nesfârșite de molizi și pini, o întindere mare de pădure fără nici un licăr de lumină.

El nu s-a clintit. Ședea cu aceeași față goală, privind în întunericul prin care călătoream, fără să-și oprească privirea pe nimic.

9

Trebuie să fi mers mai departe prin noapte pe aceleaşi drumuri pline de făgaşe, în vreme ce bornele rămâneau în urmă, căci atunci când m-am trezit era lumină şi, când vizitiul a oprit, aproape că am fost azvârlit de pe bancă. Ziua care se arăta era cenuşie. Căldura verii părea că s-a evaporat. El şedea drept în faţa mea, acel domn, ca şi cum osteneala nu-l putea atinge. Fără o vorbă, a deschis portiera şi a coborât. L-am urmat.

– E pe aici vreun şopron în care să-mi pot adăpa caii şi o căpiţă de fân în care să trag un pui de somn? a întrebat vizitiul, care arăta sleit de puteri.

– Nu se află nimic pe aici pentru tine sau caii tăi, a răspuns domnul, scormonind în buzunar după o monedă pe care i-a aruncat-o.

Vizitiul nostru a părut mulţumit cu asta, a întors trăsura şi s-a făcut nevăzut de-a lungul aceluiaşi drum pe care am venit.

Stăteam într-o curte cu pietriş. În mijloc era o fântână cu statuia unei femei şezând, înconjurată de naiade şi delfini. Nu mai curgea apă, doar se prelingea prin deschizături şi hrănea un muşchi cafeniu. Părea că piatra însăşi plânge, adunându-se o baltă aşa de

tulbure, că nu se mai vedea fundul. În partea cealaltă a curții era o casă înaltă, cu alte clădiri de o parte și de cealaltă. În jurul nostru erau o pădure de molizi întunecată și câmpuri lăsate de izbelişte, cu recoltele putrezite întorcându-se în țărână. Casa, care cu siguranță fusese odinioară măreață, acum era părăginită.

Tencuiala crăpată cădea de pe fațadă. Buruienile creşteau în voie printre pietrele din curte. Prin multele acareturi, şopronul și altele, nu se vedea nici un semn de viață. Pe undeva lătra un câine. M-au copleşit groaza și tristețea. Probabil că o nenorocire lovise aici, lăsând locurile în paragină. Cu siguranță fusese cândva frumos. Dar nu mai era. Vorbele mi-au ieşit din gură înainte să mă pot înfrâna.

– Unde am venit? Ce loc e ăsta?

Am sărit deoparte de bastonul lui când mi-am dat seama că am vorbit nepoftit, însă gazda mea m-a surprins, răspunzând; de acolo de unde stătea s-a întors spre mine, ca și cum mi-ar fi aşteptat reacția, cu ochii plini de melancolie.

– E locul strămoşilor mei. Nu mai cântă aici nici o pasăre.

N-am priceput ce voia să zică, dar n-aveam de gând să întreb.

Mi-a făcut semn să-l urmez, dar nu spre casa cea mare. Ne-am dus la îngrămădirea de clădiri joase din stânga, unde începeau câmpurile. A ridicat un drug și m-a lăsat să intru. Ochilor mei le era greu să se deprindă cu întunericul, însă apoi am simțit o prezență, am simțit că se uită la mine cineva care aştepta înăuntru și care nu-mi voia binele. Aerul era stătut și am făcut un pas înapoi când am auzit un mârâit gros în fața mea. Apoi l-am văzut: o formă uriașă, umblând de colo colo. Era un câine grotesc, cel mai mare pe care

îl văzusem de când sunt pe lume. Am bănuit că greabănul lui îmi ajunge la piept şi că trage la cântar mai mult ca mine. Sub blană, muşchii i se arătau ca funiile de ancoră. Am văzut că-i curg bălele şi în ochi îi licăreşte moartea mea. În clipa dinainte ca fălcile să i se încleştеze pe gâtul meu a fost oprit în plin salt şi zăngănitul de lemn şi metal pe metal mi-a dat de ştire că era legat de un lanţ. Când ochii mi s-au deprins cu lumina de acolo, am văzut că un lanţ ruginit fusese înfăşurat pe gâtul lui gros, cu celălalt capăt prins de o bârnă. Genunchii mi s-au îndoit şi au izbit duşumeaua, şi m-am târât înapoi, în vreme ce ochii îmi lăcrimau din pricina mirosului său, iar faţa îmi era stropită cu balele care se scurgeau din fiară la fiece răsuflare.

– El e Magnus, a zis o voce dindărătul meu. Am simţit cum îmi e ridicată şapca de pe cap şi am văzut-o aruncată în întuneric, unde fiara a înhăţat-o în colţi. După o vreme o să te saturi de ospitalitatea mea, a continuat gazda, şi, dacă hotărăşti să pleci de aici de capul tău, ar trebui să ştii că şuruburile care îl ţin legat pe Magnus vor fi slăbite. El n-o să-ţi uite niciodată mirosul. Simte mirosul fricii şi al pişatului care ţi se scurge pe picior şi o să te găsească, singur pe sub copaci, unde n-o să fie nimeni care să te apere. O să te facă fărâme şi o să lase corbilor rămăşiţele.

Gazda a trecut pe lângă mine şi a ieşit din clădire. L-am urmat.

La fel ca pe dinafară, surioară dragă, şi pe dinăuntru casa era părăginită rău. Multe geamuri erau crăpate şi nu mai rămăseseră decât frânturi din ţiglele de pe acoperiş. Mirosea de te trăsnea a mucegai şi igrasie; probabil că apa şiroia prin acoperiş când se deznodau cerurile. Tapetul era coşcovit de umezeala care stricase

modelul, așa că înșela privirea. Podelele de lemn erau umflate și scârțâiau cumplit la fiecare pas, odăile erau goale și neluminate, țesătura fotoliilor și canapelelor era roasă și ruptă, așa încât umplutura ieșea la iveală. În holul mare, gazda mi-a făcut cinstea să-mi spună câteva vorbe peste umăr, înainte să-mi întoarcă spatele și să plece.

– Mâine începe munca.

I-am auzit pașii traversând curtea și am rămas să mă descurc cum oi ști.

Întrucât nu mi se dăduse un loc de dormit, n-am avut încotro și a trebuit să-mi caut singur. Am dat de multe uși încuiate ori înțepenite. Parterul mare al clădirii fusese construit pentru primirea de musafiri. Se afla acolo o încăpere mare, pentru baluri, care era goală și întunecată, cu scaunele puse unul peste altul. La masa lungă din sufragerie puteau să șadă cel puțin douăzeci de oameni, însă tăblia era ruptă la mijloc și avea o crăpătură dintr-un cap în celălalt. Deasupra șemineului era un tablou, dar cineva îl stricase. Judecând după veșminte, era un bărbat întors spre privitor, înfățișat pe fondul unui peisaj roditor. Avea mâinile pline de inele și la gât îi atârna o medalie prinsă pe o panglică de mătase. Fața nu i se mai vedea, surioară. Cineva i-o tăiase de pe pânză. Acum nu avea deasupra umerilor decât o gaură cu marginile zdrențuite. Mult mai târziu aveam să găsesc restul portretului în cenușa de dedesubt.

În sus pe scară era un șirag de dormitoare, toate pustii. Mi-am ales unul. Salteaua era umedă și rama patului șubredă, așa că am hotărât că-i mai bine să dorm pe podea, cu desaga drept pernă, cât mai departe cu putință de ușă și cu spatele spre un colț.

În capetele clădirii erau încăperile mai mari, cu siguranţă rezervate stăpânilor. În partea de apus era alt portret, de data asta al unei femei. Purta o rochie de modă veche. Avea braţele ridicate, ca şi cum l-ar fi chemat în tablou pe privitor. Şi faţa ei fusese tăiată, însă mai cu milă decât tăieturile mânioase care stricaseră tabloul din sufragerie. Nu mi-a trebuit mult ca să dau de bucata de tablou care lipsea. În patul mare, rezemat de perete, fuseseră puse boccele de haine în forma unui trup de femeie, ca şi cum ar fi fost culcată pe spate sub cuvertură, şi faţa portretului fusese aşezată cu grijă pe cap. Chipul manechinului surâdea cald, însă mai era ceva acolo, ceva care părea să arate alte simţăminte. Nu-mi dădeam seama dacă era un neajuns al subiectului însuşi, ori pictorul nu izbutise s-o înfăţişeze cum se cuvine. În pat, lângă această figură ciudată, era o adâncitură în saltea, şi mi-a trecut prin cap că acolo trebuie să-şi fi petrecut nopţile gazda mea, culcat pe o parte, cu un braţ în jurul manechinului. Bănuiala avea să se adeverească în nopţile care au urmat, căci îl auzeam prin uşa închisă a odăii. Vorbea toată noaptea cu păpuşa, dar n-am deslușit niciodată ce îi spunea. Uneori erau alte sunete; nu ştiu dacă râdea ori plângea.

M-am înapoiat în odaia mea tulburat de cele văzute. Am pus un scaun în dreptul uşii, m-am strecurat în colţul meu, mi-am tras genunchii sub bărbie şi am zăcut acolo, tremurând de frig şi de teamă, până ce am adormit, în cele din urmă. Noaptea casa e plină de zgomote, surioară, ca şi cum clădirea însăşi ar fi bântuită de cei care au trăit cândva aici. Am dormit doar pe sponci. Visele erau amestecate cu amintirile, aşa cum se întâmplă atât de des la hotarul dintre somn şi trezie, şi mi s-a părut că aud paşi târşâiţi pe coridor, ţipete de

patimă și de durere și rugăminți de îndurare, chicoteli, ecouri ale petrecerilor de mult uitate, mi s-a părut că zăresc bărbați și femei cu măști ciudate jucându-se de-a v-ați ascunselea prin încăperi. Afară un vânt cumplit urla în noapte, și spre dimineață a început ploaia, așa că aerul din casă a devenit rece și umed și am auzit apa șiroind de-a dreptul pe podeaua podului, la două caturi deasupra mea.

10

M-am deşteptat din pricina senzaţiei ciudate pe care ţi-o poate da faptul că eşti privit. Când am deschis ochii, am descoperit că gazda mea şedea pe patul pe care-l ocolisem, preferând duşumeaua.

– A venit vremea, mi-a zis.

După ce m-am frecat la ochi, m-a zorit să mă ridic. L-am urmat afară din odaie, în jos pe scară şi până în cealaltă parte a curţii, spre grupul de clădiri în care Magnus întâmpina deja zorii cu lătratul său asurzitor. M-am temut de altă întâlnire cu fiara, însă am mers pe lângă şopronul lui lăsat într-o rână până la o căsuţă din piatră. Gazda mea a deschis uşa cu o cheie mare de fier şi mi-a făcut semn să intru.

Dincolo de hol, în încăperea mare, cu un şemineu stins şi plin de funingine, era o masă. Pe masă era întins un bărbat care nu putea fi mai în vârstă decât mine. Avea mâinile şi picioarele legate cu sfoară înnodată sub masă, care nu-i îngăduia să se mişte. Între dinţi îi fusese vârât un băţ, înţepenit cu curele legate în jurul capului. În spatele lui se vedea bucata de pânză îndesată în gură ca să nu poată scoate vreun sunet. Avea o cârpă înfăşurată peste ochi. Nu era treaz. Lângă masă erau câteva sticle cu miros acru de vin,

precum și o pâlnie, și am bănuit că i s-a dat să bea până și-a pierdut cunoștința. Avea trăsăturile regulate și frumoase, părul lung până la umeri și, la fel ca al meu, bălai ca niște fire de aur. Abia am avut timp să deslușesc această scenă îngrijorătoare, că vocea monotonă din spatele meu a zis:

– Mi s-a spus că ai fost ucenicul unui chirurg militar. Spune-mi, câte membre ai tăiat ca să salvezi viața răniților?

– N-am folosit eu însumi fierăstrăul și cuțitul decât de două ori, însă am fost de față de nenumărate ori când maestrul meu a făcut asta, am răspuns tremurând.

Gazda mea a încuviințat din cap.

– Acesta este acum pacientul tău, Kristofer Blix. Doresc să-i fie tăiate toate membrele, ca și cum ar fi fost vătămate de alice ori de baionetă. Amândouă picioarele, amândouă mâinile. Pe lângă asta, vreau să fie orbit. Vreau să i se taie limba. Vreau să fie asurzit. Asta-i treaba pe care ți-o dau ca să-ți plătești datoria. Viața lui e în mâinile tale și, dacă o pierzi, fie din pricina milei, fie din pricina proastei îngrijiri, soarta lui o să pară milostivă față de ceea ce te așteaptă pe tine. O să ți se pună la dispoziție toate uneltele și orice altceva o să-ți trebuiască. E vreo parte pe care n-ai priceput-o din cele spuse de mine?

Mi se învârtea capul. Nu-mi venea să cred ceea ce tocmai auzisem. Era ca și cum scenele de coșmar din Skinnarviken reveniseră ca să mă hăituiască. Uluirea m-a făcut să uit de teamă și să las deoparte orice precauție.

– Nu! N-o să fac asta pentru nimic în lume, nici măcar pentru libertatea mea! Trimite-mă înapoi la Stockholm, la tribunal și la închisoare. Mai bine fac

douăzeci de ani muncă silnică decât asta, te rog lasă-mă să mă întorc acolo!

El a scuturat din cap.

– Asta nu se mai poate. Dacă mi te împotrivești, o să las câinele să te înșface, viu și începând de la picioare.

– Dar ce a făcut? Spune-mi! Nimeni nu poate să merite așa soartă.

Bărbatul a tăcut o vreme, apoi a spus:

– Hotărăște!

Printre suspine, i-am auzit răsuflarea înceată și mi-am șters fața cu mâneca. N-avea nevoie să-mi aștepte răspunsul, căci știam amândoi care o să fie. A grăit iarăși.

– E amețit de vin și o să rămână așa până seara. Până la apus vreau să i se taie limba. După aceea o să procedezi cum crezi că-i mai bine. Trebuie să fie cât de repede cu putință fără să-i primejduiești viața. Sub masă o să găsești o lădiță de lemn din cele folosite de chirurgii de pe corăbii, cu instrumentele ascuțite și în stare bună. Dacă îți mai este de trebuință altceva, vreau să spui în clipa în care îți vine în minte.

Nu mă puteam opri din plâns, însă cu lacrimile și mucii scurgându-mi-se pe bărbie, mi-am amintit de veșnicele povețe ale lui Emmanuel Hoffman și de lucrurile pe care le folosea ca să alunge acele gaze de mlaștină care amenințau mereu să răspândească putreziciunea în rănile celor vătămați.

– Ramuri de ienupăr cu care să fie afumată odaia, am zis, și brad ca să punem pe podea, și oțet.

11

Am fost lăsat singur în odaie cu bărbatul legat. Faţa îmi ardea din pricina loviturilor primite. Pieptul mi se umfla, plămânii încercând să tragă mai mult aer, şi de-abia după câteva minute, cât mi-a trebuit ca să-mi recapăt răsuflarea, am auzit-o pe a lui. Gândul la actele îngrozitoare pe care eram pe cale să le săvârşesc asupra acestui tânăr care mi-ar fi putut fi frate au dezlănţuit în mine panica şi m-am năpustit afară din căsuţa de piatră. Gazda mea nu se vedea pe nicăieri. Îi spusesem adevărul. L-am văzut pe Emmanuel Hoffman cum trage înapoi cu mâna neşovăitoare pielea şi muşchii, până se arăta osul, cum prinde cu clame arterele, se propteşte cu genunchiul în umărul rănitului şi, după ce trage de două ori cu fierăstrăul, lasă să cadă pe podea membrul bolnav, după care rana putea fi îngrijită. Nici vorbă să vieţuiască toţi după operaţie, iar alţii mureau în convalescenţă. Cangrena îşi făcea drum printre cusături şi făcea ciotul să se înnegrească şi să duhnească, după care moartea venea sub forma fierbinţelii. Hoffman nu m-a lăsat niciodată să fac eu această operaţie. Ne mulţumeam amândoi ca eu doar să-i înmânez instrumentele la care nu putea ajunge. Cum aveam să mă descurc cu asta?

Am trecut pe lângă şopronul în care era legat fiorosul Magnus. Peretele era atât de părăginit şi de uscat, încât buştenii se desprinseseră unul de altul şi lăsau goluri. Mi-am făcut palmele căuş în jurul ochilor şi m-am uitat în întuneric. Curând am putut să-l văd. S-a ridicat încet în picioare când vreun simţ al fiarelor l-a înştiinţat că e privit. Mi se părea că se uită drept la mine şi că are ochii înfometaţi. Răsufla printre fălcile căscate şi curând au început să-i curgă bale lungi printre colţii galbeni. M-am văzut trântit la pământ, cu el peste mine. Cu picioarele între fălcile lui, muşcăturile urcând pe fluierele picioarelor, strivindu-mi genunchii ca pe nişte nuci. Am izbucnit iarăşi în plâns, surioară dragă, când mi-am dat seama că nu de curaj aveam nevoie ca să dezmembrez altă fiinţă omenească, ci doar de laşitatea de a-mi salva viaţa cu orice preţ. De asta mi-am dat seama cu mult prea mare iuţeală.

La fântână mi-am amintit de broşurica pe care mi-o dăduse Hagström. M-am grăbit să mă duc în odaia mea, am golit desaga şi am început să citesc cât de repede puteam. Aici am aflat ajutor sub forma îndrumărilor şi desenelor multor proceduri, printre care şi amputarea şi instrumentele trebuincioase. Poate că grija profesorului avea să-mi fie iarăşi salvarea. Dar limba? Nu era descrisă nicăieri o astfel de operaţie. Se părea că trebuie să mă descurc de unul singur. Cea mai mare problemă mi se părea stăvilirea sângelui. Luarea de sânge e un lucru bun ca să păstrezi echilibrul între fluidele cuiva, dar numai până la un punct.

De vreme ce Hagström nu descria nimic de acest soi în textul său, am ales să urmez ce mă învăţase Hoffman. El îi zicea miasmă, acele gaze nevăzute care se înalţă din necurăţeniile din adâncul pământului în plămânii celor sănătoşi şi în rănile celor vătămaţi.

Întotdeauna mă trimitea după lucrurile care sunt de cel mai mare ajutor, așa că acum m-am dus să caut o cămară. Nu se găsea nimic cu miros de oțet, însă în spatele rafturilor goale era o ușă, iar îndărătul ei niște trepte care duceau la o pivniță. Am găsit câteva torțe care să-mi lumineze calea sub pământ, și când am ridicat flacăra deasupra capului am văzut șiruri întregi de sticle colbuite. Era o pivniță cu vinuri și, cu toate că cerusem oțet, de multe ori pusesem pentru Hoffman vase cu vin în încăperi închise, ca să se acrească. Am luat cât de multe sticle puteam să duc.

În pădure am găsit brazi, precum și ienuperi. N-a trebuit să merg departe. Am împrăștiat cetinile pe podea, în jurul bărbatului legat, iar crengilor de ienupăr le-am dat foc până ce au scos un fum alb, gros. Am așteptat până ce fumul a umplut încăperea, apoi am călcat în picioare jăraticul care licărea.

În lădița de sub masă am găsit toate lucrurile pe care le văzusem la Hoffman, cu toate că acestea erau mai curate și nu părea că au fost folosite vreodată. Erau clești, fierăstrău, cuțite. Am încercat tăișul cuțitelor pe unghia degetului mare stâng și am văzut că erau bine ascuțite.

Acum aveam de gând să-i tai limba, surioară dragă. Am desfăcut legătura care ținea bățul între dinții lui, am scos ghemul de pânză ud care fusese apăsat în spatele bățului și am slăbit legătura de la ochi. Am aprins un mic foc în vatră și am pus în el un vătrai, așa încât să-l lingă flăcările. Încetul cu încetul s-a înroșit, devenind apoi alb când căldura s-a întețit. Am cioplit o pană pe care i-am așezat-o între dinți, ca să-i țin fălcile deschise. Apoi i-am înclinat capul într-o parte, ca sângele să nu-i curgă pe gâtlej în jos. Când am ridicat cuțitul, mâinile îmi tremurau așa de

tare, că m-a cuprins disperarea. Mi-am vârât degetele în gura lui, care era caldă şi udă, şi am pipăit, dar n-am izbutit să-i prind bine limba. Vârful alunecos îmi scăpa mereu dintre degetul mare şi arătător. Mi-am amintit ce simţisem când am încercat să apuc şopârla din sticluţa ei. M-am dat bătut, am lăsat cuţitul din mână şi am ieşit de acolo. Am luat una dintre sticlele de vin, Tokay, i-am spart gâtul, neavând cum să-i scot dopul, şi am băut până ce am simţit că mă arde în gât şi cămaşa mea albă de in s-a pătat.

Soarele cobora. Încă nu se lăsase seara, dar nici nu mai era mult. Am şezut cu braţele încleştate în jurul genunchilor, legănându-mă înainte şi înapoi. De-abia atunci l-am auzit din încăperea din spatele meu, doar câteva vorbe bălmăjite prin beţia zdravănă în care fusese silit să ajungă. Vorbea prin somn, mormăind: „Unde-i bâta?"

Avea să-mi fie aproape cu neputinţă să duc la bun sfârşit treaba care mi se dăduse dacă pacientul meu era inconştient. Dacă era treaz, era de-a dreptul cu neputinţă. Am sărit de pe loc, îmbărbătat de vin. Vătraiul care lumina umplea odaia cu mirosul lui, desluşit chiar şi prin aroma puternică a ienupărului. Disperat, m-am întors la lădiţă şi am scormonit printre instrumente. În sminteala mea, am reuşit totuşi să mă descurc. Am văzut curând uneltele pe care ar trebui să le folosesc. Erau acolo şi cleşti, şi foarfeci. Le-am înşfăcat, am ţinut limba bine, dar am descoperit că rădăcina ei tot nu poate fi ajunsă de foarfecă. Am dat fuga înapoi la instrumente, am luat un ciocan mic şi o daltă cu capul plat. Ceea ce mă pregăteam să fac acum îl văzusem pe Hoffman făcând unuia dintre nefericiţii săi pacienţi, cu toate că mi s-a întors stomacul pe dos. Am răsucit capul bărbatului până ce falca s-a lipit de masă, am

pus vârful dălții pe dinți și am lovit cu ciocanul până ce am auzit că se rup rădăcinile. Am mutat dalta și am lovit, iar și iar. Până la urmă n-au mai rămas din dinți decât gingiile zdrelite și găuri pline de așchii albicioase. Acum foarfeca avea loc. I-am tăiat limba cât de aproape de rădăcină am putut. Când m-am întins după vătrai nu mai gândeam cum trebuie, l-am apucat cu mâna goală și, pentru prima oară de la Karlskrona încoace, am simțit mirosul cărnii pârjolite. Am înjurat, mi-am înfășurat mâneca în jurul lui și am pus capătul încins până la alb pe șuvoiul de sânge care izvora din gura bărbatului legat.

A fost prima dată când a strigat, surioară. Și ăsta n-a fost lucrul cel mai rău. Cel mai rău a fost când a deschis ochii și s-a uitat drept la mine.

Acea privire o să mă urmărească până în mormânt.

12

Acum am o grămadă de vreme să scriu, surioară dragă, în vreme ce vara se apropie de sfârşit. Treaba care mi s-a încredinţat îmi lasă multe ceasuri libere pe zi. Rănile au nevoie de timp ca să se vindece şi trebuie să fiu atent la capacitatea pacientului meu de a-şi recăpăta puterile. Îndatoririle mele se mărginesc adesea la îngrijirea lui zilnică. Îl hrănesc cu terci, îl spăl şi mă ocup de toate trebuinţele sale. Adesea, când devine agitat şi începe să urle, îi dau vin, pe care nu-l vrea întotdeauna, şi trebuie să mă slujesc de pâlnie. Nu pot răbda să-l aud. Se linişteşte când îşi face efectul alcoolul.

Acelaşi lucru se poate spune şi despre mine. Mă duc de multe ori în pivniţă ca să aduc alte sticle şi beau cât de des îndrăznesc. Gazda mea nu pare să se sinchisească de ceea ce fac în timpul meu liber. M-a văzut poticnindu-mă pe coridor, când mă bălăbănesc între pivniţă şi odaia mea, dar n-a zis niciodată nimic. Nu-i nici o voioşie în beţia mea, însă tot e mai bună ca trezia. Cel puţin înceţoşează oleacă imaginile care îmi şiroiesc prin minte. Îţi poţi închipui oroarea de a pune lama unui cuţit pe un ochi şi de a apăsa până ce ajungi într-un punct din tot albul în care ceva e curmat pe vecie? Scene ca asta îmi apar în minte tot mereu când închid ochii.

Când mai tai o parte, i-o dau lui Magnus. Văd degetele de la mâini și de la picioare dispărând în gura roșie, îl văd spărgând între fălci oasele, lăsând la vedere măduva. Mă privește din ungherul lui ca și cum ar încerca să-mi spună ceva: „Vine rândul tău".

Efectul continuu al vinului face grea deosebirea dintre vis și realitate. Modelele de pe tapet se leagănă și par să se miște ca niște tentacule când trec, gata să mă înhațe dacă mă apropii prea tare. Jos, în pivniță, când m-am dus o dată noaptea târziu să mai aduc vin, l-am văzut la lumina torței pe împăratul șobolanilor, o învălmășeală de animale care țipă cu cozile înnodate între ele. Ori am visat asta? S-a târât de-a lungul zidului, cu o larmă cumplită, și a dispărut într-un ungher. Se zice că-i o prevestire. Beau peste măsură înainte de culcare, atât ca să mă ajute să dorm, cât și ca la sculare să nu fiu treaz de-a binelea.

Într-o noapte am fost trezit de un sunet din apropiere și mi-am dat seama că gazda mea intrase în odaie, îmi scotocise printre lucruri și acum ședea pe pat, citind ce am scris pentru tine, surioară. Scrisorile astea netrimise sunt pentru tine și nimeni altcineva. Dacă nu cumva a fost și ăsta tot un vis, l-am auzit râzând.

Broșura lui Hagström îmi e de mare ajutor. Sunt în ea desene care arată cum e cel mai bine să desparți de trup un membru, cum să-l tai și cum să păstrezi o bucată de piele pe care s-o așezi peste ciot. Mai întâi pun un garou pe care l-am făcut dintr-un căpăstru de piele luat dintr-un grajd și tăiat pe măsură. Ung pielea cu untură ca s-o fac netedă și s-o întăresc, ca să nu se rupă când trag de ea din toate puterile.

*

Nu prea am poftă de mâncare, surioară dragă, ceea ce e bine, căci trebuie să-mi găsesc hrana săpând pe câmpuri. Cu ce își ține zilele gazda mea, n-aș putea spune. Poate că are depozite de hrană de care știe doar el. Cămașa spânzură pe mine, abia izbutesc să-mi țin pantalonii să nu cadă. În ultima vreme am folosit o bucată de sfoară ca să-i prind pe șolduri. Portretul din sufragerie mă bântuie. Gazda mea mi-a spus că e tatăl său. Zice că-l urăște. În vise văd un bărbat cu veșminte frumoase umblând pe bâjbâite prin odăi, cu nimic în locul în care ar trebui să fie capul. Își caută fiul ca să-l sugrume ori să-l îmbrățișeze, nu știu care din ele.

Ieri am făcut pregătirile să-i tai brațul stâng. N-au mai rămas decât el și piciorul din partea cealaltă. După ziua de azi trebuie să găsesc altă cale să-mi țin pacientul legat pe masă, căci nu mai am de ce să prind lanțurile îmbrăcate în piele. Mi-am ascuțit cuțitul și am cercetat fiecare zimț al fierăstrăului. Am pus oțet pe podea și pe pereți, am adus cetini proaspete și am afumat încăperea până ce aerul a fost primenit. Tocmai făcusem un laț din căpăstrul de piele și am pus în el o bucată de lemn pe care s-o răsucesc cât de tare pot când am observat ceva. Soarele pătrundea în odaie și ceva sclipea pe degetul lui. Era un inel, surioară, pe degetul mic al mâinii stângi. Trebuie să-l mai fi zărit, dar nu i-am dat atenție până acum. M-am aplecat ca să-l văd mai bine. Era din aur, cu o piatră ovală. Am scuipat pe mână și l-am scos de pe deget, răsucindu-l – mâna a încercat să mă înșface cu unghiile murdare, dar am fost destul de iute ca să nu mă aleg cu zgârieturi. În mijlocul inelului era o piatră neagră cu un blazon gravat cu măiestrie. Capul mi s-a învârtit de parcă

m-ar fi izbit ceva. Am lăsat căpăstrul să atârne, am ieșit și m-am așezat pe treapta de piatră din fața ușii.

Auzeam în depărtare croncănitul unui corb, în ramurile din vârful unui mesteacăn. Am șezut acolo mult timp, uitându-mă la inel. Era din cele pe care le poartă nobilii, cu un blazon care reprezintă tot neamul. Cu toate că nu-i aflasem numele, putea fi confirmat de cineva în stare să interpreteze emblema.

Am început să tremur, în vreme ce gândurile mi se învârtejeau. Soarta îmi dăduse posibilitatea unui gest mărunt de bunătate față de cel împotriva căruia păcătuisem mai crunt decât ar putea s-o facă cineva împotriva celui mai mare dușman al său. Dar cum? Am început să mă plimb prin fața căsuței. Vinul pe care îl băusem îmi îngreuna gândirea. Când am auzit o voce îndărătul meu am crezut c-o să am un atac și o să mor pe loc.

– Cum e cu brațul stâng? Văd că veșmintele încă nu-ți sunt pătate. Din ce pricină e întârzierea?

Gazda stătea chiar în spatele meu. Știa să se miște aproape fără nici un sunet. Am simțit cum mi se zbârlește părul de pe ceafă și mi-am auzit minciuna când am răspuns, în vreme ce strângeam mai tare cerculețul de metal.

– Nici o pricină, domnule. Tocmai mă pregăteam să încep.

Ca de obicei, pe chipul lui nu se citea nimic, ochii îi erau la fel de goi ca un iaz negru sub cerul nopții.

– Ce ții așa de strâns în mână? Încheieturile ți-s albe. Arată-mi!

Mi-am aplecat capul, am întins mâinile în față și apoi am arătat palmele. Amândouă goale. Întrucât eram deprins cu simțul lui nefiresc pentru orice ar fi

încercat cineva să ascundă de el, lăsasem taina să cadă în iarba din spatele meu.

S-a uitat lung la mine, cum stăteam acolo cu mâinile tremurânde întinse în aer.

– Gata cu trândăveala! Eşti tot mai slab pe zi ce trece şi n-o să-mi mai fii de nici un folos dacă mori de foame înainte să-ţi duci la bun sfârşit treaba.

Cu aceste vorbe, s-a răsucit şi a plecat. Când i-am auzit paşii în curte m-am lăsat la pământ ca să caut inelul. Vorbele spuse de el la plecare mi-au dat o idee pe care înainte nu avusesem puterea s-o concep.

Revenind în odaie, am pus mâna pe obrazul pacientului. Faţa îi era încă frumoasă, cu toate că îndărătul bandajului erau orbite goale şi obrajii îi erau scofâlciţi acolo unde îi lipseau dinţii. Nu-l mai atinsesem niciodată aşa şi asta a părut să-l liniştească. Am luat inelul între degetul mare şi arătător şi i l-am dus la buze. După ce i-a simţit forma, i l-am pus în gură şi i-am adus un pahar cu apă. L-am lăsat să bea şi i-am ascultat înghiţiturile mari. I-am desfăcut buzele şi m-am uitat. Nu se mai vedea aurul. Îl înghiţise.

Gazda mea avea un plan cu nenorocitul ăsta. Schilodirea cu bună ştiinţă era cu siguranţă o parte a acelui plan. Însă acum pacientul meu urma să aibă în pântecul său dovada numelui şi neamului din care se trage. În ce fel, încă nu ştiu, acum, că mai e puţin şi i-am îndepărtat toate membrele şi i-am răpit puterea de a se descurca în lume, însă poate că-l va găsi cineva şi o să vină pe urma lui până aici, la monstrul care se face vinovat de această ticăloşie de care nu s-a mai auzit vreodată.

Nu ştiu dacă pacientul meu mai poate să audă. În a treia zi, la porunca gazdei mele, i-am înfipt în urechi un băţ cât de adânc am putut, şi gazda i-a verificat

auzul bătând din palme tare în dreptul fiecărei urechi, fără să stârnească nici o reacție. Și totuși, m-am aplecat, mi-am apropiat gura de o ureche și am zis: „Dacă inelul iese la iveală, o să ți-l dau iar să-l înghiți, după ce l-am curățat. Când o să ne despărțim, trebuie să ai tu grijă de asta, dacă vrei să-l păstrezi. Cum o s-o faci, n-am habar."

N-a dat nici un semn că ar fi înțeles. Apoi i-am tăiat brațul stâng, l-am cărat într-o găleată până la șopronul lui Magnus și m-am dus în pivniță să beau până nu mai știu de mine. Și totuși, n-am putut să dorm. Așa cum fac de multă vreme, meșteresc cerneală din funingine și apă, înmoi în ea penița și îți scriu, surioară dragă, singura mea prietenă.

Îți amintești, draga mea surioară, cum vorbeam de lumea de dincolo de asta în nopțile de primăvară, când stăteam în genunchi lângă patul tău până ce păsărelele prindeau să ciripească și primele raze de soare intrau pe fereastră? Cum ne închipuiam o pajiște frumoasă dincolo de valea asta a plângerii, pe care plănuiam să alergăm într-o bună zi, mână în mână, printre florile verii, fără griji ori teamă, un loc în care tristețea nu ne poate ajunge? Unde, când osteneam, ne odihneam la umbra copacilor, răcoriți de vânticel. Unde beam apă dulce dintr-un izvor și mâncam pe săturate mere și zmeură sălbatică. Unde râdeam împreună, hăt-departe de Karlskrona cuprinsă de fierbințeală, în care în fiecare zi veneau bărci de la flota ancorată la iernat, cu punțile acoperite de cadavre vinete pe care să le arunce de-a lungul țărmului. Aveam să fim așa de fericiți împreună cum nu pot să fie decât un frate și o soră.

Nu mai visez la pajiști și zmeură sălbatică, surioară dragă. Sunt pierdute pe veci pentru mine. Se spune că

nevinovăția odată pierdută nu mai poate fi găsită, și această vară m-a lăsat fără visuri. Cum aș mai putea vreodată să simt fericire ori bucurie după tot ce am văzut și am făcut?

Au trecut aproape patru ani de când fierbințeala te-a luat de lângă mine, surioară, și inima ta și-a oprit bătăile, iar cearșaful pe care tocmai îl spălasem stătea neclintit pe pieptul tău, și mi-am dat seama că nu mai răsufli și că nu-mi rămâne altceva de făcut decât să-ți sap groapa și să culeg un buchet de flori de primăvară ca să-l aștern pe pământ și să fac din două crengi legate o cruce care să se ridice deasupra locului în care te odihnești pe vecie.

Nu mă mai rog să mă aștepți la umbra acelui copac, cu bujori în obraji și rochia albă de in primită de la mama de ziua ta, care avea să fie ultima. În schimb, mă rog în fiecare zi să odihnești în pace în pământul în care te-am lăsat și să nu ne aștepte după moarte nici o pajiște pe care ai putea să afli vreodată ce am făcut. Și ca eu însumi să fiu coborât curând într-o groapă la fel de întunecată, în care nu așteaptă decât uitarea, nimic altceva.

Partea a treia
FLUTURELE ŞI LAMPA

Primăvara anului 1793

Simţire! Viaţă! Unde sunteţi duse?
În hău-n care, vai, mă prăbuşesc,
mă-ndeamnă umbrele să-mi amintesc
de vremuri ce acuma sunt apuse.
Cărarea asta sumbră ce e destinul meu,
şi norii ce de-o vreme mă înconjoară mereu,
aceste văluri care orice gând îmi pângăresc...
şi frigul care venele-n trup îmi amorţeşte
şi slăbiciunea asta... Da, totul lămureşte
că în mormânt ajuns-am deja, nu mă-ndoiesc.

Johan Henric Kellgren, 1793

1

Anna Stina ştie că focul e joaca dintre unghiuri şi spaţii. Că orice lucru de ars trebuie să fie aşezat cu băgare de seamă, să li se dea flăcărilor destul loc ca să-l cuprindă. E ca o fiinţă, focul, şi trebuie să răsufle, ca oricine altcineva. Acele focuri din beţe cioplite cu atenţie pe care le aprinde în soba de acasă, din parohia Katarina, sunt mai greu de făcut decât ce stă acum în faţa sa. Mormanul e alcătuit din braţe de vreascuri şi lemne de foc care vor izbucni în flăcări de îndată ce le atinge torţa. Preotul aşteaptă să bată al şaptelea ceas. Când veghetorul din turla bisericii Katarina o să strige ora, rugul o să fie aprins pentru Sfânta Valborg.

Annei Stina îi fusese frică de foc. În basmele din copilărie el era întotdeauna monstrul, înfăţişat de cei care văzuseră cu ochii lor casele de lemn ale oraşului prefăcute în cenuşă. Însă Anna Stina e un copil al altor vremi, crescută într-un Stockholm clădit din piatră, nu din buşteni, şi cu trecerea anilor îi e tot mai greu să vadă legătura dintre acea furtună de foc lacomă şi strălucirea sobei care încălzeşte şi ajută. Aşijderea şi în seara asta, când timp de câteva ceasuri focului i se îngăduie să crească, însă e ţinut în frâu, hrănit, păzit şi înconjurat de furtunuri şi găleţi.

*

Seara e caldă, dar bate dinspre lac un vânt răcoros. E bine-venit, căci Bärnangen e în direcţia vântului faţă de Fatburen, care s-a dezgheţat şi duhoarea aproape că se vede, din pricina roiurilor de muşte. Lumina serii, între primăvară şi vară, e foarte plăcută. Au pierit lunile de iarnă negre ca smoala, în care cel care umbla prin noapte trebuia să-şi găsească drumul ţinând desfăcute braţele, de la lumina slabă a unui felinar până la celălalt, când dacă scăpai ceva pe jos dispărea în rigolă şi singura nădejde era să câştigi a doua zi bunăvoinţa sacagiilor, ori să stai, pur şi simplu, acolo aşteptând să se crape de ziuă. Dintre toate anotimpurile, primăvara este cel care îi place cel mai mult Annei Stina. Anul încă nu şi-a încălcat făgăduielile. Totul pare cu putinţă.

Nu-i singura care se veseleşte. Pajiştea e plină de lume. Copii, săraci şi vagabonzi din parohiile Katarina şi Maria şed pe iarbă, cot la cot cu muncitorii din manufacturi, cei cărora le-a mai rămas timp şi vlagă. Un pic mai departe sunt cei din lumea bună, proprietarii de fabrici cu prietenii din oraşul dintre poduri, un grup de nobili şi doamne în veşminte frumoase din satin şi dantelă. Lângă ea şade Anders Petter, băiatul vecinului. E mai mare cu câţiva ani, pregătindu-se deja să calce pe urmele tatălui său şi să plece pe mare. Într-o zi o să plece de pe chei şi o să meargă cu paşi siguri pe pasarelă, şi pânzele albe o să-l ducă peste mare, până ce Beckholmen o să ascundă trecerea lui în lume, departe de Stockholm. Îl invidiază. Ea se simte legată de oraş cu lanţuri care, oricât or fi ele de nevăzute, nu-s mai puţin puternice.

Vântul dinspre apă se înteţeşte. Ea îşi trage genunchii sub bărbie şi tocmai atunci vine strigătul de sus. Torţa e apropiată de temelia rugului, unde focul

linge lacom crenguțele și crengile. Se întărește iute și se cațără spre vârf. Se iscă tumult în mulțime când se dovedește că strigarea n-a venit din turla bisericii, ci de la ștrengarii nerăbdători care au imitat vocea. Dar ce-i făcut e bun făcut. Un pompier pornește, fără chef, în sus pe coastă după derbedeii care, după obicei, se împrăștie ca potârnichile cu hohote de râs, însă preoții ridică din umeri. Veselia se răspândește. Sticle cu rachiu trec din mână în mână. Amurgul se adâncește. Focul, acum o gheară luminoasă care se ridică spre stele, face greu de deslușit altceva decât siluetele. În privința uneia dintre ele nu te poți înșela: o figură mult prea stăruitoare, care e prinsă cu un arcan și e ținută deoparte, fără să se poată apropia, cu ajutorul prăjinii, în vreme ce funia i-a cuprins gâtul. Omul își flutură brațele și încearcă să fugă ba într-o parte, ba în cealaltă. Potopul de înjurături și năbădăile i-au adus un alai de privitori care râd. De-abia când grupul a trecut de ei Anna Stina își dă seama că Anders Petter i-a acoperit mâna cu a sa.

Anna Stina știa dintotdeauna că o să vină această zi. Nu-i naivă. Anders Petter a fost un bun tovarăș de joacă, dar acum au crescut și interesul lui a depășit de mult prietenia. N-are nimic împotriva lui. Băiatul are firea blândă și înfățișarea plăcută, cu părul negru și ochii albaștri, însă ea nu se simte pregătită pentru pasul pe care vrea el să-l facă. Nu tânjește după tovărășie mai mult ca mama sa, Maja, care s-a descurcat de una singură toată viața. În altă seară, cine știe, și poate într-un viitor nu prea îndepărtat, însă nu în seara asta. Așteptase o astfel de clipă, stătuse trează noaptea și se întrebase cum să-i spună „nu" fără să vatăme prietenia. O surprinde faptul că reacția vine de la sine, înainte s-o poată stăpâni. Își trage mâna.

În tăcerea care urmează, fata nu ştie ce să zică. Se bucură că întunericul e destul de adânc ca să-i ascundă îmbujorarea. Anders Petter e cel care grăieşte primul.

– Ştii că mi-eşti dragă, Anna. Totdeauna mi-ai fost.

Ea nu-şi găseşte cuvintele.

– Curând o să fii bună de măritat. Mama ta nu-i prea sănătoasă. Când n-o să mai fie, n-o să ai pe nimeni. Putem merge la preot, Anna, să ne citească strigările...

Vocea lui se stinge cu încetul, până nu se mai aude nimic. Ea tot nu ştie ce să zică. Se urăşte pentru asta, simte că tăcerea sa adânceşte rana lui. Se simte ca o bucată de marmură, lepădată printre smocurile de iarbă din Bärnangen în drum spre dalta marelui Sergel.

Suspinele lui sunt ceea ce o readuce la viaţă. Nu-l poate vedea, însă aude că s-a întors prietenul său din copilărie, băiatul pe care îl alina când îşi julea coatele ori se alegea cu vânătăi întunecate de la un tată care se pricepea să mânuiască ciocanul de spart alune. Când era copil, Katarina nu era adunătura de cocioabe pe care au ajuns s-o vadă de-abia când au mai crescut, ci un tărâm de basm al aventurilor şi distracţiei. Născocirile erau ale ei, însă fără el nu s-ar fi putut pune în fapt. Ea a făcut din acoperişul unui şopron puntea unei corăbii în drum spre China şi India, pietre şi aşchii erau porţelanul şi jadul care avea să-i îmbogăţească. Când ploile de vară dezlănţuiau şuvoaie care se revărsau pe cărările de pe coasta muntelui, deveneau pompieri. Anna Stina înfăţişa flăcările pe care numai ea le vedea, în vreme ce Anders Petter se lupta cu ele, râzând, cu o găleată găurită. Cu închipuirea sa, fata dădea altă formă zilelor lor. Mult timp a crezut că de aceea îi plăcea lui de ea.

Din nou reacția sa izvorăște din inimă, fără să-și facă vreo socoteală. Se răsucește și-l cuprinde, înfășurându-i cu brațele mici trupul care se zguduie și simte că el și-a ascuns fața în mâini. Îl leagănă ușor, așa cum a făcut întotdeauna. El răspunde, cuprinzând-o cu brațele și își lipește fața de gâtul ei, în vreme ce ea îi dezmiardă părul. E o îmbrățișare tămăduitoare și Anna Stina apucă să-și spună că totul o să fie bine înainte ca buzele lui să le caute pe ale sale. El îi acoperă gura cu a lui, în vreme ce brațele o țin strâns. Când se trage înapoi, el o urmează și cad împreună pe iarbă. Se așază peste ea, apăsând-o cu șoldurile grele, și când ea vrea să se împotrivească, limba lui sărată îi intră în gură.

Anna Stina se simte năucită, ca de la o neînțelegere. Teama vine pe dată. Anders Petter știe că i s-a spus „nu". Poate că trage nădejde că în înfocarea sărutului o s-o facă să se răzgândească, că numai pudoarea cuvenită și gândul la cinstea sa au fost motivele să-l îndepărteze, că, de fapt, e recunoscătoare pentru că el e destul de stăruitor ca ea să poată pretinde că răspunderea e doar a lui. Sunetele pe care le scoate Anna Stina sunt înăbușite de gura lui Anders Petter, mai întâi încercările de a vorbi cu el, apoi strigătele de ajutor. Acum a cuprins-o panica, iar pieptul și umerii lui o țintuiesc pe pământ, în vreme ce genunchii lui încearcă să-i despartă coapsele. Ceva e pe cale să fie luat de la ea, un lucru pe care nu voia să-l dea, și nu poate să facă nimic.

După aceea, Anna Stina își amintește cât de mult a izbutit să gândească în scurtul timp cât a durat. Simțămintele care se bat cap în cap. O parte din ea șoptea că-i din vina sa, că ceea ce se întâmplă e un lucru firesc, că aceste semne că o curtează ar fi trebuit să fie bine-venite. Se cunoșteau de-o viață. De ce nu și în acest fel? Asta se vede peste tot în cocioabele din

Katarina, cum tovărășia din copilărie se preface în ceva mai serios. Câți n-au început cu o scenă ca asta, în care băiatul ajuns bărbat știe ce-i mai bine, iar fata devenită femeie e silită să se dea pe brazdă?

Nu. Prinde în gură buza lui de jos și dinții ei albi mușcă din ea cât de tare pot, simte un gust sărat, ca de metal topit. Când el se trage îndărăt, ea reușește să lovească drept în ploaia caldă care picură peste ea, o palmă, apoi a doua. Brațele care o țin ușeră țintuită pe spate sunt dintr-odată de trebuință la stăvilirea șuvoiului de sânge, apăsarea de pe trupul ei slăbește și Anders Petter se rostogolește de pe ea în iarbă.

Amândoi plâng. Anna Stina se oprește prima. Întinde o mână ca să-l atingă iar pe Anders Petter, prietenește, ca și cum ar spune că ceea ce s-a petrecut poate fi iertat, însă e ca și cum mâna ei i-ar fi ars umărul. El se trage înapoi cu o tresărire, mai-mai să cadă grămadă, dar izbutește să se ridice în picioare și o ia la fugă pe costișă.

Anna Stina zăbovește un pic înainte să se ridice. Jos, lângă golf, focul e un morman luminos care curând o să fie doar cenușă. Un bătrân știrb, cu pălăria într-o parte și barba încâlcită, șade un pic mai sus și rânjește spre ea, cu o mână în pantalonii pătați de murdărie și vomă. A șezut acolo tot timpul. Scuipă un ghem de tutun prin gaura dintre dinții din față.

– Nădăjduiam la o priveliște mai acătării, dar îs sigur c-o să-ți afli curând un hăndrălău cu mai mare putință, și atunci ți-aș fi recunoscător dac-ai trimite vorbă unui biet amărât care ar plăti bucuros un *skilling* ca să se uite.

Se bate peste coapsă și râde de propriile vorbe. Ea se cutremură de silă, își scutură iarba de pe haine și o ia pe același drum ca Anders Petter, înapoi în parohia Katarina.

2

Odată cu primăvara vine vremea mai caldă, şi cu vremea caldă vine fierbinţeala. Se răspândeşte iute şi, cu toate că seceră bătrâni şi tineri, bogaţi şi săraci, cel mai greu îi loveşte pe cei slabi. De când se ştie Anna Stina, mama sa, Maja, a muncit ca spălătoreasă la Bärnangen, cu spinarea încovoiată peste lână şi in, peste oale şi pontoane, cot la cot cu alte femei. În fiecare primăvară cade la pat. Întotdeauna a fost aşa. Fierbinţeala pare să pătrundă lesne în casele lucrătorilor, cu toate că ţin ferestrele închise în faţa aburilor nesănătoşi ai oraşului, şi Maja Knapp e întotdeauna printre cei doborâţi. Începe ca o durere în gât, cu umflături de-o parte şi de cealaltă a fălcii. În noaptea aceea se înfierbântă, azvârle deoparte pătura, asudă din cap până-n picioare. A doua zi, până la lăsarea serii, cade la pat. Ba îngheaţă, ba îi e cald, şi Anna Stina, cu care împarte pătura, trebuie să rabde să fie îmbrăţişată ori împinsă deoparte. Maja nu vrea să mănânce nimic şi bea puţină apă. Trebuie s-o îmbie în fel şi chip la fiecare îmbucătură.

Câteodată aiurează. Din gură îi curge necurmat un şuvoi de vorbe, ca şi cum nu s-ar putea înfrâna, uneori vorbe care n-au nici un înţeles, alteori aşa de limpezi,

de parcă ar fi trează și în toate mințile. În seara asta, în vreme ce Anna Stina încearcă s-o înduplece să deschidă gura ca să-i dea lingură după_lingură cu supă, vorbește despre foc. La fel ca mulți alții mai în vârstă de pe acolo, îl numește cocoșul roșu, nenorocirea în care a ars aproape toată parohia Maria în anul 1759, când Maja Knapp nu ieșise decât de câțiva ani din pântecul mamei sale. Anna Stina nici nu mai știe de câte ori a auzit povestea, dar niciodată ca în această seară. În ghearele fierbinței, Maja vorbește fără să se înfrâneze și amănuntele apar așa de limpede de parcă le-ar vedea cu ochii săi. E povestea felului în care au ajuns aici, în parohia Katarina.

Maja Knapp a închiriat un locșor pentru sine și pentru fiica sa în Katarina, dar s-a născut în parohia Maria și era în casa părintească în ziua aceea, într-o vară în care vremea caldă se preschimbase din binecuvântare în secetă. În curtea dintre case își clădea o fermă cu acareturi din conuri de brad și bețigașe, cu pietre de pavaj în chip de clădiri și ace de brad în chip de ostrețe. Tatăl și mama sa erau la lucru pe câmpurile de dincolo de Danto și, în vreme ce nevasta vecinului, prea bătrână ca să mai facă altceva și șchioapă de piciorul stâng, o veghea pe Maja printre picoteli, copila putea să se joace ceasuri în șir la umbra unui tei.

Era deja după-amiază când clopotele bisericii Maria au început să răsune din senin. Două dangăte limpezi, iar și iar, puțin înainte de ora patru. Curând au răspuns cele din clopotnița bisericii Katarina și, după o clipă, același semnal s-a auzit dinspre toate trei clopotnițele din Stadsholmen. Apoi tot așa din cealaltă parte a Gullfjärdens, de la bisericile Klara, Jacob și Hedvig, și apoi de la turnul cu ceas de sus, de pe Brunkebergsåsen.

Curând a răspuns un tun dinspre port, cu o salvă, două lovituri scurte, iar și iar. În tot orașul se ridicau steaguri ca să arate răspândirea pârjolului, și culoarea steagurilor arăta în ce direcție nu trebuie s-o iei.

Mirosul a venit după o vreme, un miros acru de fum. Făcea ochii să usture. Primii din gloata care fugea au început să se arate pe străzi, oameni care încărcaseră în cotigi ori cărau în spinare lucrurile cele mai de preț. În prima jumătate de ceas au fost destul de puțini ca să le îngăduie celor care locuiau în apropierea bisericii să tragă nădejde că pălălaia o să fie stinsă. Aceste nădejdi au pierit când s-au ivit șobolanii.

Au venit într-un val cenușiu, urcând din beciuri și din magazii și din depozitele din port, năpustindu-se cu toții spre mare. Și toată lumea știe că atunci când fârtații cei suri fug de frica morții, totul e pierdut. În urma lor a venit panica. La un ceas după ce clopotele bisericilor și-au început dangătul, vântul s-a întețit, mânând fumul și învăluind în crepuscul toată parohia Maria.

Un copilandru a venit în fugă s-o ajute să plece pe bătrâna din casa vecinului. Nici nu s-a uitat la Maja, care ședea acolo. De-abia când ieșea cugetul l-a făcut să se oprească. „Fetițo! Fugi! Focul vine dinspre Danto și Hornstullen. Fugi spre ecluză!"

Însă, cum fusese dăscălită cu asprime să nu iasă pe stradă de capul său, ea a așteptat până ce fumul i-a făcut ochii să lăcrimeze și tușea la fiecare răsuflare. Afară, pe stradă, s-a rătăcit curând. Nu mai plecase vreodată de acasă și fumul șterse cele mai ușor de ținut minte semne. Turlele bisericilor, morile de vânt. Mulțimea o înspăimânta. Picioare greoaie în saboți de lemn, roți de căruțe și roabe. Ca să nu fie călcată în

picioare în noroi şi pe pietre, s-a ascuns într-o deschizătură dintre două ziduri. Jos, la firul ierbii, mai putea să tragă în piept aer răcoros, şi a aşteptat, cu obrazul lipit de pământ. Din ceaţa dinspre apus veneau zgomote îngrozitoare. Vite şi cai ale căror pripoane nu fuseseră scoase se prăjeau de vii şi îşi zbierau suferinţa în agonie. Maja Knapp era încă în ascunzătoarea sa după douăzeci şi patru de ceasuri, când soarele apunea şi şuvoiul de oameni care fugeau secase. De-abia atunci a cutezat să se furişeze afară şi a văzut cum arde cerul.

Pe strada cu piatră cubică a văzut pentru prima oară cocoşul roşu. Deasupra clopotniţei bisericii Maria şi cu roiuri de scântei care ajungeau sus pe cer. Urca pe coastă, de pe buza golfului spre vârful dealului, cu un răget tunător. Înghiţea totul în cale. Flăcările izbucneau din lemnul uscat al caselor de lemn dărăpănate. Năvăleau din toate părţile asupra caselor de piatră ale bogătaşilor până ce puneau stăpânire plină de funingine pe stâlpii şi ornamentele de pe faţade, spărgeau geamurile şi preschimbau încăperile într-un cuptor destul de încins ca să ardă mobilierul şi tapiseriile frumoase. Când acoperişurile de aramă erau pârjolite destul de mult timp, ţâşneau în sus de pe căpriori şi pluteau în vântul fierbinte ca nişte lilieci roşii cu aripile frânte. Căldura răsuflării cocoşului roşu îi băşica pielea. Semnele pe care i le-a lăsat avea să le poarte tot restul vieţii.

Ceva mai departe pe stradă a văzut un bărbat cu un singur picior care şontâcăia în cârjă, cu focul pe urme. Când cârja s-a înţepenit între două pietre şi i-a fost smulsă din încleştare, a încercat să se târască. Hainele şi peruca au început să fumege, pe când el zbiera fără vorbe, şi dintr-odată peruca i-a fost cuprinsă de flăcări şi el se zvârcolea arzând, fără să fi fost atins de focul

cel mare. Zbieretele lui ascuțite au continuat o vreme. Atunci a luat-o ea în sfârșit la goană, plângând și țipând, departe de flăcările iadului, cu lacrimile brăzdându-i fața plină de funingine. În jurul său zburau scântei și iscau noi focuri oriunde poposeau. I se părea că fuge printr-o pădure luminoasă, cu flăcări în loc de frunze.

A ajuns în siguranța îmbrățișării mamei sale în Södermalmstorg, unde locuitorii fuseseră siliți să coboare spre ecluză și erau înghesuiți de gardieni cu baionete. Nu și-a mai văzut niciodată tatăl. Nu-și mai amintea chipul lui.

După o zi focul încă ardea cu furie. Maja și mama sa au trăit la început din mila parohiei. Mai târziu, moșierul din Danto s-a milostivit de ele. Nu mai rămăsese nimic din casa lor. Cadavrul tatălui ei nu putea fi deosebit de celelalte. Peste noapte, o generație a fost prefăcută în făpturi nenorocite, osândite să bântuie tot restul vieții prin oraș, în zdrențe, pierdute în aburii beției, stafii ale oamenilor care fuseseră cândva. Trei sute de conace și case nu mai existau. Din vreo douăzeci de cvartale nu mai rămăseseră decât temeliile.

În vreme ce creștea, Maja Knapp le-a văzut răsărind iarăși din cenușă, însă din piatră. Gata cu casele de lemn din copilărie. Tâmplarul răbda de foame, în vreme ce zidarul se îmbogățea. Maja Knapp și mama sa s-au mutat în parohia Katarina, în care mai erau vechile case de lemn de închiriat, o încâlceală de unghere și cotloane, cu adăugiri făcute în fiecare an, așa încât proprietarii să poată căpăta mai mulți bani. Ploaia răzbătea prin tavan și temelia era așezată de-a dreptul pe granit, așa încât în nopțile de iarnă apa din găleți îngheța. Nu trebuia decât o scânteie ca să

se prefacă într-o nouă capcană ucigătoare pentru cei sărmani. Acolo a stat, şi-a găsit un bărbat, a născut o fiică. Tatăl a dispărut în clipa în care umflătura burţii a început să se vadă.

Anna Stina pune mâna pe fruntea mamei. Maja Knapp e încinsă şi răsuflarea îi e slabă. Trebuie să fie fierbinţeala cea care o face să-şi amintească de parohia Maria aflată în ghearele furtunii de foc a cocoşului roşu. Anna Stina simte un nod în gât. Nu vrea să-şi lase mama singură, dar n-are încotro. Trebuie să fugă după ajutor, chiar dacă n-are nimic de oferit în schimb.

Când îşi pune şalul pe umeri şi deschide uşa să iasă în fugă, e surprinsă văzând că în faţa ei stă cineva: Boman, ajutorul pastorului de la Katarina. E tânăr şi nădăjduieşte ca într-o bună zi să devină păstorul sufletelor din parohie, când pastorul Lysander o să-şi întâlnească strămoşii. Miroase a alcool atât de tare, încât trebuie să fi tras un gât chiar înainte ca Anna Stina să deschidă uşa. Nu se aştepta la vreun ajutor, şi se întreabă cine l-o fi chemat pe clopotar.

– Mama Maja are fierbinţeală. Fiţi bun şi rugaţi-vă pentru ea cât dau eu fuga la spiţerie.

Când Anna Stina se întoarce, după o jumătate de ceas, n-a izbândit nimic. Spiţerul Josef Karlsson a ieşit în oraş şi, după părerea nevestei lui, probabil că e deja aşa de turtit de *punsch*, că n-ar avea nici un rost ca Anna Stina să fugă până la Djurgården să-l aducă înapoi.

Peste casă s-a lăsat liniştea. Până şi familiile cu care împart casa stau neclintite în pragurile lor când Anna Stina se înapoiază. Boman stă lângă pat, cu mâinile împreunate în rugăciune. Cearşaful a fost tras peste faţa Majei, şi la început Anna Stina nu pricepe de ce.

Boman își drege glasul și vorbele pe care le rostește sună tulburător de oficiale pentru glasul său tânăr.

– Anna Stina, iubita ta mamă, Maja Knapp, ne-a părăsit și fie ca Dumnezeu s-o odihnească în pace.

Mai murmură câteva cuvinte, pe care ea nu le aude. Anna Stina își simte genunchii îndoindu-se. Își pierde răsuflarea, ca și cum ar fi primit un pumn în abdomen. N-are glas, n-are nici un sunet pentru șuvoiul de gol care o umple. Lacrimile izvorăsc de la sine. Nedreptatea e mai mult decât poate să îndure. Maja Knapp, care și-a îngrijit fără nici un ajutor singura fiică atâta vreme, care a răbdat fără crâcnire disprețul celorlalți din parohie din pricina copilului din flori, care și-a măcinat în fiecare zi trupul muncind din greu, oare a îndurat toate astea ca să moară singură și fără alinare? E prea mult. Anna Stina simte cum i se cutremură tot trupul. Boman se trudește să găsească vorbele potrivite când glăsuiește din nou.

– Nu pentru Maja mă aflam aici. Am venit cu un mesaj de la pastor, și Anna Stina ar trebui să priceapă că nici unul dintre noi n-ar fi putut să știe dinainte ce ne pregătea soarta în seara asta. Cred că a fost mâna proniei cerești cea care a făcut ca Maja să aibă alături un slujitor al lui Dumnezeu în ultimele sale clipe.

Boman se oprește și trebuie să-și frece o vreme rădăcina nasului înainte să glăsuiască mai departe.

– Am primit o scrisoare cu o mărturie împotriva ta. Ca atare, ești chemată în fața Consistoriului ca să înfrunți acuzațiile de preacurvie și socotință de a duce în ispită. Pastorul vrea să vorbească mai întâi cu tine.

3

– Şi din ce trăieşti, Anna Stina?

Elias Lysander e scund şi rotofei; la aproape cincizeci de ani, e aproape la fel de gros pe cât e de înalt. Veşmântul preoţesc negru dă să crape peste piept şi pântec, iar bărbia dublă se revarsă peste guler. Odaia în care primeşte vizitatorii e slab luminată, pereţii sunt împodobiţi cu draperii de pânză, care în ultimele decenii s-au umplut de funingine şi murdărie. Ceea ce avea rostul de a crea o impresie de seriozitate şi solemnitate s-a pierdut în îngrămădeală. Cărţi şi catastife sunt puse în teancuri lângă călimări şi pipe de lut. Lysander o primeşte aşezat la birou, iar ea stă în picioare în faţa lui. Anna Stina nu l-a văzut pe pastor în afara amvonului. Pare în acelaşi timp mai mare şi, în mod ciudat, micşorat. De aproape miroase a sudoare şi a fum şi încă i se simte în răsuflare heringul mâncat de dimineaţă. În acelaşi timp, puterea pe care o are e mai vizibilă acum, când nu e îndreptată asupra unei mulţimi, ci a ei singure. Vocea e aceeaşi, puternică, deprinsă să fie ascultată. Nu-şi poate opri vocea să tremure când îi răspunde.

– Vând fructe dintr-un coş şi mi se îngăduie să păstrez o parte din câştig.

Lysander încuviințează, ca și cum acest răspuns ar adeveri ceea ce știa deja. Lasă să treacă o vreme înainte să continue și o privește țintă pe Anna Stina, care nu știe dacă să-și plece privirea sau nu.

– Ajutorul meu, Boman, mi-a spus că mama ta, Maria Knapp, a plecat dintre noi.

– Maja. Numele mamei mele este Maja.

Vocea Annei Stina e joasă și slabă. Lysander îi aruncă o privire veninoasă din ochii săi albaștri, cu vinișoare roșii, lui Olof Boman. Acesta stă într-un colț, cu mâinile la spate, și se preface că n-a observat. Anna Stina își îndreaptă spatele în tăcerea apăsătoare.

– A fost.

Lysander își leapădă iritarea. Ușurarea lui Boman la această abatere a atenției e așa de mare, încât ne-am putea aștepta să vedem cum se mișcă acul barometrului pastorului, de care acesta se ocupă cu multă grijă.

– Domnul dă și Domnul ia înapoi, Anna Stina, și ar trebui să te aline gândul că mama ta se află acum într-un loc mai bun.

Lysander pare pe moment că nu știe cum să îndrepte discuția de la această îmbărbătare a cuiva care suferă spre chestiunea cu pricina. Încă e mahmur după seara trecută, iar seria tradițională de pahărele de la prânzișor n-a izbutit să-i ușureze durerea de cap. Destul de nemulțumit, hotărăște că, în lipsa unei soluții mai elegante, va trebui să vorbească de-a dreptul.

– Te-ai gândit cum o să trăiești în lipsa mamei tale? Maja Knapp era nemăritată, de tatăl tău n-a auzit nimeni și nu pare să existe vreun logodnic, cu toate că ai ajuns la vârsta potrivită.

A trecut de-abia o zi de când Maja a fost scoasă din casa lor pe o targă, în drum spre cimitirul săracilor din parohia Katarina. Anna Stina s-a ocupat cât de bine

a putut de înmormântare. Şi-a pus aceeaşi întrebare, şi se îndoieşte că răspunsul care n-a mulţumit-o pe ea însăşi o să-l mulţumească pe Elias Lysander.

– Poate că o să-mi pot păstra odaia, cu o chirie mică. Sau poate că proprietarul are pentru mine o odaie mai mică. În felul acesta cred că pot să mă descurc cu locuinţa şi hrana. Cred c-o să pot vinde mai mult, dacă mă lasă băcanul Jansson, şi sunt gata să lucrez mai multe ceasuri.

Lysander şi Boman schimbă între ei priviri cu tâlc.

– Şi ce soi de fructe vinzi, Anna Stina?

Fata simte ceva ameninţător în vocea lui.

– Lămâi, când sunt în magazie, ori prune şi fructe de pădure. Mere la sfârşitul verii şi toamna.

Lysander o priveşte cu asprime.

– Anna Stina, ştii ce se spune despre fetele care vând fructe din coşuri?

Ştie. Nu-l poate privi în ochi când răspunde.

– Multe dintre ele se vând pe sine şi nici vorbă să aibă fructe în coş.

Le-a întâlnit ea însăşi pe străzi şi printre curţi, a văzut fete cu care a lucrat cum coboară scările cu părul vâlvoi, cu rochiile descheiate şi cu tot atâtea fructe în coş câte erau de dimineaţă. Toate visează să-şi găsească un ţiitor. Toate ştiu poveştile. Întotdeauna i s-a întâmplat prietenei unei prietene, care acum dănţuieşte printre baroni, cu şiraguri de nestemate la gât şi cu părul buclat pieptănat aşa de înalt şi de frumos, încât candelabrele zornăie când trece ea pe alături. Unele dintre ele izbutesc în truda lor pe saltele şi pe scări mai bine decât altele. Unele o fac cu nepăsare, altele suferă, puţine rămân multă vreme. Dispar. Unde se duc, nu spune nimeni. Unele îşi lasă în urmă coşurile, nu pentru minunatele săli de bal şi înalta

societate, ci pentru o casă în care își leapădă numele de botez și își petrec zilele și nopțile pe spate, în vreme ce muștriii se înființează unul după altul între picioarele lor. Străduțele orașului au un nume pentru aceste femei căzute; li se zice fluturi de noapte, și în fiecare noapte se ivesc în roiuri.

– Anna Stina, tu și mama ta, Maja, păreați s-o duceți destul de bine, cu toate că nu era un bărbat în casă, iar tu ai fost plămădită în păcat. Trebuie să fi câștigat destul de bine din bunurile din coșul tău. Și acum stai în fața mea și zici că lămâile tale sunt ceea ce le-a plăcut așa de mult muștriilor?

Anna Stina simte cum sângele îi năvălește în obraji. Îmbujorarea sa va fi luată, probabil, drept alt semn al vinovăției. Nu știe ce să zică. Adevărului pare să-i fi fost pusă de la început eticheta de minciună. Pastorul Lysander se apleacă în față, împreunându-și degetele, și grăiește mai departe fără să aștepte vreun răspuns.

– Faci bine că nu deschizi gura, fata mea. Există martori ai vieții tale pline de păcate. Parohia Katarina n-o fi un loc prea bogat, însă dacă crezi că nimeni de pe aici nu-i gata să lupte pentru ceea ce-i drept și cuviincios, atunci te înșeli amarnic.

Elias Lysander își dă seama că și-ar dori să fi fost lăsat în pace în dimineața asta, singur cu tutunul său, într-un fotoliu cărat în grădină. Procesul îi pare pe cât de obositor, pe atât de previzibil. Cum cutează fata să-i arunce în față minciunile nerușinate, lui, care a trăit și a muncit în Katarina ani în șir și care cunoaște povestea cu de-amănuntul? Fata e o târfă, la fel ca mama, generații după generații care duc înapoi până la păcatul originar. Un soi care n-are frică de Dumnezeu, nu-i în stare să osebească binele de rău,

supus ispitei cărnii la fel ca animalele de pe pășune, păgâni care nu se închină decât la Mamona, Bachus și Venera. Pe măsură ce se scurge veacul e tot mai rău, și pentru Lysander povara se îngreunează pe an ce trece.

Furtuna de foc din '59 a aruncat parohia Maria într-o mizerie cruntă, iar când s-au ivit casele de piatră și, cu ele, noile chirii, Katarina a trebuit să-i primească pe cei mai nenorocoși. Elias Lysander e cel care trebuie să răspundă în fața lui Dumnezeu în numele acelor suflete și, oricât s-ar trudi, nu-i nicicând îndeajuns. Adunările dinaintea Consistoriului, cele în care se spală rufele mereu murdare din parohia sa în fața preoților din toate parohiile orașului, de la Klara, Maria, Jacob, Nikolai și Hedvig Eleonora – astea sunt cele mai rele. S-a deprins să se pregătească pentru aceste adunări cu câteva păhărele, dar nici măcar rachiul nu poate scădea umilința pe care o simte în fața colegilor care observă cu răutate ceea ce sare în ochi: că Elias Lysander e un păstor nepriceput al turmei sale. Încă o oiță s-a rătăcit și lui nu-i stă în puteri să facă nimic. Dintr-odată, jignirea și nedreptatea poziției sale îl copleșesc.

– Anna Stina Knapp, n-are rost să minți. Natanael Lundström și soața sa, Klara Sofia, amândoi oameni cu frica lui Dumnezeu, care au contribuit la bunăstarea parohiei prin daruri și rugăciuni, au dat mărturie în scris că ai încercat să le ademenești fiul, musul Anders Petter, la nenorocire și pierzanie. Cu momeli muierești l-ai abătut din cale, ți-ai arătat părțile rușinoase și ți-ai unduit șoldurile, oferindu-te lui și încercând în toate felurile să-l faci să-și încalce jurămintele. La fel ca multe alte muieri înaintea ta, nu vrei decât să găsești un Adam pentru Eva ta, să ispitești și să duci pe căile rătăcirii. Ceea ce faci cu coșul tău e limpede pentru

oricine, iar soții Lundström o știu prea bine. Nu văd nici un motiv să mă îndoiesc de asta.

Lysander se oprește. Gâfâie după predică și își simte inima bătând cu prea mare iuțeală. Fata stă în picioare, cu fusta sa de pânză albă, ridicată în jurul gleznelor ca să nu aducă înăuntru murdăria prin care trebuie să meargă în fiecare zi, cu fruntea aplecată sub năframa pe care și-a legat-o pe cap, tăcută și palidă. Când Lysander grăiește din nou, e ceva mai încet și din propriile motive: de data asta lasă târfele din Ladugårdslandet și de pe Brunkebergsåsen să-și rușineze păstorii sufletelor în fața adunării din catedrală.

– Cu toate că purtarea ta e rea, n-aș vrea să te văd că apari în fața Consistoriului. Ești încă tânără și ai toată neștiința tinereții, ceea ce poate să atârne în cumpănă de partea ta. Cel mai bine ar fi dacă s-ar găsi o dezlegare a acestei probleme între hotarele parohiei. Dar nu-ți putem da drumul fără ispășirea potrivită. Prin urmare, iată ce propun: te căiești pentru păcatele tale în fața mea și a ajutorului meu, Boman, îi despăgubești pe Anders Petter și familia sa prin rugăciuni de iertare și făgăduiala că o să te îndrepți, după care nu mai rămâne decât pedeapsa în bani bisericească. Întrucât ne dăm seama că nu-ți prisosesc banii și, de asemenea, nu vrem să ieși cu coșul ca să vinzi și mai multe fructe din acel soi, o să stabilim o sumă mică. Pricepi, Anna Stina?

Anna Stina simte aceeași încremenire ca lângă patul de moarte al Majei. Nu poate să răsufle, nu se poate mișca. Nu poate decât să stea neclintită, în vreme ce Olof Boman se frământă, iar fața pastorului Lysander se înroșește din ce în ce mai tare.

– Ți-ai pierdut limba? Nu pricepi cât m-am străduit să-ți cruț suferința? O să mărturisești ce ai făcut și o să ispășești pentru preacurvie!

Poate că Anna Stina face ceea ce face din pricină că are atât de puțin. Se gândește că cineva care are mai multe bunuri lumești își poate îngădui să pună un preț mai mic pe adevăr. În fața privirii furioase a lui Lysander, e ca și cum adevărul e tot ce are și descoperă, uimită, că nu vrea să-l piardă. E al său și e tot ce are pe lume. Maja Knapp e moartă, și când Anna Stina ia singura hotărâre pe care o poate lua, e pentru prima dată că simte alinare de la moartea mamei sale încoace. Acolo, în pământ, Maja zace în siguranță, neatinsă de catastrofa pe care o presimte deja Anna Stina. De pe buze i se desprinde cea mai slabă șoaptă. Cu toate acestea, e ca și cum răspunsul său ar stârni ecouri între pereții încăperii și ar pluti în aer.

– Nu.

Anna Stina închide ochii și așteaptă izbucnirea. Care nu vine. Când deschide iar ochii, totul e ca înainte. Lysander e înțepenit în fotoliul său, cu spatele prea lat pentru pernă. Boman se preface că nu există. O ură nespusă lucește în ochii îngropați în grăsime ai lui Lysander, mai înspăimântătoare acum, că e mai stăpânită. Nu mai ridică vocea. E aproape blândă.

– Piei din fața ochilor mei, Anna Stina Knapp!

Ea nu începe să plângă decât după ce s-a întors cu spatele. Își jură că aceste lacrimi vor fi ultimele. Dar e o minciună.

4

– Doi bărbaţi întreabă de tine!

Anna Stina n-o ştie pe fată decât ca Ulla. Nimeni nu-i ştie numele de familie, probabil nici măcar ea însăşi. Are nevoie de câteva clipe ca să reacţioneze la aceste vorbe gângăvite. Ulla nu-i întreagă la cap şi-i uşor să n-o bagi în seamă când vorbeşte, să nu bagi în seamă ce zice. La fel ca Anna Stina, vinde mărfuri din coş, dar mai departe la miazăzi, în parohia Maria. Băcanul Efraim Jansson are un sistem pentru fetele lui, fiecare urmează o anumită cale, şi pentru fete acestea au devenit teritorii bine păzite. Dumnezeu s-o ajute pe cea care încearcă să le încalce. Se poate aştepta să fie înghesuită într-un colţ, să i se smulgă părul, să fie bătută şi zgâriată.

Cu toate astea, uneori se întâlnesc acolo unde se încrucişează teritoriile, aşa cum se întâmplă acum. Anna Stina merge de la ţărmul Gullfjärdens până la Repslagargatan la apus şi strada Sfânta Katarina la miazăzi, Ulla în jurul lui Fatburen, unde nu vrea nimeni altcineva să pună piciorul. Se întâlnesc în vârful lui Postmästarbacken, de unde se văd ecluza şi oraşul dintre poduri. Coşul Annei Stina e aproape gol. Nădăjduieşte să poată vinde ce a mai rămas pe drumul

de întoarcere la Janssen, în josul dealului, şi poate că el o să mai aibă niscaiva marfă să-i dea. Dacă se zoreşte, mai poate să facă o tură înainte să coboare soarele.

Ulla se zgâieşte la Anna Stina cu gura căscată. Anna Stina nu ştie prea multe despre ea. Umblă cu coşul de la începutul primăverii şi săptămânile petrecute în aer liber şi-au lăsat urmele. Are pielea tăbăcită de soare şi murdărie, spatele îi e încovoiat sub povara dusă într-o singură parte. De-abia vinde cât să-şi păstreze calea, e întotdeauna mustrată când se fac socotelile, iar mărfurile care i-au rămas trebuie să fie împărţite altora care să le vândă ieftin înainte să se strice. Anna Stina a văzut-o cum iese şchiopătând din şoproane şi hambare în care bărbaţi s-au folosit de ea, cu rochia pătată şi şapca viu colorată pusă strâmb. Gândurile Annei Stina se întorc la noaptea Sfintei Valborg, la câmp şi la Anders Petter, şi se cutremură când se întreabă câte multe astfel de scene trebuie să fie în mintea Ullei. Faptul că încă n-a rămas însărcinată e o adevărată binecuvântare.

În orele lungi ale nopţii, care se scurg alene, Anna Stina a avut vreme să cugete la vorbele lui Lysander şi a încercat să-şi închipuie părţi ale poveştii de care nu poate fi sigură. Că Anders Petter trebuie să se fi înapoiat acasă în seara aceea, supărat de respingerea ei, şi că părinţii lui trebuie să fi văzut tulburarea fiului. Ştie destule despre Natanael şi Klara Sofia Lundström ca să poată ghici restul. Mama, mai ales, a privit-o de-a lungul anilor pe Anna Stina din ce în ce mai bănuitoare, deoarece prietenia ei cu Anders Petter a continuat, probabil temându-se că fiul său o să fie ispitit să facă o căsătorie nepotrivită, cu o fată săracă, în loc să aştepte să fie înaintat la rangul de ofiţer secund şi să curteze fata vreunui cetăţean de vază. Dacă Anders

Petter le-a spus orice în afară de adevăr, n-ar fi greu să gândească rău despre Anna Stina, că umblă după averea lor și că încearcă să le ademenească băiatul cel mare pe căi rele cu singurele mijloace pe care le are. Restul l-au făcut întrebările care arătau deja răspunsul. Anders Petter, cu siguranță făcut să plângă cel puțin o dată, nu mai trebuia decât să încuviințeze din cap ca să adeverească lucrul de care mama sa se temea de multă vreme.

Ulla fornăie și-i curge nasul pe buza de sus păroasă. Anna Stina e smulsă din gânduri.

– Ce fel de bărbați?

Ulla își șterge nasul pe mâneca rochiei, a cărei țesătură e rărită.

– Purtau haine ciudate. Le lipsea un ochi.

– Ce voiau de la mine?

– Au întrebat dacă știu o Anna Stina. Care, am zis, Knapp ori Andersson? Knapp, au zis. Cea care umblă cu coșul prin parohia Maria.

– Unde i-ai întâlnit? Ce le-ai răspuns?

Ulla se strâmbă, trudindu-se să-și adune gândurile ca să răspundă la două întrebări deodată.

– A fost mai devreme. Înainte de cină, că încă nu bătuse ceasul din turn. L-am auzit limpede, că mă dusesem la fântâna bisericii, că mi-era sete.

– De ce nu te-ai dus mai bine la Brunnsbacken? Dacă Balaurul te vedea la biserică, se lua iar de tine. Știi asta mai bine ca oricine.

Ulla zâmbește și își ridică, mândră, buza de sus, arătând golul lăsat de cei trei dinți din față pe care Karin Ersson – căreia îi ziceau Balaurul, deoarece cvartalul cu acest nume intră în drumul ei zilnic cu coșul – i i-a rupt, izbindu-i cu o piatră, ultima dată când Ulla s-a dus acolo unde nu era bine-venită.

– Au întrebat dac-o știu pe Anna Stina Knapp și dacă știu unde poate fi găsită. Am întrebat ce-i cu ochiul lunganului și cu piciorul scundacului și apoi scundacul a zis c-aș face mai bine să-mi țin gura și să le răspund la întrebări, în loc să-i întreb eu pe ei. Apoi am zis c-o să încerc, da' mi-i greu să-mi țin gura și să le răspund la întrebări în același timp, și atunci lunganul mi-a smuls părul.

Ulla ridică un pic șapca și-i arată Annei Stina un loc roșu și fără păr, îndărătul urechii, în care pielea capului se vede printre șuvițele încâlcite.

– M-a usturat așa de rău că am scăpat coșul din mână și aproape că m-am pus pe bocit, da' apoi mi-am zis că Anna Stina s-a purtat întotdeauna așa de frumos cu mine și m-am gândit că ăștia doi probabil că nu-i vor binele, așa că le-am zis că o știu pe Anna Stina, că-i o fată ciolănoasă cu părul negru și cocoșată care merge cu coșul dincolo de Björngården.

Descrierea nu se potrivea deloc cu părul bălai ca paiul al Annei Stina, spatele drept și calea dinspre apus, pe Repslagargatan. Pe de altă parte, nu era departe de Karin Ersson și teritoriul ei, pe lângă cvartalul Balaurului.

Cele două se despart. Anna Stina coboară zorită străzile pietruite în lumina din ce în ce mai slabă. În băcănie, Efraim Jansson e prins deja cu isprăvirea treburilor zilei și pregătirea pentru mâine. Anna Stina s-a răzgândit, nu mai vrea să se întoarcă pe calea sa ca să încerce să golească încă un coș vârfuit, iar băcanul bombăne ceva despre mărfurile care au rămas nevândute.

– Aha, domnișoara Knapp cea cu picioare gingașe vrea să meargă deja acasă să-și pudreze fața și să-și dea pe gât cu apă de trandafiri?

E deprinsă cu scânteierea lacomă din ochii lui în vreme ce se uită la cifrele din catastif.

– Reventul tău e pe ducă și n-o să mai poată fi vândut mâine la același preț. Știi asta prea bine. O să trebuiască să-ți scad diferența din plată.

Primește câteva monede în schimbul mărfurilor pe care le-a putut vinde. Mai puțin decât se aștepta.

Afară, pe Postmästarbacken, umbrele sunt lungi. Soarele coboară de cealaltă parte a crestei și lumina care rămâne ia deja culoarea roșie-gălbuie a asfințitului. Anna Stina se uită în jur cu băgare de seamă înainte să iasă în stradă, însă nu sunt bărbați care să se potrivească descrierii Ullei nici în sus, pe coastă, nici în jos, spre piață și ecluză. Anna Stina urcă spre Katarina, pe lângă cimitir și atelierul de croitorie Rutenbeck. Dincolo de ele e încâlceala de case de lemn, treceri și străduțe ale căror nume le știu doar cei care locuiesc acolo. Printre ele e coliba în care Anna Stina se teme că n-o să mai poată locui.

Îi vede în clipa în care o văd și ei. Așteaptă după colțul unei case șubrede, cu tencuiala cojită. Uniformele sunt albastre, fără revere, încheiate până la gât și cu cizme până la genunchi. Scundacul are o sabie, iar lunganul un ciomag și o bucată de sfoară. Scundacul fumează o pipă de lut și fata îl aude înjurând când întâlnirea neașteptată îl face să spargă între degete ciubucul subțire. Amândoi pornesc după ea fără o vorbă, și Anna Stina se năpustește între două clădiri. Deschizătura mică se îngustează și mai tare, dar în cele din urmă fata iese într-o curticică. Vede un bătrân olog așezat lângă zid, cioplind ceva cu un cuțitaș în ultimele clipe de lumină. Omul nu izbutește decât să scoată un strigăt de mirare înainte ca ea să ajungă în cealaltă

parte a curții și să sară peste gard. Strada e nepietruită, la fel ca aproape toate de pe acolo, n-au decât un strat de pământ plin de praf. Din spate se aude o voce – „Prindeți hoața!" – care e fie a urmăritorilor săi, care încearcă să capete ajutor, fie a bătrânului, care a învățat din experiență că, de obicei, o persoană care fuge prin Katarina are mâinile pline de bunuri furate.

Niște scânduri negeluite sunt rezemate de peretele unui hambar și deschizătura e destul de mare ca să se strecoare între lemne și perete. Așteaptă până se lasă întunericul. Când se uită afară, stelele au răsărit peste Katarina, mai multe decât poți număra și strălucitoare, dat fiind că puțini moșieri de pe acolo au catadicsit să plătească pentru felinare. Trebuie să plece, dar nu fără lucrurile sale. Încă mai are câțiva *skilling*-i puși deoparte într-o punguță împreună cu o broșă de la Maja, o brățară împletită care i-a fost dăruită de ziua numelui, câteva bile de sticlă. Mai sunt și câteva resturi de mâncare, care să-i ajungă vreo două zile. Destul ca să traverseze ecluza și să se facă pierdută în orașul dintre poduri sau pe dealurile de dincolo de Norrbro.

Se furișează pe lângă ziduri și face un ocol mare ca să nu se întoarcă pe unde venise. Casa are mai multe uși principale, căci ivirea mai multor pereți înăuntru a îngăduit să se mute și mai multe familii. Anna Stina merge de-a lungul unuia dintre șanțuri, care slujește de rigolă, și intră printr-o gaură din gard. Stă o vreme nemișcată în iarbă, pândind orice mișcare. Nu se aude nimic.

Ușa folosită de ucenicul de tâmplar Alm și de nevasta lui supusă e închisă, dar zăvorul e ușor de săltat cu un băț. Pășește în întunericul din hol, merge tiptil pe dușumeaua ale cărei scârțâieli sunt acoperite de

sforăitul lui Alm și și ajunge la ușa odăii pe care o împărțise cu mama sa, Maja. N-are nevoie să vadă ca să găsească ceea ce caută. Când dă să iasă, se oprește. În bucătărie are o oală de aramă, veche, însă cumpărată la un preț pe care l-au plătit în câteva luni. Întinde mâna spre sobă, când oțelul unei săbii îi atinge umărul.

– Of, Anna Stina. Începeam să credem că n-o să vii acasă în noaptea asta. Nu-i așa, Tyst?

Când ochii i se deprind cu întunericul, vede că scundacul e cel care vorbește. Lunganul, pe nume Tyst, bălmăjește ceva și scundacul ridică din umeri.

– Omul n-a mai pus două vorbe laolaltă de când rușii l-au speriat așa de tare, că și-a pierdut graiul. Cât despre mine, răspund la numele de Fischer și limbuția mea e mai mult decât suficientă și pentru el, spre încântarea tuturor. Fii așa de bună și așază-te pe banca asta până aprinde Tyst o lumânare. Poate chiar ai prin sacul tău o îmbucătură, ceva, pentru noi.

Tyst scoate scântei dintr-un amnar și mormăie când una dintre ele aprinde fitilul și flacăra luminează încăperea. Una dintre orbitele lui e o gaură. Fischer, scund și îndesat, cu părul rar pieptănat peste chelie și o mustăcioară cănită, care nu poate să ascundă cicatricea de pe buză, scotocește prin sacul fetei cu vădit dezgust. Piciorul stâng, cu genunchiul țeapăn, e întins în față.

– Pește putred și legume stricate. Mă rog, măcar e aici un pumn de boabe de cafea. Tyst, dacă ai putea să aprinzi soba, ne-am face ceva de băut.

Pe poliță e o râșniță de cafea mică și urâtă. Fischer o ia, o pune pe genunchi și pocnește din degete ca să-i atragă atenția Annei Stina. Ține în pumn câteva boabe de cafea.

– Uite aici o mică lecție despre cum stă treaba. Bobițele astea sunt Anna Stina Knapp și prietenele

ei care umblă pe-aicea şi-şi desfac picioarele pentru un *skilling*.

Arată spre râşniţă.

– Asta de colea e Tyst şi cu mine şi, că atare, toată autoritatea şi puterea lumească pe care le reprezentăm.

Toarnă câteva boabe între dinţii râşniţei. Boabele scrâşnesc, sfărâmându-se, când învârte mânerul.

– Asta-i ceea ce eşti pe cale să păţeşti. Poate să-ţi pară neplăcut, dar ia uite aici!

Fischer scoate sertăraşul râşniţei şi îi arată praful fin. Îl adulmecă, încântat.

– Ah! Cafea gata să fie fiartă şi băută cu plăcere de lumea bună. Curând o să fie la fel pentru tine, Anna Stina, când o să ai prilejul să-ţi îndrepţi viaţa păcătoasă.

Trece o vreme până ce cafeaua începe să fiarbă în oală. Anna Stina are ochii aţintiţi în podea. Fischer se apleacă în faţă şi lasă deoparte flecăreala. Privirea îi devine de cremene.

– Ştii cine suntem, nu-i aşa?

Anna Stina ştie. În afară de Ulla, nu-i nimeni din parohiile Maria ori Katarina care să nu-i recunoască pe bărbaţii albaştri, cel mai adesea şontorogi, schilodiţi ori vătămaţi în vreun fel care îi face nepotriviţi pentru alte posturi în rândurile păzitorilor oraşului şi oştenilor. Zi şi noapte ei vânează cerşetorii, pe cei care se îndeletnicesc cu furtişaguri, vagabonzii şi prostituatele – toţi cei care n-au vreun rost în ochii administraţiei regale. Cei mai mulţi dintre bărbaţii albaştri nu-s primejdioşi, căci cheltuiesc la crâşmă orice bănuţ pe care îl câştigă. Adesea pot fi mituiţi ori înduplecaţi să treacă cu vederea o abatere cu ajutorul aceloraşi fapte rele pe care sunt însărcinaţi să le stăvilească.

– Sunteţi Porcii.

El râde fără veselie.

– Așa ni se zice, și află că am pocnit nenorocite și mai neajutorate ca tine, micuță Anna Stina, ca să spui vorba asta mai încetișor. Străjeri, dacă nu ți-i cu supărare. Noi suntem cei care trebuie să umblăm printre zoaiele ăstor cartiere scârboase și să vă mânăm spre onoare și cinste. Elias Lysander s-a săturat până peste cap de voi, târfulițele care i-ați năpădit turma ca puricii, tot mai tinere pe an ce trece, mi se pare. Pastorul nu mai vrea să se rușineze în fața adunării din catedrală. Cu ajutorul nostru, nu trebuie s-o facă. Prindem femeile stricate contra unui comision și pastorul poate să rămână cu fața curată. Nu trebuie decât să așteptăm dimineața și o să coborâm dealul spre primăria din miazăzi, pentru o mică oprire lângă Gullfjärdens. N-o să ai mult de așteptat, vei vedea.

Anna Stina n-a cutezat să pună întrebări ale căror răspunsuri le ghicea deja, însă acum nu le mai putea stăvili. Vocea de-abia i se aude.

– Ce vreți de la mine? Unde mă duceți?

– Vrem să devii mai bună. Ba nu, mint. Tyst și cu mine vrem să fim plătiți pentru că te-am prins, și oricare ți-o fi soarta, puțin îmi pasă.

Tyst scoate un sunet între hârâit și râs, în vreme ce Fischer grăiește mai departe.

– Unde o să mergi? Tu, Anna Stina, o să fii legată cu sfoară și dusă la casa de corecție. Ești un fluture căruia tocmai i-au fost smulse aripile.

5

Totul se petrece aşa de repede cum spusese Fischer. E dusă în jos pe dealul Katarina, în aerul umed de rouă, cu o sfoară legată de încheietura mâinii drepte şi însoţită de strigătele batjocoritoare ale curăţătorului de latrine care s-ar putea să aibă într-o zi aceeaşi soartă. Aşteptarea în faţa tribunalului din miazăzi şi o audiere care se încheie cât ai bate din palme, după o mărturie minimă sub forma declaraţiei scrise pe care a depus-o deja Lysander şi a completat-o Fischer însuşi. Cu câteva vorbe mustrătoare, soarta ei e pecetluită.

Anna Stina Knapp a fost găsită vinovată de prostituţie şi socotinţa de a amăgi. Trimiterea ei la casa de corecţie este justificată de faptul că şi-a pierdut singurul tutore şi, ca atare, şi mijlocele de întreţinere, mai ales că băcanul Efraim Jansson nu mai vrea să ştie de ea. Judecătorul, roşcovan şi cu faţa buhăită, chiaun, caută să prindă pe sub cămaşă un păduche care îi umblă pe piept, în vreme ce repetă vorbele care curg cu uşurinţa practicii îndelungate.

– Curtea nădăjduieşte că priceperea la tors, căruia Knapp o să i se dedice în casa de corecţie, o să-i slujească drept temelie pentru angajarea viitoare într-o manufactură. Având în vedere aceasta, sentinţa este

de un an și jumătate, după care ea va fi, fără îndoială, o torcătoare iscusită.

Chicotește, încântat de propriile vorbe, în vreme ce lovește cu ciocanul. Cercetează păduchele pe care l-a strivit între degetul mare și arătător, apoi își șterge mâna pe poalele robei.

Anna Stina e dusă cu de-a sila din fața judecătorului, înainte să aibă timp să se împotrivească ori să pună vreo întrebare. În spatele ei e un șir lung de străjeri gata să aducă triumfal în fața legii prada din timpul nopții. O duc în tăcere pe lângă șiruri de bărbați și femei, unii așa de beți, că nu se pot ține pe picioare, alții snopiți în bătaie. Lângă primărie e Ryssgården. Fischer cască în lumina dimineții și își întinde piciorul țeapăn, ținându-se cu mâinile de șale.

– Al naibii să fiu dac-o să-mi tocesc pingelele până la Långholmen dacă pot face altfel. Hai să găsim pe cineva care să ne ducă.

Tyst încuviințează. Fischer încearcă zadarnic să-și aprindă pipa spartă, dar se oprește când vede o căruță plină cu lemne de foc, pe care o trage alene un bou, întorcându-se de la ecluză. Dă fuga spre căruțaș și, după ce schimbă câteva vorbe, îi face semn cu mâna lui Tyst. E loc pentru ei în spate, peste trunchiurile proaspăt tăiate. Fischer prinde sfoara cu care e legată Anna Stina și înnoadă celălalt capăt de una dintre bârnele care țin la locul ei încărcătura.

– Mai așteptăm pe cineva. Încă un pic, și apoi Tyst se duce s-o aducă.

Când bărbatul iese pe ușa primăriei, la capătul sforii e Karin Ersson. Balaurul. Fischer dă din cap când vede că Anna Stina o recunoaște.

– Ne-am ales şi cu ea, mulţumită idioatei ăleia cu coşul. A fost chiar mai uşor de găsit ca tine, n-a trebuit decât să ne luăm după gemetele puternice ale unui olar în călduri. Am putut s-o prindem pe domnişoara Ersson asupra faptului, carevasăzică.

Când Tyst se apropie, Anna Stina o vede pe Balaur de aproape pentru prima oară după multă vreme. Are rochia plină de noroi uscat. Spinarea strâmbă alcătuieşte o cocoaşă pe un umăr, o siluetă pe care toate fetele cu coşuri au învăţat s-o recunoască de la o poştă. Balaurul arată mai rău decât atunci când Anna Stina a văzut-o ultima oară. Trupul ei, înalt şi subţire, e mai slab după iarnă. Părul îi e atât de plin de murdăria de pe străzi, încât pare să fi încărunţit înainte de vreme. Are la ceafă un cheag de sânge. Hainele îi sunt rupte, picioarele goale şi pline de bube. Trebuie să fi dormit afară săptămâni în şir. Ochii de un albastru îngheţat îi sunt larg deschişi şi privesc ţintă. Anna Stina a mai văzut privirea asta la urşii ţinuţi în lanţ şi puşi să joace la Djurgården, în vreme ce ursarii pocnesc din bici; o furie abia înfrânată, neputincioasă şi disperată, dar mereu gata să se aprindă ca fosforul, o nebunie clădită cu grijă ca să ţină departe frica.

Tyst o îmbrânceşte pe Balaur în căruţă, după care urcă şi el. Ea furişează o privire spre Anna Stina, apoi găseşte un nod în lemn la care să se uite. Căruţaşul loveşte boul ca să se urnească şi căruţa o ia în jos pe deal. Drumul trece pe lângă închisoarea datornicilor înainte să cotească spre golf, dincolo de două mori de vânt străvechi. Când drumul face la dreapta, Anna Stina o vede pentru prima dată: Långholmen, de partea cealaltă a Spinnhusbron, căruia a auzit că i se spune Puntea Suspinelor.

*

Insula e stâncoasă și alunecoasă. Nu-i destul pământ pe acolo ca să acopere piatra de dedesubt, care se arată în petice tari, întunecate. La capătul îndepărtat al podului e o îngrămădire de clădiri, iar îndărătul lor se înalță amenințător casa de corecție. Anna Stina n-a mai văzut clădiri care să semene cu acestea în parohiile Maria sau Katarina. Cea mai apropiată de ea e turla capelei din casa de corecție. Un clopot negru atârnă singuratic sub crucea și flamura de pe acoperiș. În spate sunt aripile clădirii, cu ferestrele zăbrelite. Bătrânii spun că unele locuri își au propriile amintiri și propria putere. Anna Stina crede asta. A simțit fiori lângă eșafodul din Hammarby și lângă mormintele celor morți de ciumă, a simțit groaza care zăbovește în jurul calului de lemn și stâlpului infamiei. Ba chiar a simțit ceva în jurul fabricilor, ca și cum cărămizile ar fi îmbibate cu dușmănie. Când trece podul o cuprinde un val copleșitor al aceleiași simțiri. Din zidurile casei de corecție se prăvale peste ea un val de ură veche, care s-a adunat de zeci de ani. Oamenii au suferit aici.

Din stânga aude un sunet, ultimul fel de sunet la care se aștepta în acest decor sumbru. Cineva cântă. Vocea ajunge până departe în dimineața liniștită și îți poți da seama că acest cântăreț a fost foarte bun în tinerețe. Tonurile sunt corecte, chiar dacă vocea de bas și-a pierdut din forță.

„Zeul nopții aicea prada-și pregătește..."

Cântecul răzbate dintr-un conac înalt aflat chiar lângă drum și care are o fereastră deschisă. Clădirea e zugrăvită pe dinafară în același galben sulfuros care se poate vedea la clădirile din orașul dintre poduri, însă l-a stricat apropierea de apă. Umezeala și înghețul și-au înfipt adânc degetele în ipsos și au desprins bucăți

mari. Când căruța de apropie de clădirea principală, Anna Stina vede că e în aceeași stare. Vocea se pierde în spatele lor.

„În hăul cel întunecat, acolo calea mea coteşte...“

Vizitiul opreşte boul. Fischer şi Tyst le dezleagă pe fete şi le împing de la spate. Fischer aruncă priviri iuți într-o parte şi în cealaltă înainte să-i vorbească vizitiului.

– Aşadar, prietene, acum e vremea plății. Fetelor, vă rog să vă săltați fustele pentru omul ăsta cumsecade, şi vă rog să nu vă zgârciți la bacşiş.

Balaurul şovăie, dar apoi ridică din umeri, râde tare şi scoate limba la căruțaş, în vreme ce face ce i s-a spus. Anna Stina are acelaşi sentiment pe care l-a avut când stătea în fața lui Lysander, o ranchiună cruntă pentru lucrul care i se răpeşte, atât de mărunt în ochii lumii, însă de o însemnătate nesfârşită pentru ea. Iarăşi stă ca împietrită. Strânge pumnii aşa de tare, că unghiile i se înfig în palme. Căruțaşul arată cu degetul spre ea şi dă glas nemulțumirii.

– Cum rămâne cu aia? Asta nu-i prea arătoasă şi, dacă era singură, nu băteam eu tot drumul până aici.

Fischer îi aruncă Annei Stina o privire otrăvită şi îi face semn pe tăcute lui Tyst, care îşi desprinde ciomagul de la brâu. În clipa aceea se deschide o uşă din spatele lor. Iese un bărbat în veşminte preoțeşti negre. Se opreşte când vede micul grup de lângă căruță şi aruncă o privire întrebătoare. Preotul e înalt şi slab, cu părul cărunt ciufulit. Ochii îi sunt bulbucați, cu irisul plutind în mijlocul albului, iar pleoapele clipesc cu o regularitate nefirească. Pare să simtă că se petrece ceva, chiar dacă Balaurul s-a acoperit la iuțeală. Se apropie şi se uită de la Fischer la Tyst clipind, cu evidentă neplăcere.

– Ei bine?

Fischer își scoate iute chipiul albastru și răspunde respectuos.

– Fischer și Tyst, numerele doisprezece și douăzeci și cinci din străjerii orașului. Suntem aici ca să dăm în grija inspectorului Björkman două noi torcătoare.

Preotul fornăie și se apropie până când vârful nasului său e doar la două degete de al lui Fischer. Acesta trebuie să se țină tare ca să nu se tragă înapoi.

– În grija inspectorului Björkman, zici. Nu se poate să vorbești de același inspector Björkman care-și petrece zilele zbierând arii vechi neînsemnate dintr-o vreme la fel de neînsemnată petrecută pe scena operei, poate ca un omagiu pentru Maiestatea care l-a pus în această poziție doar ca omul să-și poată îngădui sminteala care îi e mai dragă ca orice, în afară de vin și de onanie. Nu acel inspector Björkman, desigur.

Fischer stă acolo pleoștit și nu știe ce să facă. Ochii aproape că i se umplu de lacrimi când încearcă să prindă privirea preotului.

– Se pare că ți-ai pierdut limba, Fischer. În cazul ăsta o să-ți spun eu, ca să poți da un răspuns mai bun data viitoare când cineva pomenește de inspectorul Björkman. Björkman e un desfrânat, un ticălos, un porc care n-ar șovăi să intre drept în grajd ca să se împreuneze cu vacile și apoi să se tăvălească plin de pofte în mocirlă și să-i scoată din minți de spaimă pe oamenii din parohie cu sforăielile lui.

Vocea preotului se înalță tot mai mult în vreme ce vorbește. Stropi de scuipat îi zboară de pe buze ori de câte ori rostește o consoană. Anna Stina își dă seama că nu privirea lui aprigă e ceea ce a făcut ochii lui Fischer să lăcrimeze. Duhoarea de alcool pe care o răspândește

a ajuns acum până la ea, cu toate că e la vreo doi metri și dinspre apă bate un vânticel.

– Dar poate că ești făcut din același material, Fischer, dacă e să judec după burdihan.

Preotul a început să-i dea târcoale lui Fischer, cu mâinile la spate, ca și cum ar fi un comandant militar aspru în mijlocul unei inspecții.

– Ei bine, Fischer, ai aruncat vreo privire plină de jind spre vitele noastre pe drum încoace? Poate că ai zărit taurul ațâțat și ai tânjit să sari gardul și să te așezi cu fundul în sus. Animalele nu sunt oficial în grija mea și faptul că au ori ba suflete care pot fi mântuite e o chestiune pentru oameni mai înțelepți, dar îți jur că n-o să mă dau în lături să pun o vorbă pentru coborârea ta grabnică în iad, dacă așa stau lucrurile. De fapt, tocmai acolo te îndemn să te duci acum, și fără zăbavă, de îndată ce mărfurile tale au fost duse dincolo de poartă și scrise în catastif.

Fischer, a cărui frunte s-a îmbrobonat din pricina străduaniei de a-și ține firea, se repede recunoscător să dezlege brațul Annei Stina. Cu gura apropiată de urechea ei, îi șoptește vorbele de despărțire.

– Dacă mai dăm ochii vreodată unul cu altul, Anna Stina Knapp, ai face bine să te rogi la toți sfinții să mă vezi tu prima.

Le împinge, pe ea și pe Balaur, pe poartă, unde așteaptă un paznic în aceeași uniformă albastră. Preotul dispare în spatele lor către casa de lângă pod, cu mersul cumva șovăielnic și mormăind în barbă, ca și cum l-ar fi muștruluit mai departe pe Fischer, care scuipă peste umăr.

– Așadar, ăsta-i pastorul Neander. Am auzit că omul îi smintit. Acum pot să bag mâna-n foc pentru asta.

Străjerul de la poartă, un bărbat mai în vârstă cu pielea care pare făcută din petice, fără păr și sprâncene, chițcoțește răutăcios.

– Îmi pare rău s-o aud. Un camarad care-și încrucișează calea cu a lui Neander când se află în starea asta e cu siguranță ocolit de noroc.

– Care-i beleaua cu el?

– În afară de oleacă de bun-simț, a auzit de curând că baritonul nostru preferat și inspectorul casei de corecție Björkman și-a înaintat demisia și are de gând s-o ia spre Savolax.

– Dacă ne luăm după părerea pe care o are despre inspector, ai crede că asta l-ar bucura.

– Ăștia doi au o istorie încâlcită, care merge înapoi mulți ani. Pastorul a petrecut ani în șir trimițând scrisori înflăcărate de protest împotriva lui Björkman tuturor autorităților care îți vin în minte, inclusiv Maiestății Sale Sfinte, regele Gustav însuși, lucru care s-a sfârșit cu amendarea pastorului cu douăzeci de *daler*-i pentru că misiva sa a avut un ton nepotrivit pentru urechile unui monarh. Se zice că a închinat un pahar de șampanie când a auzit că regele a fost împușcat. Bănuiesc că Neander e oțărât din pricină că Björkman – mulțumită plecării – o să scape de răzbunarea pe care pastorul i-o coace de atâta vreme.

– Cine o să-i ia locul lui Björkman?

– Nu știe nimeni, dar ar putea să țină până la toamnă, dacă nu și mai mult. Cine naiba ar vrea să se așeze pe insula asta nenorocită? Björkman, desigur, a fost cu gândurile în altă parte timp de douăzeci de ani, și asta e, probabil, singura cale prin care și-a păstrat mintea întreagă. Aproape că nu l-am mai văzut prin casa de corecție din iarnă încoace. Neander face slujbele dimineața și seara, de obicei așa de beat că n-ar

putea să citească nici dacă i-ar fi viața în cumpănă, și, în orice caz, îl doare-n cot de prizonieri dacă nu pot fi muniție în războiul său cu Björkman. Pettersson e cel care conduce acest loc, după cum știi, și asta n-o să se schimbe doar pentru că o să ne vină un nou inspector.

– La naiba, ce loc împuțit mai e și ăsta! N-am prea multe lucruri pentru care să fiu recunoscător, dar faptul că n-am ajuns să bâzâi prin cuibul ăsta de viespi se numără printre ele. Ai aici două lucrătoare noi, amândouă târfe. Noroc, fetițelor!

Fischer își duce mâna la marginea chipiului, se răsucește pe călcâie și iese șchiopătând pe poartă.

6

Străjerul cu faţa arsă cheamă un camarad mai tânăr, trage zăvorul şi intră toţi trei în curtea interioară. În mijlocul ei e o fântână cu pompă. Bucăţica pătrată de cer de deasupra e aşa de departe, de parcă Anna Stina s-ar uita la ea din fundul unui puţ. Îndărătul ferestrelor din aripile clădirii, toate zăbrelite, se văd umbre aplecate asupra lucrului. În partea cealaltă a curţii e o casă care arată mai veche şi pare să fi fost clădită pentru altceva. Seamănă mai degrabă cu conacele pe care Anna Stina le-a văzut pe Södermalm, ridicate cu mai bine de un veac înainte, ca să se bucure de ele cei bogaţi. Trebuie să fi fost aici prima şi a devenit o parte a casei de corecţie când s-a zidit restul. Străjerii se opresc pe pietriş. Trebuie să aştepte aici supraveghetorul.

Acesta nu se zoreşte. Dacă Balaurul simte aceeaşi nelinişte ca Anna Stina, cu siguranţă n-o arată. În schimb, îi sâcâie pe străjerii care au fost puşi să le păzească. Ţopăie de pe un picior pe altul şi întreabă unde e latrina. Străjerii ridică din umeri.

– O să-ţi ţii gura, dacă ai vreo brumă de minte în căpăţâna aia. Petter Pettersson o să fie aici curând şi ai face mai bine să nu-l mânii.

Balaurul îi aruncă o privire furioasă şi-l maimuţăreşte, când străjerul se uită în altă parte. Aşteaptă cu toţii.

Supraveghetorul e un bărbat uriaş, fiecare dintre umerii săi e cât Anna Stina întreagă. Uniforma albastră nu i se potriveşte. Umblă cu tunica dezbumbată şi fata se îndoieşte că el ar putea s-o îmbumbe chiar dacă ar vrea. E asudat tot. Are faţa mare şi rotundă, gura se întinde de la o ureche la alta, nasul e lat şi cârn, aşa că pare un rât, iar ochii mijiţi au sub ei pungi mari. Părul des îi e înnodat strâns la ceafă. Are pielea plină de cicatrice vechi. Are o voce de bas răguşită.

– Bine aţi venit în sărmana noastră cotineaţă, puicuţele mele! Pettersson mă cheamă şi mi-s supraveghetorul ăstui loc, împreună cu camaradul meu Hybinett. Înţeleg că aţi venit aici ca să învăţaţi cum să vă dezbăraţi de purtările voastre păcătoase. Cum le cheamă?

Străjerul cel tânăr e cel care arată cu degetul şi răspunde.

– Anna Stina Knapp, Karin Ersson.

Pettersson le iscodeşte cu privirea pe amândouă. Anna Stina lasă ochii în pământ, aşa cum a învăţat că le place bărbaţilor de teapa lui. Balaurul se uită la el sfidătoare. Se leagănă, încercând să-şi înfrângă nevoia de a se uşura. Pettersson arată spre ea cu o mână la fel de mare ca o şuncă afumată.

– Care-i treaba cu domnişoara Ersson?

– Fata zice că trebuie să se uşureze.

– Aşa-i, domnişoară Ersson? Eşti, firește, deprinsă să umbli de capul tău şi să te poţi uşura când îţi vine, liberă ca o jivină din sălbăticie.

Fata nu răspunde pe dată. Anna Stina aude provocarea din vocea pe care Pettersson şi-a făcut-o blândă, dar cu o batjocură ascunsă, şi se roagă în tăcere ca

Balaurul să aibă destulă minte să nu ridice mănușa care i-a fost aruncată. Nici vorbă. Fata își ridică bărbia și scuipă răspunsul.

– Nu văd ce treabă are altcineva dacă-mi golesc băşica udului.

Colțurile gurii lui Petter Pettersson se ridică într-un zâmbet care o face pe Anna Stina să se cutremure. Un motan de fermă bine hrănit care și-a înfipt gheara într-un șoarece. El își umezește alene buzele cu vârful limbii, în vreme ce se apropie.

– Ia să mă uit mai bine.

Prinde bărbia lui Karin Ersson între degetul mare și arătător și îi răsucește fața în sus, în lumină.

– Oh, cunosc fete de soiul domnișoarei Ersson. Dau strălucire cârciumilor și bordelurilor orașului, aș zice. Îți place să dănțuiești?

Anna Stina ar vrea să-i spună fetei să nu muște momeala, să-și țină gura închisă, nădăjduind că el o să se plictisească de acest joc. Dar nu poate face nimic. Balaurul zâmbește sigură de sine.

– Nu-ncape îndoială că știu face câteva rotiri când îi vorba de dănțuit.

Pettersson se preface că e impresionat și se răsucește spre camaradul său.

– Întocmai ce gândeam eu, nu-i așa? Doar îmi cunosc fetele din casa de corecție! Ești iscusită la dănțuit, domnișoară Ersson, ori te rezemi de partener ca un sac de cartofi și te dor picioarele după o poloneză ori două?

Balaurul zâmbește batjocoritor.

– Ai în fața ochilor o fată care poate să dănțuiască noaptea întreagă, în vreme ce toți ăilalți ostenesc și se prăbușesc pe podea.

Pettersson dă din cap.

– Asta zici tu. Aş vrea să te cred pe cuvânt, dar asta poate fi un lucru lipsit de înţelepciune, după cum am învăţat. N-ai vrea să dănţuieşti oleacă pentru mine aici?

Balaurul şovăie. După o vreme nu mai ştie ce să facă, aşa că face pe loc câţiva paşi săltaţi. Pettersson scutură din cap.

– Nu, nu. În jurul fântânii. Aşa facem noi aici, pe Långholmen. Ce-ar fi să dănţuieşti împrejur de vreo două ori, ca să vedem cât de mare ţi-e iscusinţa?

Îi oferă braţul şi face o plecăciune, îndoind un genunchi şi râcâind pământul cu piciorul. Ea se lasă condusă la fântână, unde robinetul şi pompa se apleacă peste o cadă de piatră în care se adună apa vărsată. La început, Balaurul pare nesigură, dar apoi se îmbărbătează şi, zâmbind, cuprinde în braţe un partener nevăzut şi începe să danseze într-o măsură de trei vioaie pe care o aude doar ea. Dă ocol fântânii o dată, tot învârtindu-se. Pettersson bate din palme şi fluieră.

– Ei bine, ca să vezi! Se dovedeşte că domnişoara Ersson a noastră chiar ştie să dănţuiască, de fapt. Putem să-ţi mai cerem o tură, şi cu aceeaşi tragere de inimă?

A doua tură e aproape la fel ca prima. Dar când Pettersson o cere pe a treia şi pe a patra, nu mai dansează cu acelaşi avânt. Balaurul s-a plictisit de joc şi îşi lasă braţele să spânzure, în vreme ce începe să-şi târâie picioarele. Când Pettersson bate din palme şi îi cere încă o tură în jurul fântânii, se opreşte şi încrucişează braţele.

– Acuma gata cu dansul. Nu mai e hazliu şi încă am nevoie să mă duc la latrină, ori într-un tufiş, dacă nu-i altceva. Ori doar după colţ.

Fără s-o scape din ochi pe Karin Ersson, Pettersson pocneşte din degete spre străjerul care stă lângă Anna

Stina. Fără o vorbă, acesta traversează greoi curtea și intră pe ușa din față a uneia dintre aripi. Când Pettersson grăiește iarăși, din vocea lui a dispărut orice urmă de batjocură.

– Poți să te ușurezi mai târziu. Acum o să dănțuiești. Haide, domnișoară Ersson, mai fă o tură. Curând o să se întoarcă Löf și o să ne aducă o mică surpriză. Până atunci mai ai vreme de o tură. Poate chiar două, dacă ai noroc.

Nu mai e dans, mai degrabă un fel de alergare și, din când în când, un salt. Când Löf, străjerul, se înapoiază, are pe umăr o trăistuță, iar Pettersson se apropie cu câțiva pași de Balaur. Löf îi înmânează traista și el o întinde spre Balaur cu un braț gros ca un trunchi de copac.

– Meșterul Erik e înăuntru. Într-o clipă o să vă fac cunoștință.

Scoate din traistă o curea lungă de piele împletită, cu o codirișcă solidă. E lungă de vreo doi coți și se subțiază la vârf.

– Poate că n-ai mai văzut niciodată un harapnic. N-avem nevoie de ajutorul meșterului Erik câtă vreme ții pasul frumos. Mai fă acum o tură, și un pic mai săltat, rogu-te.

Balaurul mai face trei ture și jumătate până ca Pettersson să dea prima lovitură. Fata a încetinit atât de mult, încât el poate merge alături, cu pașii lungi ai picioarelor încălțate în cizme. Pocnetele harapnicului stârnesc ecouri între zidurile curții și fiecare e urmat de țipetele fetei. Vârful subțire a atins-o deasupra gleznei și a lăsat o arsură roșie. Își mușcă buza ca să-și înfrâneze lacrimile, dar se aude din răsuflarea ei pripită că fata e gata să izbucnească în plâns. A băgat de seamă și Pettersson.

–Oh, nu-i nimic, domnişoară Ersson. Meşterul Erik poate face lucruri şi mai rele. Dănţuieşte mai departe şi o să vedem dacă nu intră şi el din nou în dans pentru o piruetă ori două.

La ferestrele din jurul curţii s-au ivit chipuri, supte şi palide. Balaurul mai dănţuieşte cinci ture până ce el o loveşte iarăşi, acum peste pulpă, aşa de tare că îi crapă pielea. După încă şapte ture Balaurul nu-şi mai poate stăpâni băşica udului şi dănţuieşte cu fusta udă. Sarea face rănile să usture şi ea începe să plângă, la început aproape neauzit, apoi din ce în ce mai tare. Curând, ţipetele pe care le scoate când primeşte o lovitură nu se mai pot deosebi de hohote. Imploră şi se vaită, promiţându-i lui Pettersson tot felul de lucruri. El nu-i dă atenţie. În cele din urmă, ea pur şi simplu îşi cheamă mama, cu strigăte prelungi, din rărunchi. După două ceasuri nu mai poate decât să se târască, în vreme ce Pettersson face să curgă o ploaie de lovituri peste coapsele şi spatele ei. Când soarele ajunge în crucea cerului, clopotul din turn începe să bată. Torcătoarele ies cu paşi târşâiţi din încăperile lor ca să meargă la masă. Unele arată cu degetul şi râd de dansul Balaurului. Cele mai multe n-au nici măcar puterea să se uite la ea.

Întreaga tărie pe care Balaurul a adunat-o în anii petrecuţi pe străzile din parohia Maria se desprinde sub loviturile harapnicului, ca şi cum Pettersson ar descoji una dintre cepele pe care Anna Stina le vindea din coşul ei. Acum nu mai rămâne decât un copil îngrozit. În vreme ce stă cu ochii închişi, uitată de ceilalţi, cu picioarele tremurând în strădania de a sta, pur şi simplu, acolo cât durează totul, Anna Stina simte cum în ea ceva se mişcă în direcţia opusă. În jurul său începe să se formeze o carapace. Aude cum un

monstru cu chip de om schingiuiește o fată ca să se distreze, și cu legea de partea lui, fără să ridice cineva vreun deget împotrivă. Pettersson e din același aluat că Anders Petter din Bärnangen, ca Lysander în biroul lui, ca magistrații din tribunale, ca Fischer și Tyst, cu ciomagul, sfoara și sabia lor. În vreme ce Balaurul desenează un cerc de sânge în jurul fântânii, Anna Stina jură că n-o să mai fie niciodată acea fată fără apărare, oricum ar vedea ea lumea. În gând și faptă, trebuie să plece din locul ăsta mârșav și trebuie s-o facă repede, înainte să se piardă pe sine și să se alăture turmei de morți-vii cu pași târșâiți care ajung să fie torcătoarele. Pentru Karin Ersson e prea târziu. Anna Stina știe că ea nu va mai fi niciodată un balaur.

Pettersson gâfâie, așa că pieptul ca un butoi i se umflă sub cămașă, în parte de oboseală, dar mai mult, își dă seama Anna Stina cu oroare, de atâtare. Se oprește ca să-și șteargă sudoarea de pe frunte și o vede pe Anna Stina stând lângă Löf, care a început să picotească așa cum stă în picioare, în arșiță.

– Hei, Jonatan! Ia-o pe asta și dă-i un pat, un loc la masă și o roată de tors. Adu-mi o sticlă când te întorci. Disciplina face sete, și ceva îmi spune că Ersson încă mai are în ea un vals ori două, chiar dacă n-ai zice când te uiți la ea.

7

Se deprinde încetul cu încetul cu obiceiurile din casa de corecție. I s-a spus să toarcă, zi după zi, cu o roată de tors alături de multe altele de același fel, care scârțâie și e șubredă după nenumărate ore de lucru cu pedala și roata. Sunt trezite la patru dimineața pentru rugăciuni, cu preotul care le-a ieșit în cale la poartă. De obicei e atât de mahmur, că mâinile îi tremură pe marginea amvonului. După aceea li se dau coji de pâine și o băutură fără alcool drept prânzișor, în aceeași încăpere în care torc, unde și dorm, în paturi înguste înșirate de-a lungul pereților. Prânzul e servit la ora douăsprezece, iar cina după ce și-au încheiat munca, e la nouă seara. Bucăți tari de carne sărată și heringi putreziți, cu tărâțe înmuiate și napi. Mâncarea e pusă pe tăvi vechi de lemn pe care încap porții pentru patru. Nu-i destulă ca să potolească foamea. Curând descoperă de ce. La fiecare masă e de față un străjer și prin el poate fi comandată mâncare în plus. El scrie comenzile într-un catastif mare. Pentru fiecare bobină, prizoniera capătă un mic salariu, cu care poate să-și cumpere mâncarea pe care n-o capătă gratis. Unt, brânză, lapte, carne care n-a petrecut luni în șir în saramură. Toate o fac. Fie asta, fie mor încetul cu încetul de foame.

Munca lor e măsurată în bobine și firul de pe o bobină are o lungime de trei mii de coți. Anna Stina izbutește în prima zi să toarcă abia o mie de coți. Întotdeauna i-a fost mai ușor să-și folosească mâna stângă decât pe cea dreaptă, și îi e greu să învețe mișcările de la roata de tors. Fibrele răsucite între degetele sale sunt ori prea groase, ori prea subțiri. Firul se rupe iar și iar. Trebuie să îmbine capetele și s-o facă iute, căci un străjer se plimbă tot timpul printre ele ca să vadă cum lucrează. Seara, își dă seama că nu învață destul de iute. Dacă nu începe să toarcă fire mai lungi și mai bune, n-o să aibă destulă mâncare, iar dacă nu mănâncă destul n-o să aibă puterea să toarcă. Știe ce înseamnă să mori de foame și știe că foamea înceteneşte atât mintea, cât și trupul.

Celelalte trei cu care mănâncă împreună sunt de vârste diferite. Una e bătrână, așa de zbârcită și îmbătrânită, încât trupul pare că i s-a încovoiat peste roata de tors, ca și cum întreaga sa ființă ar fi acum dăruită acestei ocupații și nu-i bună pentru nimic altceva. Mormăie în barbă în vreme ce toarce. Un ochi îi e acoperit de o pieliță lăptoasă. Celălalt privește în gol. Mâinile par să i se miște singure.

O femeie de aceeași vârstă cu mama Maja șade un pic mai departe. E slabă și agitată. Ori de câte ori străjerul face rondul, ochii i se îndreaptă spre bastonul lui și începe să răsufle mai iute, cu trudă. Când e în spatele ei, își trage gâtul între umeri ca să se ferească de o lovitură venită din senin. Uneori tresare așa de tare, că rupe firul de lână.

Fata care șade cel mai aproape de Anna Stina nu poate să fie mult mai mare ca ea, cu părul negru ca pana corbului și ochi la fel de negri. Stă cu capul aplecat

peste roată, însă ochii ei au propria viaţă. Ascunşi sub breton, săgetează în toate părţile şi nu le scapă nimic. Anna Stina i-a simţit urmărind-o când i s-a arătat unde să stea şi când a început să toarcă. Nu-i mai simte. Nu le-a trebuit mult ca să afle tot ce merita să fie ştiut. Când străjerul se întoarce cu spatele ca să stea de vorbă cu camaradul venit să-l înlocuiască, Anna Stina se apleacă spre fată.

– Arată-mi cum să torc.

Fără să piardă ritmul piciorului de pe pedala care mişcă roata şi trage lâna pe bobină, fata îi aruncă o privire Annei Stina. Străjerii încheie discuţia şi cel nou venit se plimbă prin încăpere. Când nu le mai poate auzi, fata răspunde în şoaptă.

– Vreau toţi banii de pe prima bobină la care te ajut.

Străjerul se răsuceşte. Trebuie să fi auzit ceva, dar nu-şi dă seama de unde şi, după ce a cercetat cu privirea cele vreo douăzeci de femei din încăpere, se dă bătut. Trece o vreme până ce Anna Stina poate să răspundă. A avut timp să se gândească la contraoferta sa.

– O să primeşti toţi banii de pe prima şi jumătate de pe a doua, însă va trebui să-mi laşi timp până la prima plată.

Fata de alături se uită la ea neîncrezătoare. Anna Stina o priveşte drept în ochi.

– Dacă nu mănânc mai mult curând, nici una dintre noi n-o să aibă de câştigat de pe urma mea.

Fata se apleacă şi întinde o mână, cu degetul mare ridicat. Anna Stina şovăie o clipă, apoi întinde şi ea degetul mare, şi când degetele li se întâlnesc, pecetluind tocmeala, adaugă:

– Dacă se rupe ori se înnoadă, o să-mi ţin banii, şi prima bobină trebuie să fie gata până dimineaţă.

Cealaltă surâde şi fornăie.

– Așa să fie, dar dacă mori de foame înainte să înveți, capăt rochia ta și tot ce lași în urmă.

Își răsucește un pic roata, ca Anna Stina să poată vedea. Lasă piciorul jos și începe să facă fiecare mișcare mai încet. Asta e de folos. Mai târziu în seara aceea, în drum spre rugăciunile de seară și în timpul lor, pot să vorbească, șușotind în strană. Numele fetei e Johanna.

– Cât ai primit? întreabă ea.

– Un an și jumătate.

Johanna chicotește fără veselie și tace o clipă, ca să se asigure că n-a atras atenția străjerului.

– Ești nouă. Aici, pedeapsa nu ni-i măsurată în ani ori zile. E măsurată în bobine. Prin un an și jumătate, judecătorul a vrut să zică o mie de bobine. Se zice că putem toarce șapte sute de bobine pe an, dacă suntem harnice. Două pe zi, șase mii de coți. Nici măcar Oaia, bătrâna chioară de lângă noi, nu poate asta, și a avut toată viața ca să învețe cum s-o facă.

Anna Stina tace în vreme ce socotește. Încearcă să vadă viitorul apropiat, să simtă lâna în mâini, cum o să devină mai pricepută la tors pe măsură ce trec zilele. Se gândește la piciorul și mâna care lucrează cât de repede pot și încearcă să-și închipuie o mie de bobine. Descoperirea e ca un pumn în stomac.

– Trei ani, ori mai mult!

Tăcerea Johannei e plină de simpatie, din partea cuiva care a făcut cândva aceeași socoteală și își amintește ce simți. Ridică din umeri.

– Poate patru ori cinci. Dacă îți faci dușmani pe aici, o să se ia în primul rând de degetele tale. Atunci o să torci o bobină într-o săptămână și o să trebuiască să furi ca să nu mori de foame. Dacă te prind, o să-ți crească pedeapsa.

În jurul lor, prizonierele picotesc, încercând să mai prindă câteva clipe de somn până să ajungă la ele străjerii care patrulează prin naos, cu bastoanele lor lungi. Fetele şed în tăcere în strane, în vreme ce pastorul Neander citeşte cu voce neclară pasaje din Biblie, până ce Johanna se apleacă iar spre urechea ei.

– De ce te-au trimis aici?

– Preacurvie. Dar nu-s vinovată. Şi tu?

– Cine-ar fi crezut că două nevinovate o să primească roţi de tors alăturate. Johanna ridică iar din umeri, în vreme ce grăieşte mai departe. Pe aici sunt ucigaşe şi hoaţe. Tot ce am făcut eu a fost să mă culc cu bărbaţi pentru câte o jumătate de *skilling*.

Sus, deasupra pătratului de cer de deasupra curţii, stelele rătăcesc pe căile lor din noaptea nu prea întunecată. După ce străjerii le-au escortat pe prizoniere de la biserică la odăile lor, pleacă şi iau cu ei felinarele, lăsându-le în beznă. Uşile odăilor sunt încuiate. Noaptea de primăvară de afară e destul de luminoasă ca să se cearnă pe ferestre şi să arunce pe podea umbrele zăbrelelor. Anna Stina e trează. Fânul din saltea duhneşte şi e plin de păduchi. Şobolanii mişună pe lângă ziduri ca să afle locurile cu cele mai multe firimituri. Noaptea face să piară acea stăpânire de sine pe care torcătoarele izbutesc s-o păstreze, cu trudă, cât străluceşte soarele. Multe dintre ele pot fi auzite gemând şi plângând. Altele sforăie ori fornăie ori vorbesc prin somn. Anna Stina simte şi ea usturimea lacrimilor, însă îşi aminteşte ce şi-a jurat şi stă cu privirea aţintită în tavan. După o vreme, în faţa ochilor încep să-i joace forme şi culori. Johanna are patul de alături. Şopteşte spre ea în întuneric, fie ce-o fi.

– Ești trează?

Trece o vreme până să primească răspuns.

– Da. Mi-e greu să adorm, cu toate că ziua de lucru e așa de lungă.

– Cine sunt celelalte două care mănâncă împreună cu noi?

Johanna oftează. Probabil pune în balanță folosul de a încerca să adoarmă cu ideea bine-venită a abaterii de la alte gânduri. Îi trebuie o vreme ca să se hotărască.

– Una din ele e Lisa. Are ceva la cap. A fost măritată, dar se spune că bărbatul ei a făcut-o să-și piardă mințile. Au găsit-o într-o dimineață umblând pe stradă goală-goluță. Ar fi putut la fel de bine să fie dusă la spitalul din Danviken, însă au trimis-o aici. Nu poate să toarcă destul de repede. E deja slabă. Sunt pariuri dacă o să trăiască până ce cade ultima frunză din castanul de pe pajiștea de afară. Nimeni nu vrea să parieze c-o să mai fie vie când vine prima zăpadă.

– Și cea bătrână?

– I se zice Oaia pentru că are barbă și pentru că bagă în gură bucățele de lână și le mestecă tot timpul. Rareori spune vreo vorbă cuiva, cu toate că mereu vorbește singură și cu cei pe care nu-i vede nimeni. E aici de mai multă vreme ca oricine. Își amintește cum arăta locul ăsta când era conacul lui Ahlstedt și nu erau aripile și capela. Ne-au împărțit, știi. Cele care au fost târfe și hoațe aici, iar cele care au făcut lucruri mai rele dincolo. Oaia a fost împreună cu cele mai rele ani în șir, dar acum e așa de bătrână, că au mutat-o aici. Și aici o să stea până o să trebuiască s-o scoată cu picioarele înainte.

– Știi de ce a ajuns în locul ăsta?

– Se zice că și-a înecat copiii într-o fântână.

*

Stau o vreme nemişcate, fără să mai spună nimic.

– Johanna, nu pot să stau aici.

Nici un răspuns.

– Trebuie să fie o cale de ieşire.

Aude iarăşi chicotitul amar.

– Nu, în ultima vreme n-a mai fost. Anul trecut două femei din colţul de sud-vest au izbutit să scoată o zăbrea de la fereastră. Şapte au cutezat să sară afară şi au fugit peste pod. A izbucnit un scandal şi a fost singura dată când l-am văzut pe inspector în casa de corecţie. Are o voce frumoasă, însă, Doamne, cât a mai răcnit şi zbierat. Au cercetat fiecare fereastră, au scos zăbrelele ruginite şi au pus altele noi. Au numărat cheile şi ni s-au dat mai mulţi străjeri. Dacă vreuna îndrăznea măcar să se uite cum nu trebuie era biciuită. De atunci a trebuit să şedem aici, la roţile noastre de tors. N-a mai izbutit nimeni să fugă.

Anna Stina simte bruma de speranţă pe care o mai avea cum pâlpâie ca o flacără în bătaia vântului. Trece o vreme până ce Johanna şopteşte ultimele vorbe.

– De fapt, a fost una. O chema Alma. Alma Gustafsdotter. Mânca în acelaşi grup cu Oaia înainte să-i iau eu locul. Dar nimeni nu ştie cum a făcut-o. Şi încă ceva: nu trece mult până când cele care au izbutit să fugă se întorc aici. Străjerii nu trebuie decât să dea de vreo două ori târcoale prin cartierele fugarelor, ne găsesc, ne leagă iar sfoara în jurul braţelor şi ajungem iar la aceeaşi roată de tors, cu poala plină de lână. Dar nu şi Alma. Ea s-a făcut nevăzută şi gata. Nimeni nu ştie cum.

De dincolo de golf se aude ţipătul jalnic al unui cufundar. Maja Knapp spunea că e glasul sufletelor marinarilor înecaţi care strigă din adâncuri, tânjind după tărâmul sfânt.

8

Se scurg două săptămâni până ce Anna Stina dă iar ochii cu Balaurul, însă când o vede o izbește faptul că ar fi putut să-și plimbe privirea peste grupurile de prizoniere fără s-o recunoască. Trupul cu brațe și picioare lungi și subțiri e acum ghemuit și gârbovit. Un picior e răsucit înăuntru, așa că Balaurul trebuie să meargă crăcănată ca să nu se împiedice. Fiecare bucățică de piele care se vede de sub rochie are o culoare de la vânăt până la galben în jurul rănilor pe jumătate vindecate. Pare că nu se poate opri din tremurat. Balaurul a devenit în câteva zile o femeie bătrână. Când întâlnește privirea Annei Stina, nu dă nici un semn că ar cunoaște-o. Dacă n-o să înceteze să tremure n-o să poată toarce, și Anna Stina a văzut deja rezultatul la alte torcătoare din încăperea sa. Încep să se miște mai încet, până ce ajung să șadă, nepăsătoare, și nu se ating de lână decât când străjerul le amenință cu bastonul. Torc din ce în ce mai puțin, nu primesc bani și nu-și pot îmbunătăți mesele și – pe măsură ce trec zilele – carnea li se topește de pe oase. În cele din urmă se prăbușesc și sunt duse la scurtul răgaz al infirmeriei, în drum spre groapă.

Anna Stina a început să ia cu sine un pic de brânză și pâine, înfășurate în mâneca rochiei, și când trece

în curte pe lângă Balaur încearcă să-i dea mâncarea înainte să vadă străjerii. Însă Balaurul se trage deoparte ca şi cum ar fi lovit-o, nedumerită şi neliniştită. Pe supraveghetor, Petter Pettersson, pare să-l distreze la nesfârşit cât de cuminţită e acum fata cea neruşinată pe care o întâlnise cu doar două săptămâni înainte. Îi place să se furişeze în spatele ei, apoi se face că sare la ea şi strigă „bau". Prietenii săi dintre străjeri râd, dar ei sunt altfel. Pedepse sunt date în fiecare zi, şi fiecare dintre ei ştie să-l învârtă pe meşterul Erik, însă nici unul cu energia şi încântarea neînfrânate ale lui Pettersson.

Johanna şopteşte că lumea a început să pună pariuri şi pe Karin Ersson. Ea nu mănâncă nici măcar ceea ce se aduce la masă şi nu-şi apără îmbucăturile când celelalte din grup i le iau din farfurie. Ar fi o minune să mai trăiască două săptămâni. Pentru Anna Stina, asta confirmă ceea ce ştie deja. A mers mai repede la ea, însă Karin Ersson nu face decât să se zorească pe o cărare pe care vor porni multe dintre ele. Ce-i drept, prizonierele sunt eliberate când roţile lor de tors au dat numărul de bobine la care au fost condamnate, însă foarte puţine dintre ele părăsesc Långholmen în adevăratul înţeles al cuvântului. Toate mor pe dinăuntru, în vreme ce trupul merge mai departe poticnit, schimbat într-un fel care se potriveşte cu viaţa din fabricile din afară. Poate că oţelirea pe care a simţit-o în sine când Balaurul era biciuită a fost prima fază a procesului. Ar putea s-o ajute să supravieţuiască, însă cu un preţ pe care nimeni n-ar trebui să-l plătească.

De-abia noaptea cutează să vorbească cu Johanna fără întreruperi, în odaia întunecată, înconjurate de plânsete şi gemete. Nici una dintre ele n-ar socoti-o

încă pe cealaltă prietenă. Johanna știe asta și Anna Stina o simte. Acel soi de relație ar putea să devină o slăbiciune, o gaură în zid prin care ar putea să pătrundă lucruri primejdioase. Aici, formarea de legături solide nu face decât să aștearnă calea tristeții și trădării. Ele se mulțumesc să se respecte una pe alta. Johanna recunoaște altă supraviețuitoare, Anna Stina a reușit să cumpere o cunoaștere care altfel ar fi costat-o mai mult. Simplul fapt că au cu cine vorbi e destul, cu un hotar în fața deschiderii inimii.

– Spune-mi mai mult despre fata care a dispărut.

– Nu știu decât ce ți-am spus deja. Pot să le întreb pe altele, dacă vrei să știi mai mult, însă poate să fie primejdios când Pettersson e atent și n-o s-o fac pentru mai puțin decât câștigul pe o jumătate de zi.

Anna Stina se pricepe acum mai bine la tors, având exemplul Johannei. E la fel de departe ca celelalte de atingerea normei, dar e destul de bună ca să cumpere unt și carne la sfârșit de săptămână. Cu toate că plata pe o jumătate de bobină e un preț mare – destul ca s-o silească să se culce flămândă câteva nopți în șir –, îi e ușor să se hotărască.

– Atunci fă-o!

Visele Annei Stina sunt altfel decât înainte. Stă trează după ce răsuflarea Johannei devine regulată și adâncă, privind în sus și văzând cum iau formă gândurile sale. Mama Maja zace, palidă și moartă, în pământ. Îi vede pe Anders Petter, Lysander, magistrații, străjerii, supraveghetorul, și îi dau cu tifla de sus. Somnul se furișează spre ea. De când se știe, a visat despre focul cel mare, despre nenorocirea pe care Maja Knapp i-a povestit-o încă din copilărie, în aceeași măsură ca s-o învețe că focul e primejdios și din

pricină că Maja nu izbutea să scape de acele amintiri. Focul şi-a croit drum în visele Annei Stina, mai întâi ca izvor de groază. Acum visul e acelaşi, numai că rolurile s-au inversat. Acum ea este pălălaia, cocoşul roşu. Distruge totul în cale. Casa de corecţie, capela, odăile, conacul şi curţile, lasă totul în ruine şi simte o bucurie sălbatică. În cuptorul cu flăcări trosnind care e stomacul său îşi arde potrivnicii. Când se trezeşte cu o tresărire în întunericul nopţii, inima îi bate cu o furie îmbătătoare. Menirea casei de corecţie e s-o înveţe să toarcă lână şi să întipărească în ea strădaniile oraşului de a fi eficient şi productiv. Dar, mai mult ca orice altceva, o învaţă să urască.

Roadele întrebărilor Johannei se arată abia la sfârşitul săptămânii. Anna Stina s-a învăţat cu faptul că vocea care şopteşte de la picioarele patului n-are chip. Preferă să fie aşa. În mintea sa poate să-i dea Johannei un chip mai bun decât în realitate. Mai sănătos, mai rotund.

– Sunt câteva care-şi amintesc de Alma Gustafsdotter, cu toate că multe dintre cele care erau aici pe atunci nu şi-o amintesc, iar altele care nu erau îşi închipuie că da, după ce au auzit de ea. Torcea în aceeaşi aripă cu noi şi mânca în grup cu Oaia. A ajuns aici toamna trecută şi a dispărut în martie. Avea sfrenţie şi era trimisă des la infirmerie să facă baie, şi în iarnă a fost biciuită o dată, când a fost învinuită de furt. A avut noroc că nu l-a nimerit pe Pettersson.

– Şi fuga ei?

– Toată lumea e de acord într-o privinţă. Alma a şezut în strană la slujba de seară, şi-a mâncat cina la fel ca celelalte şi s-a întins în pat când felinarele au fost duse din încăpere. Însă dimineaţa patul ei era gol.

Străjerii nu știau ce să creadă. Au răsturnat încăperea cu susul în jos, au îngrămădit paturile în mijloc, au ciocănit în pereți, au tras de zăbrelele ferestrelor. Mai târziu în acea zi i-am văzut pe geam, un șir lung de bărbați care izbeau tufele cu bastoane și săbii. Însă Alma Gustafsdotter n-a mai fost găsită niciodată.

Anna Stina simte cum o săgetează dezamăgirea. Povestea nu are nimic care s-o poată ajuta, nici un amănunt care s-o ducă la aceeași evadare.

– Asta-i tot?

Aude că vocea Johannei are un nou ton de satisfacție când grăiește iarăși.

– Nu prea merită să cheltuiești jumătate din câștigul pe o zi? Liniștește-te. Mai e ceva. Am vorbit cu fata care avea patul cel mai apropiat de ușă. Zice că a știut exact ce s-a petrecut. Nu-i prea bătrână și, din păcate, nu-i prea întreagă la minte, însă zice că a fost smulsă din somn de două ori în toiul nopții, cam pe la ceasul în care a dispărut Alma. Era cineva la ușă care zgâlțâia încuietoarea, și și-a zis că-i un strigoi care încearcă să intre în odaie ca să-și astâmpere foamea. S-a întors noapte de noapte, și ea își trăgea pătura peste cap și scrâșnea din dinți. În cele din urmă, a izbutit să descuie ușa și a deschis-o. Ea a simțit curentul. După spusele ei, cineva s-a strecurat în odaie și a înfulecat-o pe biata Alma pe loc, la adăpostul beznei, apoi s-a întors în bârlogul de sub vreun bolovan.

– Ziceai că Alma a fost învinuită că a furat ceva. Ce anume a furat?

– Din câte am auzit, a fost o lingură de cositor, care n-a mai fost găsită, precum și câteva flacoane cu leacuri din infirmerie, pe care a spus că le-a luat pentru că o dureau rău măselele. Acum știi la fel de multe ca mine despre Alma Gustafsdotter, ca să nu

mai punem la socoteală şi strigoiul flămând. Ştiu că nu-i mare lucru, dar tot îmi vreau banii.

Era ceva în toate astea, Anna Stina era sigură. Faţă, lingura, infirmeria, durerea de măsele, zgâlţâirea uşii noaptea. A pus ultima întrebare.

– Ai vorbit cu Oaia?

– Pfui! Nimeni n-a vorbit cu Oaia de ani întregi. Ea nu vorbeşte decât cu sine.

A doua zi, după prânzişorul sărăcăcios, Anna Stina începe să-şi tragă treptat roata de tors mai aproape de Oaie, care priveşte drept în faţa sa cu ochiul teafăr, în vreme ce toarce cu mişcări sigure. Anna Stina se străduieşte să audă şuvoiul de vorbe bodogănite, atât de încet, încât străjerii nu se ostenesc s-o facă să tacă. Se pierde cu uşurinţă în păcănitul şi gemetele roţilor de tors, şi fata trebuie să se aplece în faţă ca să audă. Pare o incantaţie fără melodie, repetată în ritmul pedalei.

– Trei stânjeni şi trei pleoscăieli şi trei de câte zece ani, trei de câte zece ani şi trei mii de coţi de lână pe zi, toate lucrurile bune îs câte trei.

Când străjerul părăseşte încăperea un moment, şopteşte cât mai aproape de urechea Oii.

– Vrei să zici copiii tăi? Trei pleoscăieli?

Oaia se trage un pic înapoi şi îşi pierde ritmul. Ochiul teafăr se roteşte şi poposeşte pe Anna Stina, ca şi cum ar fi pentru prima oară. După o vreme se încruntă şi se apucă iar de tors. Incantaţia reîncepe după ce lucrează iar în ritmul său obişnuit.

– Trei stânjeni şi trei pleoscăieli şi trei de câte zece ani, trei de câte zece ani şi trei mii de coţi de lână pe zi, toate lucrurile bune îs câte trei.

– Eşti aici de treizeci de ani?

Oaia pare iarăși cu gândurile în altă parte și îi mai aruncă o privire Annei Stina.

– Ți-o amintești pe Alma Gustafsdotter, din toamna trecută până în primăvară? Care era în grupul tău la masă?

Oaia pare să chibzuiască ce să facă, dar în cele din urmă se apleacă spre ea, cu o scânteiere poznașă în ochiul teafăr.

– Ei zic c-am făcut-o din pricină că-i uram, știi, însă era dimpotrivă. A fost din dragoste, ca să-i cruț de toată suferința pe care le-o pregătea lumea. Fiecare zi e mai rea decât cea dinainte, și pentru asta mă bucur. De câte ori răsare soarele, se dovedește că am făcut ceea ce trebuie.

Anna Stina nu știe ce să răspundă. Dă doar din cap, iar Oaia îi face cu ochiul și se apucă iar de tors.

– Trei stânjeni și trei pleoscăieli și trei de câte zece ani, trei de câte zece ani și trei mii de coți de lână pe zi, toate lucrurile bune îs câte trei.

Anna Stina se simte deznădăjduită. Oaia e altă fundătură, încă o făptură prefăcută în praf sub călcâiul casei de corecție, fără nici o simțire, acum folositoare doar ca o prelungire a uneltelor sale. N-are rost să riște să fie prinsă de străjer în vreme ce își mută roata de tors înapoi la semnul făcut cu creta și hotărăște să aștepte până seara. Când Oaia începe iar să-i vorbească, după cină, e ultimul lucru la care se aștepta. Se întâmplă aproape pe nesimțite. În același ritm monoton ca incantația din timpul torsului. Ceea ce spune pare să fie un șir de amintiri din mulții ani petrecuți în casa de corecție.

– Ele cred că-i muncă grea să torci lână, dar n-au habar. Ele cred că nu-i multă mâncare, dar n-au habar. În anul '72, același în care regele Gustav a urcat pe

tron, au vrut să clădească iarăşi conacul lui Ahlstedt şi cele care eram aici am fost puse să cărăm şi să târâm, cu toate că trebuia să plătim pentru hrană şi veşminte... buşteni şi blocuri de piatră cioplite, mortar şi ipsos, înhămaţi la jug, oamenii mureau ca muştele, dar nu şi bătrâna Maria, ea era tare chiar şi atunci... şi-a ronţăit degetele şi pietricele când nu era altceva de mâncare... Ele cred că Pettersson îi o pacoste, da' nu-i smintit cum era bătrânul Benedictius... el şi von Torken şi bătrânul Johan Vik ne-au înfometat, ne-au muncit până cădeam moarte, la fel de sigur ca şi cum ne-am fi săpat propriile morminte... Bătrâna Maria le-a supravieţuit tuturor... inspectorul trebuia să locuiască acolo, dar n-a fost aşa...

Oaia le zâmbeşte amintirilor. Anna Stina se uită în jos la mâinile ca nişte gheare care mânuiesc fusul şi firul şi vede, cu un fior, că degetele poartă încă semne de dinţi.

– În primăvara aia n-am izbutit decât să terminăm pivniţele. A fost o vară frumoasă... unul din casa de corecţie a bărbaţilor m-a dus în tufe, şi era un tip pe cinste. A murit de foame înainte să treacă anul, dar mi-l mai amintesc... Am continuat să clădim toată vara, în vreme ce oraşul sărbătorea cu tobe şi lovituri de tun, şi când a venit toamna n-am avut timp să isprăvim totul, cu toate că Benedictius urla şi-şi smulgea părul... a trebuit să dau deoparte bolovanul pe care ajutasem să-l aducă acolo, a trebuit să facem o gaură în zidul pivniţei ca să se scurgă apa, în vreme ce casa a rămas fără acoperiş toată iarna... n-a fost destul... umezeala s-a furişat peste tot şi a umplut pereţii, curentul trecea prin gaură, şi inspectorul n-a vrut să se mute acolo, nici pastorul... acum acolo sunt saci cu napi care putrezesc...

*

Annei Stina i-a trebuit o vreme ca să cearnă vorbele auzite și să-și dea seama de valoarea lor. Când o face, sângele îi năvălește în cap și trebuie să se aplece mai aproape, ca să audă vocea Oii peste bătaia propriului puls.

– Doamnă Maria, i-ai spus asta Almei Gustafsdotter? Cealaltă fată care ședea unde șed eu acum?

Oaia pare surprinsă.

– Trei stânjeni și trei pleoscăieli și trei de câte zece ani, trei de câte zece ani și trei mii de coți de lână pe zi, toate lucrurile bune îs câte trei. Era un bărbat chipeș...

Asta era dezlegarea. Undeva exista o pivniță cu un tunel săpat în temelie, construit ca să îndepărteze apa de ploaie și zăpada topită când clădirea a stat fără acoperiș, în iarna lui '72, uitat după ce s-a reluat construcția. Alma Gustafsdotter știa asta. N-a mai trebuit decât să găsească o cale să iasă, sub acoperirea întunericului, să mute sacii cu napi, să se târască vreo câțiva coți spre libertate și să se facă nevăzută pentru totdeauna.

9

În noaptea aceea nu poate să doarmă. Încearcă să vadă lunile din trecut, în care iarna şi-a înfipt ghearele în Långholmen, când soarele se ridică trudnic deasupra orizontului ca să încălzească gheaţa din Gullfjärdens şi prizonierele trebuie să muncească aproape pe întuneric. Timpul curge leneş, timpul dintre bătaia orelor pare să se lungească şi Alma Gustafsdotter e plictisită. Îşi împinge roata de tors mai aproape de Oaie, ca să facă timpul să treacă mai repede ascultându-i bolboroselile. În ele descoperă dintr-odată o cale de scăpare.

Cât timp i-a trebuit Almei ca să-şi pregătească fuga? A venit în toamnă şi a dispărut în primăvară. Oaia poate că i-a spus povestea curând, când Alma era nouă acolo, dar în acest caz Alma a fost destul de isteaţă ca să aştepte să se dezgheţe pământul, de vreme ce era mare primejdia să dea de gaura din perete, dar astupată de gheaţă ori de un troian de zăpadă cu o scoarţă la fel de tare ca fierul, călită de vânturile îngheţate dinspre apă. Nu s-a pripit. A aşteptat primăvara.

Anna Stina încearcă să facă necunoscutul să dezvăluie paşii Almei Gustafsdotter către punctul în care a dispărut, aceeaşi cale pe care trebuie s-o urmeze ea acum. Unde e pivniţa? Găsirea ei, bănuieşte, o să

fie partea cea mai ușoară. Pivnița făcea parte dintr-o adăugire la vechea casă a berarului Ahlstedt, care a fost vândută și transformată în casă de corecție. Noua construcție cu acea pivniță trebuie să fie așezată în partea din spate a terenului. Oaia a pomenit de sacii cu napi și toată mâncarea pe care a văzut-o Anna Stina e dusă în jos pe scările casei vechi. Trebuie să fie acolo o bucătărie și toate rezervele de alimente trebuie să fie cât mai aproape cu putință. Fără să stea pe gânduri, Anna Stina se scoală din pat și merge în vârful picioarelor printre roțile de tors până la fereastră. Își lipește obrazul de geam și încearcă să privească de-a lungul clădirii spre casa lui Ahlstedt. Din acest unghi nu vede dincolo de colțul aripii lor, dar tocmai când e gata să se dea bătută observă umbra lăsată de lună care se vede limpede pe solul de pe Långholmen. Acoperișul aripii lor apare negru, se continuă cu silueta casei vechi și apoi continuă cu o aripă mai joasă care se întinde în cealaltă direcție. Iată unde e! Acolo, dedesubt, așteaptă libertatea sa. N-are nevoie decât să ajungă acolo.

Zilele trec și Anna Stina toarce mai departe, bobină după bobină, fără să numere. Însă e mai atentă la obiceiurile străjerilor, ca și la rânduielile și la felul în care merg treburile în casa de corecție. Grijile și problemele Almei au devenit ale sale. Mai întâi, e ușa încăperii, care e încuiată cu grijă în fiecare noapte. După două nopți de cugetare pune laolaltă tot ce a aflat deja, într-o poveste cu miez. Dezlegarea e lingura de cositor, pentru furtul căreia a fost biciuită Alma, dar care n-a mai fost găsită. Poate că a folosit-o ca să facă o cheie, și numeroasele vizite ale strigoiului la încuietoare au fost încercările ei să verifice rezultatul, până a fost sigură că se potrivește.

Anna Stina şi-a ciulit urechile de fiecare dată când străjerii le-au încuiat pe timpul nopţii. Încuietoarea e ruginită şi cheia de pe lanţul lor e grea şi, judecând după sunete, n-a mai fost unsă de câţiva ani buni. Cositorul e moale, şi se îndoieşte că o singură lingură ar putea să răsucească mecanismul fără să se îndoaie. Poate că Alma cunoştea o cale de a întări metalul moale. Poate că de aceea a furat leacurile pentru durere de dinţi în drumurile sale la infirmerie. Pentru Anna Stina n-are importanţă. Singurele linguri pe care le-a văzut sunt din lemn sfărâmicios, n-are nimic ascuţit cu care să lucreze şi ştie la fel de puţine despre cositor ca despre încuietori. Cu toate acestea, trebuie să afle o cale de a trece de uşa închisă în timpul nopţii. Asta-i prima piedică, prima din patru.

Mai sunt pe drum şi alte uşi încuiate? Dacă Anna Stina are dreptate, Alma trebuie să se fi descurcat cu o singură cheie. Uşa spre casa Ahlstedt din capul de sus al scării e lăsată adesea întredeschisă, ca străjerii să poată ajunge uşor la catul unde locuiesc, fără să trebuiască să treacă printr-o încăpere cu torcătoare. Dacă uşa din faţă a conacului nu-i încuiată noaptea, atunci cineva care a izbutit să iasă în curte ar trebui să fie în stare să treacă prin casa veche şi să ajungă în pivniţă. Asta trebuie să fi făcut Alma. Oare au fost rânduielile schimbate de atunci, după furia şi indignarea lui Björkman? Dacă da, Anna Stina nu vede nici un semn. Şi, în acest caz, doar o încuietoare îi stă în cale. Să ajungă în pivniţă fără să fie văzută, iată a doua piedică.

Să găsească gaura, vechiul tunel de drenare din perete, şi să treacă prin el, asta-i a treia. Bombănelile Oii n-au dezvăluit prea multe despre locul lui. Deschizătura trebuie să fie destul de mică dacă n-a fost

descoperită de supraveghetori timp de douăzeci de ani. Chiar dacă totul merge așa cum plănuise, nu-i rămâne decât restul nopții ca să găsească drumul.

A patra piedică, ultima. Nu se poate întoarce în parohiile Katarina ori Maria, unde e cunoscută și unde Fischer și Tyst, ori alți tovarăși de-ai lor, o s-o caute. Johanna a spus asta, și Anna Stina n-are nici un temei să n-o creadă. Cele care izbutesc să fugă sunt aduse curând înapoi și le crește numărul de bobine al pedepsei. Dacă ajunge de cealaltă parte a zidului, trebuie să-și găsească o nouă viață, în care să n-o mai poată ajunge prigonitorii. Cum, asta nu știe.

Când vine duminica, munca e lăsată deoparte pentru slujba lungă din capelă. Pastorul Neander, care în ultima vreme a dat rugăciunile de seară în grija ajutorului său, e în stare și mai rea decât de obicei. Uită când trebuie să fie cântați psalmii și când trebuie să fie spuse rugăciunile, când trebuie să țină predica și când trebuie să dea iertarea păcatelor. Cu mâinile tremurătoare, soarbe cu sete din vinul de împărtășanie, fără să se sinchisească dacă-l vede sau nu cineva. În timpul predicii citește din Biblie, bâlbâindu-se și clipind, cu ochii înlăcrimați de efortul pe care-l face. Citește din Evanghelia după Matei despre întoarcerea lui Iisus la Ierusalim. Au mai auzit cu toții aceste versete. Neander se trudește cu capitolul 21, în care negustătorii sunt alungați din templu.

– Scris este: Casa Mea, casă de rugăciune se va chema, iar voi o faceți peșteră de tâlhari![1]

[1] Biblia, Evanghelia după Matei, 21:13, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 1123

La aceste cuvinte, Bengt Neander se opreşte, căzând dintr-odată pe gânduri. Între sprâncene şi pielea care îi atârnă, ochii i se întunecă.

– Casa Mea. Peşteră de tâlhari.

Închide Biblia cu un pocnet destul de tare ca să-i trezească pe cei care au aţipit. Aceştia întâlnesc privirea lui furioasă îndreptată spre strane. Restul predicii nu mai vine din Cartea Sfântă, ci din capul său. Cu cât vorbeşte mai mult, cu atât se aprinde mai tare. Vocea îi creşte, până ce zbiară despre farisei şi scribi, despre neguţători şi romani, despre toţi cei care profită, în vreme ce oamenii drepţi şi blânzi suferă. Pastorul îşi arată dinţii cafenii într-un zâmbet fără veselie în vreme ce trece pe nesimţite de la vorbele despre tărâmul sfânt de acum vreo mie şapte sute de ani către ceea ce vede în ziua de azi pe Långholmen. Încercările sale de a-l înfăţişa pe inspectorul Hans Björkman ca antihrist sunt tot mai puţin ascunse. Adoratorii lui Satana or avea ei voci frumoase, însă limbile le sunt despicate, au adus arta înşelăciunii şi linguşirii pe cele mai înalte culmi.

Când nimeni dintre cei de faţă, nici măcar cel mai sărac cu duhul dintre prizonieri, nu mai poate să nu-şi dea seama despre cine-i vorba, ajutorul lui se simte obligat să-l salveze pe Neander de sine însuşi, iar când dregerea sonoră a glasului se dovedeşte neputincioasă în faţa vocii tunătoare a pastorului, nu vede altă cale decât să sune mai devreme clopoţelul. Neander îşi recapătă stăpânirea, cu un efort uriaş.

La fel ca toţi ceilalţi, Anna Stina ascultă cu uimire tiradele pastorului. Apoi îşi dă seama că el ar putea să-i fie colacul de salvare, acest bătrân înveninat care-şi află mângâierea în băutură, pentru că rămâne fără răzbunare, în ciuda tuturor protestelor. Îşi aminteşte vorbele străjerilor din prima sa zi aici: în curând Hans

Björkman n-o să mai fie inspector, după douăzeci de ani de cârmuire proastă. Curând o să plece în Finlanda. Îi e greu să stea nemișcată în strană până la sfârșitul slujbei. Ca să izbutească, va trebui să facă totul cu iuțeală și să aibă norocul de partea sa, pentru că în clipa în care se va spune „amin" străjerii vor mâna prizonierii în curte, și de acolo spre odăile lor.

S-a sfârșit. Se ridică toți și încep să-și târșâie pașii spre culoarul dintre strane. Cu picioarele tremurânde, își croiește drum printre trupuri spre altar, unde Neander își toarnă pe gâtlej ultimele picături de vin din potir. Petter Pettersson, supraveghetorul, stă chiar în față, urmărind scena în vreme ce capela se golește. E la fel de mare cum și-l amintea și îi stă în cale. Acum dă cu ochii de ea, cu un amestec de surprindere și mânie. Ea n-are timp să gândească, se trage brusc spre stânga, se strecoară pe sub brațele lui și îl strigă pe pastorul Neander.

– Și dacă ar fi o cale prin care Domnul să-i pedepsească pe negustători pentru păcatele lor înainte ca ei să plece din templu?

Atât izbutește să spună înainte ca Pettersson s-o prindă cu o mână de gât. Aproape că o saltă de pe podea, și ea închide ochii în vreme ce el ridică mâna ca s-o pocnească peste urechi.

– Of, rușine să-ți fie, dă drumul fetei! Vocea lui Neander și-a recăpătat tăria din timpul predicii. E destul ca să-l oprească pe Pettersson. Până și domnul Pettersson știe că nu se cuvine să te porți cu cruzime în Casa Domnului, nu-i așa? Nu ți-e frică de Domnul?

Pettersson nu răspunde. Nu face decât să mijească ochii, disprețuitor.

– Ai face mai bine s-o lași jos, Petter Pettersson, și să lași la ușă un om care s-o ducă înapoi în partea din

casa de corecţie în care munceşte. Fata e împovărată de preocupări religioase. Ca păstor al sufletului ei, e răspunderea mea să-i despovărez mintea.

Pettersson fornăie, desfăcându-şi încleştarea cu o încetineală exagerată, ca ea să simtă forţa nefirească ce se întinde până în vârful degetelor lui.

– Ar trebui să ştii, pastore. Ar trebui să ştii că n-aş ridica niciodată mâna asupra unei fete lipsite de apărare... Face câţiva paşi spre ieşire, după care se răsuceşte şi priveşte ţintă în ochii Annei Stina. în Casa Domnului, vreau să zic.

Bengt Neander aşteaptă până ce trupul uriaş al lui Petter Pettersson iese pe uşa din faţă.

– Grăieşte degrabă, copila mea. Mă doare capul. N-am nici jumătate din vlaga domnului Pettersson, dar dacă nu meriţi truda o să am grijă să pleci de aici după ce ai încasat trei palme, nu numai una.

Părul lui Neander stă vâlvoi. Se pare că nu s-a spălat de câteva săptămâni. Murdăria e încrustată în fiecare zbârcitură a feţei sale, îmbătrânită înainte de vreme de veşnica arătare a dezaprobării. Sub mirosul acru de vin vărsat, Anna Stina simte băuturi mai tari. De asemenea, simte că răbdarea lui e pe terminate. Trebuie să se încumete să meargă drept la ţintă.

– Inspectorul Björkman o să plece curând de aici fără să-şi capete dreapta pedeapsă pentru păcatele sale. Domnia Ta vrei să fii unealta Domnului cât mai e timp. Eu ştiu o cale.

– Şi ce are de-a face o prizonieră cu treburile dintre inspector şi mine? Ia să te-aud.

– Inspectorul e deja cercetat după evadarea de anul trecut şi până acum nimeni n-a mai izbutit să fugă,

cu noile măsuri de siguranță. Dacă ar fugi cineva, el ar fi umilit, și poate că destul de mult ca să-și piardă și poziția nouă, și pe cea de față.

Se agață de un fir de pai, însă nădăjduiește că are dreptate. Neander îi aruncă o privire care e în același timp vicleană și aspră. O pofte ște să intre în altar, după ce-i face semn străjerului de la ușă să stea unde se află. Nici nu intră bine, că scoate din haină o ploscuță și ia câteva înghițituri. Mirosul acru de absint face ochii fetei să lăcrimeze când el vorbește iarăși.

– Nu ești proastă, dar teamă mi-e că mă crezi mai tare decât sunt. Ca pastor, n-am putere asupra Porcilor. Nu mi-au fost încredințate niciodată cheile. Chiar dacă ar fi fost, noaptea sunt paznici la intrarea principală. Ce propui tu e un lucru la care m-am gândit deja, copila mea, și dacă mi-ar fi stat în puteri, aș fi golit până acum întreaga clădire. Ce mai contează, când după două zile târfele sunt înapoi la roțile lor de tors? Însă Björkman, blestemat fie-i numele, e destul de isteț ca să priceapă, și în acest loc a izbutit să despartă partea spirituală de cea lumească, ajutat de superiori și de prietenii sus-puși. Sper, pentru binele tău, că te-ai gândit mai departe de atât.

– Există o cale de ieșire, altă cale. Sunt sigură de ea. N-am nevoie decât de ajutor ca să descui ușa din aripa de sud-vest.

– Minți. Ce cale ar fi asta?

– În primăvara trecută a fugit o fată. Am găsit aceeași cale ca ea. E o gaură în peretele pivniței. Inspectorul Björkman trebuie să fi ascuns dispariția înainte ca vestea să se răspândească, însă, dacă acum Domnia Ta o să trimiți un raport, inspectorului n-o să-i mai reușească isprava asta.

Bengt Neander o privește îndelung, în vreme ce cugetă. După o vreme începe să se legene înainte și înapoi pe călcâie, mormăind ceva pentru sine. Mestecă, cu gândul în altă parte, o șuviță din barbă.

– Încă o fugară. După toți banii pe care inspectorul i-a cerut de la Comitet ca să domnească în harababură... măi, măi. O singură ușă, numai o cheie.

Se freacă la ochi cu arătătoarele și scuipă șuvița de barbă udă.

– Ar trebui să știi că am mai făcut așa ceva. M-am folosit de o prizonieră ca tine ca să aduc nenorocire pe capul lui Björkman, însă planul n-a izbândit. Am trimis o plângere în numele ei, însă Comitetul mi-a recunoscut scrisul. Poate c-ar trebui să învăț din propriile greșeli.

Chicotește și închină de unul singur, după care mai trage un gât din ploscă.

– Poate că-i taman dimpotrivă. Poate că singura mea greșeală a fost că am folosit o muschetă, când un tun m-ar fi slujit mai bine. Ce propui nu-i cu neputință. Trebuie să fac oarece cercetări. Când o să știu mai multe o să trimit după tine după rugăciunile de seară. Încă ceva. Ia să te văd.

Neander îi răsucește fața în sus cu mâna stângă și cu dreapta îi trage palma pe care l-a împiedicat pe Pettersson să i-o dea. Anna Stina nu se îndoiește că el nu-i la fel de puternic ca Pettersson, dar tot își simte obrazul arzând și-i țiuie urechea.

– Pentru păcatele tale, ca să pricepi că nu trebuie să mă înșeli și pentru că ăsta-i lucrul cel mai apropiat de a strânge mâna unui prizonier. Și pentru că nu vreau să se spună despre mine că am treburi necuviincioase

cu cineva ca tine. Obrazul înroșit o să vorbească de la sine.

O poftește afară și i-o dă în grijă străjerului care o așteaptă și care o înhață de braț. Ea îl aude pe Neander fredonând, în vreme ce e mânată prin curte.

10

Biroul lui Petter Pettersson, supraveghetorul, se află în colţul de nord-est al conacului Ahlstedt, cea mai bună dintre două încăperi aidoma. Alături se află cel al lui Johan Franz Hybinett, cu care Pettersson împarte îndatoririle. Cu toate că fereastra e deschisă larg către faleză şi golf, odaia e la fel de încinsă ca un cuptor în arşiţa verii, care anul acesta a venit devreme. Sudoarea curge şiroaie pe trupul voinic al lui Pettersson. Şi-a scos haina şi cămaşa, ca să se poată întinde pe pat. Priveşte ţintă în tavanul pe care cel dinaintea lui, ori cine ştie ce netrebnic o fi locuit înainte acolo, şi-a incrustat în bârne numele ori închipuirile, ca să nu-i fie urât. Colo un nume şi un an, dincolo un mădular care împroaşcă. Toate au devenit cenuşii cu trecerea anilor. Sfârşitul celui de-al doisprezecelea an al lui Pettersson ca supraveghetor pe Långholmen se apropie cu paşi iuţi. De la început a avut această odaie. A venit în '81 de la berăriile regale, unde a fost angajat după ce a fost scos din armată. De atunci a fost aici, printre camarazii în uniforme albastre şi galbene şi, cu toate că slujba de supraveghetor nu face parte, în mod oficial, din slujba de străjer, a constatat că printre schilodiţi e un neajuns faptul că n-are nici o hibă. Până şi Hybinett suferă de

urmările unei mortiere care a greșit lovitura și nu-și mai poate strânge cu totul pumnul drept.

Pettersson se rușinează de trupul său sănătos. Scoaterea lui din armată s-a datorat altor lucruri, și e convins că străjerii, care se dau în vânt după bârfe, au auzit ori i-au ghicit povestea. Pettersson a fost lăsat la vatră din pricină că a fost considerat periculos. Masiv, puternic, agresiv și pus pe uneltiri, cu o înclinație spre cruzime care îl mâna din când în când să se folosească de superioritatea fizică și să provoace suferință altora. Curând, nici un caporal nu mai voia să aibă de-a face cu el. S-au descotorosit de el cu o scuză născocită, susținând că mai devreme ori mai târziu avea să vatăme grav pe cineva. Petter Pettersson era obișnuit să fie învinuit, dar nu i se mai întâmplase asta când era nevinovat. Amintirea acestei nedreptăți îi face sângele să dea în clocot chiar și în ziua de azi. Supraveghetor al casei de corecție pe o insulă stearpă. Nu-i bun decât pentru asta.

Postul are și unele foloase, nu-i vorbă. L-a înșfăcat ca și cum ar fi râvnit la el. În '83, înainte să învețe să se stăpânească, a lovit una dintre prizoniere, pe nume Löhman, așa de tare, că a omorât-o. Era în zori, când făcea inspecția, și în loc să-și folosească glasul izbea prin paturi cu mesterul Erik. Când Löhman n-a vrut să se scoale și când, după trei ori patru lovituri, încă mai era culcată, a fost ca și cum ar fi văzut roșu în fața ochilor. A lovit și a tot lovit, folosind până la urmă partea groasă a harapnicului, nu vârful.

Löhman nu s-a mai sculat din pat. A trebuit să trimită vorbă la infirmerie, femeia stătea nemișcată, scâncind, iar seara a început să facă spume la gură și a murit. Au fost multe gata să depună mărturie împotriva lui. Björkman a fost silit să-l interogheze și,

cu toate că Pettersson a ţinut-o una şi bună că biciuirea n-avea cum să pună capăt vieţii lui Löhman, că trebuie să fi murit din pricina unei boli a plămânilor pe care a căpătat-o peste noapte, ori, în cel mai rău caz, dintr-o îmbinare a celor două, a fost încarcerat paisprezece zile, cu pâine şi apă.

Îşi aminteşte acele zile, două săptămâni nesfârşite într-o temniţă, cu foamea arzându-i stomacul. În lumina slabă retrăia fiecare lovitură, fiecare dungă pe care harapnicul o lăsase pe pielea lui Löhman, iar când a văzut iar lumina zilei şi s-a întors la îndatoririle sale, a ştiut că totul a fost cu folos. A învăţat să aibă mai multă grijă, dar nu poate trăi fără asta. Se strânge în el o încordare care nu poate fi uşurată decât cu ajutorul harapnicului. Puterea fără hotare. Trupul său uriaş înălţat deasupra uneia dintre prizonierele firave, cu pleasna în mână. Se întăreşte doar gândindu-se la asta, îşi dezbumbă pantalonii şi începe să-şi frece vintrele. Se isprăveşte iute, un strop de plăcere şi, ca întotdeauna, se simte dezamăgit.

La fel ca ceilalţi străjeri, uneori s-a luat de una dintre prizoniere şi a încolţit-o într-o parte neumblată a clădirii – la urma urmei, din pricina asta sunt ele aici şi multe dintre ele sunt gata să se culce cu oricine le dă un păhărel ori o bucată de carne. Până şi asta l-a dezamăgit. După aceea, când îşi trăgea nădragii şi îşi vâra cămaşa la loc, ea îi zâmbea, târfuliţa, ca şi cum asta i-ar fi dat putere asupra lui. El se întorcea cu spatele şi pleca, tulburat din pricini pe care nu le înţelegea cu totul.

Ceea ce prizonierele erau gata să dea nu-l interesează la fel de mult ca ceea ce poate să ia de la ele împotriva vrerii lor. Dănţuitul în jurul fântânii e cu totul altceva şi durează mai mult – e mult, mult mai

bun ca vreo câteva împingeri iuți din șolduri, o clipă de plăcere, un strănut al vintrelor. În timpul dansului el e pe altă lume. Ceilalți străjeri își feresc privirea. N-a mai dănțuit cu nimeni de la fata aia, Ersson, care s-a oferit singură, cu gura mare și cu nerușinarea ei. Astea sunt preferatele sale. Cele care mai au un pic de încredere în sine, care cred că valorează ceva. Să biciuiești morții-vii e ca și cum ai frăgezi un cotlet. Ersson a fost un răgaz bine-venit. Acum umblă șchiopătând și e scoasă din minți de spaimă. Vintrele îi tresaltă, înfierbântate, de câte ori o vede.

Pettersson gâfâie după efortul făcut. Frustrarea care-l apasă n-a fost ușurată cine știe cât de slobozire. Încordarea a început iar să crească, mai rea acum, după slujba ținută de acel bețivan de pastor, al cărui rânjet nesuferit pare întotdeauna să-l zeflemisească din coada ochiului, un bețivan bătrân care cutează să-l pună la punct în fața prizonierelor. Pieptul o să-i explodeze dacă nu-și află satisfacția curând. Știe cum. A făcut alegerea, a găsit fata, cea neobrăzată din grupul care mănâncă împreună cu bătrâna. A văzut-o în ochii ei. E acolo o sclipire de mândrie, de împotrivire. Pare curioasă, își bagă nasul peste tot. Clocește ceva, o știe. Curând o s-o poftească la danț. Curând, dar nu prea curând. Cu cât se poate ține mai mult, cu atât mai mare o să-i fie răsplata.

În aripa în care sunt bărbații, atât bătrâni, cât și tineri, cei care sunt prea bătrâni ori prea tineri ca să fie trimiși la muncă silnică, se fac pariuri. Îl cunosc pe Petter Pettersson, poate că au o oarecare înțelegere, ca de la bărbat la bărbat, pentru felul în care își potolește dorințele de care știu cu toții. Au trecut săptămâni de când a biciuit fata cea nouă, și curând vine iar vremea. Dar cine o să fie următoarea? Aceea care și-a vărsat

terciul în graba de a lua încă o coadă de hering? Aceea care a fost cea mai leneşă şi abia a făcut o bobină în toată săptămâna? Îi urmăresc cu atenţie privirea, observând asupra căror fete zăboveşte, încercând să-i ghicească gândurile. Cei care vor şi îşi permit pot să parieze din care aripă o să fie fata, din care grup de mâncare şi chiar – dacă miza e mare – cum o cheamă.

Johanna e cea care îi dă de ştire Annei Stina.

– Tu eşti favorita. De-abia or să poată plăti pariurile dacă te alege pe tine. Ei zic că l-au văzut uitându-se urât la grupul nostru de la masă ori de câte ori ieşim din încăpere. Ai venit odată cu cealaltă, cea cu care a dănţuit ultima oară, şi acum ei cred că tu o să fii următoarea.

Dănţuirea însăşi, să fie mânată în jurul fântânii până pică de oboseală şi să-i fie sfâşiată carnea cu harapnicul, nu-i ceea ce o înspăimântă pe Anna Stina. Ceea ce o înspăimântă e faptul că acum n-o să mai poată evada, după dănţuirea lui Pettersson. Supraveghetorul o fi el destul de iscusit ca să nu-şi omoare victimele, însă nu se poate spune că le lasă cu viaţa întreagă. Balaurul încă mai umblă târşâit, crăcănată, cu şoldurile vătămate, înfruntându-i pe toţi cei care au pariat că moare curând, dar nu mai vorbeşte, se teme şi de umbra sa, nu poate să doarmă din pricina coşmarurilor şi e aşa de sperioasă, că oricine o poate face să tresară. Chiar dacă rănile i s-ar vindeca, mintea sa şi-a aflat un refugiu în adâncuri, de unde n-o să se mai întoarcă niciodată. De ce s-ar descurca mai bine Anna Stina?

Rugăciunile de seară s-au încheiat. Va trebui să aştepte până dimineaţă ca să poată vorbi cu Neander şi să grăbească planurile lor. Se roagă ca Pettersson

să-și poată ține în frâu pornirile încă o zi. Când odaia e în întuneric și încuiată, nu poate să adoarmă. După răsuflarea Johannei, își dă seama că nici ea nu doarme.

– Johanna, dacă ai izbuti să fugi de aici, ce ai face ca să nu fii prinsă iarăși?

Johanna nu răspunde imediat.

– Tu clocești ceva. Poate crezi că n-am băgat de seamă, dar nu-i așa. Nu trebuie să-ți fie frică, n-o să te pârăsc.

– Există o cale de evadare, cred, și o s-o folosesc dacă am prilejul. Poți să vii cu mine.

Johanna râde.

– După încă vreo sută de bobine îmi închei pedeapsa și, dacă stau la locul meu, o să ies de aici înainte de sfârșitul verii. Dacă am tors atâta timp, pot prea bine să torc și cât a mai rămas.

Anna Stina nu poate să contrazică această socoteală. Trece un pic mai mult timp până ce Johanna răspunde la prima întrebare.

– Cele mai multe dintre cele care ajung aici nu prețuiesc prea mult. Tu ai fost o tovarășă bună, așa că o să-ți spun ceva. În copilărie aveam o prietenă. Tatăl ei avea o cârciumă și, din câte știu, încă o mai are. Îi zice Markattan și nu-i prea departe de Röda Slussen. Acum mulți ani, părinții ei au avut o neînțelegere căreia n-a izbutit nimeni să-i pună capăt, cu toate că însuși pastorul de la biserica Nikolai a încercat, și s-a isprăvit cu plecarea mamei, care a dus-o cu ea pe prietena mea. Era de pe undeva, din alt comitat, și trebuie să se fi întors acasă, la părinți. Eu mi-am pierdut prietena, dar pentru tată a fost și mai rău. I-a frânt inima. N-a mai fost el însuși de atunci, cu toate că au trecut mulți ani. Stă acolo, după tejghea, și toarnă de

băut când muşteriii cer ceva, dar e ca şi cum ar trăi într-o lume a lui. Îl cheamă Karl Tulipan şi i se zice Florarul, cu toate că cei mai mulţi dintre muşteriii săi credincioşi cred că i s-ar potrivi mai mult Floare Veştejită. Numele prietenei mele era Lovisa Ulrika. Kalle Tulipan a fost aşa de mândru când s-a născut ea, încât i-a dat numele reginei.

– Ce poveste groaznică!

– Uite ce-i, nu încerc să-ţi spun basme ca să adormi. Acum taci şi ascultă. Tu şi Lovisa trebuie să fiţi născute cam la un an una de alta. Ea avea ochii albaştri şi acelaşi păr bălai ca paiul. Dacă izbuteşti să treci de zidurile astea şi să pleci de pe Långholmen, n-o să mai fii niciodată în siguranţă pe Södermalm. Ar trebui să mergi la Karl Tulipan, la Markattan, şi să-i spui că eşti fata lui, Lovisa Ulrika, prietena din copilărie a Johannei Ulv, şi că acum te-ai întors la tatăl mult iubit, după atâţia ani.

– Dar n-ar trebui să-şi recunoască propria fiică?

– Firește. Doar nu-i prost. Însă o să te creadă, pentru că e o minciună pe care îşi doreşte mai mult ca orice altceva pe lume s-o audă.

Spre uşurarea Annei Stina, Petter Pettersson nu-i la locul său obişnuit la rugăciunile de dimineaţă. În schimb, e străjerul care a dus-o în curte, cel care a stat alături de ea când Pettersson o biciuia pe Balaur. Numele lui e Jonatan Löf, e mai tânăr ca mulţi dintre camarazii lui şi nu pare să aibă vreo hibă, în afară de o uşoară înţepeneală a spinării. Se ştie că se poartă destul de frumos şi că vinde hrană şi băutură fără să ceară un preţ exagerat. Anna Stina hotărăşte să ia iniţiativa şi, după ce se termină slujba, se duce la el, în faţa stranelor, face o reverenţă şi cere să vorbească

cu pastorul. Nu-i vine să-și creadă ochilor când el se dă deoparte, cu un zâmbet, și o lasă să se apropie de Neander, care, la rândul său, îi face semn să intre în altar, cu un mormăit iritat.

– Ce-i în capul tău, copilă proastă? Nu pricepi că lumea o să devină bănuitoare dacă tot vii să mă vezi? Încă n-am ce cheie să-ți dau.

– Trebuie să fie la noapte. La noapte, ori niciodată. În orice clipă Petter Pettersson poate să mă târască la fântână și să mă pună să dănțuiesc. După asta n-o să mai fiu în stare să mă strecor prin vreo gaură.

Răsuflarea lui Neander se îngreunează, bâjbâie după spătarul unui scaun și se așază cu o bufnitură. Își mestecă barba și se scarpină în cap, făcând să zboare mătreața. Când începe să gândească cu voce tare, ea își dă seama că e încă beat și probabil n-a dormit în patul lui între rugăciuni.

– Fir'ar să fie de treabă! Oare n-o să capăt nimic pentru toate necazurile mele? De ce mă pui la încercare, Doamne? La noapte, zice ea, dar e prea curând, prea curând. Însă Björkman, ticălosul ăla lacom, câinele ăla nesătul, curând n-o să mai poată fi atins, și plângerea a fost scrisă deja... și poate că sunt și alte căi, dar sunt oare la fel de bune...

După două minute de bolboroseală, pastorul pare să ia o hotărâre. Bate cu palma în masă.

– La naiba, fetițo, ascultă-mă bine. La noapte zici, la noapte o să fie, cu orice preț. Să stai trează și să aștepți un ciocănit la ușă. O să vină cineva s-o descuie. Apoi dispari și, orice ți se întâmplă după aceea nu mă privește, câtă vreme rămâi departe destul de mult ca Björkman să fie tras la răspundere pentru proasta cârmuire. Pricepi? Bine, șterge-o, și fie ca Iisus Hristos

şi Asmodeu şi Odin Tatăl tuturor să fie cu tine! Că altfel o să-mi dea mie socoteală.

Când Anna Stina iese în curte, condusă de Jonatan Löf, străjerul, observă că se petrece ceva. Sunt aliniaţi cu toţii, toate grupurile de la masă sunt în faţa încăperilor lor, iar Petter Pettersson se preumblă printre ele, mândru ca un păun, strălucind ca soarele. Löf o îmbrânceşte pe Anna Stina spre tovarăşele de masă şi ea se duce repede lângă Oaie, Johanna şi Lisa Nebuna. Vocea tunătoare a lui Petter Pettersson stârneşte ecouri între clădiri.

– Doamnelor şi domnilor, azi în zori a fost descoperit un furt. Şi în vreme ce staţi aşa de frumos aici, răsturnăm toate paturile ca să găsim lucrurile furate. Nimeni care nu-i vinovat n-are de ce să se teamă. Puteţi să vă odihniţi în linişte privirea pe mândreţea din faţa voastră câtă vreme se desfăşoară căutarea.

Anna Stina simte cum moare în ea orice nădejde. E prea târziu. Pettersson şi-a ales victima şi acum nu mai rămâne decât dănţuiala. O să găsească cine ştie ce lucru mărunt o fi pitit el printre păduchii umflaţi cu sânge din salteaua ei, şi oricât s-ar dezvinovăţi, n-o să aibă nici un rost. Pettersson o să pună să fie adus meşterul Erik şi o să dea pedeapsa în limitele îngăduite. Simte cum se apropie lacrimile. Îşi muşcă tare buza de jos, o durere pe care o poate alege ea însăşi.

Acum au găsit cuţitul. Un străjer triumfător îl ţine ridicat şi vine drept spre ea, cu lama legănându-se jucăuş între degetul mare şi arătător. Pettersson îl întreabă în ce pat a fost găsit. Apoi străjerul o înşfacă pe Johanna de braţ şi o târăşte la fântână, unde zâmbetul lui Pettersson se întinde de la o ureche la cealaltă.

*

E patru și jumătate dimineața. Deși a trecut mai mult de o jumătate de zi de atunci, încă se mai aud țipetele Johannei, tot mai slabe cu fiecare lovitură. Anna Stina n-are s-o mai vadă niciodată.

11

Patul de lângă Anna Stina e gol. Aşa cum au făcut cu Balaurul, străjerii trebuie să fi cărat trupul fără vlagă al Johannei la infirmerie ca să fie îngrijită cum s-o putea. Sunetele nopţii din odaie sunt mai neliniştitoare decât de obicei. Tânguieli şi frânturi de cuvinte se aud din toate ungherele, aerul tras brusc în piept, când prizonierele se deşteaptă din vise dureroase. Cele mai multe se tot răsucesc prin somn, după ce au fost silite să asculte ţipetele din curte până târziu, după-amiaza. Când Anna Stina se duce la rugăciunile de seară, în jurul fântânii sunt dâre, acolo unde Johanna şi-a târât trupul pe pământ. Zidul fântânii e plin de pete roşii care se usucă iute, lăsând urme cafenii, şi nimeni care n-a fost acolo n-ar putea ghici de unde vin. Simţămintele sale nu lasă loc oboselii. Groaza, durerea şi tristeţea pentru soarta Johannei, o şoaptă de uşurare că altcineva a luat locul care crezuse că va fi al său, urmată îndată de ruşine faţă de acest gând. Mai simte şi o panică tot mai mare, gândul că a fost prinsă în ceva ce nu mai poate opri. Anna Stina trebuie să-şi adune fiecare fărâmă de curaj pentru fugă, însă ceea ce i s-a întâmplat Johannei a făcut o tăietură adâncă, prin care i se scurge forţa. Nu în noaptea asta,

Dumnezeule, nu în noaptea asta. Și totuși, știe că nu mai este timp să schimbe ceva. Așteaptă în întuneric.

Ciocănitul e așa de ușor cum i se spusese. La început, Anna Stina nu-i sigură că a auzit bine, încă când își saltă șoldul peste marginea patului și merge tiptil la ușă, aude o cheie răsucită în broască. Ușa se deschide un pic. Cineva o așteaptă în partea cealaltă și deschide încet, fără zgomot, ușa ca ea să poată ieși, când își dă seama că fata e acolo. E Jonatan Löf, străjerul cel tânăr. Duce un deget la gură, își împinge umărul în ușă și ține de clanță, ca să nu apese balamalele când o închide la loc. Încuie, apoi îi face semn să-l urmeze.

Merg iute prin curte și în sus pe scară, spre clădirea cea veche. De la catul de sus fata aude voci și râsete. Străjerii au rămas treji până târziu, petrecând. Aude zgomote de jocuri și băut: plesnetul cărților de joc soioase pe tăblia mesei, clinchetul sticlelor și paharelor. Löf îi face semn să vină într-un loc neluminat de lângă ușă, iar el trece prin partea luminată. După ce e sigur că nu-i nimeni la parter, trec împreună printr-o bucătărie întunecată, în care mai zăbovește căldura sobei, în care Löf se oprește și aprinde cu un cărbune o mică torță, ferită cu palma făcută căuș în vreme ce merg mai departe printr-o mică sală de mese și pe un coridor. Anna Stina nu vede prea bine, căci flacăra mai degrabă o orbește decât îi luminează calea, dar își dă seama că trec în aripa nouă, cea cu temelia la construirea căreia a ajutat Oaia.

Tavanul devine mai jos și pereții sunt mai aspri sub mâna sa. Nici un domn n-a pus vreodată să fie împodobite aceste suprafețe cu zugrăveală și tapet. În spatele unei uși fără broască e o scară scârțâitoare care duce în pivniță. De un cârlig atârnă un felinar cu o lumânare mică, pe care Löf o aprinde după ce

a închis uşa în spatele lor. La poalele scării îi vorbeşte pentru prima oară.

– N-ar putea să ne audă nimeni aici, jos, cu toate că ăsta nu-i motiv să vorbim mai tare decât trebuie. Aţi avut noroc, tu şi prietenul tău, Neander. Pettersson are obiceiul să ne poftească la o petrecere după ce s-a desfătat cu harapnicul, ca să nu se ducă vreunul dintre noi să-i ciripească despre asta inspectorului Björkman. La ora asta nu mai sunt mulţi acolo, sus, care să se ţină pe picioare.

Anna Stina se uită la el şi aşteaptă. El simte întrebarea.

– Neander mi-a dat câţiva *daler*-i ca să-ţi descui uşa, să te aduc aici şi apoi să-mi ţin gura. Mi-a spus să aştept până faci ce ai de făcut. Ai felinarul care să te ajute cât o mai lumina. Lumânarea pare să ţină o oră. Poate mai mult.

Ea încuviinţează. Înainte să-i dea felinarul, el deschide uşiţa de sticlă şi îşi aprinde o pipă de lut, pe care trebuie s-o fi umplut înainte. Se aşază pe o treaptă şi îi înmânează felinarul, zâmbind.

– Noroc!

Când Löf a dispărut din cercul luminat de felinar, nu mai vede din el decât licărirea pipei. Ori de câte ori pufăie din ea, o lumină roşie îi arată faţa. Mai degrabă o mască plutind pe un fond negru decât ceva care ţine de o fiinţă vie.

Pivniţa e mare şi are ziduri care o împart în mai multe încăperi, unele având în ele despărţituri din scânduri. Aude şobolani umblând pe lângă pereţi. Ochi scânteiază şi se sting când sunt prinşi în lumină. Aerul e împuţit. Toată pivniţa e plină cu hrană, din care o parte e limpede că a fost uitată şi lăsată să putrezească.

Lăzi cu mere scofâlcite, saci cu napi, butoaie pline pe jumătate cu carne sărată al căror fund a putrezit și saramura s-a împrăștiat pe pământ. Bănuiește că de la acea carne vine mirosul cel mai urât, o duhoare grea, scârboasă, de putreziciune. Muște și molii încep să roiască în jurul felinarului, bâzâindu-i la urechi și izbindu-se de fața sa, ca și cum ar fi fost îmbătate de atâta mâncare.

Își face un plan și, trăgând din când în când cu ochiul la lumânarea care se topește, începe să meargă pe lângă pereți. Îi trebuie mai mult timp decât nădăjduise. Totul e vraiște, lucrurile sunt așezate claie peste grămadă și zac prin colțuri în mormane. Tot mereu trebuie să se lase pe burtă și să încerce să se uite prin îngrămădeală. De fiecare dată dă cu ochii de temelia de piatră.

În cele din urmă nu mai rămân decât locurile înguste dintre despărțiturile de lemn. Aici sunt stive de saci și de vechituri atât de înalte, încât nu se poate apropia, și nu-i rămâne decât să înceapă să mute lucrurile, unul câte unul. Pune felinarul pe podea cât lucrează. E greu. Învelișurile din pânză și din lemn mucegăite se sfărâmă sub povara conținutului. Curând, viermi de lemn i se târăsc pe brațe și pe umeri. De fiecare dată când flacăra pâlpâie, e sigură c-o să se stingă, lăsând-o în beznă. Încetul cu încetul, înaintează. Duhoarea se întețește. Face o cărare prin stiva de lucruri uitate de lume, până ce simte în față piatra.

Tresare când aude din nou vocea lui Löf, foarte aproape. El șade cu picioarele încrucișate lângă felinar, la câțiva pași în spatele ei. S-a mișcat atât de ușor, încât ea n-a auzit nimic, prinsă cum era cu mutarea sfărâmăturilor.

– Cum merge? N-a mai rămas multă lumină în felinar.

Ei i se pare că vede o deschizătură acolo unde peretele se întâlneşte cu podeaua.

– Neander mi-a dat anumite îndrumări despre ce trebuie să fac dacă nu găseşti la timp ceea ce căutai.

Ea se culcă pe burtă şi cercetează cu mâinile deschizătura. E mai mică decât se aştepta, şi marginea de sus e la doar două laturi de palmă deasupra podelei.

– Pastorul nu ţine să pună încă o dată la încercare soarta, ducându-te înapoi prin curte. Dacă ne zăreşte cineva care a ieşit să se uşureze, o să se termine rău pentru noi toţi.

Ea îşi întinde braţul cât poate de mult şi nu dă decât de aer. E aici. Calea spre libertate a Almei Gustafsdotter.

– Dacă nu găseşti ceea ce cauţi înainte să fie prea târziu, Neander mi-a cerut să te prind de gât, să te sugrum şi să te las lângă perete, sub câţiva saci cu napi.

Se întoarce spre el. El îşi răsuceşte mustaţa subţire între degetul mare şi arătător şi îi zâmbeşte în lumina felinarului. Plină de disperare şi triumf, îi zâmbeşte şi ea.

– E aici! L-am găsit. E un canal pentru apa de ploaie, construit când casa a stat fără acoperiş la sfârşitul anului '72. Trece pe sub zid.

El înclină capul într-o parte.

– Şi eu, care nădăjduiam în taină că n-o să găseşti nimic. Neander mi-a promis un supliment pentru osteneala de a te amuţi pe vecie, şi ar trebui să fiu cinstit. Am văzut şi alte foloase pentru mine. Acum se pare că trebuie să mă mulţumesc doar cu o parte din ele. Să-mi fie cu iertare dacă vreau s-o fac în întuneric.

Anna Stina, ești așa de slabă și de murdară, că prefer să nu mă uit la tine.

El suflă în lumânare. N-are pe unde să scape de el, care se apropie cu brațele desfăcute, o împinge pe podea, îi rupe rochia albă și ia de la ea ceea ce fata îi refuzase lui Anders Petter la Bärnangen, acum o veșnicie.

După ce a isprăvit, o lasă acolo, pe podeaua pivniței. Ea zace pe spate, cu ochii deschiși, dar e așa de întuneric, încât ar putea la fel de bine să-i țină închiși. Întunericul alcătuiește o imagine a ei, ca și cum ar pluti în aer deasupra propriului trup, un trup care ar fi putut să fie al altcuiva. Slabă, goală, murdară. Nu și-l recunoaște. Insecte se târăsc pe ea fără să le simtă. Beau sângele care a curs din ea și s-a adunat într-o baltă vâscoasă sub coapse și sub șale. Nu plânge. Nu simte nimic. Pieptul urcă și coboară și își dă seama că e încă în viață, însă are de ales. Nu mai are nevoie să trăiască. Ar fi așa de ușor. Nu trebuie decât să asculte cu atenție mișcarea ușoară a plămânilor și pulsul slab, după care să le silească prin voință să se oprească pentru totdeauna. Ar asculta-o.

Nu știe unde găsește puterea în acest loc scârbos, ce rezerve ascunse mai are în ea, dar știe că nu poate lăsa lucrurile să se sfârșească aici. Nu poate să îngăduie asta. Se hotărăște și pornește spre perete în patru labe. Durerea nu mai înseamnă nimic. O simte ca de departe. Marginile aspre ale deschizăturii îi zgârie umerii când se împinge înăuntru, cu brațele întinse deasupra capului. Trebuie să se răsucească și să intre pe spate, târându-se pe sub pământ ca o omidă, pe călcâie și omoplați. Nu trebuie să miște capul decât un pic ca

să dea cu fruntea de piatra de deasupra. Simte povara tăcută, întreaga casă apăsând greu pe această temelie. Înaintează încet, centimetru cu centimetru, până ce e înconjurată de piatră din toate părțile.

O simte în fața sa. Ceva îi stă în cale, acolo unde deschizătura se îngustează mai mult. Se pare că una dintre pietrele din tavan a alunecat și a închis trecerea. Temelia, clădită prost de prizonieri supravegheați de constructori care vor să-i coste cât mai puțin, s-a lăsat. Mâna ei e prima care îl atinge, obiectul străin strivit sub piatră, a cărui duhoare a umplut pivnița.

Ceea ce simte e un picior.

Piciorul rece, mort, al Almei Gustafsdotter.

Alma n-a părăsit casa de corecție de pe Långholmen. A ajuns până aici, însă nu mai departe, prinsă sub o piatră la jumătatea drumului spre libertate, până ce a pierit de sete și de foame și din pricina șobolanilor.

Anna Stina nu știe cât trece din noapte până ce curăță drumul. I se pare că timpul însuși a încremenit și a lăsat-o într-un coșmar pe care n-o să-l uite cât o mai trăi, un hău tremurător plin de emoții și forme și voci și zgomote. Cadavrul e moale ca noroiul. Se desface în bucăți când îl atinge. Fărâmă cu fărâmă și bucată cu bucată îl mută de acolo. În cușca pieptului, care cândva a fost destul de tare ca să rămână înțepenită între pământ și piatră, șobolanii și-au făcut cuib. Lanțurile de piatră și mortar care au ținut-o strâns pe Alma Gustafsdotter sunt ușor de slăbit acum. Oasele roase se rup cu ușurință și îi fac pe locuitorii cadavrului să fugă în toate părțile. Când calea e liberă, Anna Stina își răsucește capul într-o parte ca să se împingă pe lângă piatra care atârnă, alunecând șerpește pe sub un cioc de piatră care îi despică pielea. Încet, dar sigur,

ajunge în locul cel mai îngust. Își golește plămânii de aer, apasă, simțind mortarul care se sfărâmă pe coastele sale. Începe să vadă stele verzi, căci apăsarea o împiedică să tragă aer în piept. N-o să știe niciodată cum a izbutit să se împingă pe ultimii centimetri care despart viața de moarte. Poate că e mai subțire decât era Alma. Poate din pricină că pietrele sunt acum alunecoase, de la zemurile lăsate de cadavru. Poate că fata moartă din pivniță își proptește mâinile în tălpile ei și îi dă acea ușoară împingere de care e nevoie.

De cealaltă parte a zidului, un vânt cald bate dinspre golf. Primul lucru pe care îl vede când fața îi iese din tunel sunt scânteile stelelor pe cerul întunecat. Deasupra vede casa de corecție, însă mai sus e un cer înstelat care se întinde cât e zarea. Departe, deasupra orașului, de dincolo de mare, se aude bubuitul tunetelor. Când simte primele picături de ploaie pe pielea goală și își vede chipul oglindit în apă de pe Puntea Suspinelor, la lumina fulgerelor, știe că n-o să mai fie niciodată aceeași, n-o să mai fie niciodată Anna Stina Knapp.

12

Când vara se apropie de sfârşit, sângerarea lunară nu se arată pentru a treia oară. Prima oară nu i-a dat atenţie. Multe dintre fetele de la casa de corecţie n-au mai avut sângerare, probabil pentru că trupurile lor numai piele şi os, sleite, ştiau că trebuie să-şi păstreze şi ultima fărâmă de putere. A doua oară e la fel. Îşi spune că trupul său are nevoie de mai multă vreme ca să se refacă, chiar dacă prin grija lui Karl Tulipan a început să pună pe ea carnea pierdută. Acum trăieşte sub acoperişul lui şi îl ajută cu treburile din Markattan. Numele ei este Lovisa Ulrika. Dacă el ştie cumva că nu-i fiica sa, n-o arată decât prin faptul că îi dă pace, n-o sufocă cu dragostea părintească reaprinsă în pieptul său. Acum trăieşte din nou. A dispărut bătrânul încărunţit pe care l-a văzut prima oară, încovoiat, de parcă s-ar fi adăpostit de lume în spatele tejghelei. Zilele de glorie ale Florarului s-au întors. Râsul lui răsună prin local, în vreme ce glumeşte cu muşteriii. Buna lui dispoziţie e molipsitoare. Markattan şi-a schimbat culoarea, căci pereţii murdari sunt văruiţi, podeaua e măturată, halbele sunt spălate şi uscate. Muşteriii dau năvală. Chiar şi lume bună din Riddarhustorget a fost văzută printre muşterii la ore târzii şi când setea face să scadă deosebirile dintre oameni.

Când vine și trece a treia oară, ea știe că norocul de care a dat e osândit să piară. Fără să vrea, poartă în pântec plodul lui Jonatan Löf. Când a venit, Karl Tulipan a luat-o de mână și a dus-o sus pe deal, la Sankt Nikolai, ca să stea de vorbă cu pastorul, să-i treacă numele în catastif și să fie primită iar în parohie. Când pântecul o să-i crească, o să aducă rușinea asupra sa și asupra noului său tată.

Cei care și-o mai amintesc pe Lovisa Ulrika din copilărie și care, după vreo două pahare, zic în glumă că-i ciudat ca pometii să-și schimbe locul pe o față în câțiva ani, iar forma nasului să se schimbe așa de tare, însă și-au ținut bănuielile pentru ei la vederea bucuriei nemărginite a Florarului, curând vor zice altceva. Vor începe să vorbească despre o femeie care umblă după avere, o nețesălată care a preacurvit și a amăgit și care, în disperarea ei, e gata să facă orice ca să-și asigure un viitor, împreună cu copilul ei din flori. Până și Florarul însuși o să trebuiască să asculte de glasul judecății, când pastorul și vicarul vor veni la el în veșmintele lor negre și lungi, ca să stea de vorbă serios. Fata e o târfă, vor zice. E el așa de sigur că-i cu adevărat a lui? Mușteriii credincioși, îngrijorați pentru prima oară după atâția ani de bunăstarea lui, îl vor convinge. Ea, Anna Stina Knapp, o să fie azvârlită în stradă. De acolo, drumul înapoi la Långholmen e scurt.

A auzit că pastorul Bengt Neander nu mai e de găsit. Plângerea trimisă pentru ca Hans Björkman să fie condamnat a pus la grea încercare răbdarea deja pe sfârșite a Comitetului, și povestea lui nu se potrivea cu oasele găsite în pivniță, rămășițe omenești care, în ciuda stării lor avansate de descompunere, nu puteau fi legate decât de prizoniera dispărută, Knapp. În loc să stea pe loc așteptând să sporească bănuielile, a

fost trimis, blestemând şi împleticindu-se, pe o corabie care pleca în Anglia. Nici Björkman nu mai e la postul său. A plecat pe mare în direcţia opusă, spre Baltica. Însă Pettersson e tot acolo, ca şi meşterul Erik. O aşteaptă răbdători de partea cealaltă a golfului, ca s-o poftească la o ultimă dănţuială în jurul fântânii din casa de corecţie.

Face cunoştinţă cu el într-o seară din septembrie. E ceasul închiderii şi cei mai mulţi dintre muşteriii din Markattan nu-s greu de convins să plece. Până şi cel mai îndărătnic se lasă momit peste prag de un păhărel de plecare. Karl Tulipan s-a retras deja, încredinţat că şi-a isprăvit treburile zilei. Când ea mai trece o dată printre butoaiele puse în picioare în chip de mese, vede că a mai rămas un muşteriu, un bărbat care s-a făcut ghem într-un ungher, pe podea, ca să se încălzească la foc. E palid şi slab şi nu-i uşor să-i ghiceşti vârsta. Arată şi tânăr, şi bătrân. Părul lung e bălai, dar aşa de murdar, că nu i se desluşeşte prea bine culoarea. Faţa îi e o mască de murdărie întărită. Nu-i prima oară că dă cu ochii de el. Pluteşte printre cârciumi ca o stafie, de când se deschid şi până la închidere. Acum nu vrea să se clintească. Răsuflarea îi e scurtă şi şuierătoare, ochii închişi şi trupul încordat, ca şi cum ar vrea să păstreze bruma de căldură pe care o are. Nu reacţionează când îl înghiontește uşurel şi trebuie să se lase în genunchi şi să-i scuture umerii osoşi. Duhneşte. Sub mâini, fata simte doar oase, fără carne pe ele.

–Scoală-te. E târziu. Nu poţi să dormi aici.

Îl zgâlţâie, la început cu blândeţe, apoi mai tare, şi de-abia atunci bărbatul deschide ochii. Citeşte în ei toate emoţiile pe care le-a învăţat în acest ultim an: spaimă şi năuceală, durere din soiul celor care nu

încetează atâta timp cât stăruie amintirea, și vede că e tânăr, mai tânăr decât ar fi zis după înfățișarea măcinată de griji. Ochii i se rostogolesc în cap, pleoapele se închid iarăși și alunecă înapoi în amorțire, iar ea rămâne acolo fără să știe ce să facă.

Anna Stina deschide un pic ușa. Vântul bate aprig și în noaptea asta are dinți. Lumina de la felinarele de pe stradă abia ajunge până la pavaj. Anul se îndreaptă spre sfârșit, în orice noapte poate să cadă promoroacă. Închide ușa și pune zăvorul de lemn, aduce câțiva butuci pentru foc și suflă în jarul care s-a ascuns în cenușa din vatră. Pune pe sobă un ceaun de aramă cu apă și săpun, și când apa s-a încălzit îi spală fața cu o cârpă.

Murdăria întărită se topește și dispare. Dedesubt, el nu-i decât un băietan, un pic mai mare ca ea. Își vine încet în fire și, cu toate că beția îl împiedică să-și stăpânească bine trupul, face tot ce poate ca s-o ajute să-i scoată cămașa, ca s-o poată înmuia și s-o spele. Apa din lighean se înnegrește iute. Trebuie să mai toarne. Îi dă să bea apă din fântână, apoi macină niște boabe și-i fierbe cafea într-o cană. N-a ajuns niciodată să-i placă gustul amar, dar i-a auzit pe alții spunând că te ajută să te trezești din beție. Vorbește blând cu el, încercând să-l trezească cu întrebările sale. Cu încetul, el se dezmeticește destul ca să poată vorbi.

– Mă cheamă Johan Kristofer Blix.

– Eu sunt...

Trebuie să se oprească.

– Lovisa Ulrika, Lovisa Ulrika Tulipan.

Nu vrea să-i spună despre o viață care nu-i a sa și, în ce-l privește, pare la fel de puțin dornic să vorbească despre sine.

– Casa mea părintească e în Karlskrona. Am fost ucenic chirurg acolo în timpul războiului. Am venit la Stockholm ca să-mi aflu norocul, dar ceea ce am aflat a fost... altceva.

Şed acolo, în tăcere. Ea aduce o pătură şi i-o pune pe umeri, în vreme ce cămaşa se usucă la căldura sobei. Pe neaşteptate, Anna Stina simte cum se naşte între ei o apropiere, şi asta e ceea ce o face să pună întrebarea care i-a venit pe loc în minte când el a pomenit de meseria sa.

– Se zice că există ierburi, ierburi anume pentru femeile care au rămas însărcinate fără s-o fi vrut. Din cele pe care le folosesc femeile stricate.

Nu-şi poate împiedica simţămintele să i se arate pe faţă. Nu mâhnire pentru copilul care o să fie lepădat, ci mânie când se gândeşte la tatăl lui şi la impresia de necurăţenie pe care n-a putut niciodată s-o spele. Trebuie să aştepte multă vreme răspunsul lui. În cele din urmă, el încuviinţează.

– Mă poţi ajuta să găsesc câteva?

Privirea lui se îndreaptă spre burta ei, ascunsă în faldurile rochiei peste măsură de largi, care e rezultatul unui târg norocos, ca să-i mai lase un pic de timp. Clipeşte, ca şi cum ar vedea-o pentru prima oară, şi Anna Stina vede o sclipire de alt fel în ochii lui, ceva mai mult decât deznădejde. Până şi vocea lui sună altfel când îi răspunde.

– Da. Da. Tu m-ai ajutat pe mine, o să te ajut şi eu.

13

De la sfârşitul verii încoace, Kristofer Blix trăieşte într-un fel de ceaţă, niciodată treaz, dacă-i stă în puteri. Când nu şade într-o cârciumă ori vinărie, se împleteceşte pe străduţe. Se trezeşte oriunde a adormit, pe un prag ori lângă un gard, în propriile vărsături, într-un ungher din Brända Tomten, şi când vede că nu l-a strivit nici o roată de căruţă în lumina slabă, i se pare că viaţa îi dă cu tifla. În fiecare dimineaţă, timp de câteva clipe înspăimântătoare, mahmur şi aflat între somn şi trezie, se simte iar în dormitorul umed şi rece, în faţa altei zile în care o să-l spele pe bărbatul din ce în ce mai împuţinat pe care-l are în grijă şi o să-i mai toarne alcool pe gât, o să-i pună garoul, o să taie, o să-i ducă halca lui Magnus, în şopronul lui, o să şadă tremurând într-un ungher şi o să bea până adoarme, în vreme ce umbrele coboară peste paragina bântuită a moşiei şi un huhurez se vaită în pădure. Chiar şi acum, după aceea, rachiul e singura mângâiere. Încearcă să se îmbete cât de des poate. Trupul i se ofileşte, însă miezul său e tot tânăr şi puternic. Încă mai face faţă otrăvurilor pe care le bagă în el, destul ca s-o întâlnească pe fată. O cheamă Lovisa Ulrika şi i-a cerut ajutorul. Are nevoie de el, şi

nu există nimeni altcineva. Kristofer Blix înțelege că i s-a întins un fir de aur al milostivirii în întunecimea în care își trăiește ultimele zile. Dumnezeu i-a dat posibilitatea să plătească cu o viață pentru o viață.

Fata îl lasă să stea până dimineața la Markattan. Cămașa îi este uscată și pânza așa de curată, că pare să fi fost înlocuită cu alta mai bună. Pentru prima oară de când s-a întors la Stockholm, nu pornește în căutarea băuturii. Nu mai are nevoie de ea. O ia spre marginea orașului, peste Slakthusbron, trece de piața de pește și merge spre nord, pe lângă Rännilen și Träskets. Merge în jurul Kattrumpetullen și caută ceea ce-i trebuie în Stora Skuggan, lângă Lill-Jans. Acolo, trunchiurile copacilor stau liniștite, pădurea e pustie și rece și frunzele sunt ca niște flăcări roșii și aurii. Curând vor cădea. Se apropie sfârșitul toamnei, însă caută pe pământul din jurul cioturilor și al copacilor cu rădăcinile smulse, tot felul de locuri pe care i le-a arătat cândva Emanuel Hoffman.

Se înapoiază la ea deja a doua zi, cu ierburile promise în buzunar. Fata, Lovisa, pare surprinsă, îi este greu să se deprindă cu felul deosebit în care este el acum. El refuză vinul și păhărelul de tărie, însă mănâncă lacom pâinea pe care i-o dă ea. A legat ierburile în bucheţele pe care ea trebuie să le atârne, ca să-și păstreze tăria, și îi cere fetei o oală. Îi arată pas cu pas ce să facă și se asigură că a priceput.

– Lasă fiertura să forfotească până ce apa își schimbă culoarea. S-o strecori printr-o pânză și s-o bei când s-a răcit destul. Fă câte o fiertură în fiecare seară.

– De unde să mai iau ierburi când se termină astea?

– Le culeg eu. O să ți le aduc.

Anna Stina ia prima înghițitură, părând pregătită să fie cel puțin la fel de amară ca acea cafea pe care n-o poate suferi, ori la fel de înțepătoare ca rachiul. Kristofer știe că amestecul n-are gust puternic și vede pe chipul ei ușurarea.

– Cum își fac lucrarea?

– Ierburile stârnesc un soi de sete în carnea ta, și pruncul nenăscut e cel înghițit, până ce nu mai rămâne nimic. Așa a zis maestrul meu când mi-a explicat. Dar e nevoie de mult timp. Va trebui să ai răbdare. Felul ăsta e cel mai bun, cel mai sigur.

La mijlocul lui octombrie ajunge la el vestea. Citește în *Extra Post* că a fost găsit un bărbat mort și știe că nu poate să fie altcineva. În Fatburen a fost găsit un cadavru fără brațe și picioare, fără ochi și dinți și limbă. Lucrarea sa. Kristofer se cutremură la această amintire, însă îl alină faptul că suferința la producerea căreia a ajutat s-a încheiat, în sfârșit. Spune o rugăciune pentru mort și știe că acum umblă pe altă cale. În fiecare zi merge să vadă fata, ca să se asigure că-i sănătoasă, și mai așteaptă o săptămână până să se apuce de lucrul pentru care s-a pregătit de mult. Într-o dimineață, dârdâind, își spală în râu hainele murdare, le lasă să se usuce în soarele de toamnă și se duce la Sankt Nikolai să vorbească cu pastorul. Așteaptă până ce e primit, se prezintă și spune de ce a venit.

– Vreau să mă însor.

Kristofer își spune numele și pe al Lovisei Ulrika Tulipan. Pastorul îl firitisește și-l întreabă din ce parohie vine. El răspunde că familia Blix aparține de multă vreme bisericii Fredrik și pastorul promite că o să dea de știre cât va putea de iute, ca să fie făcute strigările și acolo.

*

Kristofer nu mai poate amâna singurul lucru care mai rămâne. Coboară dealul spre Markattan şi aşteaptă până se lasă seara şi vine ora vizitei sale obişnuite. În vreme ce fata pregăteşte fiertura zilnică, o opreşte, prinzând-o de mână. Ia una dintre frunze şi o ridică în faţa ochilor ei.

– Asta-i coada-calului. Maestrul Hoffman mi-a spus că-i bună pentru ficat.

Ia o floare.

– Asta-i sunătoare. E ceea ce face apa să se înroşească.

Ia şi altele şi explică efectele lor bune: anghelică, ciumărea, hasmaţuchi. Pe una o lasă la urmă.

– Iar ăsta-i muşeţel. L-am ales pentru gust. Nimic din toate astea nu-i poate face rău copilului.

Ea nu ştie ce să zică, dar Kristofer vede că i se înroşesc obrajii.

– Acum ai ajuns prea departe. Nu mai e timp. Nu mai poţi scăpa de el. Copilul o să se nască.

Nu deslueşte vreo vorbă din ţipetele ei. Îl loveşte cu palmele peste faţă, pe piept, pe unde ajunge. La început el stă neclintit şi primeşte loviturile fără să se apere, până ce ea vine mai aproape, şi atunci desface braţele şi îi cuprinde trupul zguduit de suspine. Puterile o părăsesc, se linişteşte, iar el îi şopteşte la ureche că a pus să se facă strigările, că pruncul o să poarte numele său. N-o să vină pe lume copil din flori, ea n-o să-l nască în păcat.

Anna Stina nu ştie ce să spună ori să simtă. Poartă în ea purcelul lui Löf, o sămânţă sădită în răutate şi cu brutalitate. Multă vreme îşi imaginase fătul aşa cum a văzut faţa tatălui la lumina pipei, un strigoi care pluteşte în propriul ei lăuntru întunecat, cu un zâmbet zeflemitor pe buze. Chiar şi aşa, sentimentele sale s-au

schimbat cu trecerea timpului, și ia leacurile primite cu tot mai mare șovăială. O simte, viața care crește în ea, încă slabă, ca aripile unei molii care îi ating obrazul. Cum ar putea ceva așa de mic, rodul trupului său, să ajungă ca tatăl lui fără vrerea ei? Acum alegerea a făcut-o altcineva.

Când se duce la Karl Tulipan să-i spună, el începe să plângă și ea pricepe abia după o vreme că sunt lacrimi de bucurie. O îmbrățișează, își lipește urechea de pântecul ei și-i spune că a avut un vis în care urma să fie bunic și că s-a trezit nebun de fericire. N-o întreabă cine-i tatăl. Ea îi spune, totuși. E Kristofer Blix, chirurgul cel firav, a cărui sănătate s-a îmbunătățit mult în ultima vreme. A cerut-o de nevastă. Se vor căsători de cum vor găsi un pic de timp. Tulipan zâmbește cu tâlc și cu o sclipire în ochi care alungă câteva zeci de ani de pe chipul său brăzdat.

– Știu. V-am văzut împreună. Mi-am dat seama. Ochii mei n-au nici o hibă, și ar trebui să fiu orb ca să nu văd că e ceva între voi doi.

Ceva s-a schimbat în ea. Noaptea, Anna Stina nu mai visează cocoșul roșu, că ea e vâlvătaia plină de o ură tunătoare care distruge Stockholmul și-l lasă în ruine fumegânde. Acum pruncul e focul, însă nu unul care prăpădește. Ci unul care făurește și schimbă forma. Ea o să aducă o viață în vremurile astea blestemate, iar pruncul, fie fată ori băiat, o să-l crească ea. N-o să ajungă ca ceilalți. O să crească, o să fie puternic și o să ajute ca lumea să fie altfel, fără nedreptate și răutate. Copilul o să aducă pe lume copiii săi, care vor lupta mai departe, și lanțul o să continue. O să fie răzbunarea sa pe lumea asta urâtă. Dacă o să fie băiat, o să-l cheme Karl Kristofer, după bunic și tată. Dacă o să fie fată, o s-o cheme Anna Stina, după o ființă care nu mai există, însă nu va fi uitată.

14

La sfârșitul lui octombrie frigul lovește din răsputeri Stockholmul. Într-o dimineață, Gullfjärdens e strălucitor și înghețat. Kristofer Blix stă pe mal în vreme ce soarele coboară spre orizont, în scurtul lui drum peste cerul de iarnă, sub vechiul turn Vasa care a găzduit și regi, și ucigași de regi.

Se gândește la săptămânile de la sfârșitul verii, înainte s-o cunoască pe fată, când soarta sa stătea în cumpănă într-un fel pe care n-o să-l poată ghici niciodată. În veșnica sa beție, rătăcea prin Stadsholmen și căuta moartea de parcă ar fi fost un prieten care a întârziat la întâlnire. Nădejdea îi înflorea ori de câte ori vedea o încăierare, cuțite scoase cu mânie, mărfuri grele care se năruiau pe chei. Și totuși, îl ocolea. Nimeni n-a ridicat mâna, furios, asupra trupului său slab, nici un accident n-a catadicsit să-i curme viața, ca și cum el n-ar fi avut nici o valoare și viețile celorlalți erau mai ispititoare. Voia să-și ia viața, dar a descoperit, la fel ca înainte, că nu cutează. E un păcat, după cum știe tot omul. Dacă raiul la care visează e un hău negru al uitării, presupune că iadul hărăzit sinucigașilor e un loc în care ar fi silit să-și aducă aminte, să retrăiască mereu zilele de vară petrecute cu mâinile pline de sânge și cu pieptul

plin de groază. Cum ar putea să-și ia viața? A încercat, în schimb, să afle o cale ca s-o scurteze, destul de ferit ca să scape, poate, privirii Domnului. S-a înfometat până ce mâinile i-au ajuns slabe și reci și tremura la orice zgomot, însă în cele din urmă foamea l-a răzbit. A încercat să-și sape groapa cu băutura, dar n-a izbutit.

O rugase pe fată să-i facă un hatâr. I-a dat un pachet sigilat cu ceară. În el sunt toate paginile pe care le-a umplut cu cerneală, scrisorile pe care le-a scris peste vară unei surori care nu mai e pe lume. Acum știe cui îi aparțin. A citit adresa într-unul dintre ziarele de la librărie, același care i-a dat vestea cadavrului găsit în Fatburen, și a înțeles, în cele din urmă, ultimele vorbe care au răsărit pe buzele victimei sale, pe când zăcea amețită de băutură, înainte să i se taie limba. „Unde-i bâta?" a fost ce a auzit atunci. Acum știe: „Indebetou".

Kristofer Blix își lasă privirea să cuprindă golful. Soarele se reflectă în gheața de o zi. Pare un drum podit cu bucăți de aur scânteietoare până în locul în care stă el. Acesta e drumul spre raiul care i-a fost făgăduit. Totul i s-a limpezit în minte în clipa în care fata i-a cerut ajutorul. O viață pentru o viață. Salvând sufletul unui prunc nenăscut, și-a cumpărat dreptul de a face ce vrea cu propriul suflet.

Își scoate pantofii și stă cu picioarele goale pe pământul rece, așază alături de ei haina, cămașa, pantalonii și vesta. Deasupra pune pălăria.

Nu mai e tras la față și sfrijit. Și-a recăpătat strălucirea tinereții. Părul auriu care îi ajunge la umeri nu mai e încâlcit, iar obrajii scofâlciți și-au regăsit rotunjimea. E ca și cum timpul a fost dat înapoi și i-a îngăduit din nou să-și arate cei șaptesprezece ani.

Face primii pași pe drumul aurit. Sub el, gheața e așa de limpede, că vede pietrele de pe fund, până ce

apa ajunge prea adâncă. Merge mai departe, pas cu pas. Din spate, aude câţiva oameni care s-au strâns pe ţărm chemându-l înapoi. Ei sunt deja în altă lume, în vreme ce el e la jumătatea drumului către următoarea. Închide ochii, cu soarele încălzindu-i pielea în aerul îngheţat, şi zâmbeşte în vreme ce merge tot mai departe, acolo unde gheaţa trosneşte la fiecare pas. Şi apoi se sparge.

Partea a patra
CEL MAI BUN DINTRE LUPI

Iarna anului 1793

La ceruri înălţarea al lumii clopot bată
şi Domnul judecata cea dreaptă o să-şi ţină;
vreo teamă să nu aibă prieteni făr' de vină
şi-n beznă păcătoşii rămână după faptă

Carl Michael Bellman, 1793

1

Când Mickel Cardell se trezește, nu știe unde se află, dar obrajii îi sunt uzi și simte la colțurile gurii sarea lacrimilor. E întuneric. Ceva de sub el îl împunge rău în coaste. Un mâner rotunjit, neted. Când pipăie suprafața de lemn, își dă seama că zace pe o mătură. Durerea de cap e crâncenă, ca și gustul de pe limbă. Când ochii i se deprind cu întunericul, vede forma unei uși.

Mai rămâne o clipă pe spate, nădăjduind să-și amintească. Halbe cu guler de spumă, cârciumi pline de fum, beție din ce în ce mai adâncă, voci mânioase, pumni dați și primiți. În vreme ce își vine în fire, Cardell devine conștient cât de frig este. Aerul rece se înalță din crăpăturile dușumelei și dinții îi clănțăne. Stockholm, ca întotdeauna. Acum e noiembrie. E în cămăruța pentru mături de la Fördärvets, care slujește uneori de loc în care să fie puși mușteriii cu care nu se poate descurca nimeni în alt fel. Și Cecil Winge e mort.

La început, în starea sa dintre somn și trezie, Cardell nu-i sigur de realitate, însă amintirile se înalță printre aburii beției și pierderea îl izbește din nou, la fel de nemilos ca atunci când a primit vestea. Își pierde răsuflarea, se luptă să tragă aer în piept și durerea îi

săgetează dintr-odată brațul stâng. Îi scapă un icnet în vreme ce-și freacă cicatricea lăsată de cuțitul doctorului de campanie. Când închide ochii vede fulgere.

Cardell se rostogolește pe burtă. Încă nu s-a deprins cu greutatea din brațul stâng. Are o nouă proteză, din lemn de stejar, și cântărește mai mult decât cea pierdută. N-a avut timp să se învețe cu ea. Cu toate acestea, își îndeplinește scopul. Stejarul o fi el mai greu de legănat, însă când atinge ținta aduce moarte și distrugere. Noile chingi se potrivesc mai bine. Cardell n-are de gând s-o piardă și pe asta. Slăbește legăturile, ca să circule mai bine sângele prin ciot, și descoperă că doi dinți din față sunt prinși între încheieturile pumnului de lemn. Întrucât viața s-a întors în brațul stâng, leagă la loc chingile și bubuie în ușă.

– Deschideți și dați-mi drumul, la dracu'.

Trece o vreme până ce din partea cealaltă vine un răspuns.

– Te-ai potolit, Cardell? Nu mai vreau belele, ai auzit?

– Mă înfurii și mai tare când îmi puneți răbdarea la încercare.

Ceva greu care fusese pus în fața ușii e tras deoparte. Cardell ridică brațul ca să-și apere ochii de lumină și iese greoi din cămăruță. Cârciuma e vraiște, cu cioburi și sticle presărate pe podea. Cardell se lasă să cadă greoi pe prima bancă pe care o vede și își îngroapă fața în palme. Când ridică privirea, pictura lui Hoffbro rânjește spre el de pe perete. Scheletul cu coasa dănțuiește voios.

– Gedda, dă-mi ceva tare!

Își simte capul gata să crape.

Cârciumarul vine cu o cană cu bere.

– Uite ce-i, Cardell. Dacă ai de gând să te porți ca seara trecută, nu mai ai ce să cauți aici, nici măcar ca muşteriu. Sperii lumea, iar cei pe care i-am pus să facă ordine în locul tău şi-au părăsit slujba pe dată, decât să se pună cu tine.

Cardell dă pe gât băutura dintr-o sorbitură şi răspunde după ce şi-a recăpătat suflarea.

– Liniştește-te, Hans. Aseară mi s-a spus de moartea cuiva şi mi-a căzut tare rău. Nu mă mai aştept la alte veşti asemănătoare. Nu mi-au mai rămas prieteni ori neamuri. Cardell îşi răstoarnă punga pe masă. Trei *skilling*-i şi un *witten* german. Poți să-mi pui pe răboj pagubele pe care le-am făcut şi o să plătesc când primesc banii. În afară de asta, n-o să mai avem de-a face unul cu altul, decât dacă vrei să-ți zugrăveşti pereții. Moartea mi-a râs în față de prea multe ori.

Pe stradă e deja întuneric. Soarele abia a izbutit să se târască pe acoperişuri până să coboare iar. Pe piatra cubică e zăpadă, care s-a strâns în nămeți pe lângă ziduri. Felinarele încă n-au fost aprinse şi nu sunt lumini nici în case, unde oamenii se adună pe lângă ferestre ca să profite de ultima lumină a zilei înainte să se lase noaptea. E frig şi, cu toate că inima lui Cardell bate ca un ciocan şi sudoarea se scurge pe el ca să-i uşureze mahmureala, trebuie să se înfăşoare mai bine în haină ca să se apere de vântul care bate dinspre golf. Merge spre Riddarhuset şi face la dreapta spre Slottsbacken. Dacă are noroc, o să-l mai găsească pe Isak Reinhold Blom la Indebetou. Amintiri uitate din seara trecută îi revin pe drum.

Un polițist tânăr a spus-o primul. Băiatul trebuie să-l fi văzut cândva împreună cu Cecil Winge şi a

venit să-i spună că-i pare rău. La început, Cardell n-a priceput nimic, dar alții au adeverit ce spusese camaradul lor. Secretarul de la secția de poliție a întărit vestea: strigoiul din Indebetou nu mai era. Frigul îi tot înrăutățit boala lui Cecil Winge, până ieri, când și-a dat duhul.

În acel moment Cardell era deja afumat. Vestea n-a fost neașteptată, însă l-a tulburat peste măsură. În adâncul său, Cardell fusese încredințat că timpul petrecut împreună nu se va încheia până ce nu scot la lumină soarta lui Karl Johan. Cadavrul din Fatburen îl făcuse pe Cecil Winge să se agațe de viață, cu orice preț. Cardell și-a amintit că a băut așa de mult, până ce a părut să fie altundeva, departe de vacarmul lumii, un loc destul de liniștit ca să accepte despărțirea, când cineva care trecea pe alături s-a izbit de el.

Furia față de josnicia lumii și mâhnirea stârnită de vestea morții l-au aprins ca pe un butoi cu pulbere. Au fost schimbate vorbe, apoi lovituri. În cele din urmă, trebuie să-l fi învins și l-au aruncat în cămăruță, printre mături, unde a adormit. În vise l-a văzut pe Kark Johan în groapa lui din cimitirul bisericii Maria. Mortul murmura învinuiri fără buze sau limbă, cu fața pe care se târau viermi.

– Trebuia să-mi faceți dreptate, dar n-ați izbutit. Celălalt a plătit cu viața. E rândul tău.

Când dă colțul catedralei, Cardell trebuie să-și țină pălăria cu mâna. În depărtare, Norrström se unește cu Saltsjön, de-a lungul insulelor înșiruite zăpada se învârtejește în nori amenințători. Casa Indebetou e liniștită. Polițiștii nu-și pot permite să cheltuiască bani pe lumânări, și au fost siliți să-și facă programul

după soare. Are norocul să dea de un bărbat care iese și știe că secretarul Blom e încă acolo, cocârjat peste socotelile sale, cu toate că, adaugă omul cu vocea scăzută, e numai ca să nu-și consume lemnele de foc de acasă, vulpoiul ăla dat naibii.

– Nu c-ar mai trebui acum să-și mănânce de sub unghii.

Cardell nu pricepe despre ce-i vorba, însă e destul de bucuros că e lăsat să intre.

Biroul lui Blom e ticsit de cărți și catastife. Așa cum era de așteptat, o sobă de teracotă încălzește odaia, așa de tare încât Blom șade la birou doar în cămașă. Cardell nu se ostenește să bată la ușă.

– Mi s-a spus aseară.

Blom pune actul la care lucra într-un dosar.

– Îmi pare tare rău, Cardell. E o mare pierdere pentru noi toți.

Cardell se așază pe un taburet și își descheie haina. Mersul cu pași vioi i-a limpezit mintea. Pentru a doua oară de la trezire are simțământul familiar al panicii. Nu-i ceva neașteptat, însă e dureros. Gâtul i se strânge și fiecare răsuflare devine o luptă. Puncte negre îi joacă în fața ochilor. Îi închide și încearcă să-și silească inima să bată mai rar. Blom așteaptă în tăcere până ce Cardell izbutește și simte cum viața se întoarce în trupul său.

– E pe aici ceva de băut?

Blom șovăie, agitat. Fața i se înroșește un pic.

– Mă doare inima pentru suferința ta, însă am îndatoririle mele, de care trebuie să mă îngrijesc. Fiecare clipă e importantă, dacă e să mai apuc oleacă de somn în noaptea asta...

– Zău? Ia să vedem.

Cardell înhață cât ai clipi dosarul la care lucra Blom. Blom încearcă să-l ia înapoi, însă nu-i destul de iute.

– N-aș zice, Blom. Asta nu pare să fie un raport al poliției. Arată mai degrabă a lingușeală prosteasc pe lângă baronul Reuterholm pentru o slujbă la Palatul Drottningholm. „Excelența Voastră"... ce mama dracului e asta? Te-ai săturat de slujba de secretar după numai câțiva ani?

Blom se pleoștește pe scaun și își freacă fața cu mâinile, obidit.

– La naiba, Cardell. Nu trebuia să vezi asta. Dar, treacă de la mine. Șeful poliției Norlin a primit, în sfârșit, șutul în fund la care ne așteptam de mult. E un lucru de înțeles. Reuterholm voia un cățeluș care se gudură, iar Johan Gustaf Norlin al nostru a mers pe drumul său, așa cum a arătat nu în mică măsură turul de forță al lui Winge cu draperiile alea obscene.

– Cine o să-i ia locul lui Norlin?

– Norlin o să fie trimis în nord pentru păcatele sale. În locul lui vine Magnus Ullholm, care își părăsește slujba de la Palatul Drottningholm. Fostul lui post e cel după care umblu.

– Am mai auzit numele lui. E același Ullholm care a fost silit să fugă în Norvegia după acuzațiile de delapidare și acum o să fie numit șeful poliției.

– Nu trebuie să uiți că principala calificare pentru post este o loialitate neclintită față de regimul actual, însoțită de înclinarea spre slugărnicie și lingușeală.

– Judecând după ce am citit în scrisoarea ta către baron, trebuie să spun că, dacă e cineva potrivit să recunoască slugărnicia și lingușeala, apoi tu ești ăla, Blom.

Fața încruntată a lui Blom se înroșește și mai tare.

– Pentru numele lui Dumnezeu, Cardell! N-am decât o sută cincizeci de *daler*-i pe an. Nu poți trăi din

asta. Să fiu văzut în tovărășia celor de teapa lui Cecil Winge și a ta nu mi-e de nici un folos, așa că, dacă nu mai e altceva, am alte lucruri cu care trebuie să mă îndeletnicesc.

Cardell se oprește la pomenirea salariului de mizerie. Ce spusese tânărul de la ușă? Mijește ochii, pe gânduri, spre Blom, care s-a ridicat și îi ține ușa deschisă.

– O să șezi și o să-ți ții fleanca, dacă ai un pic de minte. E ceva aici care nu se leagă. Trebuie să chibzuiesc.

Cardell își blestemă mintea înceată. Starea în care se află nu ajută cu nimic. Pe de altă parte, niciodată nu l-a înșelat instinctul. Blom ascunde ceva. A început să asude, cu toate că odaia nu-i mai caldă ca înainte. Ochii îi fulgeră prin odaie și se tot întorc la o masă din apropierea sobei. Cardell îi urmărește privirea. Peste un teanc de cărți e o boccea învelită în hârtie și legată cu sfoară. Cardell se duce și o ia. Îi este adresată lui Cecil Winge, numele scris de o mână ca de copil și cu cerneală așa de subțire, că e aproape transparentă.

– De unde ai asta, Blom?

– A venit o fată și a lăsat pachetul la intrare, azi-dimineață. De vreme ce sunt secretarul, mi-a fost adus mie.

Blom aruncă priviri pline de jind spre ușă. Cardell îi urmărește ochii, clatină alene din cap și își mută scaunul în dreptul ieșirii. Pune pachetul în poală, deznodă sfoara și îl desface. E un vraf de hârtii de tot soiul, înfășurate într-o pânză pătată și scrise de aceeași mână ca de copil. Se apucă să citească rândurile strâmbe și inima începe să-i bată mai iute. Când lasă jos paginile, îl fulgeră cu privirea pe Isak Blom. Ceața din minte i se risipește încetul cu încetul în aceste împrejurări.

– Cum ai aflat că Winge s-a stins?

– Nu-mi amintesc prea bine. A adus cineva vestea.

– Şi ai vorbit tu însuţi cu vestitorul?

– Nu, eu...

– E foarte ciudat. Unul dintre poliţiştii cu care am vorbit aseară mi-a spus că tu ai vestit secţia de poliţie despre momentul morţii şi amănuntele ei. Altă întrebare: un bărbat cu care m-am întâlnit la uşă a lăsat de înţeles că te-ai îmbogăţit de curând. Îmi îngădui să fiu aşa de nerușinat şi să întreb de unde vin banii? Poate că o mătuşă care a murit de curând?

– Auzi, Cardell, trebuie să-mi juri că n-o să te pierzi cu firea...

Cardell se ridică în picioare, răsuceşte cheia în broască şi o pune în buzunar, apoi el şi Blom încep să umble în jurul biroului, unul ca să sporească distanţa dintre ei, celălalt ca s-o micşoreze.

– Din câte am auzit, erau pariuri la poliţie despre momentul morţii lui Winge. Oare asta să fie calea pe care ai ajuns aşa de bogat, frăţâne Blom?

– Dragă Mickel... trebuie să înţelegi în ce situaţie sunt...

– Când ai primit acest pachet, Cecil Winge era încă în viaţă, dar n-aveai de gând să i-l trimiţi. Hotărâseşi deja să-l laşi în grija mormântului cu făţărnicia ta. Dacă vrei să treci de ziua asta doar cu o buză umflată, ai face bine să-ţi cântăreşti acum vorbele. Winge e viu ori mort?

Cardell răstoarnă biroul, face câţiva paşi şi-l înşfacă pe Blom de guler, pregătindu-şi mâna de lemn pentru lovitură. Vocea lui Blom se înalţă cu o octavă.

– Fii om de înţeles, Cardell. M-am întâlnit cu frânghierul Roselius la cafenea şi l-am auzit plângându-se că o să piardă un chiriaş aşa de bun. În ultima vreme Winge a căzut la pat şi umple oala de noapte cu sânge. Doctorul l-a părăsit, mergând la pacienţi pe care mai

e nădejde să-i salveze, pastorul a fost la el să-l împărtășească. Ce mai contează dacă a murit ieri ori o să moară mâine? Pentru mine, deosebirea e de salariul pe aproape un an! Nu poți pricepe asta, Cardell?

Afară, pe Skeppsbron, înainte să întindă brațul stâng ca să facă semn unei căruțe care trece, Cardell se oprește și își curăță mâna de lemn cu un pumn de zăpadă.

2

Nici un căruţaş nu-l vede făcând semn prin ninsoare nici pe Skeppsbron, nici pe Blasieholmen. Cardell nu-şi dă seama că a început să fugă până ce îşi aude tălpile ude ale cizmelor bocănind pe scândurile micului pod basculant care lasă vasele de pescuit să treacă de Nybron în drum spre Katthavet. Simte că n-are nici o clipă de pierdut, de parcă povara pe care o poartă ar fi destul de mare ca să scoale un om de pe patul de moarte în al unsprezecelea ceas. Fulgii încă se năpustesc spre el din întuneric, zgâriindu-i faţa. Zăreşte în treacăt piaţa de peşte, pustie în viscol, dincolo de golf. Înainte să-şi dea seama, a ajuns la Artillerigården. Aerul îi arde plămânii. Din biserica Hedvig Eleonora se aude muzică. Oamenii cântă în cor Te Deum. Cântă prost, numărul lor fiind, probabil, sporit de cei care n-au vrut decât să se adăpostească de viscol. Însă lipsa măiestriei nu înseamnă că muzica lor nu-i lipsită de simţire. Există în ea în aceeaşi măsură nădejde şi disperare. Numără cvartalele până la marginea oraşului şi vede zidurile conacelor şi crângul de tei aplecaţi sub povara lor albă.

Uşa e descuiată. Coapsele îl dor în vreme ce urcă în fugă scara până la odaia lui Winge. Înăuntru arde o

singură lumânare. Lângă pat e un pastor în negru care, dintr-un fel de obișnuință veche, a făcut să fie nesigur hotarul dintre rugăciune și picoteală. O slujnică al cărei chip Cardell îl recunoaște din vizitele dinainte stoarce o cârpă udă într-un lighean și ridică privirea, surprinsă. Cecil Winge zace în pat, nemișcat. Cardell nu crezuse că Winge ar mai avea greutate de pierdut, însă observă că se înșelase. Trupul scheletic îi amintește de cadavrele înghețate din Sveskund, însă fața nu-i acoperită. Trebuie să fie încă în viață. Când își recapătă destul suflul ca să poată glăsui, se răsucește mai întâi spre slujnică.

– E conștient? Îl putem trezi?

– Nu, domnul Winge n-a mai vorbit și nu s-a mai mișcat de azi-dimineață. Domnul Roselius l-a vegheat și și-a luat rămas-bun.

Cardell încuviințează fără să vorbească. Vasul de lângă pat e plin cu cheaguri. Apoi se răsucește spre pastor.

– Ar trebui să pleci. Șezi pe scaunul meu. Tu și scriptura ta ați făcut tot ce puteți. Eu am alta aici și o să vedem curând dacă nu poate aduce mai mare alinare.

Cardell nu așteaptă răspuns. Își smulge haina, care e udă atât de zăpadă, cât și de sudoare. Slujnica se apropie și, în vreme ce îl ajută să desprindă chingile brațului de lemn, pastorul care șovăia pare să fi ajuns la o hotărâre, trece pe lângă ei fără o vorbă și o ia în jos pe scară. Cardell se așază greoi pe scaunul cu spătar de lemn și ascultă răsuflarea puțin adâncă a lui Winge înainte să se întoarcă spre slujnică.

– E pe aici cafea? Bere? Te rog să aduci din amândouă. O să stau o vreme.

Ea îi lasă singuri. Cardell cercetează fața lui Winge. Are ochii înfundați în orbite și pomeții se înalță din

obrajii trași. Pielea de pe frunte e întinsă și atât de subțire și albă, încât îi dă lui Cardell impresia că țeasta străluce prin ea. Părul lung e împrăștiat pe pernă, ud la tâmple din pricina fierbințelii. Crizele de tuse i-au lăsat pete roșii pe buze și pe gulerul cămășii. Cardell se cutremură la vederea lor.

– Dumnezeule mare, Cecil Winge! N-aș fi crezut asta din partea ta. Un bărbat în floarea vârstei care se dă bătut așa de lesne la o mică tuse. Cauți să înduioșezi lumea? Nu amăgești pe nimeni, ți-o zic în față. Pari să fii sănătos tun. Mi s-a zis, pe când eram cătană, că durerea e slăbiciunea care părăsește trupul. Sunt sigur că așa e și cu ftizia. Dovedește oleacă de curaj, fir'ar să fie!

Cardell așază teancul de foi pe genunchi și încearcă să le țină în echilibru acolo, răsfoindu-le.

– Acum ascultă la mine. Să mori e un lucru la care ar fi trebuit să te gândești mai devreme, când situația era fără ieșire. Încă n-am isprăvit. Nici pe departe.

Cardell deschide jurnalul lui Kristofer Blix, își drege glasul și începe să citească cu glas tare.

– Dragă surioară...

Orele trec una după alta. Slujnica vine și pleacă, cu bere și apă, și mai târziu cu câteva felii de pâine și un urcior cu lapte și miere. Cardell n-o bagă în seamă.

Când își vine în fire, e pentru că lumina dimineții străluce prin fereastră drept pe capul său aplecat. Vraful de foi din poală a dispărut, și simte panică la gândul ăsta. Trebuie să-i fi alunecat din mâini când a ațipit, acest lucru nespus de prețios care a ajuns la el fie din nimereală, fie prin voia soartei. Nu-l vede pe podeaua de sub picioare și numai când ridică ochii vede foile lui Blix sub mâinile subțiri ale lui Winge.

Cardell își freacă ochii, alungând somnul și, în vreme ce cercetează fața adormită a lui Winge, acesta deschide ochii. La început se uită unul la altul în tăcere. Cardell e cel care grăiește mai întâi.

– Așadar, trăiești, la urma urmei. Ei bine, tu ai întotdeauna răspuns la orice. Scrisorile astea ți-au salvat viața, ca un descântec, ori nu-i decât o mare potrivealã lucrul la care am fost martori în noaptea asta?

Winge ridică din umeri.

– Boala mea se înrăutățește câteodată, de data asta mai tare ca oricând. Toată lumea a crezut că-i sfârșitul, și printre ei m-am numărat și eu. Cât despre citit, nu știu ce să-ți răspund, dar bănuiesc că unui bolnav îi este întotdeauna de folos să i se amintească pentru ce merită să trăiască.

Privirea lui Winge alunecă spre fereastră. Pe față pare să-i cadă o umbră când grăiește din nou.

– Mi-ai spus că ai fost aproape de moarte în timpul războiului. Ai privit-o vreodată în ochi? Chipul ei, vreau să zic?

Cardell tresare la amintirea distrugerii vasului *Ingeborg* și a viziunii pe care a avut-o când trupul fără viață al lui Johan Hjelm a fost atras în adâncurile Balticii.

– Da, am văzut-o. Își aștepta birul sub carenele flotei, cu aripi negre și chipul rânjit al unui schelet.

– Poate că fața morții se arată în alt fel pentru fiecare dintre noi. Mie mi-a apărut ca o prăpastie cu lumină slabă, un hău căscat al întunecimii. Am știut că, atunci când o să mă cuprindă, o să dispar din timp și minte și n-o să mă mai întorc niciodată. Pe când mă trăgea spre ea, am avut vreme să mă gândesc la viața pe care am dus-o. Mi s-a părut că am făcut o alegere între judecată și emoție și că i-am fost credincios celei

dintâi în fiecare zi trăită. În profesiunea mea de avocat m-am străduit să mă asigur că fiecare acuzat îşi poate face auzit cuvântul. Nici unul dintre cei pe care i-am apărat la tribunal, nici unul dintre cei pe care i-am însoţit pe banca pârâtului n-a fost lăsat să plece fără să fie ascultat. Chiar şi în chestiunile particulare, am... Se opreşte şi trebuie s-o ia de la capăt. Jean Michael, în ultima vreme am ajuns să mă îndoiesc de convingerea mea. Nu din perspectivă raţională, ci din toată durerea pe care o simt. În aceste ultime zile din viaţă, m-am întrebat dacă o cale care duce într-un loc aşa de întunecat chiar poate să le fie hărăzită oamenilor. Însă de data asta, când hăul mă aştepta cu făgăduinţa alinării veşnice a chinului pe care l-am îndurat, am izbutit în sfârşit să privesc dincolo de suferinţa mea. Întreaga viaţă am luptat pentru ceea ce cred că-i drept. Şi, dintr-odată, mi s-a părut că am în mâini o flăcăruie, o flăcăruie care luminează întunecimea. Asta m-a îmbărbătat, teama mi-a pierit şi am fost pregătit să fac ultimii paşi. Atunci ţi-am auzit glasul. În vis, m-am întors din moarte. Când mi-am venit în fire, sforăiai. Am descoperit că am destulă putere ca să iau hârtiile. Am citit povestea lui Kristofer Blix.

– Şi acum, că eşti iar în viaţă, s-au întors durerea şi îndoiala?

Cardell vede în ochii lui Winge tristeţea, dar şi ceva care nu e frânt. Îşi strânge buzele subţiri într-o linie albă înainte să răspundă.

– Da. Da, se pare că sunt însoţitoare veşnice ale vieţii mele. Cel mai bun leac pentru amândouă, mi se pare, este să-l aducem în faţa legii pe ucigaşul lui Karl Johan. Ajută-mă să mă ridic din pat, Jean Michael, şi dacă a mai rămas ceva apă caldă ca să-mi spăl fierbinţeala din trup, aş fi recunoscător.

– Ești sigur că ți-e destul de bine ca să te ridici? Nu-s decât câteva ceasuri de când doctorul te-a lăsat în seama morții.

– Nu mai poate să fi rămas multă slăbiciune în trup în acest moment, dacă te-am înțeles bine mai devreme. Hai să umplem timpul rămas cu folosirea informațiilor care ni s-au dat. Îți amintești ce zicea madam Sachs la Keyserska?

– Cu cât îmi amintesc mai puțin, cu atât sunt mai bucuros.

– Karl Johan obișnuia să-și mănânce excrementele când nu-l vedea nimeni. Ea a interpretat această purtare ca semn că omul își pierduse mințile. În lumina a ceea ce știm acum, eu susțin că e tocmai dimpotrivă. Era singurul fel în care Karl Johan izbutea să păstreze singurul lucru pe care-l avea, un obiect care putea să facă pe cineva să-i descopere numele și, ca atare, să-i găsească și ucigașul. Blix i-a dat lui Karl Johan inelul și el a avut grijă să-l țină înăuntru în singurul fel cu putință. L-a găsit și l-a înghițit iar și iar. Prin toate chinurile pe care a fost pus să le îndure, și-a păstrat mintea întreagă.

Cardell simte cum greața îi strânge stomacul. Trebuie să înghită în sec și să răsufle adânc, de câteva ori, ca să nu dea afară ce mâncase.

– Of, la naiba! La naiba!

– N-am cum s-o spun mai frumos. Nu putem lăsa faptele lui să se irosească. Dacă ne grăbim, poate izbutim să-l înduplecăm pe gropar să-și înfigă hârletul în pământul înghețat cu destulă putere ca să ajungem la cadavru înainte de apusul soarelui. Ceea ce trebuie să facem e mai bine să se petreacă sub acoperământul întunericului. Cu siguranță inelul e încă acolo. Are pe el un blazon și, dincolo de el, e numele adevărat al lui Karl Johan. Hai să-i dăm zor.

3

Când Schwalbe, groparul, se iveşte în crăpătura dintre tăblie şi tocul uşii, se zgâieşte o vreme la ei până să-i recunoască.

– Domnul Winge, da? Domnul... Carlén? Kardus? Caliban?

– Cardell.

Schwalbe îi pofteşte înăuntru cu un gest. În vatră arde un foc şi pe masă stă deschisă o Biblie.

– Îmi cer iertare, domnule Cardell. Recunosc uşor chipurile, dar al Domniei Tale arată ca şi cum ar fi fost schimbat. Nu cred că nasul îţi era aşa de mult la stânga şi unul dintre ochi arată ca şi cum ar fi alunecat într-o parte. Şi, domnule Winge, te hrăneşti cum trebuie? Mi s-a spus că paloarea asta e la modă, dar pe zăpadă arăţi ca şi cum n-ai fi decât o haină şi pantaloni care au fugit din dulap.

Cardell mormăie în vreme ce tropăie ca să-şi scuture zăpada de pe cizme.

– Şi dac-ar fi ca toţi să trecem prin viaţă cu aceeaşi frumuseţe ca tine, Schwalbe, pictorii acestei lumi ar trebui să cerşească o bucată de pâine.

Schwalbe zâmbeşte larg, dezvelind cioturile cafenii care-i sunt dinţii.

– V-ați întors pentru cadavrul cel înverșunat, cel mânios și fără membre, Karl Johan? Ce-i drept, vă așteptam să veniți.

– De ce?

– Se află în parohie din cei care văd ce nu vede oricine, și ei zic că sufletul lui nu-și află hodina. Alunecă printre pietrele de mormânt ca un melc, înconjurat de o pâlpâire, și mormăie vorbe care nu pot fi auzite. Iată de ce știu că a rămas în viața lui ceva nedus la bun sfârșit și, prin urmare, am așteptat să vă întoarceți.

Winge și Cardell se uită unul la altul. Cardell e îmbărbătat de neîncrederea limpede pe care o deslușește în ochii însoțitorului său. În ce-l privește, e mai puțin sigur. Winge își scoate punga și numără pe masa lui Schwalbe câteva monede.

– Am vrea să deschizi mormântul cât mai iute cu putință. E de cea mai mare însemnătate să mai putem cerceta o dată cadavrul, și pentru asta avem nevoie de un loc ferit.

În cimitir, teii desfrunziți stau în șir, încă tineri, plantați fiind de-abia după focul cel mare a curățat locul pentru ei. Un vânt jucăuș ademenește fulgii de pe crengi și-i face să dănțuiască prin aer. Schwalbe merge greoi prin stratul gros de zăpadă, urmat de Winge și Cardell. Își află drumul spre mormânt după niște semne știute doar de el, mătură zăpada de acolo cu o creangă de molid și începe săpatul trudnic. Folosește când sapa, când lopata, când târnăcopul. Curând își găsește ritmul și începe să fredoneze o melodie, în cadența uneltelor. Cardell privește acest spectacol cu un amestec de emoție și îngrijorare. Frigul e crâncen, răsuflările lor scot aburi. Winge stă alături, rezemat de

umărul lui şi cu o batistă în dreptul nasului, ca să-şi încălzească răsuflarea.

– N-are rost să stai aici, afară, sfidând soarta. Du-te înăuntru, la căldură. O să-ţi dau de ştire când Karl Johan a ieşit la iveală.

Winge scutură din cap. Cardell şi-ar dori să fugă pe loc şi să-şi scuture braţele ca să se încălzească, însă mâna lui Winge îl împiedică să se mişte. Rămâne acolo şi îşi împiedică dinţii să clănţăne doar prin voinţă. Timpul trece, până ce capul cu păr rar al lui Dieter Schwalbe, care asudă prea tare ca să-şi pună căciula, ajunge în dreptul picioarelor lor şi scoate din pământ o bocceluţă, cu un ultim mormăit.

– Mă ajutaţi să-l ridic?

Cardell trage o înjurătură de îndată ce îl atinge.

– Naiba să mă ia dacă n-a îngheţat cu totul.

Winge încuviinţează din cap, pe gânduri, şi se răsuceşte spre Schwalbe.

– O să trebuiască să dezgheţăm cadavrul.

Cardell îl ajută pe Schwalbe să iasă din groapă.

– De fapt, m-am gândit deja la asta şi am pus pe foc câţiva butuci în plus. O să vin cu o sanie ca să-l ducem, apoi cu mai mulţi butuci. După aia mă duc la ecluză să îmbuc ceva şi să beau câteva pahare. Lăsaţi-l sub un cearşaf după ce aţi isprăvit.

Faptul că Schwalbe se învoieşte fără să pună vreo întrebare îl tulbură pe Cardell, din pricini pe care nu şi le poate lămuri.

– Pricina pentru care noi...

– *Nein.* Am eu oarece gânduri şi, câtă vreme păstraţi tăcerea, pot să nădăjduiesc că mă înşel.

Îngrămădesc pe foc lemne până ce căldura face bârnele din colibă să pocnească şi să scârţâie. Aşază

cadavrul țeapăn, încă înfășurat în giulgiu, pe o bancă de lângă foc și așteaptă. Cardell e uimit de schimbarea pe care a suferit-o Cecil Winge în numai câteva ceasuri. E adevărat că, de fapt, a trebuit să fie ridicat în căruță și că era așa de neputincios, încât Cardell a trebuit nu numai să-l sprijine, ci chiar să-l care prin grădina înghețată a lui Roselius. Însă arată deja altfel. Ochii îi scânteiază. Pielea are o culoare mai sănătoasă, iar părul, acum pieptănat și legat la ceafă, și-a regăsit ceva din vigoarea dinainte. Nu mai trebuie să fie sprijinit. Ba chiar se plimbă de colo colo, fără astâmpăr, în vreme ce cadavrul se dezgheață încet. Pe măsură ce trece timpul, Cardell trebuie să răsufle pe gură ca să poată suporta.

– Duhoarea-i tot mai crâncenă. Ce crezi, Karl Johan e gata?

– Da, hai să ne apucăm de treabă.

Cu mânecile suflecate și având drept unelte degetele și un cuțit, scotocesc prin scobitura moale unde viermii, care se puseseră pe iernat, sunt treziți și se zvârcolesc, năuciți. Apoi lumina felinarului prinde un licăr de metal care sclipește în întunecimea cafeniu-roșcată.

Winge ridică la lumină inelul și se uită cu atenție la el. Cardell se silește să rămână neclintit, cu toată emoția. Simte momentul atârnând atât de greu, încât e aproape insuportabil. De câte ori Karl Johan o fi căutat inelul și l-a înghițit, nădăjduind că va fi un moment ca acesta, cândva, de partea cealaltă a morții sale? Simte nădejdile lor îmbinate ca pe o presiune a aerului și are privirea ațintită pe fața lui Winge, așteptând să citească pe ea înțelegerea și triumful. Winge răsucește inelul în lumină, așa încât umbrele să-i dea modelului o mai mare limpezime.

Curând, Cardell simte o umbră de dezamăgire, înainte să fi fost rostit vreun cuvânt. Winge nu scapă din ochi inelul în vreme ce glăsuieşte, ca şi cum ar aştepta să ia altă formă, mai promiţătoare.

– Nu sunt lipsit de cunoştinţe de heraldică. Cu toate că n-am văzut blazoanele tuturor familiilor mari şi, ca atare, nu mi le pot aminti pe toate, sunt familiarizat cu convenţiile. Blazonul pe care îl vedem aici nu-i aparţine unui nobil. Scutul e împărţit în albastru şi roşu, cu trei stele în şase colţuri de fiecare parte, însoţite de un simbol: o cunună de lauri şi un leu ridicat pe labele din spate, blazonul fiind încununat de un panaş trandafiriu. Scutul e aproape ridicol cu multele lui amănunte împodobite, soiul de heraldică pe care ar desena-o un copil din fanteziile sale despre spiritul cavaleresc şi onoare. Şi inelul nu-i din aur, aşa cum ar fi în mod obişnuit. E pătat şi decolorat acolo unde acidul din stomac a atacat suprafaţa. Cu siguranţă că piatra nu-i decât sticlă colorată.

De-abia acum îl lasă din mână şi îşi freacă ochii obosiţi.

– E mai puţin decât nădăjduiam, Jean Michael.

Umerii lui Cardell, care se ridicaseră aproape până la urechi în aşteptare, se pleoştesc acum aşa de iute, de parcă sfoara care îi ţinea s-ar fi rupt. Winge continuă, repede.

– Când cineva e înnobilat, desenatori iscusiţi de la Academia Regală de Litere creează heraldica. Ei aleg simboluri legate de viaţa şi munca acelei persoane. Să-l luăm pe Olof Acrel, medicul regelui Gustav, care a primit şarpele încolăcit pe caduceu al profesiei trecând printr-o coroană, şi în acest fel au fost evidenţiate şi ocupaţia, şi preţuirea regelui. Acest model vine de altundeva.

– Dar unde ne duce asta? E altă fundătură?

Winge se apleacă spre lumină și se pierde iar în contemplarea modelului.

– Îmi amintește de ceva. Îmi e familiar, într-un fel.

Cardell simte cum frustrarea îi crește și cere să se exprime. Cu o înjurătură, își trântește pumnul stâng pe masa lui Schwalbe, destul de tare ca să lase o urmă, și trage aer în piept printre dinții încleștați când lovitura se transmite în sus, în ciot. Winge își întoarce privirea de la inel și o ațintește asupra lui Cardell.

– Jean Michael, ai zice că ești în toate mințile?

– Ce întrebare mai e și asta, într-o astfel de seară?

– O s-o iau drept un „da". E ceva ce ai vrea să mănânci mai mult decât orice altceva? Un local anume?

Dacă nu l-ar cunoaște deja atât de bine pe Winge, Cardell ar crede că-l ia peste picior, însă nu-i nici un semn de șagă pe chipul lui Winge. Așa cum n-a fost niciodată.

– Varză umplută.

– Și cea mai rea mâncare de care ai avut parte?

– O supă care era servită în fortul Sveaborg ori de câte ori flota era prinsă în ghețuri, și ghicirea conținutului era cea mai mare distracție pe care o aveam în fiecare zi. O dată am găsit un fir de mustață și, cu toate că am nădăjduit că fusese cândva pe botul unei mâțe, mi s-a părut tare îndoielnic.

– Și totuși, aș cuteza să spun că, dacă ai avea de ales între această supă și conținutul oalei tale de noapte, ai prefera-o pe prima. Ceea ce încerc să zic, Jean Michael, este că nu și-ar fi mâncat Karl Johan propriile excremente săptămâni în șir dacă nu nădăjduia să iasă ceva bun din asta. Știa că inelul ar putea să-i dezvăluie identitatea, chiar dacă pentru asta ar fi trebuit un mare efort.

4

Mickel Cardell şi-a găsit o nouă odaie de închiriat, chiar în apropiere. Noua locuinţă nu se deosebeşte cine ştie cât de cea veche, destul de îngustă ca să poată atinge din pat toţi patru pereţii. Salteaua e subţire în locurile în care ar trebui să fie groasă, uzată de şirurile de foşti chiriaşi. E destul de cald şi destul de ieftin. Merge. Rachiul îl ajută să doarmă şi mai bea din el şi dimineaţa, ca să-şi uite junghiurile şi durerile.

Cardell nu-i gata de culcare, oricât e de obosit. Când închide ochii, vede imagini din coliba lui Schwalbe. Credea că visase destul de urât şi înainte şi, când vine seara fără o vorbă de la Winge, n-o ia spre pat, ci spre cârciumă. Şi-a luat adio de la Fördärvet. Are de unde alege. Traversează, cumva fără ţintă, Järntorget şi de pe Österlånggatan o ia la nimereală pe o stradă spre chei. Deasupra uşii vede o firmă pe care scrie Terra Nova, lumea nouă. O lume nouă i-ar fi cu totul pe plac.

E mai multă lume decât ar fi crezut într-o seară din mijlocul săptămânii, cum e asta. Mulţimea pare aşa de veselă, încât Cardell trebuie să întrebe ce se petrece. Un halebardier cu faţa complet rasă se răsuceşte spre el cu o mutră neîncrezătoare.

– N-ai auzit? Cum e cu putință să nu fi auzit? Orașul nu vorbește despre altceva de când s-a răspândit vestea, seara trecută. O umbră trece peste fața halebardierului. E moartă! I-au tăiat capul.

– Cui, fir'ar să fie?

– Reginei!

Lui Cardell nu-i vine să creadă. Halebardierul a băut probabil până nu mai știe ce vorbește.

– Sofia Magdalena? Văduva lui Gustav? Ce mama naibii, curtea s-a săturat, în sfârșit, de seratele ei muzicale?

– Nu, regina Franței, tâmpitule. Maria Antoaneta. Veștile au ajuns ieri. Au pus-o sub lama de oțel și i-au azvârlit trupul într-o groapă fără nici un însemn. Ce barbari! Halebardierul îl prinde pe Cardell de umeri și își apropie gura de urechea lui ca să-i spună cu mare fereală. Și totuși, sunt și din cei care cred că gloata are dreptatea de partea ei, chiar și aici, în acest local. Ține minte asta.

Bărbatul scuipă pe podea cu dezgust și își face drum cu coatele spre ușă.

Mai târziu, cu câteva halbe în stomac, Cardell își dă seama câtă dreptate avea halebardierul. Orașul pare să nu se mai satură de scandal. Fiecare a auzit o poveste despre felul în care a pierit regina și o spune bucuros, indiferent dacă i-o cere sau nu Cardell. Unul zice că ea a râs batjocoritor spre mulțime și a zis că viața sa de preacurvie și răsfăț a meritat o sută de ghilotine. După altul, a plâns pe tăcute. Al treilea zice că ultimele ei vorbe au fost către călău, scuzându-se că l-a călcat fără să vrea pe picior în vreme ce urca spre eșafod. Cardell se străduiește cât poate să nu mai audă vocile. Îi e mai

uşor cu fiecare pahar, însă alţii beau în acelaşi ritm şi ridică vocea tot mai tare. Discuţiile revoluţionare sunt mai puternice. Se zvoneşte că ducele Karl s-a asigurat că obiectele sale de artă scumpe adüsé din alte ţări au fost trecute pe ascuns peste hotare, ca să nu plătească taxe. Ce-i drept ar trebui să fie drept şi pentru cei de sus, şi pentru cei de jos, susţin cei care îl critică, aceiaşi bărbaţi şi femei cărora le-a fost uşor să-şi ascundă mâhnirea faţă de moartea reginei Franţei.

Când vede prima oară inelul, pune asta în seama băuturii. Îşi scutură capul şi se freacă la ochi, încredinţat că propriile gânduri l-au făcut să aibă halucinaţii, dar e tot acolo când se uită iar. Un tânăr cu pantaloni lungi şi vestă de tafta îl poartă pe degetul mic de la mâna stângă, aur cu un scut oval negru incrustat. Cardell îşi croieşte drum într-acolo ca să vadă mai bine. Inele heraldice asemănătoare se văd pe alocuri pe degete nobile, dar nu. Cu cât se apropie mai mult, cu atât e mai încredinţat. Modelul e prea mic ca să-i vadă amănuntele, însă alcătuirea e aceeaşi, montarea pare ieşită din acelaşi tipar.

Camera se învârteşte şi fumul de tutun înţeapă ochii lui Cardell. Clipeşte şi lacrimile i se preling pe obraz când se apropie ca să-l cerceteze pe purtătorul inelului. Pare de vreo douăzeci de ani. Îmbrăcat bătător la ochi, în veşminte în acelaşi timp scumpe şi de prost gust. O cravată albă strălucitoare legată la gât, o haină stacojie şi părul bine pudrat. Cardell blestemă halbele pe care le-a dat pe gât când îşi dă seama că se holbează făţiş şi a atras atenţia bărbatului. Înjurând în sine, se aşază la loc pe o bancă şi se sileşte să-şi alunge alcoolul din sânge, în vreme ce nu-l scapă din ochi. Aşteaptă.

Trece o vreme până ce grupul bărbatului se împrăştie. Toţi arată la fel, îmbrăcaţi ca păunii şi cu purtare

peste măsură de elegantă. Fiecare a treia vorbă e în franceză ori engleză. Își iau rămas-bun cu țocăieli pe obraji. Cardell a început să se trezească din beție și iese înaintea lor pe stradă, unde se întoarce cu spatele și se face că urinează. Observă mulțumit că bărbatul are un baston cu care lovește la fiecare pas în pavaj. Sunetul îl face ușor de urmărit, chiar și când dă colțul.

S-a crezut probabil mai treaz decât este. Oricâtă grijă ar avea, tot lovește câteva bucăți de gheață și-l vede pe bărbat aruncând o privire iute peste umăr. La Persiljegränd o rupe la fugă. Cardell scrâșnește din dinți și-l urmează cât poate mai repede, dar curând își dă seama că rămâne în urmă. Pe Skärgårdsgatan de-abia mai aude pașii, iar când ajunge pe Köpmangatan nu se mai vede nimeni. Se încovoaie, sprijinit cu mâna dreaptă pe genunchi, ca să-și tragă răsuflarea. După ce plămânii nu-l mai ard și a scuipat din gură gustul de fier, îl izbește faptul că s-ar putea ca urmărirea să nu se fi încheiat. Cardell cunoaște bine Stadsholmen. Dacă ținta sa s-a repezit pe străduța fără nume de la dreapta, se poate să fi descoperit că se termină într-un troian înălțat lângă un zid, întrucât toată zăpada pe care oamenii n-au mai avut putere să o împingă până la Stortorget de obicei ajunge aici. Furișează o privire pe după colț și vede străduța pustie. A doua privire îl face să chicotească, mulțumit.

– Poți tu să tot răsufli fără zgomot, însă pe gerul ăsta nu ți-i de folos. Un coș care fumegă ar fi fost mai ușor de trecut cu vederea. Ieși de după troianul ăla ca să stăm de vorbă.

Șuvițele de abur dispar, căci bărbatul își ține răsuflarea, însă curând își dă seama că-i în zadar. Când se arată, are metal lucitor în pumn. Când Cardell se trage

într-o parte ca să blocheze ieşirea, îşi zice că lungimea cuţitului e de vreo douăzeci de centimetri. Tânărul îl ridică spre Cardell când acesta se apropie.

– Acum, că te văd de aproape, nu mai ştiu de ce am fugit. Eşti gras şi încet în mişcări, bătrâne.

Cardell nu-şi ia ochii de la cuţit.

– Grijuliu şi călit, aş zice eu.

Tânărul ţine arma între ei, cu vârful în sus. Cardell ştie ce trebuie să facă. Riscul e mare, dar e singura sa şansă.

– Ai chef să dănţuieşti?

Sare în faţă, în ceea ce pare o îmbrăţişare. Cardell e mult mai greu decât potrivnicul său şi îl face să zboare până ce se izbeşte cu spatele de zid. Aerul iese din el ca din nişte foale sparte. Cardell deschide ochii şi cercetează ca să fie sigur, însă când priveşte în jos vede că planul i-a izbutit. Forţa a fost destul de mare ca să împingă mânerul cuţitului în trupul tânărului şi să-l facă să-i piară pofta de luptă. Cardell ridică braţul pe care îl ţinuse în faţa sa. Tăişul cuţitului e înfipt la o adâncime de două degete în lemn.

– Ia te uită.

Tânărul s-a prelins în jos pe zid, chircit de durere. Cardell mătură zăpada din rigolă şi se aşază alături. Aşteaptă o vreme, până ce încetează gemetele.

– Topeşte un pic de zăpadă în gură, băiete. O să vezi că te vei simţi mai bine.

Cu o privire acră, tânărul face ce i s-a spus.

– Mai bine?

O încuviinţare.

– N-aveai de ce să scoţi arma. N-am de gând să-ţi fac vreun rău. Nu cer decât un lucru. Binevoieşte, rogu-te, să-mi arăţi inelul pe care-l porţi. N-o să-l fur.

Tânărul își umezește degetul și scoate inelul. Modelul scutului nu e la fel ca al lui Karl Johan. Însă Cardell avea dreptate. Toate celelalte amănunte sunt la fel.

– Poți să-mi spui de unde îl ai?

Vocea tânărului e răgușită și încordată, căci durerea îl silește să respire pripit.

– E blazonul familiei mele. L-am moștenit de la tata.

– Ba bine că nu. Dacă ești nobil, eu sunt Gustav Adolf însuși, de-abia întors de pe frontul de la Lützen și sănătos, bine mersi. Acum spune-mi adevărul.

Primește în schimb o privire fioroasă.

– Sunt o mulțime de aurari serviabili care le fac. Câtă vreme îi plătești, îți fac un blazon.

– Ca tu și prietenii tăi să vă puteți da mai mari decât sunteți?

Bărbatul zâmbește un pic și ochii îi poposesc pe pumnul de lemn al lui Cardell, cu cuțitul încă înfipt într-o parte.

– Îmi închipui că-i greu pentru un domn subțire ca Domnia Ta să priceapă, dat fiind că n-a avut niciodată motiv să-și dorească o poziție mai bună în viață.

Cardell nu-și poate stăpâni râsul.

– Cât de obișnuite sunt inelele astea false?

– În ultima vreme sunt tot mai multe, din păcate, ceea ce a făcut mai greu să păstrezi amăgirea. În seri ca asta văd multe de acest fel. Suntem, pur și simplu, mult prea mulți gata să plătim un penaj de împrumut. După cât ești de curios, sunt surprins că n-ai văzut vreunul până acum.

– Interesul meu față de aceste inele a fost stârnit de curând. Cardell își umple gura cu tutun și-i trece punguța de piele tânărului, care încuviințează și-și îndeasă un ghemotoc între gingie și obraz. Cum te cheamă?

– Carsten Norström. Aici, în oraș, îmi spun Carsten Vikare.

Cardell a auzit nu de mult numele. Ultimii aburi ai alcoolului îi încetinesc gândirea. Mestecă alene frunzele de tutun, până ce limba i se scaldă în zeama lor și trebuie să scuipe în zăpadă o țâșnitură cafenie. Pocnește din degete când își amintește.

– Așa-i. Tu și prietenii tăi sunteți pungași care jumulesc prăzile ușoare. Iepuri, le ziceți. Se întâmplă să-ți amintești de un anume Kristofer Blix? Știi unde poate fi găsit?

Pe Vikare îl trec sudorile, cu tot frigul.

– Blix e mort. S-a înecat de bunăvoie în Gullfjärdens la o zi după ce au fost făcute strigările.

– Zău?

– N-am avut niciodată de gând... A fost doar ca să ne distrăm.

Așadar, Kristofer Blix a ajuns doar până la șaptesprezece ani. Cardell n-a tras vreodată nădejdea să-l întâlnească, dar vestea tot e tristă. O viață așa de scurtă, plină cu atâta moarte, și acum sfârșită în disperare. Blix o fi fost el un laș, însă Cardell se întreabă dacă el însuși s-ar fi descurcat mult mai bine în aceleași împrejurări.

– Cât ați luat de la el și de la prietenul lui? O sută de *daler*-i? L-am îndrăgit pe Blix în timpul a ceea ce am putea numi scurta noastră întâlnire și acum îmi dau seama că n-am fost cu totul cinstit cu tine mai devreme.

Carsten Vikare înalță sprâncenele și se oprește din mestecat.

– Cum așa?

– Am zis că n-am de gând să-ți fac vreun rău.

5

Când se întâlnesc dimineața, mai târziu, să bea cafea fierbinte la Lilla Börsen, Cardell nu-i spune lui Winge întreaga poveste şi nu rosteşte numele lui Carster Vikare. Cu toate acestea, rareori l-a văzut pe Cecil Winge într-o dispoziţie mai bună.

– Simt că ni se întoarce norocul, Jean Michael. A fost o întâlnire norocoasă şi te-ai purtat cum nu se poate mai bine. Pentru prima oară ştim ceva sigur despre Karl Johan. Era tânăr, a venit de undeva la Stockholm, nu era dintr-o familie de vază, visa lucruri mai bune şi a căutat un aurar care să-i făurească o dovadă de noblețe.

Lui Cardell, care avusese mai mult timp să cugete la cele aflate, îi e mai uşor să se stăpânească.

– Toate astea-s bune şi frumoase, dar nu prea văd ce s-a schimbat. Încă nu-i ştim numele, şi fără asta nu ştim nimic. Poate că acela care i-a făcut inelul o să-şi amintească de el?

Winge clatină din cap.

– Sunt prea mulţi meşteri pe aici, şi cei mai mulţi dintre cei care ar accepta acest fel de muncă sunt amatori, cu alte cuvinte, lucrează fără aprobarea şi ştiinţa breslei. Numele lor ar fi la fel de greu de aflat ca acela al lui Karl Johan însuşi şi, chiar dacă norocul

ar fi de partea noastră, nu văd de ce Karl Johan şi-ar fi dat numele adevărat, fie cel cu care s-a născut, fie cel pe care avea de gând să şi-l ia.

Cardell întinde braţele într-un gest de înfrângere.

– Atunci e aşa cum am zis. Lucrurile sunt tot unde erau şi nu suntem mai aproape de dezlegare.

– Şi da, şi nu. Când am văzut inelul, era la el ceva care mi s-a părut deosebit de cunoscut, dar n-aş fi putut în ruptul capului să-mi dau seama ce anume. Tot ce puteam spune cu siguranţă era că blazonul nu aparţine vreunei familii de nobili din Suedia. Acum avem explicaţia: Karl Johan a făcut el însuşi modelul.

– Şi ce-i cu asta?

– Nu ştiu. Am nevoie de timp să chibzuiesc.

Înapoi, în piaţă, vântul mână pe străduţe nori de zăpadă. Cardell îşi întinde spinarea dureroasă, judecă greşit suprafaţa drumului şi, cu braţele rotindu-se aprig, ca o moară de vânt, cade pe spate când o rafală îl smuceşte de haină, iar călcâiele îi alunecă pe un petic de gheaţă. Înjură cu năduf din troianul pe care s-a prăbuşit.

– Ştii, hanul Gyllen Solen nu-i prea departe de aici. Zăpada şi frigul mi-au stârnit setea. Ştiu că nu obişnuieşti să bei alcool, dar un bărbat beat gândeşte altfel decât unul treaz. Dacă în capul tău grozav e înţepenit ceva care nu iese de bunăvoie, o să-l scoatem cu rachiu.

Winge deschide gura ca şi cum ar vrea să se împotrivească, dar se răzgândeşte şi îi face o mică plecăciune lui Cardell înainte să-i întindă o mână ca să se ridice. Cardell se preface că se foloseşte de ea ca să-şi arate recunoştinţa, dar ştie prea bine că până şi o frântură din adevărata sa greutate ar fi fost de ajuns ca să-l doboare pe Winge la fel de uşor ca pe un ţânc.

La Gyllen Solen, în vatra de cărămidă arde un foc zdravăn, ronțăind buștenii care împroașcă scântei și trosnesc când flăcările le ajung până la măduvă. Un codru de pâine de secară și o bucată de brânză însoțesc două căni de ciocolată caldă, și curând se ivește și vinul roșu într-un urcior, cu două cupe nu prea adânci. Închină, și Cardell cere mâncare. Odată cu următorul urcior capătă un ostropel dintr-un iepure de câmp slab, cum sunt ei iarna, acoperit de sos. Beau cupă după cupă și Cardell – care nu poate să nu se întrebe ce efect o să aibă alcoolul asupra lui Cecil Winge – observă cu mâhnire că, dacă este vreun efect, e acela că-i și mai închis în sine. Aproape melancolic, cu toate că o umbră de culoare a început să i se întindă pe obrajii palizi. Cardell e surprins de faptul că Winge deschide primul gura.

– Hai să-ți înfățișez o problemă, Jean Michael. Dacă iubești pe cineva mai mult decât pe tine însuți, nu-i de înțeles să încerci să faci tot ce-ți stă în puteri ca acea persoană să fie fericită?

Cardell se încruntă și își stăpânește o cutremurare.

– Nu știu prea multe despre astfel de lucruri.

– Ba, sigur că știi. Nu-i cu putință să fii om fără ca, într-un fel ori altul, să fi fost pus într-o astfel de situație.

Cardell simte o mâncărime în ciot și se răsucește spre foc când răspunde.

– Acel soi de simțăminte nu duce la nimic bun. Făptura pe care o iubești te părăsește, din cine știe ce pricină, și nu faci decât să te simți mai rău ca înainte.

– Ăsta-i un răspuns înțelept și foarte important pentru argumentația mea. Hai să-ți dau un exemplu concret despre ce vreau să zic. Să presupunem că un bărbat află că e pe moarte. Știe că dragostea față de

soţia sa e împărtăşită şi că moartea sa o să fie pentru ea o catastrofă. Gândul la viaţa ei după înmormântare îl chinuieşte zi şi noapte, vede o văduvă însingurată, în veşminte de doliu, alungând toţi pretendenţii pe motivul că i-a murit soţul, în vreme ce tinereţea i se prăpădeşte. El se întreabă dacă n-ar putea face ceva ca să nu se întâmple asta, cu toate că nu-i în stare să-şi schimbe soarta. M-ai urmărit până aici, Jean Michael?

Cardell încuviinţează. Winge întinde mâna după vin, goleşte cupa şi de îndată o umple până la buză.

– Bărbatul care moare îşi cunoaşte soţia mai bine ca oricine. Ştie ce-i place şi ce-i este neplăcut. Într-o seară, la o întrunire, întâlneşte un tânăr oştean, caporal, cu mustaţa cănită, un bărbat chipeş, care are viitorul în faţă. Stau de vorbă şi bărbatul pe moarte îşi dă seama că acel caporal nu numai că are avantaje fizice, ci e şi un om cu scaun la cap, cu mintea ascuţită şi inimă bună, cu o nevinovăţie care-i şade bine. Bărbatul pe moarte îl poftеşte acasă şi curând se împrieteneşte cu el. I-l prezintă soţiei, a cărei melancolie din pricina morţii apropiate a soţului dă frumuseţii ei ceva sublim. Observă că acest lucru nu-i scapă caporalului. Încep să se întâlnească mai des, şi bărbatul pe moarte începe să găsească scuze ca să-i lase singuri. E nevoie de mult timp şi mari sforţări, însă, în cele din urmă, începe să se formeze o simpatie reciprocă. Bărbatul pe moarte îşi imaginează cum cei doi, care îl îndrăgesc, vor ajunge să-şi şteargă unul altuia lacrimile în ziua în care el o să-şi dea ultima suflare şi se vor îndrepta împreună spre un viitor împărtăşit. O căsătorie.

Winge închide ochii şi îşi dă capul pe spate, aşa încât părul legat îi loveşte spinarea, când goleşte cupa.

– Copii.

Tușește când o parte din vin se duce pe unde nu trebuie. Cardell se uită la el cu groază.

– Ai făcut tu asta? Ți-ai pierdut mințile?

– Da, am făcut-o, Jean Michael, și nu există nici un motiv să nu fi izbutit.

– În afară de faptul că oamenii nu-s bile de pe un abac ori cifre dintr-un catastif.

– Ar fi izbutit, Jean Michael. Dacă tusea n-ar fi înăbușit zgomotele împreunării lor și aș fi lăsat închisă ușa dormitorului, aș fi dus uneltirea până la capăt, așa cum aveam de gând. Dar e o deosebire între a plănui ceva și apoi să vezi cu ochii tăi. Am plecat de acasă în aceeași seară și m-am mutat în casa lui Roselius.

– Și copilul care-i pe drum? Tu ești tatăl, ori caporalul?

– Nu știu.

Dincolo de geam, umbre trec pe străduță, încovoiate pe deal spre piață și cu brațele desfăcute ca să-și țină echilibrul. Pe foc e pus încă un butuc și trimite pe dușumea un snop de scântei. Cardell sare în picioare ca s-o ajute pe slujnică să le stingă.

– La naiba, copilă, fii mai grijulie. Nu trebuie decât o scânteie.

Winge șade neclintit. Cardell îi aruncă o privire îngrijorată și se așază la loc.

– Și hai să mai bem ceva înainte să mor de sete. Nu numai dușumeaua e uscată ca iasca.

Beau împreună și orele se scurg. Sala de la Gyllen Solen se umple și se golește. Mușteriii vin din ger, beau până alungă promoroaca din trup, lărmuiesc și râd. În altă odaie se joacă cărți și bani trec dintr-o mână în alta, cu încântare și cu blesteme. Cârciumarul, Olof Myra, bătrân și smochinit, ca și cum ar fi cioplit din

bârne, îi lasă să şadă netulburaţi până ce se apropie miezul nopţii, dar e în zadar.

– Şi acum, Jean Michael? Winge nu mai poate vorbi limpede. Cardell simte cum scândurile duşumelei se leagănă ca puntea unei corăbii. Cu o privire în care se ghiceşte superstiţia, se asigură că pereţii n-au hublouri şi nici guri de tun, şi că ceea ce se află dincolo de ei este marginea oraşului, nu valurile din Svensksund. Acum n-a mai rămas decât sfârşitul. Bem licoarea alburie a morţii şi suntem înapoi de unde am purces. Ştiind tot atâta cât ştiam înainte, dar măcar ceva mai puţin treji. Myra! Două păhăruţe de rachiu înainte să ne dai afară. Ridică paharele. În sănătatea învârtitului în jurul cozii.

– *Skål*, Cecil Winge. Ideea mea poate că n-a fost aşa bună cum păruse la început şi, ştiind cât de bune sunt ideile mele de obicei, ar fi trebuit să-mi dau seama de asta pe dată, dacă nu gândeam cu fundul. Ia zi, ce-i? Ai pălit dintr-odată. Te-ai înecat cu ceva?

Winge priveşte în gol, brusc treaz ca în ziua în care a venit pe lume.

– Stai, stai aşa... Pupilele întunecate se plimbă cu iuţeală între lucruri pe care Cardell nu le poate vedea. Când privirea revine la realitate, e aţintită asupra feţei rumene a lui Cardell. Fundul.

– Ce?

– Fundul! Ştiu cine e. Karl Johan. Vino cu mine!

6

Aleargă prin viscolul care trimite pe străduțe rafale neașteptate, și călcâiele alunecă pe porțiuni cu gheață înșelătoare. Rachiul îi face să nu simtă gerul. Nimeni nu și-a dat osteneala să aprindă felinarele din dreptul caselor, gândindu-se că straja de noapte n-o să-și ia în serios îndatoririle pe o astfel de vreme. Cardell își ține cu mâna teafără gulerul ridicat, ca să împiedice zăpada să i se furișeze în jos pe gât, pe urmele lui Winge care e o siluetă cețoasă în fumul de zăpadă din fața sa. N-are nevoie să vadă. Tusea ca un lătrat e destul ca să-i arate drumul. Ar vrea să-și roage prietenul să încetinească pasul și să-și tragă sufletul, dar are destul de furcă doar ca să se țină după el. Un șal de dantelă neagră, smuls de pe un cap undeva, departe, se rostogolește peste balegile înghețate de pe străzi. La Slottsbacken, Winge apasă clanța de la ușa Casei Indebetou și o găsește încuiată. Bubuiturile lui Cardell trezesc, în cele din urmă, un paznic somnoros care înjură și, când dă cu ochii de Winge, își cere iute iertare.

– Acum, nu c-aș fi vrut să vă văd în groapă, domnule, însă când vă văd așa, deasupra pământului, îmi dau seama că am să-i spun vreo două vorbulițe secretarului Blom.

Doar unindu-şi forţele izbutesc să închidă uşa în urma lor. Cu mâinile tremurând, Winge ridică inelul în faţa lui Cardell şi arată peretele de lângă scară, pe care stă încă blazonul fostului şef al poliţiei Nils Henric Aschan Liljensparre.

– Acum vezi? Aschan, zis „Fundul"?

Cardell mijeşte ochii şi se sileşte să se concentreze mai întâi pe modelul inelului, apoi pe scutul bogat împodobit de pe perete.

– Au oarece asemănări, dar n-aş zice că-s leite.

– Întocmai. Şi aşa şi trebuie să fie. Dacă nu mă înşel, Karl Johan a stat de multe ori aici unde suntem noi şi cu privirea îndreptată spre aceeaşi ţintă. Blazonul lui Karl Johan are multe asemănări cu cel al fostului şef al poliţiei Liljensparre, zis şi Fundul, pentru a înlătura amestecul providenţei. El şi-a ales modelul după cel al lui Liljensparre.

– Chiar? Blazonul ăla nu-i cine ştie ce taină bine ferecată. Atârnă pe scară în văzul tuturor.

– Şi da, şi nu. Înainte ca secţia de poliţie să se mute în Casa Indebetou, atârna pe scara din Trädgårdsgatan, Jean Michael, însă în nici unul dintre aceste locuri nu intră toată lumea. Vreunul dintre răufăcătorii care sunt aduşi la interogatoriu n-ar prea fi înclinat să-l imite pe şeful poliţiei. Însă Karl Johan n-a lucrat pentru poliţie în calitate oficială. Cunosc după nume şi chip fiecare subofiţer, notar, asistent şi poliţist de cartier. În nici unul dintre aceste grupuri nu se află cineva cu acest fel de păr bălai pe care ştim că-l avea Karl Johan, cu atât mai puţin vreunul care să fi dispărut în împrejurări misterioase. Însă Liljensparre mai avea o trupă, un grup de iscoade al căror scop era să-i spioneze pe toţi cei care ar fi putut să vrea răul Coroanei.

– Și de mare folos i-a mai fost.

– Se zice că adesea ne întâlnim soarta pe calea pe care o luăm ca să ne ferim de ea. Regele Gustav n-a făcut excepție. Totuși, au fost multe iscoade, și bărbați plini de ambiție, însă care nu erau în stare să izbutească în alte domenii, s-au adunat în acest grup. Era tovărășia cea mai potrivită pentru cei de soiul lui Karl Johan și, de vreme ce acești tineri vânători de comori nu se întâlneau față în față cu șeful poliției, le era ușor să-l idealizeze, lucru care, după cum arată porecla lui Liljensparre, nu se întâmpla cu cei care primeau poruncile direct de la el. Însă, până ce Liljensparre a fost trimis în exil, veneau mereu în această clădire ca să dea raportul, și asta îi călca pe nervi pe polițiștii de meserie.

– Nu pricep cum ne apropie toate astea de găsirea adevăratului nume al lui Karl Johan.

– Ce zi e azi?

Cardell trebuie să se gândească un pic. De la anunțul falsei morți, zilele s-au îmbulzit una în alta, despărțite de puține ore de somn. Winge se întoarce spre paznic, care își alungă, fără tragere de inimă, somnul și răspunde.

– E sâmbătă, sâmbătă în data de șapte.

– Și ceasul?

– Ne apropiem de miezul nopții.

– Atunci n-avem vreme de pierdut, Jean Michael. La Börsen îl sărbătoresc pe Norlin, care se pregătește de plecare. Dacă avem noroc, sărbătoritul încă mai e acolo. Trebuie să vorbesc ceva cu șeful de poliție destituit înainte să dispară în nord.

*

Trec dealul şi ajung la Stortorget, cu Börsen pe partea stângă. Turla catedralei îşi aruncă umbra prin viscol sus, peste coama acoperişului palatului. Winge scoate un mare oftat de uşurare la vederea clădirii care e încă luminată, ceea ce arată că petrecerea nu s-a sfârşit. Sunt lumânări la fiecare fereastră. În sala de bal, mesele au fost împinse la perete ca să le facă loc dănţuitorilor, şi călcâiele izbesc aşa de tare podeaua, încât candelabrele au început să se legene. Cardell vede multe chipuri cunoscute în mulţime, care trebuie să fie de cel puţin două sute de oameni. Până şi guvernatorul Modeé s-a prins în joc, cu faţa roşie ca racul şi cravata dezlegată spânzurându-i pe spate. Figuri cunoscute de magistraţi umblă de colo colo cu pahare de şampanie în mână. Cardell îl vede cu coada ochiului pe starostele neguţătorilor, Cederhielm, între două draperii, rezemat de perete ca să-şi mai uşureze picioarele şi râzând de ceva de pe tavan.

– Norlin a fost popular, la urma urmei.

Winge încuviinţează.

– A fost alungat din pricina calităţilor sale remarcabile ca şef al poliţiei. Îl vezi pe undeva?

Cardell se uită prin încăpere.

– La masa din frunte.

Winge îl ajunge pe Norlin într-un colţ. Nasul şi obrajii acestuia din urmă sunt roşii, iar peruca elegantă îi e ciufulită. Când dă cu ochii de Winge tresare şi se uită mai bine.

– Cecil, am auzit că ai renunţat să mai faci pe strigoiul. Am petrecut aşa de zgomotos că am deşteptat morţii?

– Nu mă poţi vedea decât pentru că tu însuţi ai trecut de partea cealaltă, Johan Gustaf. Rămăşiţele tale

lumești zac acolo, pe podea, ai murit de prea mult vin și cu o migdală trasă în zahăr înțepenită în gât. Am venit să-ți arăt calea spre malul Styxului și să te așez în brațele lui Charon.

Norlin scapă din mână paharul. Sângele îi piere din obraji și stă câteva clipe fără să știe ce să zică, până ce o femeie care are împletit în coc modelul unei fregate se ciocnește de el în drum spre scară. Bărbatul izbucnește în râs.

– La dracu', Cecil Winge! Strigoiul din Indebetou, ce să zic! Ești beat. Nu te-am mai văzut niciodată băut, nici nu te-am auzit glumind, și simt aici o legătură. Cu toate că trebuie s-o spun, sughițurile cam strică efectul.

Norlin face un semn, ca și cum ar cuprinde toată nedreptatea lumii.

– Așadar, povestea mea ca șef de poliție s-a sfârșit. Dacă în nord se face prea frig, gândul că am scăpat de intrigile de la Stockholm o să-mi încălzească inima.

– Știi când își ia postul în primire Ullholm?

Chipul lui Norlin își recapătă seriozitatea.

– Nu-s sigur. Poate că într-o săptămână. Îmi pare rău că n-am putut să-ți dau mai mult timp, Cecil.

– Am venit ca să mă îndatorez și mai tare la tine, Johan Gustaf. Când m-ai primit în biroul tău, după ce am cercetat cadavrul din Fatburen, aveai masa plină de scrisori nedeschise de la iscoadele lui Liljensparre, rapoarte care au continuat să curgă din toată țara, cu toate că era aproape un an de când el a dispărut în Pomerania. Mai există acele scrisori? A fost curățat biroul?

– Las cu încredere această muncă în mâinile lui Isak Blom.

– Am motive să cred că explicația crimei care ne-a dat de lucru mie și lui Jean Michael, aici de față, în

toamna asta se va afla printre acele hârtii. Johan Gustaf, îmi îngădui să le văd chiar în seara asta?

– Dacă numai asta ceri, atunci pot face măcar atât. Ia-l pe Blom, a tras destul la măsea. Norlin aruncă o privire cu înțeles spre Cardell. Dar nu-l lăsa să coboare singur scara. Mai deunăzi a alunecat și a izbutit să-și facă praf mutra.

Isak Reinhold Blom, care stătea la palavre cu două doamne cu măști albe și fuste largi, scapă pocalul pe podea când îl vede pe Cardell, și acesta e silit să-l înhațe de ceafă înainte să se poată ascunde sub masă.

– Nu mai da în mine!

Cardell îl ține sus pe omuleț, cu toate că acestuia i s-au înmuiat picioarele. Winge îi pune mâna pe umăr, ca să-l liniștească. Blom se lasă înduplecat cu vin și cu fiecare înghițitură devine mai sigur pe sine. În hol îi găsesc haina jerpelită. Winge iese primul. Cele câteva trepte până în piață sunt ocupate de oaspeții care au ieșit să se răcorească, destul de încinși de dans și de vin ca să râdă de viforul care a făcut să nu se mai vadă aproape nimic, nici măcar fântâna și pompa ei. O femeie cu umerii dezgoliți încearcă să prindă fulgi pe limbă, în râsetele și aplauzele unei cete de admiratori. Unul dintre ei face un pas înapoi tocmai când Winge trece pe acolo. Se ciocnesc și, când bărbatul se răsucește, se pomenesc față în față. Se recunosc unul pe altul pe dată. Winge face un pas înapoi.

– Gillis Tosse! Nu te-am mai văzut din studenție, nici nu ți-am mai întâlnit numele de când l-am văzut pe un raport către Norlin în care mă făceai iacobin.

Obrajii lui Tosse sunt înroșiți de beție, însă vocea nu-i șovăie.

– Cecil Winge! Aș vrea să pot spune același lucru despre tine, însă numele tău e vânturat peste tot zilele astea. Face o pauză, pentru efectul dramatic, și pe față îi apare un zâmbet neplăcut. Dar nu pentru mult timp, se pare.

– Cum merge treaba cu madam Sachs zilele astea?

Tosse ridică din umeri.

– O, va avea de trudit ca să-și recapete încrederea pe care a pierdut-o. Keyserska e goală pe moment, dar mica noastră societate nu duce lipsă de resurse și dispune de alte locuri la fel de bune. N-ar trebui să te tulbure gândul că ai lipsit pe cineva de distracția sa.

– Ești din soiul căruia îi place să privească în vreme ce alții se folosesc de cei care nu se pot apăra, Gillis, ori iei și tu parte? Din câte îmi amintesc despre tine la Uppsala, aș zice că e prima variantă.

Tosse se apropie cu un pas și coboară vocea, punând o mână pe umărul lui Winge.

– Cecil, știu că nu ți-a mai rămas multă vreme. Nu-i doresc nimănui o moarte din pricina ftiziei, într-un pat plin de sânge, dar aș vrea să fie o mângâiere pentru tine gândul că soarta ți-ar fi fost mult mai rea dacă ai fi avut timp să sfidezi în continuare Eumeniderna, și asta fără nici un rost. Sunt pe lume lucruri pe care nu le poate schimba nimeni, și dreptul celui puternic e unul dintre ele, orice o zice îndrăgitul tău Rousseau.

Winge înlătură mâna lui Tosse.

– Dacă Reuterholm nu l-ar fi îndepărtat pe Norlin, zilele voastre ar fi fost numărate.

Tosse își dă capul pe spate și râde.

– Reuterholm? Of, Cecil, îmi amintesc dintr-odată, de parcă ar fi fost ieri. Ai fost întotdeauna cel mai remarcabil amestec de isteție și naivitate.

Dă pe gât vinul pe care îl mai avea în pahar, lasă paharul să cadă pe trepte, nepăsător, şi se întoarce la grupul său, cu râsul încă gâlgâindu-i pe buze.

Merg împreună pe partea mai ferită a pieţei, încovoiaţi în faţa vântului. Winge şi Cardell merg cu Isak Blom între ei, ies pe Slottsbacken şi trec pe Källargränd. Se pare că paznicul şi-a părăsit postul şi în faţa Casei Indebetou Blom bâjbâie cu cheile sale, în vreme ce Winge îşi drege glasul.

– Isak, de câtă vreme eşti la secţia de poliţie? Din '87 ori '88?

Blom priveşte mânios în jos, în vreme ce se luptă cu vântul şi deschide un canat al uşii.

– Din '86.

În hol tropăie ca să dea jos zăpada de pe încălţări. Când Cardell pune mâna pe perete, e la fel de rece ca aerul de afară. Blom face semn cu mâna peste umăr, cu gândul în altă parte, conducându-i mai departe în clădire. Winge îl urmează, cu mâinile la spate.

– Ai slujit ani în şir sub comanda lui Liljensparre. Ce îţi aminteşti despre iscoadele lui pe care le avea în oraş şi prin ţară?

– Regele Gustav era tot mai neliniştit pe măsură ce treceau anii şi duşmanii săi sporeau. Era cel mai liniştit la Haga, în lumea sa de basm, sub brazi şi pe ţărmurile stâncoase cărora le dăduse nume italieneşti, departe de uneltirile din oraş. Nobilii scuipau peste umăr când îi auzeau numele, curtenii se temeau de nazurile lui, pajii lui spuneau poveşti care îţi fac părul măciucă... Şi unul dintre ei avea să devină ucigaşul lui. Liljensparre a început operaţiunea poliţienească încă din al patrulea an

de regență a lui Gustav, în '76, dar, cu trecerea vremii, Gustav a avut și mai multă nevoie de asta. Era în sarcina lui Liljensparre să găsească iscoade pentru rege, să năimească oameni care să asculte discuțiile particulare și să raporteze lucruri spuse în taină. În ultimii ani, situația din Franța stârnea cel mai mare interes. Gustav se temea că revoluția o să se răspândească. Ciripitorii lui Liljensparre erau trimiși să caute trădători.

Winge încuviințează din cap.

– Da, așa îmi amintesc și eu. Demisia lui Liljensparre a venit după un an, în decembrie. Veștile despre exilul său au ajuns cu întârziere la toți cei care îi trimiteau rapoarte. Căutăm una ori mai multe scrisori nedeschise din primăvară și vară.

Blom arată mai departe, pe coridor.

– Le-am luat pe toate care erau pe biroul lui Norlin și le-am dus într-o cămăruță plină cu hârtii care nu interesează pe nimeni, dar nu i-a lăsat conștiința să le arunce. Într-un ungher o să găsiți un bufet vechi, care era deja vechi când secția de poliție s-a mutat în această clădire. Tot ce a mai rămas din hârtiile lui Liljensparre e acolo. O să vă fac lumină.

Lumânarea lui Blom arată o odaie plină de cărți, catastife, dosare și hârtii. Când Cardell deschide acel bufet, vrafuri de documente care erau rezemate de uși se prăvălesc pe podea.

– La dracu'! Curăță masa și eu adun toate astea. Ei bine, cum să facem?

Winge dă încet ocol hârtiilor și ridică, la nimereală, câteva dintre plicurile nedesfăcute.

– O să le împărțim după trimițător și dată. Îți amintești discuția noastră din cimitirul Maria despre cioturile pe jumătate vindecate ale lui Karl Johan? Hai să

urmăm rănile înapoi, în timp. Când crezi că i-a fost tăiat primul membru?

– Cândva, prin iulie, aş zice.

– Atunci putem presupune că scrisorile de la Karl-Johan au încetat în iulie. Cum ziceam, o să împărţim scrisorile după trimiţător şi dată. Dacă într-un pachet de la acelaşi trimiţător sunt şi scrisori din august sau mai târziu, le putem elimina. Orice corespondenţă regulată care încetează în iunie sau iulie va fi demnă de interes.

Trece o oră sau mai mult în vreme ce cercetează scrisorile. În tăcere, le împart în teancuri, ca şi cum ar juca un joc de cărţi ciudat. Unele teancuri sunt puse înapoi în adâncul bufetului, în cazul lui Cardell însoţite de o înjurătură. Mormanul scade, până ce mai rămân doar câteva. Winge aşază în şir teancurile rămase, în vreme ce Cardell îşi înfrânează cât poate mai bine nerăbdarea.

– Şi acum?

– Deschidem scrisorile rămase şi vedem dacă ne pot da vreo informaţie în plus.

Cardell nu e un cititor împătimit. Şirurile lungi de litere îl sleiesc de puteri şi conţinutul rareori merită osteneala.

– Dumnezeule mare! Domnii ăştia ar fi cele mai mari talente din împărăţie dacă s-ar întrece în aducerea pe culmile plictiselii. Ăsta nici măcar nu cunoaşte limba suedeză.

– Ia să văd.

Winge se încruntă, concentrat.

– Desigur. Dar nu cred că-i o aiureală oarecare. Scrisoarea asta e scrisă codificat, un sistem în care anumite litere sunt înlocuite cu altele.

– Și ce ne spune asta?

– Că n-avem habar ce scrie în ea. Cine e trimițătorul?

– Scrisorile sunt iscălite Daniel Devall.

– Și datele?

– Prima e din urmă cu mai mult de un an, ultima din iunie.

Winge își ridică mâinile și își freacă tâmplele.

– Am învățat cândva o metodă de spargere a codurilor, dar acele ultime pahare de vin de la Gyllen Solen par să fi mutat aceste cunoștințe în cele mai depărtate unghere ale memoriei mele.

Începe să se plimbe în cerc prin odaie, mișcându-și buzele fără sunet și scriind ceva în aer. După o vreme se oprește, se întoarce la masă și ia un plic. Râde, mulțumit.

– Jean Michael, îți cer iertare. Amândoi am făcut ca lucrurile să ne fie mult mai grele decât trebuia. N-ar fi trebuit să mă lași să beau așa de mult.

Winge ridică scrisoarea și Cardell se apleacă. La fiecare capăt sunt resturile unui sigiliu, cel rupt ca să deschidă scrisoarea. Micul blazon, înțepenit în ceară, e același ca pe inelul lui Karl Johan. Lui Cardell îi trebuie o vreme ca să-și găsească vorbele.

– Numele adevărat al lui Karl Johan e Daniel Devall?

– Fără urmă de îndoială.

– E scris unde locuiește?

– Da, toate scrisorile se referă la o moșie numită Fågelsång[1]. Asta îți spune ceva?

– N-am auzit niciodată de ea.

– Nici eu. Hai să vedem dacă Isak Blom are ceva de spus.

---

[1] În limba suedeză – cântecul păsărilor

Blom s-a ghemuit pe scaun, aplecat pe birou, cu capul pe braţe. Sforăie de mama focului şi se împotriveşte încercărilor de a fi trezit, până ce Cardell îl înghiontește zdravăn în coaste.

– Aţi avut noroc?

Winge încuviinţează din cap.

– Poate. Se întâmplă să ştii un loc numit Fågelsång?

Blom îşi freacă faţa.

– Fågelsång e un conac, un *fideicommissum*. Pământurile sunt în Sagån, nu departe de vechea casă regală din Väsby. Aparţine casei Balk[1], o familie de conţi. Heraldica lor e simplă, după tipicul familiilor mai vechi, o bară albă pe fond negru. Din câte ştiu, n-au mai rămas mulţi Balk la Fågelsång. Gustav Adolf Balk a fost în Consiliul regal acum câteva zeci de ani. Îmi amintesc vag că a dispărut în ţări străine. Poate că a avut copii. Balk a fost cândva o familie mare, din mai multe puncte de vedere. Dar nu mai e mare în nici un sens al cuvântului. Nu ştiu mai mult de atât.

Winge aproape că a ieşit din încăpere când Blom şi încheie povestea.

Köpmansgatan e îngustă şi pustie dincolo de Slottsbacken. Viscolul s-a potolit un pic şi o nouă zi se arată, cu toate că întunericul iernii o să mai zăbovească vreo două ceasuri, până ce soarele îşi strânge destulă putere ca să se ridice deasupra orizontului. Winge îşi trage pălăria deasupra ochilor ca să se poată uita în jur după o căruţă. Cardell îl urmează îndeaproape, tremurând de nerăbdare. Dacă lucrurile înaintaseră prea încet, acum totul se întâmplă prea repede.

[1] În limba suedeză, *balk* – traversă, grindă, bârnă, bară

– E înțelept să plecăm așa, în pripă? N-ar trebui să facem pregătirile cuvenite?

Winge răspunde peste umăr.

– Ce propui?

Cardell înjură când călcâiul îi alunecă între două pietre.

– Fiecare câte o sabie, câte un cuțit în cizmă și un stilet în mânecă? Pistoale și muschete? O mortieră în urma căruței, dacă nu suntem lăsați să intrăm? De asemenea, n-am acte pe care să le arăt vameșilor.

Sus, lângă Brända Tomten, e un căruțaș care prinde la loc o potcoavă slăbită. Winge îi face semn cu mâna, în vreme ce îl așteaptă pe Cardell să-l ajungă din urmă.

– Nu-ți face griji în privința hârtiilor. Am acte cu semnătura lui Norlin care ne asigură trecerea fără să ni se pună întrebări. Cât despre restul, nu ne-a mai rămas nimeni. Acum nu suntem decât tu și cu mine, Jean Michael. Nu sunt un om violent. Dacă la capătul călătoriei ne așteaptă o forță mai mare, nu prea avem cu ce să ne împotrivim. Trebuie să ne rezemăm nădejdile pe ceea ce avem, și pentru mine timpul e prețios, nu numai în ce privește sănătatea, ci și din pricina lui Ullholm. În clipa asta e un interval între două administrații, a lui Norlin și a lui Ullholm, și am face bine să ducem la bun sfârșit aventura noastră înainte să se schimbe situația. Aceste condiții îți înrâuresc tăria convingerii? Eu urc în această căruță fără să am mare lucru de pierdut. Tu mai poți să dai înapoi, și aș fi ultimul care să te învinuiască.

Winge urcă și-i arată căruțașului s-o ia spre Norrbro. Cardell flutură mâna ca să-și alunge fulgii de pe față și fornăie.

– Dacă înainte să ieșim din oraș am putea opri un pic la Stallmästaregården să luăm provizii, o să ai un

tovarăș de drum mai vesel și o călătorie mai plăcută. Un păhărel pentru drum ar face și el multe pentru dispoziția mea.

Winge își roade, gânditor, o pielită.

– Se pare că până și eu m-am ales cu o durere de cap zdravănă.

7

La vamă aşteaptă săniile. De două săptămâni, roţile căruţelor au fost înlocuite cu tălpici de sănii. Stallmästaregården, care e ultima oprire între Stockholm şi sălbăticie, vinde pâine, carne şi tutun, precum şi vin care să însoţească hrana. Drumul e tare prost. Vremea blândă din săptămâna dinainte s-a răcit şi tălpicile zdrăngăne peste bulgării de gheaţă, uneori ascuţiţi şi alteori văluriţi. Cailor le este greu să-şi proptească în pământ copitele. Borne din lemn, fier sau piatră rămân încet în urmă. Cam la fiecare zece mile sunt hanuri şi popasuri adormite, în care timpul se lungeşte cât sunt schimbaţi caii osteniţi şi vizitiul le împărtăşeşte slujitorilor ultimele bârfe din oraş.

Winge cunoaşte bine drumul. L-a bătut de multe ori când era student la Uppsala, şi faptul că unele părţi din el sunt curăţate în mod mai regulat decât altele nu-l surprinde. Un soare depărtat se înalţă la răsărit şi luminează vreo două ceasuri peisajul mort. Lumina trece întâi de pe un umăr pe celălalt şi împinge umbre lungi în cealaltă parte. Pădurea, bătrână şi nepăsătoare, stă liniştită pe amândouă laturile drumului. Ceasul de buzunar al lui Winge, Beurlingul său care ticăie, desfăcut şi făcut la loc de atâtea ori, stă deschis în poală

până ce lumina e prea slabă ca să citească poziția arătătoarelor. Când se arată stelele, se înfășoară mai bine în blănuri și pături, fiecare pierdut în gânduri, curmate doar de îndemnurile fără vorbe ale vizitiului către cai. Luna e nouă și atât de mică, încât de-abia aruncă un strop de lumină.

Cecil Winge se pomenește că se întoarce la mărturisirile pe care i le-a făcut lui Cardell cu câteva ore în urmă. Își amintește că soția sa a fost cea înfuriată când i-a surprins asupra faptului. Cât despre sine, n-a simțit decât o mâhnire nesfârșită, care a părut să o irite și mai tare. Ar fi trebuit să-și dovedească simțămintele prin forță brută, să-l smulgă din pat pe caporal și să-l umple de sânge? Violența nu l-a atras niciodată pe Winge, aflat pe calea gândirii logice de la care nu s-a abătut niciodată. Acum se întreabă dacă există vreun loc în care iubirea se lasă preschimbată în violență, loc în care drumul său n-a ajuns niciodată. Undeva, departe, un urlet singuratic se înalță spre lună. Își amintește vorbele de despărțire ale lui Josef Thatcher și îl trec fiorii.

„La urma urmei, ești cu adevărat lup. Într-o zi dinții o să-ți fie înroșiți și atunci o să știi fără putință de tăgadă că am avut dreptate."

Sania își continuă drumul până seara. Cele șaizeci de mile rămân în urma lor, una după alta și, la marginea orașului Sala, construit pe buza unei mine, vizitiul intră într-o curte pătrată dintre o casă și grajduri, trage de hățuri și se răsucește spre călători.

– Suntem cel mai aproape cu putință de locul în care vreți să ajungeți. În ce mă privește, e vremea să găsesc un culcuș pentru la noapte și să-mi hrănesc caii.

Înăuntru, în căldura hanului, mai sunt călători care cinează. O zdrahoană de femeie e patroana hanului și fornăie când aude de Fågelsång.

– Nu există nimic pe-acolo pentru voi, mai ales la ora asta a serii. Nimeni care nu-i de acolo nu s-a mai dus de mult la Fågelsång.

– Dacă nu putem găsi o căruță, poate că am putea să luăm împrumut câte un cal?

– Pe frigul ăsta și niște călători de care n-am mai auzit vreodată? Nici pentru toți banii din țară.

Winge numără niște monede pe tăblia negeluită a mesei, până ce depășește valoarea cailor. Colțurile gurii femeii se ridică ușurel pe chipul brăzdat. Le face lui Cardell și lui Winge o plecăciune nu prea adâncă și nu lipsită de umor.

– S-ar zice că sunt mai mulți bani în țară decât aș fi crezut.

Cei doi cai sunt animale de muncă mari și viteza nu-i o calitate pe care s-o aibă. Drumurile mai mici au fost îngropate de mult în zăpadă și n-o să mai vadă lumina zilei până la primăvară. Cardell și Winge urmează direcția pe care le-au arătat-o cei de la han, punându-și cu toții mințile la contribuție. Călăresc în lumina lunii, cu un deal în depărtare, la stânga, și Steaua Polară drept în față, până ce se ivește din zăpadă o alee cu tei, după care trece probabil încă o oră sau mai mult. Caii își croiesc cu greu drum prin zăpadă până ce ajung la copacii sub care pământul se întinde neted. La capătul aleii sunt clădiri, întunecate și tăcute. Casa cea mare se înalță în cealaltă parte a unei curți cu o fântână îmbrăcată în gheață. Winge trage frâul și își silește calul să se oprească, încetul cu încetul.

– Îți pare cunoscut?

Mickel Cardell, sus în șa și fericit în taină că n-au putut găsi animale mai iuți, își aruncă piciorul peste spatele calului, coboară pe pământ și pentru o vreme rămâne cu o cizmă agățată într-o scară încăpățânată.

– Din scrisorile lui Blix? Da, bietul de el a înfățișat bine locul. Dar nu se poate să mai fi fost cineva pe aici de multă vreme. E o liniște de mormânt, nu iese fum din horn, pot să număr cel puțin o duzină de geamuri sparte și nu se văd nici lumini, nici urme de pași.

– Și totuși, iată-ne aici. Hai să nu plecăm până ce nu suntem siguri. Casa e mare. Avem mult de căutat.

Ușa din față e întredeschisă. Zăpada s-a adunat într-un troian de cealaltă parte și trebuie să-și unească forțele împingând unul dintre canaturi ca să poată intra. Holul e uriaș și pustiu. Winge stă nemișcat, ascultând.

– Așa cum era de așteptat, e greu de simțit prezența cuiva. Hai să începem de jos, Jean Michael. Eu iau coridorul din stânga, tu pe cel din dreapta, apoi mergem în sus. Ne întâlnim lângă scară înainte să urcăm la etaj. După așezarea hornurilor, o să dai curând de bucătărie. Vezi dacă poți să găsești vreun felinar ori ceva cu care să luminăm.

O ușă îl duce pe Cardell în prima încăpere din dreapta. Un salon, bănuiește el, folosit cândva ca să primească musafirii. Zăpada, și înaintea ei ploaia și umezeala au curs pe pereți și pe podea, unde scândurile sunt așa de umflate, încât unele s-au arcuit. În lumina slabă totul pare de aceeași culoare cenușie: draperiile care atârnă în zdrențe în jurul ferestrelor, mobila, în care șoarecii și șobolanii și-au făcut cuib, tablourile cu pânzele coșcovite de intemperii și de vânt. Mai departe în casă e întuneric ca în mormânt. Pipăie pereții și dă de cotoare de cărți înșiruite pe un raft și, spre bucuria sa,

dă și de un mic sfeșnic de metal, destul de rece ca să i se lipească de el palma și să rămână acolo o clipă. Ceara e sfărâmicioasă și înghețată și scânteile iscate în multele încercări ale lui Cardell să aprindă fitilul cu amnarul luminează câte o clipă rafturile mucegăite. În cele din urmă, focul se aprinde. O flăcăruie se înalță pâlpâind.

Ocrotește cu brațul lumina de curenții de aer și merge mai departe. Totul e tăcut, mort, rece. Înghețul a pătruns adânc în ziduri. Acoperișul trebuie să fie ca o sită. În spatele unei cămări goale și dincolo de tot soiul de locuri de depozitare e o scară care merge atât spre etaj, cât și spre pivniță. Stă acolo, nefiind în stare să aleagă, apoi hotărăște să cerceteze pivnița. Lumina scoate la iveală butoaie și rafturi și Cardell vede, încântat, că sunt pline de sticle. Multe dintre ele sunt înghețate, însă când merge mai departe dă de sticle care au supraviețuit nepăsării. Cardell alege una, îi sparge gâtul și o duce cu băgare de seamă la gură, ca să nu se taie. Tokay! Cu un oftat de plăcere, întoarce spatele pivniței și revine la scară.

De sus se aude un sunet. Un pas pe dușumeaua care scârțâie sau o mobilă care a fost lovită. Cardell își dă seama că aventura cu lumânarea și sticla de vin l-a făcut să uite că trece vremea. Winge s-a săturat probabil să-l aștepte lângă scară după ce a cercetat jumătatea sa de casă și a hotărât să-l întâmpine la etaj. Mai ia câteva înghițituri și urcă mai departe. Ferestruica de pe scară lasă să intre lumina lunii și, împreună cu vinul, asta îl face să se simtă mai bine în privința acestei încercări fără șansă de izbândă. Lumina pe care o duce în mână l-a lipsit până și de puțina vedere nocturnă pe care o avusese și îl orbește când ceva i se ivește brusc în față.

– Nu mişca!

Nu-i vocea lui Cecil Winge. E scăzută, monotonă şi mai e ceva, o greutate de a rosti cuvintele, poate că din pricina frigului.

– Stinge lumânarea şi răsuceşte-te!

Cardell face ce i s-a spus. În întunericul brusc e greu să-l vadă pe cel care a vorbit. I se vede silueta în dreptul unei ferestre, dincolo de care lumea e împărţită în două, un cer întunecat şi un câmp strălucitor de zăpadă.

– Poate că nu vezi ce ţin în mână. E o carabină cu ţeava îndreptată spre pieptul tău.

Cardell mijeşte ochii ca să vadă mai bine. Bărbatul e de înălţime obişnuită, are pe umeri o blană de lup mâncată de molii. Sub ea, hainele arată la fel ca restul casei. Ceea ce a fost cândva minunat, acum cade în ruină. Pantalonii până la genunchi sunt lustruiţi de atâta purtat, unii nasturi lipsesc, cusăturile se desfac. Faţa omului e moale şi pare mai îmbătrânită decât anii pe care îi are.

– Acum o văd. Aveam din astea la marină. E o armă straşnică, dar nu chiar ultimul model, aş zice.

– Nu te lăsa amăgit de starea acestui loc. N-a atins această armă. L-a slujit bine pe strămoşul meu din Narva la Fraustadt şi n-a tras niciodată pe alături. Ai venit să furi vin? Eşti singur?

Pulsul lui Cardell îi bubuie în urechi. Se pricepe la acest soi de minciuni şi nu şovăie nici un pic.

– Da, am venit cu nădejdea zadarnică să găsesc ceva care să mă ajute să trec peste iarnă. E multă vreme de când nu mai am nici un prieten.

Bărbatul dă din cap.

– Câteva dintre hainele tale sunt din uniforma unui străjer, dacă nu mă înşel. Ce caută un străjer aşa departe de oraş?

– Poate că și-a părăsit postul și încearcă să trăiască și el cum poate mai bine după ce și-a cheltuit de mult pe rachiu tot ce a agonisit. Mi s-a spus că-i pustie casa și nimeni n-o să simtă lipsa celor luate de aici.

– Coboară scara în fața mea, pe unde ai venit. Nu-i nevoie să privești în spate. Sunt aici, unde nu mă poți ajunge, cu carabina ațintită pe spinarea ta. E un mic șopron în apropiere, la marginea câmpurilor. Acolo ne ducem.

Cardell se uită la el, gânditor.

– Pușca are un mecanism destul de capricios. În marină se zicea că praful de pușcă nu se aprinde cel puțin o dată din cinci împușcături.

Bărbatul stă o vreme la fel de nemișcat ca Mickel Cardell, până ce se aude iar vocea fără ton.

– Nu departe de locul spre care ne îndreptăm e un morman de gunoi. De multe generații e adânc de câțiva metri, sporit de necurățenia animalelor și a oamenilor. Nici măcar gerul iernii nu izbutește să-i curme căldura putredă. Clocotește și fumegă din miezul lui. Viermi mai bătrâni decât teii trăiesc acolo. Nu sunt nepregătit pentru musafiri. Îmi țin gloanțele în acel morman de gunoi și în fiecare zi mă duc acolo cu carabina și iau din morman alte gloanțe. Dacă vreunul dintre ele nu face decât să te zgârie, te-ai asigurat de fierbințeală și friguri. Rana începe să coacă, apoi vine cangrena, și pleci de pe lume doar după chinurile iadului. Pușca mea încă nu și-a greșit ținta. Poate că soarta vrea ca asta să fie prima oară. Riscul e al tău.

Cardell se gândește câteva clipe la valoarea vieții sale, după care ridică din umeri, se răsucește și pornește în jos pe scară.

*

Merg prin zăpadă. Stelele şi luna le luminează calea spre şopron, prima dintre câteva clădiri mai mici. Pe uşă e un zăvor mare.

– Ridică-l şi intră.

Lui Cardell îi este greu să-l prindă cu o mână, dar îşi vâră umărul sub el şi îl scoate din locaş. Uşa se deschide. Cardell e izbit de o putoare aşa de ascuţită, că îşi ascunde nasul în mânecă.

– Fir'ar să fie!

– Cum te cheamă, de fapt?

– Sunt Mickel Cardell.

– Bine, Mickel Cardell. Îţi fac o propunere. Vreau să te gândeşti bine înainte să răspunzi. Aş vrea să-ţi ofer ceva mai bun, însă trebuie să mai stau un pic aici în aşteptarea altui oaspete şi nu vreau să risc să te înapoiezi aici împreună cu alţii.

Undeva, în adâncul şopronului, Cardell simte mişcare. Ceva mare se trezeşte acolo şi se apropie. Zalele unui lanţ zornăie când e întins până la refuz. Vede câinele, neînchipuit de mare, cu ochii ca nişte cărbuni aprinşi şi balele curgându-i pe la colţurile gurii.

– Iată-l pe Magnus, Mickel Cardell. El o să-ţi fie mormântul, ca să zicem aşa, după ce va fi mâncat ce mai rămâne din tine. Eşti un bărbat voinic. Aş prefera să nu trebuiască să te târăsc până la el, aşa că uite ce îţi propun. Du-te la perete şi apoi apropie-te cât poţi de mult de Magnus, fără ca el să te poată atinge. Acolo o să te laşi în genunchi. O să te împuşc în gât, ca să cazi în faţă, acolo unde îl lasă lanţul să ajungă. O să fie o moarte curată, un sfârşit iute şi milostiv, şi nici unul dintre noi n-o să fie împroşcat cu sângele tău. Dacă, în schimb, îţi vine pofta de fapte de vitejie, o să te împuşc în stomac şi te las în voia frigului, durerii şi frisoanelor. Magnus e destul de mare ca să

ținã șopronul cald. În afarã de cazul în care glonțul nimerește rãu, n-o sã mori în noaptea asta de frig. Poate cã nici mâine.

Cardell simte cum i se ridicã pãrul pe ceafã. Nu știe ce sã rãspundã. Vede o pâlpâire în fața ochilor și puncte care danseazã umplu cu înțeles întunericul din spatele câinelui. Aripi negre în hãu. Moartea se apropie, aceeași forțã care aproape cã și-a închis degetele albe ca niște oase în jurul sãu în apele din Svensksund. Cu picioarele tremurãtoare, face un pas dupã altul și se prãbușește în genunchi lângã perete, unde fiecare nod din lemn a devenit orbita celei cu coasa.

– Un pic mai aproape, fii bun. Și blana lui Magnus, și cea pe care o port au vãzut zile mai bune, dar ãsta nu-i motiv sã le murdãrim.

Se târãște în genunchi centimetru cu centimetru. Fãlcile îmbãloșate ale lui Magnus și ochii lacomi, de fiarã, sunt foarte aproape, și rãsuflarea duhnește a carne putredã și sânge. În spatele lui Cardell se aud o mișcare și foșnetul unor haine înghețate. Când întoarce capul, vede silueta lui Cecil Winge în ușa deschisã și vede cã și bãrbatul cu blanã de lup s-a rãsucit ca sã-l vadã pe nepoftit. Apoi se aude o împușcãturã, cu un fel de pleoscãit. Încãperea e împroșcatã cu roșu.

Lui Cardell i se pare cã împușcãtura stârnește ecou dupã ecou peste câmpuri și cã tãcerea zãbovește cumplit de mult timp, în vreme ce fumul care umple șopronul se înalțã spre bârne și se risipește. E mort, o știe, și pricepe cã nu simte nimic deoarece e deja dincolo de orice durere, în locul unde a râvnit atât de tare sã ajungã, în vreme ce *Ingeborg* îl ținea legat de viațã. Simte pe picioare umezeala de la împușcãtura care trebuie sã-l fi lovit în șale. Ultimul lucru pe care îl

vede sunt cei doi bărbați care stau acolo, unul tăcut și nemișcat, celălalt care propteşte carabina fumegândă de peretele şopronului, în vreme ce glăsuieşte cu o voce pe care Cardell o aude din ce în ce mai slăb.

– Numele tău e Cecil Winge. Tu eşti cel pe care-l aşteptam. Numele meu e Johannes Balk. Răspunderea pentru soarta lui Daniel Devall o port eu. Ai venit să mă duci la Stockholm. Aşadar, hai să mergem. N-a mai rămas nimic pentru mine aici.

8

Soarele pare mai îndepărtat ca oricând în vreme ce se ridică şi începe o călătorie atât de scurtă, încât pare jăratic care abia mai pâlpâie rostogolindu-se peste zare. Lumina slabă îi învăluie pe Cecil Winge şi Johannes Balk care şed singuri în sanie. În revărsarea zorilor, Winge poate pentru prima oară să-l vadă bine pe bărbatul care şade pe blănuri în faţa sa. La prima vedere, e greu de spus ce vârstă are. Tânăr, însă îmbătrânit înainte de vreme, ori bătrân, cu o pronunţată lipsă de maturitate a trăsăturilor. Vorbele pe care le-a ales Kristofer Blix îi revin în minte şi constată că e de acord: există o remarcabilă absenţă.

Următoarea răsuflare a lui Winge i se poticneşte în gât. Gândurile îi sunt întrerupte de un acces de tuse, se apleacă peste latura saniei şi îşi ascunde gura cu o batistă în vreme ce scuipă spre tălpici un cheag roşu.

– Care ţi-e starea sănătăţii, domnule Winge?

Vocea lui Johannes nu are mai multe tonuri. E ca şi cum n-ar fi învăţat vreodată muzicalitatea limbajului şi, ca atare, a adoptat, pur şi simplu, un singur ton. Această lipsă îi aminteşte lui Winge de clasele mici, în care el şi prietenii săi au fost învăţaţi să citească cu voce tare texte în limbi pe care încă nu le stăpâneau

şi al căror înţeles nu-l deslușeau. Uneori e ca şi cum limba omului nu-i în stare să scoată sunetele care trebuie şi-l sileşte să se oprească din vorbit şi să aleagă alt cuvânt.

– De unde atâta grijă?

Johannes Balk ridică privirea spre Cecil Winge şi ochii lor se întâlnesc pentru prima oară de-a binelea. Pupilele lui Balk sunt atât de mari şi de negre, încât nu i se distinge culoarea irisurilor.

– Şi de ce n-ar trebui să-mi pese de seamănul meu, domnule Winge?

– Pentru că eşti un monstru, Johannes.

Balk lasă tăcerea să se aşeze între ei fără să-şi întoarcă privirea. Încuviinţează, şi Winge simte că i se face pielea de găină pe braţe şi pe piept.

– Lumea m-a făcut ceea ce sunt. Dacă ceea ce spui e adevărat, atunci ce ar trebui să gândim despre lume? Dar poate că am alte motive să-mi pese de sănătatea ta, în afară de milă. Toate la timpul lor.

– Ştii deja cine sunt?

– Am aflat numele Domniei Tale din *Extra Post* când a anunţat găsirea cadavrului în Fatburen şi apoi am făcut cercetări. Am scormonit cu interes prin cariera dumitale de avocat. Ai fost întotdeauna credincios propriilor idealuri. Întotdeauna ai interogat acuzaţii şi le-ai îngăduit să vorbească în faţa curţii, unde putea să-i audă toată lumea. Trebuie să te întreb, domnule Winge, dacă încă mai crezi că un monstru ca mine merită să aibă acelaşi drept, după tot ce s-a întâmplat şi după tot ce ştii despre mine.

– Toţi sunt egali în faţa legii. Acest drept e al tău, indiferent ce nelegiuire ai săvârşit.

– O să-mi îngădui să-ţi spun mai întâi ţie povestea, în ritmul meu? N-o să tăinuiesc nimic. Poţi să întrebi,

și o să-ți răspund cât de bine pot. E bine așa, domnule Winge? Nu știu cât timp îmi poți acorda.

– Nici eu nu știu. Presupun că vom afla.

– O introducere mai întâi, cu voia Domniei Tale.

Johannes Balk închide ochii și răsuflă adânc. Când aerul îi iese din plămâni, din nas se ivesc două șuvițe de abur. Începe.

– În familia mea e tradiția ca întâiul născut să fie botezat după regele Gustav al II-lea. Războiul lui Gustav Adolf ne-a îmbogățit, ca pe mulți alții. Acum o sută cincizeci de ani am lăsat în ruină pământurile prinților-electori germani, căci am ținut de coadă Leul Nordului cât de tare am putut. Ne-am înveșmântat în sânge cu onoare, am fost făcuți conți, sipetele noastre gemeau de povara aurului jefuit. Am clădit Fågelsång pe pământurile strămoșești, am cules roadele pădurilor și am lucrat pământul. Tatăl meu a fost ultimul dintr-un lung șir de Gustav Adolf Balk, tați și fii.

– Mi-l amintesc din copilărie pe tatăl Domniei Tale. A fost în Consiliu până ce regele Gustav l-a făcut atotputernic. Un mare om.

Din nou Johannes Balk se uită în ochii lui Winge și privirea sa e de nepătruns.

– Se zice că marii oameni sunt făcuți de încercările din care ies biruitori. Nimeni nu poate tăgădui că tatăl meu a înfruntat multe. Au fost cinci generații de Balk între el și câmpurile de bătălie pe care strămoșii noștri au cucerit onoare și bogății. Fiecare dintre ele a luat din sipete fără să pună înapoi măcar un *skilling*. Tatăl meu n-a moștenit decât datorii. Și-a dat seama că viața nobilă nu-i de mare folos fără capital, dar s-a hotărât să aducă iarăși casa Balk în locul ei cuvenit. Multă vreme a rămas neînsurat. N-am fost niciodată o familie de oameni atrăgători, însă la nașterea tatălui

meu s-ar zice că toate trăsăturile neplăcute s-au adunat grămadă. Avea ochii bulbucați și nasul ca un cartof, în schimb n-avea bărbie, era sfrijit, cu brațe și picioare lungi, cu tâmplele scobite și părul rar. A trebuit să caute mult și bine până să-și găsească mireasă. A fost o căsătorie din interes. Nu departe de Fågelsång se află terenuri mai mari care, înainte de nașterea mea, erau ale familiei Vide. În vremea aceea, familia Vide era gata să se stingă. Lukas Vide, patriarhul, n-avea decât o fiică, iar el și nevasta lui erau prea bătrâni ca să mai odrăslească. Nu mai exista vreo ramură a familiei. Ceea ce exista, totuși, era o avere neatinsă. În vreme ce noi, familia Balk, cheltuiserăm, vecinii noștri puseseră la ciorap. Într-o seară, tatăl meu s-a dus la Lukas Vide să-i ceară mâna fiicei. A fost o întâlnire furtunoasă.

– Din ce pricină?

– Numele fiicei era Maria Vide, domnule Winge. Prin părțile noastre i se zicea Maria Fecioara. Era săracă cu duhul. Cu mai bine de treizeci de ani în urmă venise pe lume cu picioarele înainte. A fost o naștere anevoioasă. Un doctor i-a salvat viața, însă ea n-a ajuns niciodată să fie întreagă la cap. Ca să mănânce, trebuia să fie hrănită, și nu s-a dat niciodată jos din pat. Își petrecea zilele uitându-se țintă la lucruri pe care nu le putea vedea nimeni, și dacă se petrecea ceva îndărătul privirii goale, n-a lăsat niciodată pe cineva să afle. Când tatăl meu i-a cerut mâna, lui Lukas Vide nu i-a venit să creadă. S-a înfuriat și a vrut să-l dea afară pe oaspete. Gustav Adolf s-a ținut tare și a vorbit de meritele raționale ale propunerii sale. Prin această căsătorie, o simplă formalitate, avea să moștenească pământurile familiei Vide și avea să le gospodărească așa cum o făcuseră ei înșiși, fie și numai încă o generație, destul ca să le ofere un viitor țăranilor de pe

aceste pământuri. În felul acesta, proprietatea n-avea să ajungă înapoi în mâinile regelui, doar ca să fie vândută unor străini, așa încât să poată fi cumpărate odoare și alte răsfățuri pentru țiitoarele de la curte. Gustav Adolf a jurat că o să aibă grijă de Maria Vide și că o să-i asigure aceeași viață ca în casa părintească, acum, că viața lor se apropie de sfârșit. După o vreme, Lukas Vide a cedat în fața logicii propunerii făcute de tatăl meu. Au bătut palma, iar Maria Fecioara a fost dusă pe sus la biserică și măritată fără să rostească o vorbă. Au fost de față doar cei mai apropiați din familie. Zestrea a fost bogată, cu făgăduiala că va spori de îndată ce Lukas Vide pleacă pe lumea cealaltă. În acest fel, Gustav Adolf Balk și-a salvat căminul strămoșesc. A pus să fie făcut portretul mamei mele, nu așa cum era ea, ci cum ar fi trebuit să fie, într-un decor pastoral, cu Fågelsång pe fundal. Ce mai bătaie de joc!

Johannes Balk se oprește. Vorbele sale curg tot mai lin cu cât vorbește mai mult, și bâlbâiala pe care o are din când în când e mai ușoară.

– După cum îți dai seama, a fost un scandal atunci când pântecul Mariei Fecioara n-a mai putut să fie ascuns sub pilotele de puf din Fågelsång. În tocmeala cu Lukas Vide intra faptul că această căsătorie nu va fi niciodată împlinită trupește. Acum au fost siliți să trimită după moașe și doctori din Sala pentru a asista la naștere. Așa am venit eu pe lume, dovada faptului că Gustav Adolf a pătruns în iatacul nevestei sale pe jumătate moartă și a violat trupul nemișcat. Se spune că Lukas Vide a suferit un atac la aflarea veștii. Gustav Adolf s-a dus la patul socrului bolnav și, cu limba sa iscusită, l-a consolat, zicând că acum e asigurat viitorul moșiilor lor împreunate. Ceea ce s-a petrecut poate fi luat drept vești bune. Vide n-avea cum să-i dorească

moartea nepotului său. Bătrânul a mai trăit câțiva ani, retras și copleșit de mâhnire. N-au mai vorbit niciodată. După moartea sa, pământurile lui s-au unit cu ale noastre, sub numele Fågelsång. Tot ce urmărise Gustav Adolf s-a împlinit. Mulțumită lui, m-am născut și am putut să cresc în bogăție.

Sub sanie se aude metalul scrâșnind pe gheață, caii gâfâie, vizitiul îi îndeamnă într-o șoaptă prelungă, la fel de monotonă ca vocea lui Balk. Lumina scade și trece de la galben stins la roșul cel mai adânc.

– Cel care vrea să crească un monstru, domnule Winge, face bine dacă îl învață de mic să urască. Tatăl meu mă lovea adesea. Ca marele om care era, își arăta puterea asupra tuturor din preajmă, și nu în ultimul rând asupra propriei odrasle. Când am mai crescut, am învățat să deosebesc între ele pricinile bătăilor primite. Adesea erau în folosul său, ca să-și verse mânia iscată de vreo piedică trecătoare. Dar mă lovea și când părea să fie în toane bune, și mi-am dat seama că el trebuie să fi învățat că așa este făcut un copil să ajungă cuminte și supus. Trebuie să fi avut amintiri din copilărie în care nici el nu putuse să șadă pe un scaun fără să-l podidească lacrimile și, într-o oarecare măsură, trebuie să fi crezut că această creștere l-a dus la succesele din ultima vreme. Adesea îmi cerea să-i răspund la întrebări, ca să mă pună la încercare și, temându-mă să nu răspund greșit, am început să mă împotmolesc în vorbe, ceea ce-l înfuria și mai tare, iar pe mine mă făcea și mai șovăielnic. După cum auzi, e o meteahnă de care n-am izbutit vreodată să mă dezbăr. Un monstru, crescut de un monstru. Aflu mângâiere în faptul că n-am adus pe lume vreun copil. În șirul ăsta lung de ticăloși, care se întinde, cu siguranță, până la începutul timpurilor, o să fiu ultimul, și chiar dacă

asta o să fie o digresiune în epitaful meu, trebuie să fie considerată o binecuvântare.

Balk se întrerupe o clipă, dând din cap pentru sine.

– Mi-a făcut și alte lucruri, tatăl meu, noaptea, după ce își băuse mințile și tăcerea din casă trebuie să-i fi părut că-i cere lacrimi de copil.

Winge nu-și dă seama dacă s-a schimbat ceva pe fața lui Balk, ori sunt doar umbrele copacilor de lângă drum care îi joacă feste.

– M-am răzbunat, așa cum fac copiii, pe toți cei care erau prea slabi ca să se apere de mine. Broaștele care se jucau prin eleșteu. Câini și găini. Au învățat să se teamă de urgia mea, așa cum eu învățasem să mă tem de a tatălui meu.

Curând, soarele a dispărut. Winge simte cum frigul se întețește. Se apropie altă noapte de iarnă. În Stockholm, de care se apropie cu fiecare minut, o să-și ia tributul de vieți ale cerșetorilor și o să-i silească pe Dieter Schwalbe și pe alții să trudească zadarnic să sape pământul înghețat, până ce se dau bătuți și îngrămădesc cadavrele unul peste altul, în așteptarea primăverii.

Mickel Cardell șade pe capră, lângă vizitiu, fără să audă discuția, cu brațele strânse în jurul trupului ca să se încălzească. Jos, în sanie, Winge își mută privirea gânditoare de la prietenul său înapoi la Balk.

– Dintre toți pe care i-ai fi putut ținti cu carabina în șopron, câinele îmi păruse cel mai puțin probabil.

Balk nu trădează nici o emoție când vorbește.

– Magnus și-a slujit scopul. Mai bine să moară iute decât să piară de foame în propriile excremente când n-aș mai fi avut nimic să-i dau de mâncare. Prietenul tău mi-a spus că a venit singur și cu gând să fure;

dacă nu-mi spunea o minciună, n-ar fi fost nevoie să se întâmple toate astea. Balk mătură fulgii de zăpadă de pe umeri şi îşi potriveşte blănurile în jurul picioarelor. Mai avem destul de mers. O să ajung în miezul poveştii mele.

9

Băiatul creşte aşa de însingurat, încât cuvântul îşi pierde înţelesul. Sunt mereu oameni în jurul său, însă el e făurit după alt tipar, ultimul dintr-un şir de nobili şi, cum tatăl e plecat adesea la Stockholm, e singurul din soiul său. Mai presus de ceilalţi. Când se ia după sunetul râsetelor până în odăile slugilor, în care copiii se joacă, ei amuţesc iute. E întâmpinat cu privirile aplecate şi copiii sunt trimişi pe dată de acolo să-şi îndeplinească treburile, în vreme ce părinţii bolborosesc iertăciuni. Simte duşmănia copiilor, chiar dacă nu i-o arată făţiş. Creşte obişnuit cu încăperile pustii.

Un şir necurmat de preceptori îl învaţă tot ce trebuie să ştie pentru un viitor pe care el însuşi nu-l cunoaşte, însă învăţătura nu-i este dată niciodată cu vreun strop de căldură sufletească. Îl bat, aşa cum făcuse tatăl, conform teoriei că pedepsele trupeşti formează caracterul. Fågelsång e un loc mohorât şi nimeni nu rămâne acolo mai mult de un an. Băiatul nu devine pentru nimeni mai mult decât un rău necesar pentru a câştiga destui bani ca să se ducă altundeva. Cu timpul, băiatul goleşte heleşteul de broaşte şi animalele mici învaţă să se teamă când îi aud paşii.

Încetul cu încetul, devine conştient de prezenţa mamei sale. Fågelsång nu-i destul de mare ca să ascundă

pe veci o taină. Există un cat la care n-are voie să urce și o ușă pe care n-are voie să intre, unde sunt duse castroane cu terci și se întorc goale. O țin acolo, la fel de moartă pentru lume ca în ziua în care tatăl său a adus-o în casă. Începe să iscodească. Într-un bufet, atârnat de un cui, e un inel cu chei ruginite și uitate, pline de pânze de păianjen. Noaptea, încearcă una câte una cheile, pe care le-a uns cu untură din cămară, speriat de orice sunet pe care îl scoate broasca, împotrivindu-se. După câteva încercări, dă de una care se potrivește.

Ea zace neclintită în așternut, sub un baldachin alb. Băiatul pășește încet, ca să nu scârțâie scândurile dușumelei, și se apropie destul de mult ca să-i vadă pentru prima oară chipul. Seamănă cu al său. Pune o mână pe pătură și simte căldura trupului, fără ca ea să se clintească. Când ajunge în dreptul ochilor ei, privirea îi e goală. Se culcă alături, ghemuindu-se lângă ea și simțindu-se alinat de prezența ei. Vine în fiecare noapte.

Cu încetul, cu ea se petrece o schimbare. De unde stătuse neclintită, ca și când el n-ar fi fost acolo, începe să se miște. Când o privește în ochi, e o scânteiere de recunoaștere. Vrea să-și ridice mâna spre fața lui și, pe măsură ce trec nopțile, se apropie de el. Curând, obrazul lui o să simtă duioșia atingerii unei mame și în fiecare dimineață, când netezește pătura și pleacă, își spune că se va întâmpla data viitoare.

Trec săptămâni. Când ea izbutește, în cele din urmă, mâna i se preschimbă într-o gheară și unghiile lungi se înfig în fața pe care trăsăturile tatălui se văd la fel de bine ca ale sale. Din gâtul ei iese un șuierat. Plângând din pricina surprinderii și a spaimei, el fuge din odaie.

Zgârieturile sunt adânci. Trebuie să mintă în privința felului în care s-a ales cu ele.

Nu se întoarce până ce nu aude duşumeaua scârțâind noaptea şi îşi dă seama că ea trebuie să fi coborât din pat, ca şi cum întâlnirea lor ar fi deşteptat ceva din adâncuri care înainte era adormit. La început se uită pe gaura cheii. Când îşi adună, în cele din urmă, curajul şi răsuceşte iarăşi cheia, îşi dă seama că ea nu-l observă dacă se ține departe. Îşi petrece nopțile aşezat pe podea, cu spatele lipit de perete. Pleacă de acolo când începe să se lumineze, cam cu o jumătate de ceas înainte ca slujitorii ei, un cuplu de bătrâni care au însoțit-o din casa părintească, o conduc înapoi în pat şi potrivesc la loc aşternutul. Când vine miezul nopții, ea o ia de la capăt.

Trece aproape un an până ce poate să meargă destul de bine ca să ajungă la fereastră înainte de zori. Acolo, îndeplineşte noapte de noapte acelaşi ritual. Ridică încet mâinile spre cosaşii care se izbesc de geam, încercând în zadar să capete o libertate pe care o pot vedea, însă n-o pot ajunge. Încetineala şi răbdarea o fac să fie un vânător minunat. Îi prinde unul câte unul sub mâna făcută căuş şi apucă trupuşorul între degetul mare şi arătător. Îi apropie de față. Apoi le smulge aripile şi fiecare picior, cu răbdare, ca să nu stingă viața care încă mai pâlpâie în pântecul alungit. Băiatul vede că i se mişcă buzele şi îşi dă seama că ea le şopteşte ceva în vreme ce-i schilodeşte. Trebuie să îndrăznească să se apropie ca să audă că rosteşte numele tatălui său. E singura răzbunare pe care o are la îndemână. Băiatul simte cum îl umple un amestec de simțăminte puternice. În noaptea următoare nu se întoarce, lăsând-o de capul ei.

*

Mai târziu, în acea iarnă, o fierbinţeală ia viaţa mamei sale. Cosaşii schilodiţi încă mai zac în şiruri pe pervaz. Ultimul încă mai mişcă, la câteva zile după ce Maria Vide a fost dusă la groapă. Băiatul n-o jeleşte.

Primăvara, când gheaţa începe să se topească, cizma lui Gustav Adolf Balk alunecă pe piatra cubică de pe o stradă din Stockholm şi îşi frânge femurul. Însuşi medicul regelui îi îngrijeşte rana şi aşază la loc bucăţile de os, însă toată lumea ştie că aerul primăverii aduce boală. Rana nu e mare, dar se obrinteşte şi începe să curgă puroi. Tatăl e ţintuit la pat în vreme ce cangrena sapă mai adânc, spre măduvă, şi degetele picioarelor mai întâi se înroşesc, apoi pălesc şi, în cele din urmă, se înnegresc. În martie, băiatul e chemat în oraş pentru prima oară, ca să stea lângă patul de moarte al tatălui. Gustav Adolf e prea bolnav ca să fie mutat. Durerea din piciorul care acum e prea târziu ca să mai fie amputat e prea mare ca să poată fi dus cu trăsura, iar cangrena a început să se întindă la vintre, prin venele întunecate.

Băiatul e dus dintr-odată în camera bolnavului, în care coşurile cu ierburi mirositoare nu mai izbutesc să acopere duhoarea de carne putredă. A fost adus un scaun, ca el să poată sta de veghe lângă tată. Mult timp şade tăcut şi copleşit de teamă în faţa mormanului de pături şi cearşafuri care se cutremură la fiecare răsuflare hârâită. Faţa tatălui e palidă şi asudată, privirea neliniştită şi tulbure. Adesea sunt lăsaţi singuri, întrucât pastorul mai are şi alte treburi. Trece multă vreme până ce îşi adună curajul să se ridice în picioare şi să ia mâna tatălui. Nu simte în ea vlagă şi poate s-o fluture peste pături fără ca tatăl să fie în stare de altceva decât să scoată scâncete slabe. Trage aşternutul şi dă de faţa lui Gustav Adolf Balk, mare, roşie şi îngrozită, pune

mânuța albă pe gura tatălui său și îi astupă nările cu degetul mare. E uimit cât de ușor e să oprești trecerea aerului. Dinții neputincioși încearcă să-i roadă mâna dintr-un unghi imposibil. Trupul lui Gustav Adolf se cutremură sub învelitoare, se învinețește și ochii par că vor să-i iasă din orbite. Băiatul repetă gestul de câteva ori, dar n-are curajul să țină mâna acolo destul timp. De fiecare dată slăbește strânsoarea și își lasă tatăl să-și regăsească răsuflarea, trăgând cu lăcomie aer în piept, adânc. Gustav Adolf Balk se stinge singur, noaptea. Camerista care cuprinde cu brațele moi umerii mici ai băiatului îi ia chicotelile drept suspine și îi șterge cu o batistă lacrimile de bucurie.

Tatăl e așezat la odihna veșnică sub o piatră din biserica în care sunt înmormântați strămoșii lui și unde armele lor împodobesc zidurile într-un loc de onoare, în fața corului, în comitatul de baștină al familiei Balk, nu departe de Fågelsång. Într-o noapte de la începutul verii, băiatul rămâne treaz până ce toată casa a adormit, iese în curte și trece de teii care mărginesc drumul. În vreme ce întunericul din dormitorul său e izvor de spaime, acest întuneric e cu totul altfel, un prieten care alină și ocrotește.

După o vreme ajunge la biserică și găsește ușa din față descuiată pentru păcătoșii care ar veni târziu, însă biserica e pustie. Merge pipăind podeaua de piatră până ce degetele îi deslușesc numele tatălui său. Își descheie pantalonii și îi lasă să alunece în jos, ghemuindu-se. În ziua următoare, cantorul găsește o grămăjoară de excremente pe care bâzâie muștele și gunoiul cu care sunt mânjite literele numelui Gustav Adolf Balk. Rămâne tăcut, curăță podeaua și, tot restul zilei, e încredințat că diavolul însuși a trecut prin regiunea

lor adormită, cu siguranţă în drum spre treburi mai grabnice spre miazăzi, în oraşul cel mare.

Pentru băiat, simţământul triumfului trece iute. Doarme rău, bântuit de un coşmar care face să răsune paşii tatălui, apropiindu-se pe coridorul din dreptul odăii. Cu timpul, îşi mai dă seama de ceva ce n-ar fi ghicit niciodată. Că sunt pe lume lucruri mai rele decât să fii bătut, şi singurătatea e unul dintre ele.

10

E luni după amiază şi Mickel Cardell cuprinde în palme cana de porţelan alb ca să se încălzească. Îl vede pe Winge pentru prima oară de când a coborât din sanie la Norrmalmstorg, venind de la Fågelsång, şi s-a împleticit peste pod până acasă, ca să se spele şi să încerce să doarmă oleacă, după atâtea ceasuri petrecute fără somn, însă degeaba.

– Aşadar, ai aflat ceva pe drum de la omul acela?

Winge încuviinţează din cap, cu un aer serios.

– Câte ceva. Acum doarme. Nu sunt sigur unde o să fie procesul. Până atunci, l-am lăsat la închisoarea Norrmalm, în Kastenhof, deocamdată sub nici un nume. Încă nu ştim când o să se arate Ullholm şi aş prefera să ţin povestea cât mai bine tăinuită până ce termin interogatoriul şi poate să înceapă procesul. Cunosc bine gardienii şi pot să intru şi să plec fără să ştie nimeni.

Au trecut câteva ore de când s-au înapoiat în oraş şi s-au despărţit la vamă. Cu toate acestea, lui Cardell i se pare că vântul încă îşi mai înfige ghearele în obrajii săi.

– Să nu crezi nici o clipă că nu sunt recunoscător pentru că am scăpat de un glonţ în foale şi n-am fost dat hrană unui câine, dar de ce s-a dat bătut aşa

de ușor? După toate prin câte am trecut, aproape că pare necuviincios.

– Nădăjduiesc să capăt un răspuns la această întrebare, precum și la altele.

– Ce o să faci mai departe?

– Mă duc la Kastenhof să vorbesc cu Balk. Ne vedem din nou aici mâine, la același ceas.

Cardell își termină băutura singur, cu o strâmbătură. Auzise că, atunci când trebuie să stai treaz, cafeaua alungă oboseala din trup, și a hotărât să rabde gustul, în cazul în care chiar dă roade. Își face drum cu coatele către ieșire, spre piață, prin mulțimea de băutori de cafea mai încântați decât el. Nu de multe ori Stockholmul îl umple pe Mickel Cardell cu altceva decât neplăcere, însă de data asta e bucuros să revadă orașul. În amintirea despre șopronul din Fågelsång e o șoaptă despre o moarte a cărei urâciune nu și-ar fi imaginat-o niciodată. E una croită pe măsura sa, cu totul deosebită de haosul războiului, care lovește toată lumea, fără să aleagă. N-are chef să doarmă, mai puțin ca oricând, și e bucuros că greutatea care-i atârnă într-o parte îi dă prilejul să-și mute gândurile. E punga de care l-a ajutat pe Carsten Vikare să scape. N-a numărat banii, însă, judecând după greutate, e acolo fiecare bănuț de care l-a jecmănit pe Kristofer Blix, cu dobândă. Cardell a avut rareori prilejul să țină în mână așa o sumă, și chiar și mai rar a simțit așa mustrări de conștiință. De obicei, nu gândește mai departe de ideea că fiecare comoară e a celui care a găsit-o, însă nu și de data asta. Banii nu sunt ai săi.

Aerul curat îi zgârie gâtul și nasul și, cu toate că îl ustură de câte ori trage aer în piept, îi amintește de viața pe care de curând crezuse că a pierdut-o. Are

o misiune și simte, cu fiecare pas prin zăpadă, că acest nou țel îl îndepărtează de sine însuși, de fiara Magnus, de carabina lui Johannes Balk și de groaza de la Fågelsång. De Balk se ocupă acum Winge, iar gândurile sale se îndreaptă spre scrisorile lui Kristofer Blix. Isak Blom i-a spus că o tânără a lăsat pachetul la ușa Casei Indebetou, cu numele lui Cecil Winge pe el, iar Carsten Vikare, care încă nu știa ce-l așteaptă, i-a spus că Blix a lăsat în urmă o văduvă tânără.

Cardell și-a schimbat pantalonii țepeni, în care se îmbibase urina, cu singura pereche pe care o mai are, de la uniforma care i-a fost dată când a intrat în straja de noapte și pe care nu-i place s-o poarte. Nici unul dintre ceilalți chiriași n-avea apă caldă de dat și altora, așa că a trebuit să se mulțumească să se frece pe trup cu zăpadă afară, în curte. Câțiva mucoși au profitat de situația lui și l-au bombardat cu bulgări de zăpadă, iar rafala sa de înjurături a făcut să zăngăne obloanele clădirii. Acum, odată cu mișcarea, căldura a început să i se întoarcă în trup și starea de spirit i se îmbunătățește. Merge pe Västerlånggatan și o ia la dreapta, în sus pe deal, până ajunge la catedrală.

Înăuntru, sub arcade, e aproape la fel de frig ca afară. I se spune că pastorul e acasă, răcit, însă la insistențele lui Cardell un capelan rebegit apare, în sfârșit, și se lasă convins să cerceteze catastifele bisericii. Da, se află o însemnare pentru Johan Kristofer Blix și e legată de o declarație făcută de curând pentru strigările de căsătorie. După ce i-a fost pusă o monedă în mâna tremurătoare, omul izbutește să-și amintească mai multe despre acea poveste vrednică de luat în seamă.

Băiatul și-a pierdut viața într-un accident nu mult după ce tinerii s-au logodit. Mireasa era deja însărcinată. Capelanul își dă ochii peste cap, nu fără

îngăduință. Să vină pe lume pruncii atât de iute după cununie, dând la iveală înfocarea părinților, e mai degrabă regula decât excepția. El și colegul său s-au îndurat de tânăra femeie și au susținut că, de fapt, cununia s-a săvârșit înainte de moartea lui Blix. În acest fel, pruncul nenăscut n-avea să fie considerat din flori și, în loc să fie batjocorită ca târfă, mama avea să capete statutul de văduvă. Capelanul dă din cap pentru sine. Știe că și-au încălcat jurămintele, dar nu vede ce ar putea găsi Dumnezeu împotrivă.

– Și numele văduvei?

– Lovisa Ulrika Blix, născută Tulipan. Tatăl ei are o cârciumă cu numele Markattan.

– Ești neobișnuit de bine informat pentru un om al bisericii.

Capelanul zâmbește și își dă iar ochii peste cap.

– E o parohie însetoșată și, după împărtășanie, potirul e uneori așa de uscat, încât noi, oamenii bisericii, suntem siliți să căutăm sfintele taine altundeva.

Locul nu-i mai departe de o azvârlitură de băț înapoi, pe unde venise. Markattan e o cârciumă fără ifose, cu mese din butoaie puse în picioare, în șiruri. Un bărbat mai vârstnic, cu ochii lăcrămoși, îi iese în întâmpinare și pune deoparte halbele pe care le ștergea cu o cârpă umedă.

– Domnia Ta, nu-ți fie cu supărare, dar încă n-am deschis și n-avem mâncare caldă. Dacă vrei să mănânci, va trebui să fie carne rece.

– N-are a face. N-am venit aici pentru mâncare. Am venit s-o găsesc pe o anume Lovisa Ulrika. Știi cumva unde e?

Cârciumarul îl măsoară din cap până-n picioare neîncrezător.

– Lovisa e fata mea.

– Și e acasă?

Karl Tulipan scutură din cap.

– Din păcate, nu. E o tânără harnică, din cele pe care nu le prea afli printre tinerii de azi. Și totuși, mă doare să văd cât de mult timp îi iau treburile mele. Dacă nu-i la fântână, e la piață și, dacă nu vrei să aștepți oleacă, aș zice că-i mai bine să vii altă dată.

Cardell nu știe ce să zică și tropăie ca să-și scuture cizmele de zăpadă.

– E ceva ce vrei să-i spun din partea Domniei Tale?

Cardell șovăie, cântărind în mână punga din buzunarul hainei.

– Nu, e ceva ce nu poate fi spus cu gura altuia. Va trebui să mai vin o dată.

– Îți sunt îndatorat, și îți urez mai mult noroc data viitoare.

11

Primăvara fusese călduroasă, ca și sfârșitul verii. Zăpada e deja groasă și iarna friguroasă, iar cei care sunt în stare să citească vremea în durerile din încheieturi ori în semne au tot spus că o să fie cea mai grea iarnă de când se știu ei.

Anna Stina Knapp o crede. Nopțile au început deja să-i vămuiască pe cei care dorm afară, din beție ori din sărăcie și, cu pământul înghețat bocnă, nu-i cu putință să fie îngropați până nu se încălzește vremea. Cadavrele țepene sunt puse unele peste altele în morgile de la cimitire și, când ele s-au umplut, cadavrele sunt puse în afara clădirilor, învăluite în giulgiuri. În drum spre piața de pește, Anna Stina a văzut troianul de lângă Sankt Jakob, din care se ițesc mâini și picioare înghețate. În vârf, promoroaca a fost curățată de pe o față vânătă-negricioasă și golanii șugubeți i-au înfipt în gură o pipă de lut spartă și și-au iscălit isprava cu urină.

În timpul zilei, Anna Stina răspunde la numele Lovisa Ulrika Tulipan, iar munca la Markattan și împrejur îi ocupă tot timpul. Ziua sa începe în zori și a învățat să se trezească la vreme, să se îmbrace repede și să-i întâmpine pe lucrătorii care golesc butoiul de sub

latrina de la Markattan, ducându-i conținutul în căruța lor. E una dintre multele sarcini pe care și le-a luat singură după ce a văzut că alții profitau de neatenția Florarului și cereau plata în fiecare săptămână, fără să facă nimic în schimb. Cară apă până ce pompele de la fântâna din piață îngheață. Spală farfuriile și halbele frecându-le cu zăpadă, cară lemne din grămezile de jos, de pe chei, și în fiecare dimineață și seară mătură dușumeaua și o spală, dacă e nevoie. Această muncă îi ușurează mustrările de conștiință pe care le simte când întâlnește privirea verde-albăstruie ai lui Karl Tulipan, pe o față pe care ochii și zbârciturile sunt luminate de un zâmbet ori de câte ori o vede și ori de câte ori pune cu duioșie mâna pe burta care crește. Știe că el o privește deja ca pe fiica sa și își dorește să-l poată privi și ea ca pe tatăl său.

În vise nu mai e hăituită de cocoșul roșu, însă viitorul tot nu-i dă pace. Când se trezește, pătura îi e îmbibată de sudoare, cu toate că în odaie trage și e răcoare. E ca și cum pruncul ar fi aprins înăuntru o bucată de jăratic și-i ține cald, în ciuda frigului. Pe zi ce trece, trupul ei se mărește. Când nu poate să doarmă, aprinde o torță și se privește, oglindită în geamul bombat al ferestrei dinspre stradă. Își închipuie că fața i se rotunjește, atât de la hrana pe care o primește acum, cât și de la viața care înmugurește în ea. Fata înfometată din casa de corecție nu mai e acum așa de ușor de recunoscut. Însă această transformare nu-i mulțumitoare. Nici măcar ceea ce Kristofer Blix, al cărui nume îl poartă acum, a făcut pentru ea n-o să fie destul.

Stockholmul e îngrozitor de mic. Toți se înghesuie pe aceleași străzi, în aceleași piețe. Când Anna Stina

pleacă de la Markattan îşi leagă o basma peste părul bălai ca paiul şi lasă partea din faţă să-i coboare pe frunte. Rămâne la miazănoapte de ecluză, departe de locurile în care Tyst şi Fischer vânează păcătoşi, dar mai sunt străjeri şi în oraşul dintre poduri, şi de câte ori dă cu ochii de hainele lor albastre şi de centiroanele albe, inima i se opreşte în piept.

În vise se desfăşoară iar şi iar aceeaşi scenă. Se ocupă de ceva în cămara din spatele încăperii principale din Markattan şi, când trece pragul înapoi, întâlneşte privirea lui şi scapă ce ţinea în braţe, fără să audă cum se izbeşte de podea. Petter Pettersson stă acolo, rezemat de un butoi şi cu un zâmbet batjocoritor lăţit pe faţă. Se înclină şi îi spune pe nume. Stă pe loc, încremenită, când el se apropie şi o prinde de mână.

– Domnişoară, pare-mi-se că-mi datorezi un danţ.

Muşteriii din Markattan, pe care începe să-i considere prieteni, arată cu degetul şi şuşotesc, iar Kalle Tulipan izbucneşte în hohote de plâns când îşi dă seama cât de tare l-a înşelat ea. Petter Pettersson îi leagă o funie de încheietura mâinii, ca şi cum ar fi un semn de dragoste, şi o conduce în stradă, la o căruţă gata s-o ducă înapoi unde îi e locul, la casa de corecţie şi la Långholmen, unde aşteaptă meşterul Erik, unde o să fie silită să dea ocol fântânii din curte de destule ori ca să dispară ceea ce este ea şi să lase în loc doar o frântură de om. O să piardă pruncul pe care-l poartă. În nădejdea de a-şi salva propria viaţă, trupul său o să alunge orice e în plus şi o să-l lase pe cel încă neîmplinit ca pe o pată roşie pe pietrişul de lângă fântână, pe lângă care va trebui să treacă iar şi iar, în vreme ce groaza şi nebunia pun stăpânire pe ea.

E după-amiază când Anna Stina Knapp se întoarce la Markattan cu lucrurile cumpărate de la băcănie pe

banii Florarului. Doi iepuri de curând prinși în laț, pește lovit cu bâta pe gheață, pâine. Soarele s-a ascuns deja sub zare și, pe străduțe, zăpada care se învârtejește îi face pe puținii oameni care mai umblă pe afară să se zorească prin viscol, pe lângă clădiri, ca să ajungă sub un acoperiș. Kalle Tulipan are pe sobă vin cu mirodenii și o cupă pusă deoparte pentru ea. O îmbrățișează și îi freacă umerii cu mâinile sale mari, ca s-o încălzească.

– A fost pe aici un bărbat care a întrebat de tine.

– A zis ce vrea?

– Nu. A zis că o să se înapoieze.

– Cum arăta?

– Un zdrahon cu fața tare urâtă. Îți pare cunoscut?

Anna Stina clatină din cap sub privirea lui un pic întrebătoare.

– A, și purta uniformă. Era îmbrăcat ca un străjer.

Cuvântul e ca o lovitură de palmă și ea trebuie să se răsucească, așa încât el să nu vadă cum îi năvălește sângele în obraji.

Nu-i în siguranță. N-are nimic pe lume care să fie al său. Noul nume și lumea care tocmai i-a fost dată depind de bunăvoința altora. Străjerii se vor înapoia și ei știu că fața ei e a Annei Stina Knapp, nu a Lovisei Ulrika Blix. Realitatea de neînduplecat îi va nărui minciuna și coșmarul o să se adeverească. Pruncul, de care la început nu voia decât să se descotorosească, acum e un cuib moale de duioșie înlăuntrul său, și dacă o găsesc din nou e sortit morții înainte să fi tras prima oară aer în piept. Când se lasă seara, șade în odaia sa, cercetându-se în geam și blestemându-și trăsăturile palide. Anna Stina își petrece restul nopții cu brațele

înfăşurate în jurul umerilor firavi, legănându-se înainte şi înapoi pe un taburet care scârţâie, pierdută în gânduri, chibzuind cum să scape de chipul pe care i l-a dăruit Maja Knapp.

12

Cecil Winge îşi înfăşoară mai bine fularul în jurul gâtului, ca să apere de ninsoare deschizătura dintre palton şi gât. Pleacă din oraşul dintre poduri pe la Kungliga Myntet şi traversează buştenii înghețați de pe Vedgårdsbrons, traversează Helgeandsholmen ferit de vânt de grajdurile regale şi de casa lui Per Brahe, luptându-se apoi cu viforul pe Slakthusbron. La dreapta, dinspre Norrström, se înalță pilonii de piatră ai lui Norrbro, fiecare prins în capcana gheţurilor. Capetele neterminate ale fundației bâjbâie zadarnic după sprijinul arcadelor care să le lege laolaltă.

Tribunalul din Norrmalm, încă numit Kastenhof, după berarul care avea cârciuma din pivnița de acolo cu mai bine de o sută de ani înainte, se află pe o latură a Norrmalmstorget. Cinci trepte îl duc la intrarea deasupra căreia a fost săpată monograma regală, în gresie splendidă. Winge e recunoscut la uşă. I se adresează gardianului de serviciu pe nume şi e condus în închisoare, un coridor în care un şir de uşi duc în celule cu ziduri, fiecare luminată de o ferestruică îngustă. Încăperea are puțin mobilier. Un pat scund, sub care abia încape oala de noapte. Un cufăr. Un taburet.

Johannes Balk şade în celula slab luminată. Priveşte în gol, până ce sosirea lui Winge îl smulge din cugetare. În spatele lor, uşa e încuiată şi bocănitul cizmelor gardianului pe piatră se aude tot mai departe.

Winge înclină capul în chip de salut.

– Bună dimineaţa. Ai tot ce-ţi este de trebuinţă? Hrană, pături, tutun?

– Nu mi-e de trebuinţă nimic. N-am fumat niciodată. Carnea de peşte şi de porc e destulă. Frigul nu mă mai supără.

Ceva din Balk în aminteşte lui Winge de un păianjen, nemişcat şi răbdător în pânza lui, cu o linişte zeflemitoare. O farfurie cu resturi de mâncare e pe cufăr, terci şi ceea ce pare a fi ştiucă fiartă. Balk se freacă la ochi în vreme ce Winge se aşază pe taburet.

– Ştii, Winge, că sunt mai tânăr cu câţiva ani decât tine, cu toate că arăt ca şi cum ne-am fi născut în acelaşi an? Poate că viaţa ne ciopleşte feţele cu necazurile prin care trecem, şi poate că faptele mele sunt ceea ce m-a îmbătrânit înainte de vreme. Unde rămăsesem? A, în mijlocul actului doi. Tocmai mă pregăteam să plec din ţară.

Apa din urciorul de lângă pat a prins pojghiţă de gheaţă. Balk o sparge cu arătătorul şi îşi toarnă apă într-o cană. Îşi drege glasul şi bea, oprindu-se o vreme, ca şi când ar căuta locul în care a lăsat povestea, apoi grăieşte din nou.

Vremea trece şi băiatul devine bărbat, însă, neavând tată ori mamă, e sortit să rămână copil, din multe puncte de vedere. Cât a fost prea mic, Fågelsång a fost în grija unui comitet de administraţie, o adunătură de domni severi din Stockholm care-l sprijiniseră pe Gustav Adolf Balk în treburile lui şi pe care tânărul

îi cunoaște doar din scrisorile pe care le primește, alcătuite într-un stil așa de oficial, încât nu-i ușor de deslușit despre ce e vorba. De două ori pe an era trimis la Fågelsång un împuternicit ca să supravegheze administrarea moșiei și să se asigure că educația tânărului continuă în conformitate cu dorințele tatălui său.

Când a împlinit șaptesprezece ani a primit o înștiințare neașteptată: în testamentul lui Gustav Adolf Balk figurează un anumit fond pentru un tur de învățătură pe continent. E stabilit un traseu, cu adresele bancherilor care au fost informați de venirea lui și sunt pregătiți să plătească cheltuielile de călătorie în bani peșin, în schimbul cambiilor primite împreună cu instrucțiunile. Călătoria începe pe mare, de la Stockholm la Reval, apoi spre sud, la Paris, apoi la Florența și Roma. Pentru a doua oară părăsește Fågelsång, vede cum clădirile mohorâte se pierd în spatele teilor.

Paris este locul în care se abate de la planul călătoriei. A citit despre oraș, locul romanelor și povestirilor, sălașul gânditorilor și vizionarilor. Întotdeauna tânjise să-l vadă cu propriii ochi, și își dă seama că arta n-a înfățișat deplin realitatea. Aici plutește ceva în aer. În fiecare cafenea și restaurant oamenii discută despre condițiile și drepturile omenirii. Sclavia e condamnată de toți. Mulți merg chiar mai departe și compară supunerea sclavului cu soarta poporului sub monarhia lor. Sub idealurile minunate deslușește un simțământ pe care îl cunoaște mai bine ca oricine: frica.

Ca și cum ar avea al șaselea simț, se simte înconjurat de setea de sânge care calcă necruțătoare pe urmele fricii și, când se apropie ziua plecării, își dă seama că nu vrea să părăsească orașul. Ceva urmează să vină și, orice ar fi, vrea să vadă cu ochii săi. În primele luni își

petrece orice clipă în care nu doarme pe străzile şi în pieţele oraşului. Ascultă discursurile într-o limbă pe care a învăţat-o din cărţi şi sub bastonul preceptorilor, dar curând le înţelege tot mai bine. Trimite veşti acasă, obţine credit la bancherii francezi şi închiriază o odaie în Cartierul Latin.

Peste tot e viaţă şi mişcare. În oraş mocneşte revoluţia, alimentată de recolta slabă a anului dinainte. La începutul lunii mai se convoacă Stările Generale pentru prima oară în aproape două sute de ani. E proclamată Adunarea Naţională, Bastilia e luată cu asalt şi în vara lui '89 Parisul e deja sub propria cârmuire, prin autoritatea consiliului municipal şi a nou-formatei Gărzi Naţionale. În restul ţării, ţăranii se scutură de jugul asupririi. Stăpânii feudali sunt siliţi să fugă ori să cedeze drepturile străvechi. El e în miezul acestor lucruri, un observator care se ţine deoparte, însă e entuziast. În august, Adunarea Naţională publică noua declaraţie a drepturilor omului şi cetăţeanului. Mesageri declamă cuvintele în pieţele oraşului şi în locurile de adunare. Îl vede pe regele Ludovic al XVI-lea însuşi vorbind poporului de la balconul Palatului Tuileries, un bărbat care nu mai e tânăr, ci impunător, în floarea vârstei. Regele vorbeşte cu căldură despre noua Constituţie, simbolul însuşi al vechiului care acceptă noul. În următoarele luni, oraşul pare să se fi aşezat în noua ordine. El simte fragilitatea situaţiei şi nu se grăbeşte. Rămâne până la sfârşitul anului. Şi anul următor.

Johannes Balk ştie că ura are nevoie de frică, aşa cum focului îi trebuie combustibil, şi simte cum frica sporeşte în jurul său. Poate că asta, mai mult decât altceva, îl face să se simtă la Paris acasă, aşa cum nu s-a simţit niciodată la Fågelsång. Aici toată lumea se

teme, cei mai mulți sunt și plini de ură, și printre ei Johannes se simte superior. Ei de-abia au început să se deprindă cu simțămintele pe care el le nutrește de când se știe. Deși credința în puterea poporului crește, în detrimentul regelui, în rândurile răsculaților se răspândește neliniștea. Mulți văd dușmani în orice umbră, atât înăuntrul, cât și în afara zidurilor orașului. Marat, agitatorul, scrie pamflete caustice în care pledează pentru măsuri drastice, o curățare de paraziți pentru binele celor mulți. Acum se spune că scopul scuză mijloacele.

Pentru prima oară în viață, tânărul simte că este o parte a unui lucru pe care-l înțelege, că e înconjurat de oameni ca el. Simte că se apropie o moarte uriașă, nevăzută de mase, care așteaptă momentul potrivit. O așteaptă cu încântare, nerăbdător să afle ce formă o să ia.

În decembrie '91 e trezit de hărmălaie pe scară. Bărbați în uniformele cusute în casă ale Gărzii Naționale, în culorile noului steag, îi dărâmă ușa. A fost pârât. N-a aflat niciodată cine e iscoada. Cineva care umbla după favoruri de la iacobini? Poate bancherul său, sau proprietarul odăii. Ca nobil străin, e ușor să devină suspect. Ei zic că e spion. E dus la mănăstirea Saint-Germain-des-Prés, aproape de locuința sa, și i se spune că va fi interogat.

N-are loc nici un interogatoriu. E vârât într-o celulă din beciul închisorii militare, aflat adânc sub vechea mănăstire benedictină. Nu sunt ferestre și nici lumină de vreun fel. La început, așteaptă răbdător și își pregătește apărarea cât mai bine. Un gardian îi aduce pâine și apă, uneori alte îmbucături, fără să-și arate chipul. Printr-o deschizătură din partea de jos a ușii e împins

un castron şi nimeni nu-i răspunde la întrebări. E lăsat acolo să putrezească. Poate că s-a schimbat ierarhia revoluţionarilor, aşa încât a fost uitat ordinul să fie arestat. Celula e în beznă. Nu-şi-poate vedea mâna înălţată în dreptul feţei. Cu timpul, nu mai e sigur dacă are ochii deschişi ori închişi, unde se sfârşeşte trupul său şi unde începe întunericul. Şade nemişcat în beznă şi urăşte.

Îşi dă seama că nu e singur. Lucruri care nu pot exista acolo devin vizibile. Tatăl pe care îl credea mort vine în vizită. Când orbecăie spre prici ca să doarmă, mama sa, care îl aştepta răbdătoare, se târăşte peste el şi întinde mâinile ca să-i înfigă ghearele în obraji. Se apără, lovind şi el din răsputeri. Astfel, timpul trece fără să-l poată măsura.

E trezit din moţăială de un sunet îngrozitor şi îşi dă seama curând că sunt voci ridicate, mânioase. Uşa e trântită de perete şi vine o lumină atât de puternică, încât trebuie să-şi acopere faţa cu mâinile. E înşfăcat şi săltat. E cărat afară, pe terenul din faţa bisericii, unde s-au adunat sute de oameni. „Sans-culottes", gloata răsculată, şi Garda Naţională s-au adunat acolo, iar prizonierii din Saint-Germain sunt târâţi la lumina zilei.

Vede mulţimea legănându-se. Din loc în loc, capete se înalţă deasupra celorlalţi şi se lasă la loc cu o bufnitură. La început nu pricepe ce vede, apoi îşi dă seama că îi omoară pe prizonieri călcându-i în picioare. Câte o duzină de oameni sar pe unul, ţinându-se pe după umeri şi pe după mijloc, ca să-şi ţină echilibrul, şi sar, îndoindu-şi şi dezdoindu-şi genunchii. Curând trupul prizonierului cedează. Pieptul se crapă cu un pocnet, ţeasta e călcată în picioare cu atâta putere, încât ochii ţâşnesc până pe pietrele cubice. Sub toţi e o mâzgă

însângerată din care nimeni nu mai poate ști unde fusese prinsă fiecare parte din trup.

Din ce în ce mai mulți oameni se înghesuie în curte, până ce izbucnește panica și cei care l-au cărat îi dau drumul ca să se apere. Se târăște prin pădurea de picioare care izbesc până ajunge la un gard. Vede o gaură între două scânduri, mult prea îngustă, și își dă seama cu uimire că trupul îi este destul de slab ca să treacă dincolo.

În acest fel își recapătă libertatea. De cealaltă parte nu mai e nimic care să-l deosebească de ceilalți săraci care se adună în jurul bisericii. Se îmbăiază în Sena. Nu-și recunoaște chipul oglindit în apă. După o vreme, aude zvonul răspândit pe larg că numărul străinilor trimiși la închisoare a ajuns atât de mare, încât s-au răsculat împotriva parizienilor, până ce gloata s-a încumetat să ia problema în propriile mâini. Saint-Germain-des-Prés este doar una dintre închisorile în care s-a petrecut așa ceva.

În timpul cât a stat în închisoare a venit la Paris moartea, cea pe care o așteptase atât de mult. În drum spre oraș vede mormane de cadavre mai înalte de un stat de om. Au fost măcelăriți mii de oameni. Domnește haosul. Pe celălalt mal al fluviului vede niște bărbați beți care silesc o femeie să joace pe un morman de cadavre și să cânte în cinstea republicii, și când ea se împotrivește, e străpunsă de o baionetă. Acum e septembrie '92, și frunzele căzute sunt împrăștiate peste tot. Cu câteva zile înainte, regele a fost silit să fugă din Tuileries, când palatul a fost luat cu asalt, însă a fost prins, împreună cu familia sa. Pe străzi, oamenii cântă „Ça ira", un cântec pe care îl știe bine din primul an al revoluției, însă acum sunt alte versuri. Înainte cântau despre dreptate pentru cei asupriți.

Acum cântecul este despre spânzurarea aristocraților de stâlpii felinarelor. Toți bărbații trebuie să poarte la pălărie cocarda tricoloră a revoluției, culori care se presupune că înfățișează libertatea, egalitatea și fraternitatea. În drum spre ieșirea din oraș trece prin piața cu opt laturi despre care știa că se numește Piața Ludovic al XV-lea și în mijlocul căreia stă acum un obiect ciudat, alături de soclul pe care cândva tatăl regelui era înfățișat călare. Apoi vede pentru prima oară o ghilotină. Nimeni nu se putea aștepta ca un călău să izbutească toate descăpățânările pe care le cere revoluția. S-a născocit pentru asta o mașinărie. Bate din palme și râde cu atâta poftă, încât îi apar crăpături peste tot pe buzele uscate.

Merge spre nord, desculț. Nimeni nu-i caută pricină. Înfățișarea îi e neliniștitoare și n-are asupra sa nimic de valoare. În Flandra găsește niște suedezi pe care îi convinge că aparține familiei sale și ia cu împrumut niște bani pe care urmează să-i înapoieze întreit. Apoi merge spre casă și la Rostock își cumpără un loc pe o corabie spre Karlskrona. La sfârșitul lui '92 se întoarce în patrie, după câțiva ani de lipsă, cu toate că pare să fi îmbătrânit cu mai mult.

Balk revine în lumină. Ochii săi par să nu vadă nimic, ca și cum privirea i-ar fi întoarsă către sine, spre amintiri, ca să scoată din trecut o imagine pierdută.

– Atunci l-am întâlnit pe Daniel Devall. Căutam ceva cu care să ajung la Stockholm și de acolo înapoi la Fågelsång, singurul cămin care îmi rămânea. Era acolo, la hanul unde căutam un vizitiu. Cumpărase un loc în aceeași sanie și pentru aceeași călătorie, și am început să discutăm. Doar știi cât de încet și de neplăcut trec ceasurile cât trudesc caii. Nu l-ai văzut

viu, domnule Winge. Îmi pare rău că rămășițele pe care le-ați scos din Fatburen nu-l înfățișează cum se cuvine. Avea o strălucire, ca și cum sufletul său sclipea dinăuntru și-l preschimba într-un felinar care să lumineze lumea pentru ceilalți. Avea ochii mari și de un albastru limpede, un pic oblici, pe o față cu trăsături perfect simetrice. Avea în ochi o licărire în același timp ștrengărească și nevinovată, cutezătoare și modestă, ca aceea a unui copil binecuvântat pe care nici un părinte n-a izbutit să-l cumințească. Când ne-am întâlnit avea părul auriu lung, legat la ceafă cu o panglică de mătase, dar cu timpul, îl lăsa adesea liber, pe umeri. Când zâmbea, arăta două șiruri de dinți albi ca laptele. Cei de sus erau perfect drepți, iar dintre cei de jos unul era un picuț strâmb, ca și cum Creatorul s-ar fi temut că sare peste cal cu frumusețea. Avea trupul zvelt și bine făcut, îmbrăcat în straie minunate, croite ca să-i pună în valoare proporțiile. Avea mâini de virtuoz, cu degete lungi și fine.

Ne-am întâlnit întâmplător. S-a apropiat de mine cu băgare de seamă, vorbind cu voce scăzută. Până și mirosul lui era atrăgător, te ducea cu gândul la o pajiște înflorită, într-o vreme în care alții turnau pe ei parfum cu nemiluita, ca să-și ascundă mirosul trupului. Am mers împreună cu sania spre casă. Orele zburau, pur și simplu, în așa măsură, încât aș fi vrut să dureze mai mult. Daniel era fermecător, ascuțit la minte, se pricepea de minune să converseze și era prietenos. Ședea foarte aproape de mine și, când i-am spus ceva care l-a înveselit, a izbucnit în râs și a pus mâna pe genunchiul meu, ca și cum nu s-ar fi putut înfrâna.

Se oprește și își toarnă un pic de apă.

– Trebuie să înțelegi, domnule Winge, că n-am avut niciodată un prieten. Singurătatea mea era mult

prea mare. Nu-mi amintesc de cineva care să-mi fi dat atenție ori să-mi fi pus vreo întrebare, din simplă curiozitate. Iată de ce nu eram pregătit pentru Daniel. Eram... ușor de prins în laț.

Bea apa rece până ce golește vasul.

– Când am ajuns la capătul drumului, Devall s-a oferit să-mi fie călăuză prin Stockholm în următoarele două zile. Călătoria mă sleise de puteri și aveam nevoie de odihnă. El cunoștea orașul, pe care eu îl văzusem doar în fugă și unde m-aș fi pierdut iute în vârtejul vieții clocotitoare. N-aveam de ce să-i zic „nu".

Dă din cap pentru sine.

– Să-ți povestesc despre o anumită seară, domnule Winge. Era un bal mascat, și încă nu trecuse un an de la asasinarea regelui tocmai la o astfel de petrecere. Oamenii păreau să se amuze de acest amănunt necuviincios, nu erau dintre cei care s-o jelească pe Maiestatea Sa. Aveau cu toții măști, însă veșmintele le dezvăluiau vița nobilă și bogăția. Nici Duvall, nici eu nu făceam parte din aceste cercuri, însă după ce Daniel a izbutit să facă rost de câte o mască, nimeni n-a băgat de seamă că suntem străini, și nu în ultimul rând din pricina alcoolului care curgea în valuri. Seara s-a preschimbat în noapte și domnii s-au dus prin alte localuri. Am fost luați cu ei și așa am ajuns la o casă așezată deoparte de celelalte, pe malul apei, unde merg doar corăbiile cu grâne. Un servitor cu pielea neagră ne-a întâmpinat și curând ne-am pomenit în odăi bogat împodobite.

Acolo ne așteptau orori, domnule Winge. Băusem și, când am văzut prima oară măști pe care nu le observasem mai înainte, am fost uimit cât de adevărate păreau. Erau chipuri strâmbate de umflături, capete care păreau răsucite în forme ciudate, costume care-i

prefăceau pe purtători în schilozi și figuri grotești. Dar curând mi-am dat seama că nefericiții aceia nu poartă nici o mască. Asta era forma lor adevărată și aparțineau casei pentru a-i distra pe domni. După o vreme au venit femei care nu purtau decât văluri pe trupul gol, și curând bărbații și-au desfăcut centurile și și-au lăsat veșmintele să cadă pe podea. N-a trecut mult și încăperea era o masă șerpuitoare de bărbați și femei care se împerecheau în diferite feluri. Schilozii ofereau orice serviciu le era cerut. Această scenă m-a scârbit și, când mi-am dat jos masca, Daniel mi-a citit expresia. Mi-a zis: „Am crezut... tatăl tău...", și înțelesul vorbelor sale nu m-a izbit decât mult mai târziu. Am plecat. Nu vedeam nici un motiv să-mi mai amân plecarea și am făcut pregătirile trebuincioase. I-am cerut lui Daniel să mă însoțească la Fågelsång, căci nu aveam slujitori și cerințele lui nu erau mari.

– Ce s-a întâmplat după aceea, Johannes? I-ai descoperit scrisorile?

– Știam că trimite scrisori, domnule Winge. Însă nu mi s-a părut un lucru ciudat. Mi-a trebuit o vreme ca să-mi dau seama cui îi scrie și de ce. Scrisorile către Liljensparre le alcătuia codificat, după cum știi, cu siguranță, însă la început le scria în limbajul obișnuit și folosea o cheie ca să le codifice. Trebuie să fi deschis soba de cărămidă din odaia sa fără să se uite mai întâi dacă mai este înăuntru jăratic. Era o seară rece și am deschis-o ca să mă asigur că o să fie destulă căldură până dimineața. În cenușă era un ghemotoc de hârtie. Prima formă a scrisorii. Nu m-am putut împiedica s-o citesc.

– Și care ți-a fost concluzia?

– Daniel Devall era un aventurier, domnule Winge. Tot ce își dorea era să intre pe sub pielea șefului poliției

Liljensparre şi, ca atare, să-şi slujească propriile interese, asigurându-şi un aliat puternic. Îmi închipui că cineva îi spusese că urmează să ajung la Karlskrona, poate că unul dintre suedezii pe care i-am întâlnit în Flandra. Sarcina sa de iscoadă era să supravegheze portul şi să cerceteze cu atenţie orice persoană suspectă care venea din Franţa ca să răspândească revoluţia în miazănoapte. A presupus că sunt un iacobin care a participat la răscoală şi acum se întorcea acasă ca să răspândească acelaşi mesaj. De aceea venise cu mine la Fågelsång. Nădăjduia c-o să-i încredinţez planurile mele de a răsturna monarhia şi că va avea onoarea de a fi demascat complotul.

– Ce ai făcut după ce ai citit scrisoarea?

– Gândurile mi-au zburat la mama. Cum le smulgea aripile şi picioarele cosaşilor cu gândul la tatăl meu. Şi ce altceva era Devall decât un cosaş care pătrunsese în casa mea? Nu merita, oare, aceeaşi soartă? Mi-au trebuit multe ceasuri ca să chibzuiesc cum se poate săvârşi aşa ceva. Mama îşi punea victimele pe pervaz şi le lăsa acolo să se chinuiască. Aveam nevoie de un pervaz destul de lat pentru Daniel Devall. Apoi mi-am amintit de Keyserska, unde ne pomeniserăm printre jumătăţi de oameni şi figuri groteşti despuiate şi de-abia atunci mi-am dat seama că vizita fusese făcută dinadins. Mi-am amintit vorbele rostite de Devall din greşeală şi mi-am dat seama de înţelesul lor. Mă dusese acolo căci îmi cunoştea tatăl, care trebuie să fi fost un client regulat. Devall s-a gândit că am probabil aceleaşi înclinaţii. Trebuie să-şi fi închipuit că Gustav Adolf Balk şi-a dus întâiul născut la Stockholm şi i-a făcut cunoscute poftele trupeşti care atrag domni de rangul lui. Nu găsesc vorbe ca să spun cât de tare m-a dezgustat asta. Prin urmare, mi s-a părut nimerit să-l las

să-și sfârșească zilele la Keyserska, având de-a face cu oameni de teapa tatălui meu. În cercurile lor, Daniel Dęvall avea să fie bine-venit.

Mijește ochii spre fâșia de lumină de lângă tavan, care scade.

– Nici n-ar mai fi nevoie să-ți spun restul, domnule Winge. Acum tot ce nu știi sunt doar niște amănunte. A trebuit să mă duc la Stockholm pentru aceste aranjamente și să mă asigur că Daniel n-o să părăsească Fågelsång înainte de înapoierea mea. Prima oprire a fost la acel comitet de administrație care încă mă credea mort. Am cerut o sumă forfetară, făgăduind că n-o să le mai întunec vreodată pragul. Cercetările m-au dus la evreu, Dülitz, ale cărui servicii mi le puteam permite acum. Prin el am dat de doctorul de campanie, Kristofer Blix, și i-am răscumpărat datoriile, odată cu viața. Magnus era singurul dintre cei care locuiseră la Fågelsång care mai era acolo când m-am întors din Franța. Era un câine de vânătoare pe jumătate sălbatic, care își amintea destul de bine mirosul meu ca să mă asocieze cu primirea hranei. M-a lăsat să-l leg în lanț în șopron, și nu l-am dezamăgit.

Winge lasă tăcerea să se aștearnă înainte să vorbească.

– Știi că Blix a scris tot ce a făcut, mărturii care ne-au pus pe urmele tale. Ce s-a întâmplat cu Kristofer după ce și-a îndeplinit rolul?

– Blix se temea și de umbra sa și era în stare de orice ca să-și scape pielea. După ce a făcut tot ce i-am cerut, l-am lăsat să fugă în pădure.

– Și, dacă acum ești gata să mărturisești totul, de ce ai așteptat până te-am găsit, Johannes? De ce n-ai venit direct la mine?

– Îmi lipseau dovezile crimelor mele, domnule Winge, şi e foarte important pentru mine ca mărturia să nu-mi fie respinsă. Am citit în *Extra Post* că ai preluat cazul cadavrului din Fatburen şi am fost sigur că o să mă găseşti şi că o să faci legătura cu ce am săvârşit.

O senzaţie de nesiguranţă îl face pe Winge să şovăie înainte să rostească întrebarea pe care aştepta s-o pună.

– De ce faci asta acum, Johannes? Ce urmăreşti?

Johannes Balk îl priveşte drept în ochi. Pupilele sale, mari şi negre în lumina slabă, îi par lui Winge două puţuri fără fund, în care nu mai este acum decât un gol plin de furie.

– Acum am văzut lumea, domnule Winge. Oamenii sunt ca animalele dăunătoare, o haită de lupi însetaţi de sânge care nu vor decât să se sfâşie unul pe altul în lupta lor pentru putere. Cei înrobiţi nu-s mai buni decât stăpânii lor, doar ceva mai slabi. Nevinovaţii nu rămân lipsiţi de vină decât din pricină că nu se pricep. Înainte ca Parisul să ajungă o baie de sânge, toţi vorbeau de egalitate, libertate şi fraternitate, de drepturile omului, şi acum aceleaşi voci se aud aici. Am văzut declaraţia drepturilor omului legată în pielea tăbăcită a unor oameni jupuiţi după ce ghilotina le-a despărţit capul de trup. Aici, orăşenii şi ţăranii sunt şi ei gata să se ridice împotriva nobililor, vechii lor asupritori. Îţi aminteşti, domnule Winge, cum la începutul anului un ofiţer din nobilime a ridicat mâna asupra unui neguţător şi străjerii au fost siliţi să alunge gloata înfierbântată de la porţile castelului, cu ajutorul armelor? Atunci revoluţia plutea în aer. Încă mai pluteşte. Eu, ultimul vlăstar al uneia dintre cele mai însemnate familii din regat, fiul unui membru al Consiliului Împărăţiei, o să mă înfăţişez la tribunal şi o să mărturisesc amănunţit ce i-am făcut lui Daniel

Devall, un om de rând. Domnia Ta însuți o să-mi dovedești vinovăția, fără umbră de îndoială. Și poporul o să se răscoale ca să se răzbune. Înainte să mă duceți sub sabie, o să fiu limba de pe cântarul revoluției. În vreme ce vorbim, pe străzile Parisului curg șiroaie de sânge. Lama ghilotinei trebuie să fie ascuțită de câteva ori pe zi ca să-și poată face treaba. Îmi doresc același lucru pentru Stockholm. Rigolele vor fi roșii. Cu cât vom fi mai puțini cei care rămânem în viață, cu atât mai bine. Fie ca orașul dintre poduri să fie sufocat de cadavre. Fie ca cimitirele să fie inundate. Fie ca numai corbii să rămână.

Chicotește.

– Și iată-te, domnule Winge. Într-o lume de lupi, ești excepția. Un om dintr-un soi mai bun, născut în vremea nepotrivită. Lupți pentru dreptate și rațiune, în vreme ce alții nu-și doresc decât s-o ducă mai bine. Ți-am citit numele în *Extra Post* și, când am înțeles cine ești, totul mi-a devenit limpede. Pronia cerească te-a adus în locul în care se sfârșește călătoria mea. Ești faimos pentru că întotdeauna ai lăsat acuzatul să spună ce are de spus. Și o să spun, zău așa. Ce se întâmplă după aceea ți se va datora în aceeași măsură ca mie.

13

Când Cecil Winge se trezește, marți dimineață, după două ore de somn, în încăpere e frig. Așternutul pare greu. Încă amețit de somn, se întreabă cine a pus peste el altă pătură, nu pătura sa albă. Când se dezmeticește de-a binelea, își dă seama că s-a înșelat. Pătura e roșie de sânge. În locurile în care a avut timp să se usuce, s-a întărit ca o carapace. În timpul nopții a început să tușească și nu s-a mai putut opri. Pe bărbie și pe gât are o crustă de un roșu întunecat. Pielea îi este atât de palidă, încât aproape că poți să vezi prin ea. Cât de mult sânge a pierdut?

Când le ridică în fața ochilor, degetele îi sunt albe ca niște oase. Nu și le simte, și nici picioarele. Se dă jos din pat împleticindu-se, sparge gheața de deasupra urciorului cu apă și toarnă în lighean. Restul îl bea de-a dreptul din urcior și e îngrozit cât de mult fluid a pierdut, lucru pentru care stă mărturie setea sa. Trece un timp până să spele totul. Pielea îl ustură. Când e gata, se îmbracă atât de iute cât îi îngăduie slăbiciunea, se duce în bucătărie și-l trimite pe fiul uneia dintre slujnice să-i caute o trăsură care să-l ducă în orașul dintre poduri și la Mickel Cardell.

*

Aburul cafelei proaspăt fierte se înalță spre grinzile tavanului din Lilla Börsen. E dimineața devreme. Cei care s-au sculat cu noaptea-n cap și curioșii stau laolaltă cu cei mahmuri și plini de remușcări, care beau o cană de licoare înviorătoare înainte s-o pornească prin labirintul de străduțe spre locul de muncă. Cu toate că a întârziat la întâlnirea lor, Cecil Winge a ajuns primul. Așteaptă, fără să se plângă, pierdut în gânduri, până ce trupul mătăhălos al lui Cardell întunecă intrarea. Tropăie ca să dea jos zăpada de pe încălțări și se scutură ca un câine ud.

– Îți cer iertare. Tocmai am dat peste dragul nostru prieten Blom, care se bălăbănea de la o clădire la alta pe Svartmangatan. Era așa de dus cu pluta, că nu m-am îndurat să-l las în legea lui. L-am târât până în biroul lui din Casa Indebetou, unde poate să doarmă până își mai vine în fire fără să înghețe bocnă.

– Și ce anume prăznuise?

– Cred că mai degrabă dimpotrivă. N-a fost ușor de deslușit din bolboroselile lui, dar mi se pare că a aflat ieri dintr-o scrisoare că Ullholm e pe drum încoace, cu toți ai lui, gata să-și ocupe noul post de șef al poliției și să se mute în fosta locuință a lui Norlin. E așteptat mâine. Blom o avea el păcatele sale, însă în miezul lui e cineva cu valori morale, și nu-l încântă gândul să lucreze pentru un escroc, de unde beția. Și Domnia Ta? Ce ai descoperit?

– Johannes Balk mi-a spus o poveste despre cum se făurește un monstru. Am mai văzut și înainte, Jean Michael, dar rareori cu atât limpezime, cum fiecare răufăcător a fost mai întâi victimă. Dar încă n-am isprăvit. Mai sunt amănunte din povestea lui care nu se leagă. Trebuie să-mi adeveresc bănuielile înainte să-l văd din nou.

Mickel Cardell își cântărește cu cealaltă mână pumnul de lemn și în fața ochilor i se desfășoară toate loviturile pe care le-a dat și toate stricăciunile pe care le-a făcut. Știe mai bine ca oricine că Winge spune adevărul.

– Jean Michael, trebuie să-ți cer un lucru.

– Știi că nu trebuie decât să spui.

– Am nevoie de mai mult timp înainte să ajungă Ullholm. Cel puțin o zi.

Cardell se scarpină în cap și arată nedumerit.

– Ce te temi c-o să se întâmple când Ullholm devine șeful poliției?

– Bănuiesc c-o să aleagă calea minimei rezistențe și o să-mi ia toată autoritatea pe care mi-a dat-o Norlin, o să declare ancheta mea închisă și o să-l pună în libertate pe Balk în clipa în care o să afle de el. Pentru că el e mult prea primejdios.

– Dar cu siguranță că nici măcar puterea șefului poliției nu-i fără margini. Ce-ar fi să te asiguri că Balk e adus în fața tribunalului imediat? Ullholm nu prea are cum să oprească un proces fără să pară că e un tiran.

Privirea pe care Winge i-o aruncă lui Cardell e plină de respect.

– Aș vrea să înțeleg deplin motivele lui înainte să-i scriu numele în catastiful arestărilor și în documentele tribunalului, și îndată după asta vreau să hotărăsc cum e mai bine să se desfășoare procesul. Prin urmare, Jean Michael, îmi mai trebuie o zi. Dacă poți face asta pentru mine, încă mai avem nădejde.

– Nădejde? Pentru ce?

– N-o să-ți ascund nimic, însă n-am nici o clipă de pierdut. Deocamdată, trebuie să te rog să ai răbdare.

– Și cum anume te-ai gândit că un străjer năbădăios ar trebui să-l oprească pe viitorul șef al poliției din Stockholm?

– N-am nici un răspuns la asta, Jean Michael, și nici nu-ți pot da vreun ajutor la îndeplinirea sarcinii. Toate forțele îmi vor fi îndreptate către îndatoririle mele de acum. Nu-mi mai rămâne nimic.

Cardell se scarpină în cap și face o mutră lungă. Apoi se așază fără să zică nimic. Bate de câteva ori cu mâna în masă, în ritmul unui marș militar neauzit. De-abia după un minut ridică privirea și întâlnește iar ochii lui Winge.

– Dacă asta îți trebuie, o s-o ai. O zi. Se răsucește pe bancă și flutură mâna de lemn. Femeie! Ia cănile astea de cafea și adă niște rachiu. Mickel Cardell are nevoie de ceva care să-l ajute să cugete, și nevoia e aprigă.

Winge îl lasă acolo și pornește spre Brända Tomten, încovoiat din pricina vântului. Își apasă pe gură batista, încercând să răsufle liniștit și nu prea adânc, temându-se că dacă gâfâie o să stârnească alt acces de tuse. Încetul cu încetul, își recapătă stăpânirea asupra propriului trup și își freacă fața cu un pumn de zăpadă înainte să traverseze piața.

14

La colțul Prästgatan șade un cerșetor pe lângă care Anna Stina a trecut de multe ori în drumul său în sus pe deal, spre piața mare și târgul de acolo. De obicei șade pe un scăunel înjghebat din două scânduri și își arată, în poală, schilodirea din care își câștigă pâinea. Amândouă mâinile îi sunt vătămate în așa hal, încât oamenii fie se opresc să se holbeze, fie mai bine o iau prin rigolă decât să se apropie.

Nu-i o schilodire făcută de foc. E ca și cum ceva i-ar fi prefăcut carnea în ceară, ar fi făurit din ea forme noi și ciudate și ar fi lăsat-o să se întărească așa. Pielea de pe degete pare că s-a topit și s-a scurs, lăsând vârfurile fără unghii și doar cu un strat subțire care să acopere osul. Pe palme și pe dosul mâinilor sunt tipare ciudate, găuri și umflături. Pielea n-are culoare și e aproape la fel de netedă ca a unui prunc.

Pe el vrea să-l întrebe, și descoperă că nu șade acolo tot timpul. Trebuie să aștepte și, când nu mai poate răbda frigul, încearcă să-l izgonească tropăind. În cele din urmă, el se arată, cu o plăcuță sub braț și cu mâinile înfășurate în cârpe. Așteaptă până ce omul s-a așezat pe locul lui și și-a dezvelit cu grijă mâinile vătămate, în fața privirilor și a fulgilor de zăpadă care cad.

Răsuflarea fetei se iuțește când vede că sunt întocmai așa cum și le amintea. Se apropie și-i întinde pâinea pe care a pus-o deoparte din prânzișorul său. El clipește, uluit de atâta mărinimie, și e și mai mirat când vede cine e cea care i-o dă.

– Domnul să te binecuvânteze, copilă, dar ce am făcut ca să merit așa dar?

– Vreau să aud ce s-a întâmplat cu mâinile tale.

El zâmbește, aproape cu ușurare.

– E o poveste pe care am spus-o de multe ori și pentru mai puțin. Ai coborât vreodată la lacul Klara, copilă?

Ea încuviințează.

Atunci trebuie să fi simțit un anume miros, care nu vine nici de la putreziciunea din apă, nici de la gunoaiele de pe uscat. E acolo o manufactură în care am muncit când eram tânăr. Făceau săpun, atât din cel cu care se spală săracii când fac baia de Crăciun, cât și din cel folosit la toaleta de dimineață a femeilor din nobilime. Meșteșugul e același. Se deosebesc doar prin prețul aromelor. Însă înainte de arome e o duhoare, și ea vine de la cadavrele de animale. Sunt topite pentru grăsime. Ea e amestecată cu alte lucruri, lăsată să se închege și, înainte să poți număra până la zece, săpunul a devenit limpede și e gata de folosit. Am fost un învățăcel tânăr și sârguincios și am amestecat prea mult potasiu cu var nestins. Amestecul a devenit prea puternic. Mi-am vărsat praful alb pe mâini și, tocmai în clipa în care mi le vâram în apă, ca să le curăț, l-am auzit pe meșter strigând să n-o fac. Era prea târziu. A fost ca și cum mi-aș fi băgat mâinile în ulei clocotit. Vezi tu, soda caustică arde în apă și pârjolește tot ce atinge. Așa am ajuns cum mă vezi azi. S-au milostivit de mine și m-au lăsat de atunci să mătur pe acolo,

însă nu mai sunt la fel de bun de muncă precum eram, şi nu câştig destul ca să-mi duc zilele.

Anna Stina lasă vorbele să i se întipărească în minte, în vreme ce cugetă.

– Ce ai simţit?

El râde.

– Ca o gustărică din iadul spre care, fără îndoială, mă îndrept, fetiţo.

Când vede că ea nu-i mulţumită, continuă pe un ton mai serios.

– N-am simţit niciodată ceva mai rău. Când meşterul a luat o bucată de ţesătură de lână şi a şters soda caustică, ajunsă deja o mizerie clocotitoare, a fost ca şi cum mi-ar fi jupuit pielea de pe mâini. A pus să fie aduse lămâi, pentru că a zis că sucul lor o să-mi mai aline chinul, şi poate că a avut dreptate, însă durerea a ţinut zile în şir, şi era ca şi cum aş fi strâns în pumni cu toată puterea cărbuni aprinşi.

Amintirea îl face să scuipe şi, când ridică privirea, nu mai are nici urmă din buna dispoziţie.

– Ei bine, mai vrei ceva? Acum, că-mi amintesc totul, nu cred că pâinea e o plată cinstită.

– Poţi să mai faci acea sodă caustică? Din soiul care te-a ars? Pot să-ţi plătesc.

Nu le trebuie mai mult de o jumătate de oră ca să iasă din oraşul dintre poduri. Poate că-i o nălucire iscată de teren, însă Annei Stina îi pare că acea clădire de pe malul lacului Klara se înclină peste apă, ca şi cum pământul mlăştinos pe care a fost construită nu-i mai poate răbda povara. Trebuie să aştepte apusul, ca să se termine lucrul. Muncitorii pleacă unul după altul ori în grupuri mici şi pornesc pe gheaţă. Ea vede cum bărbatul cu mâinile schilodite numără în şoaptă, ca să

fie sigur că au plecat acasă toți. Se uită în jur, neliniștit, înainte să-i facă semn să vină după el.

Ocolesc clădirea pe uscat și alunecă în jos, spre plajă, pe gheață. Pe partea lacului casa se sprijină pe stâlpi destul de înalți ca să îngăduie cuiva încovoiat să se strecoare pe acolo. Cerșetorul se întinde spre scândurile de deasupra și înjură în barbă când picioarele îi alunecă iar și iar. Până la urmă dă de gaura pe care o căuta, destul de mare ca să intre prin ea mâna până la cot și să tragă un zăvor. Sub capac e un morman de gunoi înghețat, și Anna Stina presupune că acest capac se deschide în fiecare zi, când e măturată podeaua, iar gunoiul e aruncat în lac. Însoțitorul său îi face semn să nu scoată nici un sunet, ține capacul deschis și se uită în sus, cu mâna liberă peste gură, ca aburul răsuflării să nu-l dea de gol. Stă așa multă vreme, apoi se cațără prin deschizătură. Anna Stina așteaptă un semn înainte să-l urmeze.

15

Cardell îşi învârte ca o morişcă braţul teafăr ca să împingă sângele în degetele îngheţate şi ţopăie ca să se încălzească. Aşteaptă de mai bine de o jumătate de oră în curtea de lângă casa joasă. Slujitoarea, care n-a vrut să dea drumul înăuntru unui bărbat necunoscut, ca să nu mai vorbim de cineva de soiul lui Cardell, l-a silit să aştepte afară până ce stăpâna ei se întoarce din oraş. Când îi cere ceva cald ca să nu-l copleşească frigul, ea fornăie tare şi-i trânteşte uşa-n nas. S-a săturat până peste cap de aşteptare. De câte ori se uită la ceasul din turnul bisericii Katarina, pe care-l poate zări peste acoperişuri dacă pune o cizmă pe butucul de tăiat lemne şi se cocoaţă pe el, e încredinţat că maşinăria a îngheţat şi că arătătoarele nu se mai mişcă. În cele din urmă, uşa se deschide şi se arată aceeaşi mutră botoasă a slujnicei.

– Acuma poţi să vii în hol şi să bei o cană de bere caldă, dacă vrei. Stăpâna mea o să te primească în curând.

Gândul la ceva cald îi e destul lui Cardell ca să alunge orice gând de răzbunare. Îşi scutură cu grijă zăpada de pe umeri şi de pe cizme înainte să intre. În casă miroase a pâine. După ce şi-a pus în cui haina şi fularul, simte

cum căldura sobei începe să-i dezgheţe hainele ţepene şi oftează, recunoscător.

Stăpâna casei aşteaptă într-o odaie slab luminată de dincolo de bucătărie. Văduva Fröman e încă în negru, de la tivul rochiei până la capişon, cu toate că a trecut vreme îndelungată de când i-a murit bărbatul. Trebuie să se apropie de şaizeci de ani. Cardell are impresia că perechea n-a avut copii şi că jelirea soţului răposat a devenit un obicei în această casă. În ciuda faptului că locuinţa e mică, văduva face o impresie formidabilă aşa cum şade, lângă foc. Are spatele drept ca o cătană. Pe faţa împietrită Cardell nu desluşeşte nici un semn că şi-ar plânge de milă, doar o demnitate discretă, o expresie care-i spune lumii care a dezamăgit-o şi a rănit-o că n-are de gând să-i plătească cu aceeaşi monedă. Cardell se pomeneşte că gâtul său, care de-abia se înclina un pic în faţa ofiţerilor din artilerie, se apleacă de bunăvoie spre podele. Îşi drege glasul.

– Bună ziua.

Are impresia că doamna Fröman îl cercetează din cap până-n picioare fără să-şi mişte ochii şi citeşte în el tot ce are nevoie să afle. Îi răspunde de-abia după câteva clipe.

– Mi s-a spus că te cheamă Cardell şi că faci parte din straja de noapte. Nu pot să pricep ce anume ai avea de vorbit cu mine. Faptul că viaţa îmi oferă rareori surprize este singura pricină pentru care te afli aici şi n-ai fost alungat. Ei bine, ce vrei?

Cardell simte cum urechile, până de curând aşa de reci, îi sunt dintr-odată încinse şi se foieşte, stingherit. Dintr-odată, îşi dă seama că s-a înşelat în ce priveşte ochii nemişcaţi ai bătrânei. E oarbă. Pe măsură ce ochii lui se deprind cu întunericul, vede că ai ei sunt acoperiţi

de o pieliță lăptoasă. Se cutremură, fără voie, și încearcă să găsească vorbele potrivite.

– Îmi pare rău că am venit pe nepusă masă și îngăduie-mi să prezint condoleanțe pentru plecarea prea iute dintre noi a soțului Domniei Tale...

Ea îl face să amuțească ridicând mâna.

– Ține-ți fleanca, străjerule. Coțofenelor le șade bine când cârâie, nu când încearcă să cânte ca privighetorile. Arne Fröman, pastor în parohia Katarina, odihnească în pace, e mort de mulți ani, cu toate că trupul său era, fără îndoială, așa de plin de rachiu, că orice vierme care a cutezat să se apropie la un lat de palmă de coșciug trebuie să fi murit pe loc. Faptul că încă jelesc spune mai multe despre mine decât despre binecuvântatul nostru pastor. Zău așa, străjerule, ai face mai bine să nu te mai învârți în jurul cozii și să spui ce ai de spus.

Cardell încuviințează din cap, după care își aduce aminte că ea nu vede. Își adună tot curajul și e surprins când îl găsește.

– Mi se pare că Domnia Ta trăiești aici modest, având în vedere poziția însemnată a pastorului Fröman.

Simte oleacă de satisfacție când vede că ea tresare la auzul vorbelor, înainte să-și regăsească stăpânirea de sine. Se zorește să vorbească mai departe.

– Spune-mi, poate că recunoști numele Ullholm? Magnus îi e prenumele.

Simte că în odaie se schimbă ceva, la fel de palpabil ca un curent înghețat de la un geam crăpat de curând. Din voce i-a pierit orice umbră de zeflemea când răspunde.

– Da. Îmi amintesc de Magnus Ullholm.

– Mi s-a spus că acum câțiva ani Ullholm a fugit în Norvegia cu banii strânși de Biserică pentru văduve.

Poate că printre ei erau și banii care ți-ar fi fost de priință Domniei Tale, doamnă Fröman, după moartea soțului.

Cardell se întreabă dacă ar fi cu putință ca un om care șade deja să se miște și mai puțin, însă bagă de seamă că, dacă ar fi cineva în stare de așa ceva, e doamna Fröman.

– Nu-i de trebuință să-mi aduci aminte cine-i Ullholm și ce a făcut. O știu mult prea bine.

– Cu siguranță că mai sunt și altele în situația Domniei Tale, doamnă Fröman, care-și amintesc numele lui Ullholm. Probabil că au copii și nepoți care au fost lipsiți de o copilărie îndestulată din pricina celor săvârșite de el. Îmi închipui că le cunoști numele, tuturor.

– Îmi închipui că da.

– Spune-mi, doamnă Fröman, de vreme ce ai petrecut atâția ani ca soția unui om cu frică de Dumnezeu, cunoști zicala ochi pentru ochi și dinte pentru dinte?

Doamna Fröman își trage buzele înapoi, dezvăluind un șir de dinți ascuțiți. Trec câteva clipe până ca el să priceapă că femeia zâmbește.

16

Norrmalmstorg e pustie şi acoperită de o pătură de zăpadă. În mijloc e o nouă statuie a lui Gustav Adolf, ascunsă sub pânze îngheţate, întrucât deja de doi ani aşteaptă să fie isprăvită şi dezvelită. Se zice că va fi prima din ţară care să înfăţişeze un bărbat călare. Winge se opreşte în faţa ei şi cercetează cu privirea forma nedesluşită, o siluetă fantomatică înălţându-se ameninţătoare peste piaţă, ca şi cum ar fi a morţii pe care Johannes Balk vrea s-o dezlănţuie peste oraşul dintre poduri. La dreapta lui Winge este palatul prinţesei Sofia Albertina, iar la stânga e Opera. Clădirile se oglindesc una pe alta, una învăluită în lumina palidă a dimineţii, cealaltă încă în umbră. Mai zăboveşte un pic acolo, cu privirea plimbându-se între cele două, după care se răsuceşte şi intră. Când a ajuns la uşa care trebuie şi îi este descuiată, Winge e silit să se rezeme de toc înainte să treacă peste prag. Celula nu e a lui Johannes Balk.

– Doamne, Dumnezeule, ce-i cu tine? Arăţi ca un strigoi, un schelet viu. Mă înspăimânţi. Oare moartea însăşi a venit să mă ia?

– N-ai de ce să te temi de mine. Ba dimpotrivă. Mă cheamă Cecil Winge şi lucrez cu cei de la poliţie.

Vreau să zic, într-un fel, deși nu ei m-au împuternicit să vin la tine.

– Te-am mai văzut. Chipul tău palid a trecut prin fața ușii mele. De fiecare dată mi-am zis că-i un craniu care plutește pe acolo.

– Pot să mă așez? Picioarele nu-mi mai sunt la fel de sigure ca odinioară.

Bărbatul, care s-a tras pe prici până în colțul cel mai îndepărtat al încăperii, ridică din umeri. Winge se așază pe un taburet care e întocmai ca acela de lângă patul lui Balk. Se uită mai bine la condamnat. Un bărbat ca oricare altul, cu o față oarecare, acum începând să fie umbrită de barba de o zi. Poartă o cămașă de in simplă, murdară după zilele petrecute în celulă, și pantaloni scurți de piele roasă care nu sunt legați la genunchi. S-a înfășurat în pătură și într-o haină cafenie. Winge așteaptă până ce-și recapătă suflarea, apoi grăiește mai departe.

– Te cheamă Lorentz Johansson. Nu-i așa?

– Nu-i o taină.

– Care ți-e meseria?

– Am fost dogar.

– Mâine o să vină căruța să te ducă la eșafodul din Hammarby.

Bărbatul oftează și se cutremură.

– Da, așa-i. Meșterul Höss o să-mi taie capul. Nu pot decât să trag nădejde c-o să fie destul de treaz ca să ascută în noaptea asta lama și cu capul destul de limpede ca să nimerească ținta din prima lovitură mâine-dimineață.

– A fost aici pastorul?

– Da, a venit devreme. Era îmbrăcat în cele mai bune straie, afurisitul. Nu trebuie să fii mai isteț decât mine ca să pricepi că era în drum spre lucruri mai plăcute

în seara de vineri. Nu ştia cum să-mi binecuvânteze mai iute sufletul păcătos ca s-o poată tuli pe uşă. L-am auzit fredonând când trecea pe sub fereastra mea în sus spre Kungsträdgarden.

– Ai vrea să-mi spui cum ai ajuns aici?

– Ce aş putea să-ţi spun şi să nu ştii deja?

– Aş vrea să aud cu vorbele tale, rogu-te.

Johansson ridică iarăşi din umeri.

– Bucuros. Povestea mea e scurtă şi tulburătoare şi ceasurile trec deja destul de încet. Mi-am omorât nevasta, domnule Winge. Asta-i tot. Căsătoria noastră era pe zi ce trece tot mai puţin fericită, băusem în seara aceea, am început iarăşi vechile certuri care ne înverşunau de ani întregi. Şi apoi mi-am pierdut capul.

– Aţi avut copii?

– Nici unul care să trăiască mai mult de un an.

Winge încuviinţează din cap, pe gânduri.

– Eu cred că sunt ucigaşi şi ucigaşi, Lorentz Johansson. Ce ai de spus despre asta?

– Nu ştiu ce vrei să zici.

– Cred că un om care săvârşeşte un omor într-o anumită situaţie n-ar face-o, neapărat, în alta. Ţi-ai fi omorât nevasta dacă ar fi fost o necunoscută, o femeie pe care n-ai mai întâlnit-o vreodată?

– Nu. Şi dacă avea destulă minte ca să se mărite cu un om mai bun, ar fi fost încă în viaţă, iar eu aş fi fost liber ca păsările cerului.

– Îţi pare rău de ceea ce ai făcut?

Johansson chibzuieşte.

– Era o scorpie, domnule Winge, mereu pusă pe harţă şi pe încăierare. Cu vremea, am ajuns să n-o mai pot suferi. Dar o şi iubeam. Faptul că-mi pare rău nu schimbă nimic. O să plătesc pentru ceea ce am făcut între butuc şi oţelul meşterului Höss, şi cu asta, basta.

Dacă moartea mea ar putea să-i dea ei viața înapoi, aș fi fericit, dar nu așa merge treaba.

Winge se uită mult timp la Lorentz Johansson.

– Ai fost un dogar bun, Lorentz Johansson?

– Unul dintre cei mai buni. Mai aveam un an până să ajung cetățean de vază, poate mai puțin.

– Și dacă ai putea să alegi între traiul neînsurat și moarte, ce ai alege?

17

Atelierul de făcut săpun e tăcut şi nemişcat, şi întunericul e plin de o duhoare nu chiar ca aceea de putreziciune, mai acră şi siropoasă. Anna Stina simte atmosfera apăsătoare care pune aşa de uşor stăpânire pe locurile deprinse cu viaţa şi mişcarea, dar care au fost părăsite dintr-odată, şi în care lipsa vieţii e mai uşor de deslușit decât în alte părţi. Încetul cu încetul, ochii i se deprind cu întunericul şi cerşetorul se mişcă nestingherit printre butoaie şi vase cu apă. Pereţii de lemn sunt construiţi aşa de simplu şi atât de prost dreşi, încât Anna Stina vede prin crăpăturile din spatele său ultima lucire roşie a soarelui care apune. Aude bărbatul mişcându-se printre umbre şi îl vede din când în când. Îl urmează prin încăpere până la un depozit plin cu damigene, unde se opreşte şi se uită atent la ele. Alege una, apoi alta şi le duce pe amândouă la o masă pătată pe care găseşte o pâlnie şi o sticlă mai mică. Ia dintr-un cui mănuşi de piele groasă şi le trage pe mâini, apoi scoate pulbere din amândouă damigenele. Închide bine sticluţa şi se răsuceşte spre fată.

– Mi-ai văzut mâinile şi mi-ai auzit povestea. Nu-i de trebuinţă să-ţi amintesc cât de primejdioasă e pulberea. Poartă-te cu ea cu atâta băgare de seamă de parcă

însuși diavolul ar ședea înăuntru. Vrea să-i dea sticla, însă o trage înapoi când ea întinde mâna. Și plata mea?

Anna Stina bagă mâna în căptușeala fustei și ia bucata de pânză în care a învelit toți banii câștigați din bacșișurile mușteriilor de la Markattan. Desface încet pachetul în palma stângă, ca el să vadă tot ce e acolo. El oftează și își scutură capul.

– Nu-i cine știe cât. Ai habar câți butuci trebuie să fie arși pentru o juma' de oca de sodă caustică? Cât trudesc cei care aduc bușteni, echipajele și aceia dintre noi care tragem bușteni aici, sus, și îi tăiem ca să fie gata pentru cuptor? Nu-s destui bani ca să răsplătească toată truda.

– Mai am și asta.

Anna Stina îi întinde o sticlă umplută cu rachiu tare, rămas prin paharele mușteriilor. Cerșetorul râde.

– Nu-s io ăla care să zică nu unei băuturi bune, însă cu ce aș putea să capăt pe ce vrei tu să târguiești mi-aș putea cumpăra multe sticle pline cu ce-mi arăți tu.

El se oprește ca să cugete. Ea nu-i vede fața destul de bine ca să deslușească ce anume îi trece prin cap.

– De fapt, la ce-ți trebuie?

Ea șovăie, obosită de minciuni și de prefăcătorie, și nu vede ce ar avea de pierdut dacă i-ar spune adevărul.

– O să-mi schimb fața, ca să nu mă mai recunoască nimeni.

Îl simte tresărind, și trece un timp până să vorbească.

– Dar, copilă, de ce să faci una ca asta?

– E o poveste lungă, și mă privește. Îți ajunge să știi că de asta depind vieți.

Nu numai a mea, gândește ea. El începe să umble de colo colo prin încăpere. Răsuflarea i s-a iuțit și își freacă mâinile schilodite. În cele din urmă se oprește și se întoarce iar spre ea.

– Eşti frumoasă, fata mea. Nu-mi stă în fire să văd aşa frumuseţe irosită, şi asta cu ajutorul meu. Ceea ce ai nu-i destul ca să mă plăteşti pentru ceea ce am de dat. Lasă-mă să-i dovedesc pentru ultima oară frumuseţii tale ce i se cuvine şi o să fim chit. Îs pe aici mormane de saci, şi nu-s cine ştie ce, însă o să fie un pat destul de bun pentru noaptea asta.

Anna Stina încremeneşte. Tăcerea îl face pe cerşetor să se simtă stingherit şi se lasă de pe un picior pe celălalt. Ea îi simte ruşinea, care nu-i destul de mare ca să-i acopere pofta.

– Nu-s cu adevărat soiul ăla de bărbat, trebuie să pricepi, însă împrejurările...

– Nu ştiam că sunt mai multe soiuri. Fata întinde mâna. Măcar îmi dai marfa înainte să ţi-o dau eu pe-a mea?

El ridică din umeri şi-i dă sticla. Ea o cântăreşte în mâini, o greutate neînsemnată care tăinuieşte o putere aşa de crâncenă. Scoate dopul şi adulmecă, însă n-are miros. Încuviinţează din cap, şi tocmeala e făcută. Cerşetorul se apucă să tragă pe podea saci ca să pregătească patul, în vreme ce ea nu se clinteşte. Când el e mulţumit, îi arată cu un gest că totul e gata şi o poftеşte să se culce. Ea scutură din cap.

– Tu întâi, o să stau deasupra.

El îi răspunde cu un zâmbet viclean şi îşi desface pantalonii în vreme ce se întinde pe spate pe podea, unde sacii îl întâmpină, îşi dă jos haina şi îşi trage cămaşa peste cap. Trupul îi e numai piele şi os şi îmbătrânit, pe sub jeg. Îşi ridică mâinile ca s-o îmbrăţişeze, când ea întoarce sticla cu fundul în sus şi scutură praful pe el. Uluiala lui se preface la iuţeală în furie, apoi într-un râs batjocoritor.

– Nu ți-am zis că praful trebuie să aibă un lichid ca să fie vătămător, cap sec? N-ai izbutit decât să salți și mai mult prețul.

Ea scoate dopul sticlei cu rachiu și-l toarnă peste el, și pe dată încăperea se umple de mirosul pielii opărite. Un fum alb înțepător se înalță de pe trupul lui, pe când pielea de pe piept, burtă și față face bășici și ia forme noi. Fata nu știe dacă el îi mai poate auzi șoapta peste răcnetele pe care le scoate, dar o spune, totuși.

– Asta să-ți fie o gustărică din iadul către care te îndrepți, fără îndoială.

Îl lasă acolo și se înapoiază pe unde a venit. Scutură sticluța cu pulbere, ca să fie sigură că a mai rămas destulă.

18

În spate la Markattan, curtea e pustie. Muşteriii încă n-au sosit, ca să înceapă să facă o cărare prin zăpadă când se duc la latrină şi când se înapoiază. Zăpada care tocmai a căzut e încă albă, nu galbenă, cum o să fie curând, după ce şirul care aşteaptă la latrină ajunge să fie mai lung decât îngăduie băşica udului. Stratul de deasupra foşneşte uşor când Anna Stina strânge zăpadă într-un lighean şi o pune la topit lângă sobă. Când toarnă apa peste pulbere, amestecul forfoteşte o vreme şi umple odaia cu un miros ciudat, dar apoi se potoleşte. Nu-i uşor de priceput cum poate lichidul să aibă aşa putere fără să dea vreun semn.

Trebuie să ia o bucată de carne din bucătărie, o fâşiuţă dintr-o şuncă spânzurată de tavan, pe care o lasă să cadă în lighean. N-o dezamăgeşte. Fâşia prinde să se stropşească, taman ca o mâţă oţărâtă, şi din toate părţile carnea e atacată de dinţi şi gheare nevăzute care trag şi sfâşie, o înghit fără să se vadă unde s-a dus. Fumegă şi clocoteşte, iar când fumul se împrăştie e ca şi cum nu s-ar fi petrecut nimic. Carnea a pierit fără urmă.

Şi totuşi, Anna Stina şovăie. Se apleacă în faţă, şi dintr-o lume răsturnată, din cealaltă parte a lichidului,

se uită la ea altă fată, aidoma ei. Răsuflarea Annei Stina stârnește vălurele pe suprafață și îi strâmbă chipul oglindit. Închide ochii și trage adânc aer în piept.

Aerul înghețat îi arde gâtul și nasul, însă Mickel Cardell e bucuros că l-a schimbat cu el pe cel din odaia cu aer stătut a văduvei Fröman. Întâlnirea a mers mai bine decât putea să nădăjduiască. Acum totul fusese pus în mișcare. Când a auzit de Magnus Ullholm și de întoarcerea lui la Stockholm, ai fi zis că a întinerit cu câțiva ani, și scânteia vieții, aprinsă de vechea ură, i-a dat o vlagă setoasă de sânge. Nici nu plecase bine Cardell din casă că slujitoare și comisionari îl lăsau în urmă alergând pe zăpada cu crustă de gheață, oricât ar fi fost el de ușurat că a scăpat de privirea nevăzătoare a doamnei Fröman. Are nevoie de un strop de rachiu ca să n-o mai vadă în fața ochilor pe văduvă, așa că poposește în piață înainte să ajungă la ecluză. Șade acolo cam un ceas, până ce hotărăște să vadă dacă nu cumva poate găsi ceva mai bun în orașul dintre poduri. Pe când prefiră în gând cârciumile, își amintește o treabă pe care n-o dusese la bun sfârșit, o ia la stânga în Järntorget și se îndreaptă spre Markattan.

De îndată ce Karl Tulipan îi iese în întâmpinare la fel ca prima oară, cu mâinile ridicate într-un gest de scuză, vede în ochii lui că l-a recunoscut. Cardell se scarpină pe sub pălărie și face o mutră acră.

– Să înțeleg că domnișoara Lovisa Ulrika iarăși are treabă altundeva?

Tulipan încuviințează.

– Da, așa-i, și nu pot decât să spun că-mi pare rău. Pot să te ispitesc la un păhărel, ca să se mai aline dezamăgirea?

Ceva e altfel, și Cardell mijește ochii.

– Văd că muşteriii încep să vină şi, dacă fata te ajută la lucru, nu pricep de ce ar trebui să fie altundeva?

– Ea... Lovisa nu se simte bine, s-a întors acasă cu un soi de fierbinţeală şi nu m-a lăsat inima s-o scot din odaia sa.

– Aha, e acasă acum, nu? Poate c-o să am mai mult noroc decât tine.

Cardell porneşte spre scara din spatele tejghelei.

– Ţi-ai ieşit din minţi, omule? Nu poţi să te duci unde nu eşti poftit. Şi mai eşti şi băut, te miros de aici. Şterge-o, până nu trimit după poliţai, ca să-ţi treacă aburii beţiei într-o celulă.

Cardell îl dă deoparte la fel de lesne ca pe un roi de ţânţari.

– Marş din calea mea, fir'ar să fie!

Anna Stina aude hărmălaia de pe scară, aude împotrivirile zadarnice ale lui Karl Tulipan şi îşi dă seama că nehotărârea sa a făcut să-i scape momentul potrivit. E pierdut acum, prilejul pentru care trudise şi pe care îl avea la îndemână. Ar vrea să ţipe, însă de pe buze nu-i iese decât un scâncet. Prinde ligheanul cu mâini tremurânde şi se duce în spatele uşii, gata să arunce tot ce-i în el pe străjer de îndată ce trece pragul.

Mickel Cardell are simţuri pe care nu ştia nici el că le-a dobândit, puteri din soiul celor care trebuie să fi răsărit din anii petrecuţi în umbra morţii. Prin aburii beţiei simte că se apropie o primejdie, vede în colţ o umbră şi, fără să gândească, se ghemuieşte, cu mâna de lemn în dreptul feţei. Ligheanul se sparge de ea. Aude şuieratul stofei şi lemnului şi, fără să se gândească, îşi smulge ţesătura de pe trup aşa de iute, că se rup cusăturile. Vaporii îi fac ochii să lăcrimeze.

Nu simte nici o durere, se crede nevătămat și, pe când stă acolo clipind uluit de cele petrecute, o siluetă zveltă se furișează pe sub brațul lui drept întins și o ia în jos pe scară. Cardell îl răstoarnă pe Karl Tulipan din cale a doua oară, urmărind-o cu înverșunare.

Anna Stina nu știe de ce, însă o ia la stânga în loc de dreapta, spre bucătărie, a cărei fereastră mică nu-i oferă o cale de scăpare. Nu există decât alta. Îl așteaptă în colțul cel mai îndepărtat al încăperii, și el n-o face să aștepte mult.

Cardell dă colțul și vede pe chipul ei o expresie pe care o cunoaște mult prea bine. Și-o amintește din război. Erau cei pentru care nădejdea devenise prea dureroasă atunci când scăparea părea cu neputință. Așa că se azvârleau cu mânie drept în calea morții. Poate că simțeau în ultimele clipe o frântură de mulțumire, impresia că și-au recăpătat stăpânirea asupra propriei sorți. Nu-i costa decât viața. Fata ține un cuțit cu amândouă mâinile. Nu-l ascultă când o strigă. Cardell o vede cum răsucește vârful spre gâtul ei, închide ochii și apasă cât de tare poate pe pielea fără apărare.

19

– Azi ai venit mult mai târziu. E deja seară. Şi arăţi aşa de palid, domnule Winge.

– N-am dormit bine.

– Ultimul lucru pe care l-aş dori ar fi să-ţi primejduiesc sănătatea. Ai dori să-i ceri gardianului o pătură şi nişte cafea?

Winge face semn că nu şi, cu trudă, se aşază pe taburet, din nou în celula lui Johannes Balk.

– Am rostuit trei lucruri de când ne-am văzut ultima dată, Johannes. Primul dintre ele mi-a adeverit faptul că nu mi-ai spus tot adevărul.

Ochii lui Balk se îngustează, însă nu spune nimic, aşteptând urmarea.

– Au fost în povestea ta câteva mărunţişuri care mi-au sunat calp. După cum ai spus singur, de-abia după ce ai aflat numele meu ţi-ai dat seama ce efect ar putea să aibă mărturisirea ta. Nelegiuirea era deja săvârşită. Devall era schilodit şi mort. Asta m-a făcut să caut altă pricină pentru care te-ai purtat cu el în acest fel, şi instinctul îmi spune că motivul e personal şi că suferinţa trebuie să fi fost scopul. Sămânţa unei astfel de uri trebuie să fi fost sădită în altfel de sentimente.

Când răspunde, glasul lui Balk e un şuierat.

– Ce mai contează? Ce s-a făcut e bun făcut, și lucrurile sunt cum sunt.

Winge scutură din cap.

– Întotdeauna am ținut să înțeleg fărădelegile care mi s-au înfățișat. Ceea ce am auzit de la ultima noastră întâlnire încoace mă face să cred că acum te înțeleg, Johannes, pentru prima oară. M-am dus cu întrebările mele la Brända Tomten și s-a nimerit să dau de un vizitiu care își amintește că în primăvara trecută a dus doi tineri de la Karlskrona la Stockholm. Povestea lui se deosebește de a ta în feluri mici, însă de cea mai mare însemnătate. N-ați împărțit frățește cheltuielile, Johannes. Tu ai plătit pentru amândoi. Vizitiul mi-a spus că ceea ce a auzit din vorbele voastre a devenit iute mai intim decât te-ai fi așteptat de la doi oameni care abia se cunoscuseră și că, atunci când ați ajuns la Stockholm și ați coborât, a văzut că Daniel te prinde de mână și nu-i dă drumul, în vreme ce vă îndepărtați.

Balk închide ochii, ca să nu-i întâlnească pe ai lui Winge.

– Cred că felul în care ai fost crescut te-a întărit, Johannes. Așa cum mâinile care petrec toată ziua cu meșteșugul lor capătă bătături, copilăria ta, cred eu, ți-a făcut întreaga făptură să se învăluie într-o piele întărită. Mai cred că Daniel Devall a schimbat toate astea. Cred că ai devenit pentru o scurtă vreme altceva decât monstrul pe care-l înfățișezi cu atâta însuflețire, și că tocmai asta a fost ceea ce a pecetluit soarta lui Daniel Devall.

Johannes Balk nu zice nimic.

– Mai e ceva, Johannes, și mă întreb dacă-ți dai seama ori ba. Când vorbești de Daniel Devall nu te bâlbâi.

Balk se răsucește spre el.

– Ce încerci să spui?

– A fost iubire, Johannes? L-ai iubit?

– Te-ar mira? Ca un monstru să afle astfel de lucruri ascunse în sine, cu toate că atât de mult din viața sa a trecut deja?

– Nu. Nici un pic.

– Ai iubit vreodată pe cineva, domnule Winge?

– Da.

– Atunci poate că ești în stare să pricepi cum e iubirea pentru cineva care n-a știut nicicând că astfel de lucruri există. Nu sunt un om deosebit, nu ca Domnia Ta, lumea n-a găsit niciodată vreun motiv ca să-mi ofere vreun strop de căldură sufletească. Am trăit o viață fără să aflu un singur motiv ca să nu-i răspund omenirii cu aceeași silă pe care mi-a arătat-o ea mie, vreau să zic până ce am crezut că Daniel mi-a dat unul.

Se oprește.

– Daniel era așa de senin, de prietenos. Cel mai mic lucru putea să-l facă să râdă. Pentru mine era o făptură străină, coborâtă dintr-o sferă mai înaltă ca să ne binecuvânteze pe noi, oamenii de rând. Uneori, când ne deschideam sufletele, mă prindea de mână și, ca și cum ar fi fost lucrul cel mai firesc din lume, mi-o ținea cu duioșie, lipind-o uneori de piept, ca să-i simt inima cum bate.

Gura lui Balk se strâmbă. Se întoarce cu spatele, ca și cum și-ar căuta mângâierea în umbre.

– Am călătorit de la Stockholm la Fågelsång cu o trăsură cu patru cai când pomii erau în floare. Casa era jefuită. Fusese părăsită de administratori, care n-au pierdut nici o clipă să-și însușească moștenirea mea de îndată ce n-au mai primit vești de la mine, din Franța. Însă era ca și cum natura însăși m-ar fi întâmpinat acasă cu ghirlande de frunze și buchete de flori gata să înflorească. În cămară mai erau provizii care puteau fi

mâncate și tufele gemeau de fructe sălbatice. Daniel Devall și cu mine ne-am petrecut tot timpul împreună, întotdeauna în cea mai bună dispoziție. Pentru o vreme.

– Până ai găsit scrisoarea lui.

– Da. S-a dovedit că totul nu fusese decât un vicleșug ca să-mi câștige încrederea și să-și vadă de interesele sale. Dacă i-aș fi confirmat vreuna dintre bănuieli, m-ar fi vândut pe loc lui Liljensparre.

Balk trage adânc aer în piept și Winge se înfioară văzându-i stăpânirea de sine în fața durerii amintirilor. Balk deschide ochii și se întoarce iar spre Winge.

– Ești un om deștept și a fost o prostie din partea mea să cred că aș putea să-ți ascund ceva. Acum îmi cunoști taina. Am tăcut de rușine. Nu pentru iubire, ci de rușine pentru cât de ușor am fost dus de nas. Însă gândurile îmi rămân neschimbate și, când o să mă lași să vorbesc la proces, Stockholmul o să aibă parte de o baie de sânge care o s-o facă pe prima să pălească, în comparație. Încă ești în șah mat. Nu s-a schimbat nimic.

– Am pomenit trei lucruri pe care le-am îndeplinit de când ne-am văzut ultima oară. Poate că al doilea o să izbutească tocmai asta.

Winge caută în buzunarul hainei și scoate câteva hârtii. Le despăturește și i le întinde lui Balk, care le lasă să atârne în aer, între ei, cu neîncrederea zugrăvită pe chip.

– Ce-i asta?

– După ce am vorbit cu vizitiul, m-am întors la Casa Indebetou, în aceeași încăpere în care am găsit de curând, împreună cu prietenul meu, scrisorile care ne-au condus la Fågelsång, scrise de Daniel Devall, însă nedeschise încă. Am vrut să știu ce era în ele, și

mi-au trebuit multe ceasuri ca să sparg codul. Însă, în cele din urmă, am izbândit.

– Cunosc deja născocirile lui despre conspirații iacobine. Ce poate schimba această scrisoare?

– Întâi și întâi, data. Scrisoarea pe care ai găsit-o în soba din Fågelsång n-a fost ultima pe care a scris-o, ori era ciorna uneia pe care a hotărât să n-o trimită. Ultima scrisoare care a plecat din Fågelsång a fost cea pe care am citit-o aseară.

O umbră trece peste fața lui Johannes Balk, și o cutremurare, ca și cum cineva tocmai a pășit peste mormântul lui.

– Aici nu-i vorba de conspirații. Daniel Devall își trimite demisia. Scrie că ești nevinovat de toate lucrurile de care ai fost bănuit. Scrie că a găsit iubirea și că e iubit, la rândul său. Iată scrisoarea pe care a trimis-o, cu cheia și ciorna. Citește-o singur.

O mână albă ca oasele se întinde și ia hârtiile din mâna lui Winge cu mare băgare de seamă, de parcă și cea mai mică atingere ar fi destul ca să le prefacă în pulbere și cenușă. În întunericul celulei, lacrimile lui Johannes Balk curg pe filele tremurătoare și prefac cerneala în dâre negre. Winge așteaptă să audă sunetele unui suflet sfâșiat în bucăți, însă nu se aud decât suspinele. Să întoarce cu spatele și lasă să treacă o vreme până ce grăiește iarăși.

– Ai fi putut să fii fericit, Johannes, dacă ai fi avut răbdare să te asiguri care-i adevărul. L-ai iubit pe Daniel. Și el te-a iubit pe tine. A fost o viață nevinovată cea care a avut parte de un sfârșit atât de crâncen. Mai sunt și alții ca el, Johannes, printre oamenii pe care zici că-i urăști așa de tare și a căror pieire o râvnești, toți meritând o viață fericită la fel de mult cât merita Daniel Devall. Ceea ce ne aduce la al treilea lucru. Am o propunere pentru tine.

20

Anna Stina Knapp e mirată că moartea nu pare ceva diferit când deschide ochii şi se regăseşte la fel ca înainte. Amândouă braţele îi sunt încă înţepenite şi tremură, în vreme ce încearcă să-şi înfigă cuţitul în gât, însă Cardell, mai ager decât ar da de înţeles trupul mătăhălos, a cuprins cu mâna dreaptă tăişul şi îl strânge atât de tare, că i se albesc încheieturile degetelor. Gâfâie de sforţare, însă nu poate să-i smulgă cuţitul din mâini. Glasul lui se aude dindărătul dinţilor încleştaţi.

– Dă-i drumul, pentru numele lui Dumnezeu! Nu-ţi vreau răul. Am venit să vorbim de Kristofer Blix.

Ea dă drumul cuţitului când toată puterea i s-a scurs din muşchii tremurători. Cardell lasă cuţitul să cadă pe podea şi strânge pumnul ca să oprească sângele.

Îi spune povestea, în vreme ce ea îi spală mâna şi înfăşoară rana în cârpe. O spune şi ea pe-a sa. Cardell ascultă, cu inima strânsă.

– Sfinte Dumnezeule, copilă, niciodată n-am fost mai bucuros că am părăsit viaţa de străjer. Scuipă peste umăr. Şi Kristofer Blix? Te-a amăgit înainte să-şi ia viaţa. Eşti supărată pe el?

Anna Stina scutură din cap.

– La început, am fost. Îmi promisese c-o să mă ajute să scap de pruncul făcut împotriva vrerii mele, şi am crezut că asta doresc, mai mult decât orice. Când am început să beau fierturile lui, pruncul era nemişcat. Acum îl simt în fiece zi. Mi se părea cu neputinţă să iubesc un prunc şi să-i urăsc tatăl, dar acum ştiu că nu-i aşa. Ori de câte ori mintea îmi rătăceşte, mă pomenesc cu mâinile lipite de burtă, ca să-i simt bătăile inimii. Kristofer i-a salvat viaţa, ca şi mie. Acum nu simt decât recunoştinţă şi mâhnire că nu-i aici ca să-i pot mulţumi.

Cardell dă din cap, pe gânduri.

– Grăieşti de lucruri despre care n-am habar, dar sunt bucuros că Blix a izbutit să facă ceva la capătul vieţii sale pline de o astfel de tragedie. Nu l-am întâlnit niciodată, însă ceea ce a scris m-a atins şi, fără el, prietenul meu şi cu mine ne-am fi trudit zadarnic. Nici noi nu mai putem să-i mulţumim.

– De ce ai venit aici azi? Ce vrei de la mine? Mi-o fi fost el soţ cu numele, însă nu ştiu nimic mai mult despre Kristofer Blix decât ce ţi-am spus deja. A fost un străin care mi-a făcut un bine împotriva vrerii mele.

– Am venit cu un dar de nuntă întârziat. Blix a fost jecmănit de o sumă destul de mare într-un joc de cărţi, care a fost începutul nenorocirii lui. S-a nimerit să dau peste unul dintre jucători şi, după ce i-am dat pedeapsa care mi s-a părut nimerită, am văzut şi o posibilitate să sting datoria. Blix voia ca tu şi pruncul să aveţi un viitor, aşa că, în ce mă priveşte, banii sunt ai tăi.

Cardell scoate din buzunarul hainei punga cu bani şi nădăjduieşte că Kristofer Blix, pe oriunde o fi el, în rai ori în iad, îl poate vedea acum şi ştie că ceea ce el şi cu Winge au ajuns să-i datoreze a fost acum plătit. Pune pe masă, în faţa ei, punga destul de grea ca

lemnul să tremure. Ea o deschide cu degete șovăielnice și trage brusc aer în piept. Cardell nu-și poate ascunde zâmbetul.

– Sunt acolo o sută de *daler*-i și ceva peste. Asta ar trebui să-i dea pruncului nenăscut cea mai bună pornire în viață pe care ți-ai putea-o închipui. Banii vor fi apărarea ta. Străjerii pot să vină aici și să învinuiască o fată neajutorată, dar nu o văduvă bogată. Nu te mai îmbrăca în veșminte de slujnică și arată că ești de alt soi decât erai. Asta-i cea mai bună apărare pe care o poți avea pentru tine și pruncul tău.

În vreme ce sângele îi picură din mâna rănită, Mickel Cardell simte că în el se închide altă rană, mai veche și mai adâncă. Când o să-l mai bântuie în vise înecarea lui Johan Hjelm alături de el, când o să simtă ancora lui *Ingeborg* prinzând mâna pe care a pierdut-o, când groaza o să-și înfigă ghearele în gâtul său și o să-l lase fără suflare, amintirea chipului fetei în această clipă o să fie mângâierea de care are trebuință. Iar Anna Stina, care și-a jurat cândva că n-o să mai plângă niciodată, simte cum pe față îi șiroiesc lacrimi de alt soi decât înainte.

– O să mai vii pe aici?

Cardell își mușcă buza de jos în vreme ce chibzuiește la răspuns.

– Asta depinde dacă mai ai de gând ori ba să arunci pe mine vreo fiertură a vrăjitoarelor când trec pragul și de cât cere taică-tu pe rachiu.

21

E după-amiază când Mickel Cardell se uită prin mulțimea de la crama Hamburg și-l zărește pe Cecil Winge așezat sub o fereastră acoperită cu flori de gheață, tras la față mai mult ca oricând și alb ca zăpada de afară, ținându-și batista pe gură. Afară, gerul taie până la os, însă înăuntru pârâie în vatră un foc straşnic. Căldura e sporită de faptul că localul e ticsit. Cardell își ține sus mâna de lemn și își croiește drum spre masă. Cu un oftat, se lasă să cadă pe scaunul din fața lui Winge, ușurat că-și poate odihni picioarele. Cardell observă cu un zâmbet larg că Winge are deja în față un pahar și face semn să-i mai aducă niște *punsch* fierbinte. Cardell e grozav de binedispus.

–Ce mai înghesuială azi! Da' nu-i de mirare. Tocmai a fost descăpățânat pe deal unu' care și-a omorât nevasta, și oamenii vin aici să tragă o duşcă norocoasă din paharul ucigașului. I-am auzit grăind la uşă. Au zis că nimeni nu l-a văzut vreodată pe Mårten Höss așa de beat ca azi și că n-are cum să-și mai păstreze postul după ce l-a făcut varză pe bietul ticălos de pe butuc. Nu pricep de ce ai ținut neapărat să ne întâlnim la Hamburg. Știi că aici eram în prima noapte, când

l-am pescuit pe Karl Johan din lac? Asta pare să fi fost acum o veșnicie.

Cardell suflă în băutura fierbinte și apoi o dă pe gât cu atâta poftă, încât trebuie să se oprească din vorbă. Zâmbește cu gura până la urechi, așa de larg, că aproape îi cade boțul de tutun.

– Ar fi trebuit să fii acolo. Văduva Fröman a adunat vreo douăzeci de văduve, cu copiii lor mari și cu mulți nepoți, cu toții aduși la un moment dat în pragul ruinei de felul în care viitorul șef al poliției s-a ocupat de banii pentru pensiile văduvelor. I-am încărcat pe toți într-o căruță și i-am dus peste gheață la Ekensberg, pe insula Essingen, unde Blom zicea că Ullholm plănuise să-și petreacă ultima noapte înainte să treacă prin vamă. Știi că am fost la război, însă jur că n-am văzut vreodată o ceată mai setoasă de sânge. Am pornit în crucea nopții, ca să ajungem înainte să se trezească cineva, și când Magnus Ullholm, urât ca un broscoi râios, fie vorba între noi, a ieșit, gata de plecare, ei speriaseră deja caii și scoseseră roțile trăsurii. L-au lăsat să ajungă la jumătatea curții înainte să-și dea seama că ceva nu-i cum trebuie. Afurisit să fiu dacă n-a fost doamna Fröman însăși cea care a mirosit mormanul de bălegar și și-a dat seama că nu-i înghețat. L-a lovit drept la mir cu prima ghiulea, azvârlindu-i peruca de pe cap, cu toată orbirea ei. El era îmbrăcat de gală, trebuie să zic, cu o haină cu guler de hermină și un ceas atârnându-i pe coapsă. Dar a izbutit s-o ia la fugă așa de iute cum nu l-aș fi crezut în stare, acum acoperit din cap până-n picioare cu bălegar, și a intrat înapoi în han, strigând după ajutor. N-avea cum să scape. Femeile și copiii au făcut un cerc în jurul clădirii și n-au lăsat pe nimeni să intre ori să iasă. Împresurarea a ținut până târziu în noapte, când cineva a izbutit să

ducă un mesaj la poliție. Și acum pot să spun cu mândrie că trebușoara a fost dusă la bun sfârșit. Ei bine, ai fost în stare să faci ceea ce nădăjduiai cu ziua în plus?

– Da, Jean Michael, îți mulțumesc pentru tot ce-ai făcut. N-aș fi putut aștepta mai mult.

– Ai terminat discuțiile?

– Da.

Cardell se lasă pe spătar și își freacă ochii somnoroși.

– Și o inimă frântă e răspunsul la misterul nostru?

– E cel mai vechi dintre toate motivele. Johannes a avut dreptate cu ceea ce mi-a spus la început. A fost crescut să ajungă un monstru și asta a ajuns. Însă iubirea vindecă ura, și în compania lui Daniel Devall și-a găsit omenia. Până ce a aflat că iubirea era o minciună, și atunci monstrul s-a întors, firește.

O vreme e tăcere. Winge e cel care grăiește primul.

– Ce o să faci acum, Jean Michael?

– Mai sunt câteva treburi de isprăvit, destule ca să-mi dea de lucru până ce trecem în 1794. Am o vorbuliță să-i spun lui madam Sachs, dacă pot să dau de ea. Mai sunt și alții cu care aș vrea să schimb o vorbă. Nu m-aș mira dacă într-o noapte stăpânul ăla de sclavi, Dülitz, ar fi deșteptat din somn de sunetul lemnului pe lemn. Și dacă am chef, ordinul Eumeniderna s-ar dovedi o încercare nu peste puterile cuiva care a izbutit să-i bage bețe-n roate însuși șefului poliției. Își golește paharul. Vreau să zic, câtă vreme nu mă las abătut din cale de rachiu. E o cârciumă pe care am găsit-o, care cred c-o să-mi placă și unde mă bucur de credit. Îi zice Markattan. Și Domnia Ta? Cum o să fie procesul împotriva lui Balk?

Winge nu răspunde. Cardell observă cu îngrijorare că răsuflarea îi e pripită, că are obrajii supți, lăsând un

gol de o parte și de alta a feței, că ochii i s-au tras în orbite și că ceva la el s-a schimbat. Simte un fior pe șira spinării.

– Ești altfel. Nu-i boala. S-a petrecut ceva. Ceva nu-i cum trebuie.

Vocea lui Winge e așa de slabă, încât Cardell trebuie să se aplece în față ca să audă ce zice.

– Când mă gândesc la viața mea, Jean Michael, văd o funie lungă împletită din cauze și efecte. Idealurile pe care le-am îmbrățișat din tinerețe mi-au cârmuit faptele când m-am îmbolnăvit și am vrut să ușurez suferința soției mele. Ca s-o ușurez pe-a mea, m-am dus la Norlin și i-am cerut ceva de făcut. El mi-a făcut un hatâr și, când mi-a cerut ceva la rândul său, n-am putut să zic nu. Apoi ne-am întâlnit, tu și cu mine, lângă cadavrul lui Karl Johan și am pornit pe calea care ne-a purtat până aici.

Își stăpânește tusea. Cardell se apleacă peste masă.

– Ce-ai făcut?

– Viața e ca două drumuri care merg în direcții potrivnice. Unul urmează simțămintele, celălalt judecata, și al doilea a fost drumul meu. Johannes îmi cunoștea numele și reputația și a presupus că o să merg mai departe pe drumul gândirii logice fără șovăială, așa cum am făcut întotdeauna. Sunt sigur că ar fi izbândit în strădaniile sale dacă n-aș fi hotărât să sparg tiparul pe care l-am urmat întreaga viață.

Cardell își scutură capul, neputincios, în fața șuvoiului de vorbe.

– Spune-mi ce ai făcut.

– I-am arătat lui Johannes scrisoarea lui Daniel Devall pe care am găsit-o în corespondența lui Liljensparre, cea în care își dă demisia și vorbește de iubirea sa. Johannes a omorât un nevinovat. Monstrul

a descoperit că are conştiinţă, că merită să fie pedepsit şi că gândurile care l-au făcut să vrea să prăpădească omenirea nu mai au nici o temelie. I-am oferit ceva ce-mi stătea în puteri. În celula de lângă Balk era un prizonier pe nume Lorentz Johansson, osândit pentru uciderea nevestei şi care urma să fie dus la eşafod în dimineaţa asta. Numele lui Balk nu era nicăieri în catastifele arestaţilor, după cum ştii, lucru de care am avut grijă de când l-am dus la Kastenhof. Aseară i-am oferit lui Johannes locul de pe butuc care ar fi trebuit să fie al lui Lorentz Johansson. Şi a primit. Mi-am amanetat ceasul de buzunar şi am dat tot ce mai aveam gardienilor ca să mă ajute şi să jure că nu vor scoate o vorbă. Când a venit căruţa condamnaţilor, l-am urcat în ea pe Johannes Balk şi l-am trimis la moarte în locul lui Johansson.

– Dar scrisoarea lui Devall era codificată. Cum ai putut să-i desluşeşti cuprinsul?

– N-am putut.

Cardell trebuie să se lase pe spate ca să răsufle. Winge continuă.

– Am folosit timpul pe care mi l-ai dat ca să alcătuiesc o cheie prin care scrisoarea lui Daniel Devall spunea ceea ce trebuia să citească Johannes ca să-l înduplece să primească propunerea mea. N-a fost uşor, Jean Michael, şi m-am trudit mult, însă am izbutit. Apoi n-a mai trebuit decât să-i pun scrisorii o dată mai târzie. Acest amănunt era prea lipsit de însemnătate pentru Johannes ca să bage de seamă că e scrisă de altă mână.

Cecil Winge împinge încet peste masă un pahar plin până la buză cu rachiu.

– Paharul din faţa ta e cel dat lui Johannes în dimineaţa asta, în drum spre Hammarby, ultima băutură

dată unui prizonier care iese dintre zidurile orașului. L-a golit, la nici zece pași de locul în care ședem acum. Eram aici și m-a văzut în mulțime, și când ni s-au întâlnit privirile n-am văzut decât recunoștință. Cu minciuna mea, i-am dovedit că lumea nu-i iadul pe care-l ura așa de tare. Avea încredere în mine și n-avea de unde să știe că, în realitate, tocmai confirmasem faptul că amăgirea semenilor e o regulă fără excepții. I-am luat viața, Jean Michael, cu hârtiile mele, la fel de sigur ca și cum le-aș fi folosit ca să-i despart capul de trup. Mi-a aruncat o ultimă privire peste umăr pe când căruța mergea spre Skanstull și apoi l-am pierdut din vedere. Doamna Norström i-a încrustat numele pe pahar cu un cui. Acum poartă data și numele Johansson, cu toate că adevăratul Johansson șade acum într-o căruță, în drum spre Fredrikshald, ca să muncească într-o fabrică de bere, purtând numele mamei sale dinainte de măritiș. Ăsta-i paharul lui Johannes Balk. Acum te întreb, Mickel Cardell, dacă vrei să ciocnim un pahar pentru ultima oară?

Cardell șade în tăcere o vreme, după care întinde peste masă mâna teafără, înfășurată în cârpe. Îi tremură vizibil când apucă păhărelul, cu scrisul lăbărțat, și-l dă pe gât. Alcoolul îi înțeapă gâtlejul și aerul îi iese din piept cu un șuierat. Winge îl privește.

– M-ai întrebat odată de copil, dacă-i al meu ori al caporalului. Încă nu știu, dar nădăjduiesc din tot sufletul că-i al lui.

Winge se ridică, rezemându-se greoi de spătarul scaunului și pornește spre ușă. N-a ajuns încă la jumătatea drumului când Cardell îl strigă cu o voce un pic tremurată.

– Mi-ai spus cândva cum e să te afli în faţa unui hău şi că ai aflat îmbărbătare într-o lumină pe care o ţineai în palmele făcute căuş. Acum n-o să mai fie decât întuneric?

Cecil Winge îi zâmbeşte, un zâmbet plin de mâhnire, însă fără remuşcare, în care se află şi triumful, şi înfrângerea, şi se lasă noaptea peste Stockholm, una dintre ultimele din acest an. Se ridică peste bateriile care stau de strajă în faţa mării, urcă pe zidurile palatului şi pe turlele bisericilor. Noaptea se aşterne peste valuri spre Skeppsbron şi peste oraşul dintre poduri, peste ecluza din Polhem şi mai departe, peste Riddarefjärden. Din străduţele oraşului se înalţă umbrele, în chip de răspuns.

Acum accesele de tuse îl apucă pe Cecil Winge tot mai des, cu cât trec orele. Nu le mai poate stăpâni, şi nu vede de ce ar face-o. Când îi zâmbeşte lui Mickel Cardell, în lumina focului, dinţii îi sunt pătaţi cu roşu.

Niklas Natt och Dag este membru al celei mai vechi familii nobiliare din Suedia. Îi place să cânte la chitară, mandolină, vioară și flaut japonez. *1793. În umbra morții* a primit Premiul pentru Cel mai bun debut al anului 2017 acordat de Academia Suedeză a Scriitorilor de Romane Polițiste și urmează să fie publicat în 30 de țări. Locuiește în Stockholm, împreună cu soția și cei doi fii.

În 1793, la patru ani după căderea Bastiliei și la mai mult de un an după asasinarea regelui Gustav al III-lea al Suediei, paranoia și conspirațiile sunt la ordinea zilei în Stockholm. Violența mocnește în aer, pe măsură ce oamenii obișnuiți se simt tot mai vulnerabili în fața capriciilor celor aflați la putere.

Când Mickel Cardell, un fost soldat, descoperă un corp mutilat care plutește în lacul urât mirositor al orașului, se simte obligat să-i ofere trupului neidentificat o înmormântare corespunzătoare. Pentru Cecil Winge, un avocat strălucit, devenit detectiv consultant al poliției din Stockholm, un corp fără brațe, picioare și ochi este un puzzle formidabil și o ultimă șansă de a-și dovedi abilitățile înainte de a pierde bătălia cu ftizia. Împreună, Winge și Cardell scormonesc subteranele Stockholmului pentru a descoperi identitatea cadavrului, confruntându-se cu elita decadentă a orașului.

Pe parcursul unui roman îndrăzneț și ingenios construit, destinele celor doi și ale altor personaje extraordinare se intersectează în mod neașteptat. Niklas Natt och Dag pictează un portret înspăimântător și în același timp fascinant al Stockholmului de la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

„Un debut impresionant. [...] Descrieri minunate ale mediului urban, imagini neliniștitoare ale societății, o scriitură care păstrează un echilibru perfect între expresiile specifice perioadei și tehnicile de narațiune contemporană."
Dagens Nyheter, Suedia

„Un tur de forță literar... o poveste inteligentă și plină de suspans pe care n-o veți uita prea curând."
Verdens Gang, Norvegia

Premiul pentru Cel mai bun roman de debut acordat de Academia Suedeză a Scriitorilor de Romane Polițiste

Tradiție din 1989
www.litera.ro
ISBN 978-606-33-3224-1
9 786063 332241

Recomandat de AMC

eBook disponibil